Den uforbederlige bibliotekar
Niels Jensen

Skanning / foto af tekst.

https://uforbederlig.dk

Udarbejdet af Niels Jensen

Dansk Husflidstidende.

Tillæg

til

Husvennen.

2. Aargang.

Kjøbenhavn.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Trykt hos J. H. Schultz.

1882.

Indholdsfortegnelse.

Side.

Husflidsbetragtninger, af N. C. Rom.
1. Husflidens Berettigelse og Betydning i Nutiden . 1.
2. Hvad der kom i Husflidens Sted .... 9.
3. Husflidsmanglens fjærnere Følger. .... 17.
4. Husbonden .... 25, 33, 41.
5. Ungdommen .... 52.
Foredrag over Undervisning i Haandgjerning, af Andersen, Silkeborg .... 3, 20, 28.
Kristen Blæst og Musblakke, Fortælling af C. A. Thyregod .... 5, 12, 21, 31, 36.
I Husflidshjemmet, Digt af F. .... 6.
En smuk Virksomhed, med Billede .... 7.
Dansk Husflidsselskab, 7, 16, 32, 33, 40, 41, 48, 56, 57, 64, 72.
Oversigt over Husflidsforeninger og Skoler i Danmark ... 8.
Følgerne af Drik, af Chr. Nielsen .... 13.
Om Frugttrædyrkning .... 14.
Lidt Havehusflid .... 16.
Af et Husflidsforedrag i Diernisse, af Apotheker Berg ... 19.
Husflidsforening i Kjøbenhavn .... 20.
Ogsaa et Par Ord om Husflidssagen, af S. Poulsen ... 23.
Bognyt .... 24.
Fra Sverige .... 27.
Om Husflidsforeninger, af V. L. .... 27.
Husfliden i Skolen, af P. Madsen .... 29.
Husflidssagen i Sverige (Claestorp), af N. C. Rom ..... 30.
Snesere Sogns Husflidsforening .... 32.
Kursus til Uddannelse for Lærere .... 33.
Arbejde og Bøn, Digt af Berto .... 35.
Fra Sverige og Norge .... 35, 42.
Om Binding af Maatter .... 39.
En blinds Husflid .... 39.
Klank Husflidsforening .... 39.
Udstilling i Mogenstrup .... 40.
Kursus til Uddannelse for Lærere .... 41.
Husflidsudstillinger og Møder .... 44, 54, 57.
Bognyt .... 46.
Almennyttigt .... 47.
Sæbekogning .... 48.
Ribsvin .... 48.
Ungdomstiden, Digt af Carl Maribo .... 49.
Om Folkefester og Folkeforlystelser, af Chr. Nielsen .... 49.
Et ungt Menneskes Husflid .... 54.

Side.

Mahognibejtse .... 56.
Vedtægter for Snitteskolen i Faaborg .... 56.
Husflidskursus .... 57.
Pilene, af Anton Andersen .... 62.
Bognyt .... 64.
Fra Sløjdlærerseminariet Nääs .... 65.
Naturmøbler .... 66.
Dansk Husflidsselskabs Uddannelses-Kursus for Lærere i Kjøbenhavn .... 66.
Anvisning til Arbejde i Sølv, af S. Christensen ..... 69.
En flittig svensk Skolelærer .... 70.
Nyt Tegneapparat .... 70.
Almennyttigt .... 70.
Drab af overflødige eller skadelige Dyr .... 71.
Husflid .... 71.
Om Husflidssagen paa Landet .... 73.
Er „Sløjd“ et fremmed Ord? .... 75.
Husflidsudstilling i Kjerteminde .... 76.
Husfliden i Rusland .... 77.
Arbejdsstuer for Børn .... 78.
Køkkenknager .... 78.
Gamle Klude .... 78.
Om Frøforfalskninger .... 79.
Bognyt .... 80.
Vedtægter for Husflidsforeningen .... 81.
Arbejdet ved Husflidsudstillinger .... 82.
Opmuntring til Dannelsen af Husflidsforeninger .... 83.
En Husflidsviolin .... 84.
Bognyt .... 85.
Strikkede Kludetæpper, ved Th. B. .... 86.
Vævede Kludetæpper, af M. J. .... 86.
For Sløjdskoler. .... 86.
Husfliden i Rusland .... 87.
Et net lille Arbejde .... 87.
Et smukt Fritidsarbejde .... 87.
Geografiske Billeder .... 87.
Almennyttigt .... 88.
Om at „more sig“, af N. C. Rom .... 89.
Juleaften, Digt af H. P. P. L. .... 91.
En indbringende „Husflid“ .... 91.
Om Kludetæpper, af G. .... 92.
Bognyt .... 92.
En Afslutning .... 92.

Nr. 30. Et Æventyr i et Album. — Støvet og Lyset. — Eddysstone. — Pigen og Andemo'er. — Skomagerdrengen. — Et Æventyr under Vandet. — Fiskeren. — Agurken og Pæren. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 7 Billeder. 15 Øre.

— 31. Æventyret om Ib, som gik til Havet efter sin Hat. — Ræven List. — Kongedatteren i Kulbjærg Klint. — Spillemanden. — Moderen og Drengen. — Stæren og Gjøgen. — Aftensang Af P. Hansen Sønderkøge. Med 6 Billeder. 15 Øre.

— 32. Et Æventyr paa Kullen. — Tyveriet. — Helle. — Lille Frida og hendes Kat. — Arresø. — Spillemanden med Harpen. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 7 Billeder. 15 Øre.

— 33. Jægerens Æventyr. — Lige for Lige. — Et Billede fra Svejts. — Venvedtræet. — Anna og Duen. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 10 Billeder. 15 Øre.

— 34. Under Linden. — Ole Skjære og Bakkemandens tre Gaver. — Knud og Inger. — Hunden og Spurvene. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 4 Billeder. 15 Øre.

— 35. Æventyret om den lille Rasmus. — Lille Inger og Ulven. — I Kaalhaven. — Hanen og Hønen som skulde til Dyrehavsbakken. — Græshoppen som blev kejserlig Springer. — Tjørnebusken. — Under Æbletræet. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 8 Billeder. 15 Øre.

— 36. Nissens Hue. — Et Billede fra Mainz. — Det skal være ganske bestemt. — Ved Daggry. — Bølgerne. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 6 Billeder. 15 Øre.

Husflidsmanden og Kromanden. Fortælling af Knud Skytte. 35 Øre.

N. C. Roms Forlagsforretning,
Kjøbenhavn, V.

Vejledning i Landbohusflid.

Af **N. C. Rom.**

Med 254 Afbildninger.

Denne Bog er et Uddrag af **„Haandgjerningsbog for Ungdommen"** foretaget med særligt Hensyn til at frembyde en **billig** Vejledning for Landboerne i mange Haande Husflidsgjerning. I dette Øjemed er alt finere Arbejde udeladt, og en Del ny Anvisninger til Landbrugshusflid indtaget i Stedet.

Bogen indeholder Beskrivelse af, og Vejledning til Forfærdigelsen af følgende:

Snedkerarbejde.

Redskaberne og deres Anvendelse: Høvlebænk eller Høvlebord. Snittebænken. Skruestok. Høvlen og dens Brug. Vinklen. At rette op. Smigvinklen. Geringsvinkel og Skærelade. Trækklingen. Forskjellige Høvle. Saven. Øxen. Baandkniven. Stregmaalet. Stemmejærnet og dets Brug. Forskjellige Bor. Hammer, Tang og Smaaværktøj. Et Værktøjskab. Slibning. Tilberedning af Lim. Limning.

Øvelsesarbejder: Spækkebræt. Hylde. Støvleknægt. Slibebræt. Huggeblok. Tøndelad. Strygebræt. Stel til Tøjtørring. Vandspandsbænk. Skammel. Bænken. En Arbejdsbænk. En Trappestol. Firkantet Kasse. Flueskab. Sinkning. En Skæfte. Bord og Stol. Lakering.

Huggehusarbejde.

Tøjrepæle. Klaptræer. River. Træskovle. Trægrebe. Plejlen. Smaa Redskaber. Harver. Et Markled. En Laage. Trillebøre. Smørtruge. Hulskuffer. At lægge Træbaand om Kar.

Naturarbejder: Havelaage. Grenebænke. Naturstole. Havebænk. Naturbord. Trebenede Havestole. Blomstertrappe. Blomsterpottebærer. Stærkasse. Et Vogterhus.

Drejning: Vippelad. Drejebænken. Træet og dets Tilretning. Patronerne. Drejestaalene. Haandgreb ved Drejningen. Drejede Gjenstandes Form. Træskruer.

Metalarbejde.

At lægge Jærnbaand om Kar. Lodning. Tinlod. Slaglod paa større Gjenstande. File og Filning. Staalet og dets Hærdning. Skrueskæring. Staaltraadsfletning. Klinkning. Sold og Sigter. Reblægning. Tarmsnore.

Siv- og Halmfletning.

Sivenes Fletning. Sammensyede Sivmaatter. Flossede Sivmaalter. Halmmaatter. Humlerankemaatter. Vævede Gulvmaatter. Store Sivtæpper. Sivskamler. Sivsko. Flaskehylstre.

Børstenbinding.

Materialet. Redskaberne. Børstetræets Boring. Børstens Trækning. Gadekoste. Kalkekoste. Pensler.

Maling og Tapetsering.

Linoljefernis og Oljefarve. Farvens Rivning. Farvernes Bestanddele og Sammenblanding. Penslerne og deres Behandling. Grunding og Kitning. Farvens Paastrygning. Lakering. Fernisering af grovere Trægjenstande. Limfarve. Broncering. Tapetsering. Tilskæring af Vinduesglas.

„Vejledning i Landbohusflid" koster **2 Kr. 50 Øre.**

Øreskrifter for Folket.

Under denne Fællestitel vil efterhaanden udkomme en Række særdeles billige Hæfteskrifter, indeholdende Fortællinger, Digte og oplysende Skildringer af Natur og Folkeliv.

Nr. 1. **12 Fortællinger af Folkets Almanak**, med 30 Bill. 40 Ø.

— 2. **Kjærlighed og Had**, Fortælling af C. A. Thyregod. — **Lindormen** efter Hebel. M. m. Med 10 Billeder. 10 Øre.

— 3. **Det ene Fornødne**, af Chr. R. — **Vilhelm Tell** af Anton Nielsen. — **En uventet Tilstaaelse**. — **Et Væddeløb**. — **Nisserne i Bjergby Bakke** af Em. Henningsen. M. m. Med 8 Billeder. 10 Øre.

— 4. **Fra Oldtiden** af Fr. W. Horn. — **Petersens Grise** af A. Andresen. — **Husmandsfamiliens Middag** af Camillo Brun. — **Historien om hvordan Jens Rodbro fik Korset**, fortalt af ham selv. M. m. Med 14 Billeder. 10 Øre.

— 5. **En Gudsdom**, Fortælling af Knud Skytte. — **Efter en Sygdom**. Med 4 Billeder. 10 Øre.

— 6. **Nissernes Julekvæld** af Emanuel Henningsen. — **Troldkonen i Stenbaaden**, ved Carl Andersen. — **Til Kukmanden kom**, jysk Skjæmteæventyr ved Evald Tang Kristensen. Med 13 Billeder. 10 Øre.

— 7. **Kvindetroskab** af Zakarias Nielsen. Med 4 Bill. 10 Øre.

— 8. **Baadsmanden fortæller** af C. Middelboe. — **Den ny Avis eller den uheldige Peter**. — M. m. Med 12 Bill. 10 Øre.

— 9. **Spøgelsevognen**, efter en sand Begivenhed, fortalt af Em. Henningsen. — M. m. Med 7 Billeder. 10 Øre.

— 10. **Enkens fortabte Søn**, Fortælling af C. A. Thyregod. Med 4 Billeder. 10 Øre.

— 11. **Ridefogdens Søn**, Fortælling af C. A. Thyregod. — M. m. Med 11 Billeder. 10 Øre.

— 12. **Et fattigt Hjem**, Fortælling af Anton Nielsen. — **Agnete med Guldhaaret**. Med 5 Billeder. 10 Øre.

— 13. **Geoachino**. Fortælling fra Italien af P. P. — **Mosede Hans**, et Sagn. — M. m. Med 8 Billeder. 10 Øre.

— 14. **Skytten paa Hvam**, Fortælling af Emanuel Henningsen. — **Den fiffige Rekrut**. Med 16 Billeder. 10 Øre.

Nr. 15. **Kjødædende Planter** af E. Toepfer. — **Filipsens Skat**, Fortælling af Knud Skytte. — **Bjærgmandens Salve**. — M. m. Med 13 Billeder. 10 Øre.

— 16. **Dyrplageren**, Fortælling for Ungdommen af Emanuel Henningsen. — M. m. Med 8 Billeder. 25 Øre.

— 17, 18, 19 og 20. **Muntre Fortællinger** à 25 Øre.

— 21. **Jens Gjedsøes Skat**, af C. A. Thyregod. — **Kulkjælderen** med 16 Billeder. — M. m. 10 Øre.

— 22. **Skjælmen paa Mols**, Skjæmteæventyr ved Evald Tang Kristensen. — **En katolsk Kirkefest**, af Zakarias Nielsen. — **Stenmanden**, et Sagn med 12 Billeder. 10 Øre.

— 23. **Stendyssen**, Fortælling af M. M. med 6 Billeder. 10 Øre.

— 24. **Lige for Lige**, en Historie af Bertel Elmgaard. — **Nord og Syd**, af Plenge. — M. m. Med 12 Billeder. 10 Øre.

— 25. **Vennerne i Store-Mers**, Fortælling af C. Middelboe. — Det almindelige Pindsvin med 5 Billeder. — M. m. 10 Øre.

— 26. **Mette Vognsen**, en Livshistorie af Emanuel Henningsen. — **Den whitehead'ske Torpedo** eller Fisketorpedoen, af W. M. Med 5 Billeder. 10 Øre.

— 27. **Ungdommelig Kjærlighed**, Fortælling af Mads Hansen. — **Løjerlige Fisk**, ved E. Toepfer, med 10 Billeder. 10 Øre.

— 28. Kartoflen. — Draaben. — Hammeren og Knibtangen. — Drengen med Blomsterne. — Et Familiestykke. — Drengen der solgte Træskeer. — Egen og Hybenranken. — Frisken og Skaden, af P. Hansen Sønderkøge. Med 4 Billeder. 15 Øre.

— 29. Der er Penge i Lyset. — Drengen paa Kjæphesten. — Smaahistorier. — Trofast. — Orangutangen. — Ved Plankeværket. Af P. Hansen Sønderkøge. Med 6 Billeder. 15 Øre.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 18. Søndagen den 29de Januar 1882.

Husflidsbetragtninger.

Af N. C. Rom.

Naar Husflidssagen skal vinde Fremgang, og Folkets Opmærksomhed alvorligt skal kunne vækkes for denne Samfundssag, bør den betragtes fra alle Sider, og Spørgsmaalet tit og ofte tages i Øjesyn.

Af denne Grund skal jeg tillade mig i denne Aargang af „Husflidstidenden“ paa ny at fremdrage en Række Betragtninger, saaledes som jeg i sin Tid forelagde dem i Skriftet „**Den danske Husflid**“ under Bogens første Hovedafsnit: Husflidens Vilkaar.

Det er snart 15 Aar siden disse Husflidsafhandlinger — de første, der fremkom i vort Land — blev skrevne. Naar de nu her aldeles uforandrede fremføres for en vidtstrakt Læsekreds, vil det, for selve Sagens Skyld, have sin Interesse at se hvorvidt de den Gang selvstændigt fremsatte Tanker og Anskuelser om Husflidssagen og dens Fremme var sunde og klare, eller om de var sygeligt Hjærnespind og tomme Fantasterier.

Der er gaaet Aar hen siden disse Betragtninger over den danske Husflid fremkom. Meget af det, jeg den Gang fremsatte til Eftertanke og Prøvelse, har været Sædekorn, der har spiret og voxet. Væxten har vísselig haft Solskin og Grødevejr, men ogsaa Frost og Storm. Det skal da kjendes, om den har kunnet taale Livets Prøvelse, og om det lagte Sædekorn har været af en sund Art, der tør ventes at ville give gode Frugter — eller om det blev golde Ax med svange Kjærner.

Men — skulde mine Husflidstanker, saaledes som de fremsattes Aar tilbage, vise sig at have kunnet staa Maal for nidkjære og forstandige Mænds praktiske Prøvelse, saa skal dette ogsaa slaas fast som et Vidnesbyrd om selve Sagens Sandhed og Alvor. Den vakte Husflidsbevægelse skal da sikkert, som Tiden gaar, blive Gjenstand for flere og flere veltænkende Mænds og Kvinders Opmærksomhed, og Bestræbelserne for at fremme den gode Husflidssag skal sikkert i Fremtiden fostre Glæde og Tilfredshed i mangfoldige nøjsomme Hjem trindt om i vort kjære Fædreland.

* * *

1.

Husflidens Berettigelse og Betydning i Nutiden.

Man kan stundum høre den Ytring, at Husfliden som et overvundet Standpunkt, der havde sin Plads i Slægternes Udviklingshistorie, kun tilhører en svunden Tid og ikke passer mere for Nutiden, at den med andre Ord er forældet, og som alt forældet ikke er værd at holde vedlige i Nutidens Levesæt.

Medens Husfliden i gamle Dage paa en Maade gjorde hvert Hus til en Fabrik, hvori alle, eller de fleste af Husets Fornødenheder blev forarbejdede med egne Hænder, saa lever vi nu i en Fabriktid i en mere udvidet Betydning, i det de fleste Gjenstande til Livets Fornødenheder tilvirkes fabrikmæssigt i det store, hver for sig. Det er mageligere, det synes billigere, at kunne kjøbe færdigt, hvad man har Brug for, i Steden for at forfærdige det selv. Man synes derfor at gjøre Ret i at undlade Tilvirkningen, af hvad der ikke kan betale sig, at have Ret i, at Husfliden efter Naturens Orden maa gaa til Grunde, ikke bør og ikke vil kunne fremblomstre paa ny.

Man synes!

Og ganske vist, man synes rigtigt, dersom Husfliden skulde fremtvinges til at være og blive til paa samme Maade som i gamle Dage.

Det er imidlertid ikke alt, hvad man ved overfladisk Betragtning synes, der holder Stik ved nærmere Undersøgelse.

De, der betragter Husfliden som alene tilhørende en svunden Tid, ser den vist med et uklart Blik fra Pengesiden. Ret beset vil man imidlertid finde, at Husfliden har en særdeles stor Indvirkning i aandelig, moralsk, Henseende, hvilken uden Tvivl langt overvejer den

umiddelbare Pengenytte, og dog er denne ingenlunde ubetydelig, men tvertimod af største Betydning for Landets Udvikling i materiel Henseende, hvilket senere skal søges nærmere paavist.

Der er navnlig to Omstændigheder som gjør, at Husfliden til alle Tider **bør** og til alle Tider **kan** være et vigtigt Led af det daglige Arbejde i vort Land, saa dens Hensygnen sikkert vil straffe sig selv i sine Følger. Disse to Grundaarsager, der betinger den danske Husflids Berettigelse, er Beskaffenheden af Danmarks Hovederhverv og selve Landets Beliggenhed.

Hovederhvervet er som bekjendt Agerdyrkningen; men det ligger i dette Erhvervs Natur, at det snart tager mange Hænder i Arbejde — om Sommeren i den travle Høsttid osv. — snart kun har Brug for færre — som om Vinteren. Medens der saaledes i Høsttiden kan være Mangel paa Arbejdere, saa er der til andre Tider stor Overflod paa ledige Arbejdshænder, knappe Tider paa Arbejde i Mark og Hus. Landets Beliggenhed langt mod Nord gjør en endnu større Forskjel paa Arbejdsbehovet til Aarets forskjellige Tider i Modsætning til andre, mere sydligt beliggende, agerbrugende Lande, i det vi her har længere Vinter og kortere Vinterdage. Medens Haandværkere og Fabrikarbejdere i Reglen uden videre Hinder kan udføre deres daglige Arbejde ved Lys, naar de lange Vinteraftener falder paa, saa er dette, af gode Grunde ugjørligt ved det meste af Agerbrugerens Arbejde. Saalænge næsten hele Mark- og Jordarbejdet ligger stille i den kolde Vintertids korte Dage, optager Tærskning og Kreaturernes Røgt kun forholdsvis en liden Del af al den Arbejdskraft, som om Sommeren er nødvendig til en fordelagtig Drift. Da her nu ikke finder nogen kjendelig Ind- og Udvandring Sted af Markarbejdere efter det større og mindre Arbejdsbegjær til de forskjellige Aarstider (saaledes som det f. Ex. sker med Teglværksarbejderne fra Lippe-Detmold), saa er det klart, at en uhyre stor Arbejdskraft maa forblive ubrugt om Vinteren, saafremt Markarbejderne ikke i Masse paa denne Tid kaste sig over andet Arbejde af forskjellig Art, der ikke hindres af Kulden og Mørket.

En Betragtning af hver Egn for sig viser, at dette ikke finder Sted, og Undersøgelse gjennem hele Landet vil, som vi senere vil se, give samme Resultat paa ganske enkelte Undtagelser nær. Arbejdskræfterne ligger ledige.

Det bør dog strax bemærkes, at naar her tales om overflødige Arbejdshænder, som mangler Arbejde, da peges omtrent udelukkende paa Mandkjønnet; thi Kvinden savner sjeldent Beskæftigelse i de Tider, da Udenomsarbejdet og Husgjerningen giver deres Hænder fri. Man kan træde ind i hvilken som helst Bolig en Vinteraften, enten det er i Husmandsstuen, i Bondegaarden eller i Borgestuen paa større Gaarde, og man vil i Reglen finde Kvinderne sysselsatte med en eller anden Haandgjerning. Enten snurre Rokkehjulene, eller Karterne skratte muntert, dersom ikke en Bindehose, Sytøj, en Stoppestrømpe, eller lignende, beskæftiger Hænderne. At sidde med Hænderne i Skjødet vil de fleste Steder blive anset for en stor Skam for en Pige. Det er alene Mandkjønnet der, som vi senere vil se, synes at have den daarlige Forret at kunne sidde med Hænderne i Sommerne Time paa Time, Aften paa Aften, Aar for Aar og lade en umaadelig Sum af Kraft og Arbejde gaa til Grunde uden synderlig Nødvendighed. Formaar Kvinden, som mangen Gang kan have ligesaa strængt og brydsomt Arbejde om Dagen som Manden, baade at finde Arbejde og at have Lyst til Arbejde i sin Hviletid, da er det virkeligt umuligt at indse, hvilken gyldig Grund, der skulde tvinge Mandkjønnet til ligegyldig Dovenskab, eller hvilken fornuftig Aarsag, der skulde afholde det fra at finde og øve en eller anden nyttig Syssel, lige saa vel som Kvindekjønnet.

Saafremt altsaa ikke det af denne Ladhed følgende store Kraft- og Arbejdstab er nødvendigt, saa maa aabenbart Husfliden, der bedst formaar at udfylde Tiden og at afhjælpe Misforholdet, være paa sin rette Plads i vort agerdyrkende, nordligt beliggende Land, og en Henvisning til Fabrikarbejdes Billighed lige over for Husflidens Frembringelser vil ikke være berettiget, da den Tid, der medgaar til Husfolkenes Forarbejdelse af Raastofferne ikke har anden Pengeværdi end den, som netop Husfliden giver den.

Det fremgaar af det foregaaende, at under Husflid forstaaes det Arbejde, der lægger Beslag paa den Arbejdskraft, som Agerbruget, eller andet landligt Hovederhverv og Husgjerning, til sine Tider ikke har Brug for, og at denne Arbejdskraft haves for godt Kjøb, ja endog som i Tilgift, saa at Anvendelse af den er ren Vinding, for saa vidt som den ved Husfliden forarbejdede Gjenstand har større Værdi end Stoffet havde, som den er forarbejdet af. Det er følgeligt galt blot at henregne Spinden, Væven osv. til Husflid; den har en langt videre Udstrækning, ja et næsten ubegrænset Omraade.

Det er imidlertid meget vanskeligt at bestemme dette Omraade: hvad der bør regnes til Husfliden og hvad der ikke bør henregnes dertil. Nogle Exempler ville gjøre dette klarere. Oparbejder Husmanden i sin arbejdsløse Tid om Vinteren f. Ex. Trætøj, Træsko og desl., saa er der ingen Tvivl om, at det er Husflid; men finder han ogsaa en Del af Sommeren bedre sin Fortjeneste derved, saa at han kun deltager efter eget Tykke i Markarbejdet i de travleste Tider, saa er det egentligt Haandværk, uagtet det i og for sig er den samme Syssel som før; det er ikke muligt at sige, hvor Husfliden ender, og Haandværket begynder. Eller for at se Sagen fra en anden Side; naar Husmændene paa Lemvigkanten i den

Tid, de har tilovers fra Dagleje, hver tilvirker adskillige hundrede Hornskeer om Vinteren, saa er det Husflid. Opkjøbte derimod en eller anden driftig Mand Horn til hele Egnen og leverede visse Mænd dem til Flækning, andre Stykkerne til Bøjning og Præsning, brugte atter andre hver for sig til udelukkende at grovraspe Skeerne, skrabe dem, polere, sortere dem osv., andre igjen til at indpakke dem til at gaa i Handelen efter Godhed og Art, kort sagt, udførte hvad man kalder Arbejdets Deling, hvorved hver Arbejder faar størst mulig Færdighed i en lille Del af Arbejdet, saa var Husflidsarbejdet at lave Hornskeer, gaaet over til et formeligt Fabrikarbejde, medens det dog alligevel blev det samme Arbejde som før. Eller om en Landmand af Lyst og Anlæg giver sig af med mekaniske Arbejder i Agerbrugets mindre travle Tider, f. Ex. forfærdiger Agerbrugsmaskiner, reparerer Ure m. m., og han mere og mere helliger disse Arbejder sin Tid og sin Tanke, samtidig med at han driver sin Gaard eller lader den drive, hvor er da Grænsen mellem Bonden og Maskinfabrikanten, mellem Husfliden og Urmagerkunsten? Man vil i mange Tilfælde ikke kunne nægte, at Haandværket saa vel som Fabrikvirksomheden er udrundet af Husfliden og ikke bør overses i en Undersøgelse, der har denne til Gjenstand, for saa vidt der foreligger en selverhvervet Færdighed, uanset hvilket Omfang det derved fremkaldte Arbejde i Tidens Løb har faaet.

Medens Husfliden selv, i sin Kjærne, er let at paavise, som den Bisyssel, der giver en smuk og nyttig Anvendelse for tiloversværende Tid, saa er dens Omraade altsaa umuligt at bestemme, og mangt et Arbejde, som egentlig ikke længere er Husflid, vil ikke kunne forbigaas med Tavshed i et Skrift om den danske Husflid.

(Fortsættes.)

Foredrag over Undervisning i Haandgjerning.

I.

(Holdt ved Lærernes Sommerkursus i Kjøbenhavn, Sommeren 1881 af Lærer Andersen fra Silkeborg).

Naar jeg her giver Dem nogle Vink, som jeg mener vil være Dem til praktisk Nytte, saa skal dermed ikke være sagt, at jeg har set mig i Stand til paa alle Omraader at overvinde de forskjellige Vanskeligheder, som efterhaanden uomtvistelig vil stille sig i Vejen for enhver, der i Husflidssagen skal forsøgsvis frem; men det er min Tro, at mange af de Erfaringer, jeg i en Aarække har gjort som Lærer paa dette Omraade, vil komme enhver den til gode, der ikke er praktisk øvet og som ikke har gjort de samme Erfaringer selv, og selv for en saadan ville mine Erfaringer tjene til Bestyrkelse i Troen paa Rigtigheden af hans egne. Inden jeg imidlertid gaar over til det, jeg egentlig vil bede Dem tage til Eftertanke med Hensyn til den Methode, jeg mener er den rette i ethvert enkelt Fag, skal jeg forudskikke nogle Bemærkninger, om hvad enhver af Dem i ren Almindelighed her paa dette Kursus maa agte paa, for i Forbindelse med Deres praktiske Uddannelse at faa det størst mulige Udbytte af det korte Ophold her i Kjøbenhavn. Opsæt ikke til de sidste Dage at tage Maal af de Modeller der haves her. Aftegn hvad De kan overkomme at faa aftegnet. Gjør stadig smaa Notitser med Hensyn til de enkelte Arbejders Udførelse, hvis De ikke er aldeles vis paa, at De kan huske Fremgangsmaaden. Belav Dem i alle Enkeltheder paa at kunne undervise, naar De kommer hjem. Det vil gavne Dem meget at have et godt Forraad af Modeller, Tegninger, Arbejdsanvisninger m. m. Jeg vil da herfra strax gaa over til at sige Dem, hvad der fortjener Deres Opmærksomhed, naar De skal undervise i Haandgjerning, hver i sin Hjemegn.

Det første Spørgsmaal man giver sig selv, naar man skal begynde paa at undervise Børn i Arbejde er i Reglen dette: „Hvormed skal jeg begynde?" Man bør efter min Overbevisning absolut begynde med Løvsavsarbejde og Paparbejde, hvis man er Lærer i en Kjøbstad. Noget anderledes stiller Sagen sig for Landsbylærere. Løvsavning er et Arbejde ethvert Barn holder af og under en dygtig Lærers Vejledning kan bringe til smukke Resultater. Men det maa her nøje, ja meget nøje paases, at Eleverne ikke faar Lov til at sjuske og at ethvert mindre godt Arbejde kasseres. Lad bare en Elev nogle Gange faa sit Arbejde kasseret, medens det ser, at Kammerater faa deres godkjendt, det vil bidrage til, at en saadan gjør sig al mulig Umage for at gjøre sit lige saa godt. Det vilde selvfølgelig svække Lysten hos Barnet, hvis en saadan Kasseren ret ofte skulde finde Sted, derfor maa Læreren især komme Børn med daarlige Anlæg mest til Hjælp, og er det for disses Vedkommende især nødvendig at der vexles med flere forskjellige Fag.

Enhver af Dem bør saa hurtig som muligt indøve Børn i alle de Fag han ser sig i Stand til at undervise i. Hvad jeg især i Løvsavning lægger Vægten paa er, at aabne Barnets Øje for smukke Former. Først indøves Eleverne grundigt i at føre Saven. Man viser dem Følgerne af, at Saven holdes selv det ubetydeligste skjævt enten til den ene eller den anden Side. Dette vises lettest ved at lade dem prøve at save et lille Hul efter en Streg helst i Nøddetræ af $1/4''$ Tykkelse. Nøddetræ er let at skære i og jo tykkere Træet er, jo lettere paavises Fejlen. Det er aldeles nødvendigt, at man vedbliver med at lade Børnene anstille saadanne Forsøg indtil det er gaaet op for dem, at Saven absolut maa føres vinkelret mod Træet, man saver i. Dernæst kommer man til at lære dem, at, naar man skal forandre

Retning, i det man kommer til et Hjørne, da maa man ikke pludselig dreje Saven, men maa lade den vedblive at bevæge sig op og ned, medens man med den venstre Haand samtidig drejer Træet saa meget, som det er nødvendigt og nøje passe, at ingen Elev lader Savbuen svæve ude i Rummet, men derimod stadig lader den bageste Del af Buen ligge op til den Arm, man saver med. Man bør først indøve lette Ting med lige Linjer. Det vil ikke vare ret mange Timer inden selv et Barn med middelmaadige Anlæg vil se sig i Stand til at kunne gaa over til at save efter krumme Linjer. Her bør man nu rigtignok selv være i Besiddelse af et skarpt Øje, for at kunne paavise Barnet enhver Uregelmæssighed. Har en Lærer ikke en temmelig udviklet Formsans og Færdighed i Tegning, vil det være meget vanskeligt for ikke at sige umuligt at faa noget ordentlig ud af Løvsavningen. Filen føres vinkelret mod Træets Flade fra oven ned ad for at undgaa, at nærsynede Børn skulde komme til at stikke sig i Øjnene med Filspidsen. Al Luftfiling er i højeste Grad forkastelig. Pas nøje paa ikke at give Eleven for svære og indviklede Mønstre at save; gaa gradvis og planmæssig frem. Der bør haves en bestemt Nummerorden paa de Modeller og Tegninger, man har i dette Øjemed, og finder man da, at et enkelt Barn kan skyde én eller flere Tegninger over, da bør man heller ikke afholde dem fra det smukkere og morsommere Arbejde længere end nødvendigt.

* * *

Hr. Skolebestyrer Andersen i Silkeborg har, paa fleres Opfordring, anmodet om Optagelse i „Husflidstidenden“ af de Foredrag, han har holdt for Husflidslærere under Sommerkursuset i Aar. Disse Foredrag indeholdt saa mange praktiske Vink og Raad, at de upaatvivlelig vil komme mange til gode, og man maa derfor meget paaskjønne, at Hr. Andersen vil offentliggjøre dem for en større Kreds. Der er imidlertid i dette første Foredrag et Punkt, som ikke kan lades ganske uberørt, da det staar i Modstrid, med hvad der i Tidendens første Nummere er udtalt. Naar der nemlig siges, at Læreren i en Kjøbstad absolut bør lade Eleverne begynde med Løvsavs- og Paparbejde, da maa jeg — overensstemmende med tidligere Udtalelser — meget advare imod at tage dette til Følge, dels begrundet i, hvad jeg har set andensteds (i Sverige er saaledes Løvsavsarbejdet fuldstændig forkastet og foragtet), dels i det, jeg har set her hjemme, en utrolig Masse af Løvsavsarbejder, deriblandt ofte smagløse, daarligt og tankeløst forarbejdede Gjenstande. Ved nærmere at betragte et udsavet Mønster vil man ofte faa Mistanke om, at der kun er udsavet en Mængde Huller af forskjellig Form, uden at Arbejderen har anet, at det, han udsaver, skulde efterlade en Bladform, Arabesk eller lignende. Jeg kan derfor være meget enig med Hr. Andersen i, at Løvsavsarbejdet kun maa anvendes naar det meget nøje paases, at Arbejdet udføres godt; men dertil hører efter min Formening blandt andet en foregaaende Tegneundervisning, som en aldeles nødvendig Betingelse, og dermed falder egentlig hele Bygningen sammen; thi har først Barnet opnaaet saa megen Færdighed i Tegning, som dertil behøves, da er allerede Øjet udviklet, og Kræfterne tiltagne med Aarene, saaledes at det kan tage fat paa en mere — om jeg saa maa sige — haandværksmæssig Beskæftigelse. Jeg vilde derfor hellere anbefale Begyndere Kniven (foruden Paparbejde), fordi den er et Værktøj, som enhver Dreng let kan komme i Besiddelse af og som, rigtig benyttet, kan frembringe store Resultater. Øjet øves, og Haanden styrkes, naar Anvisningen gives paa rette Maade. Som Exempel paa, hvad der kan udrettes med Kniv, kan jeg anføre, foruden at henvise til Nordmændenes og Sveitsernes Arbejder, at der f. A. paa Udstillingen i Stockholm ved „Dansk Husflidsselskab“ af en ung Mand var fremstillet et sjelden smukt Mosaikarbejde, udført med en saa stor Nøjagtighed, at man vanskelig kunde tænke sig et saadant Arbejde foretaget alene ved Anvendelse af Kniven, hvorfor denne ogsaa var henlagt ved Siden af Udstillingsgjenstanden. Endvidere vil man hos Hr. Foss, der i sin Haandgjerningsskole har oplært mange, finde en smuk Samling af Arbejder, udskaarne med Kniv. (Bopæl: Vodroffsvej 4*). Hr. Tegnelærer Stockfleth har i en Række af Aar forestaaet en Husflidsskole, hvor Eleverne næsten udelukkende arbejder med Kniv. I Faaborg Kredsen er ogsaa Kniven det første Værktøj, der i Husflidsskolerne benyttes af mindre Børn; i Husflidsselskabets Modelsamling findes et Skrabnæsespil udskaaret af en Elev i Faaborg Haandgjerningsskole, efter en bestemt Plan (Rækkefølge) hvortil Hr. Apotheker Berg har givet Anvisning. Det tør have sin Interesse at vide, at Hr. Berg i denne Retning har sin Erfaring ved som Barn at have modtaget Undervisning af den gamle hæderlig bekjendte Snitteskolelærer Tscherning, der i en Aarrække forestod Undervisningen i Haandgjerning ved Opfostringshuset i Kjøbenhavn.

Det skal nu villig indrømmes, at under en dygtig Lærers Vejledning kan Løvsavsarbejderne, naar de ikke øves for længe og under Iagttagelse af Hr. Andersens Forskrift, at holde strængt paa den nøjagtige Udførelse af Arbejdet, være en god Forberedelse til andre Arbejder, og særlig til Billedskæring. Endvidere maa den forhaandenværende store Mangel paa Lærerkræfter til Husflidsgjerning komme væsentlig i Betragtning, og det vilde derfor være Uret at kaste Vrag paa den Virksomhed, der har valgt Løvsavsarbejde som Forberedelse til andre Arbejder, da det er en Kjendsgjerning, at Løvsaven anvendt med Maade og efter en forstandig Methode, kan opnaa sin Hensigt. Jeg skal i saa Henseende henvise til de i Aarup og Omegn af Hr. Landinspektør Boesen ledede Skoler, hvor Begyndere anvises paa at udsave smaa Gjenstande, som Stativer til Blækhuse, Møbler o. s. v. paa en saadan Maade, at disse Arbejder danner en lille Forberedelse til Snedkeri, i det der blandt andet tages et Tilløb til at sinke og false.

V. L.

---

*) Enhver, der interesserer sig for smagfuldt udført Træskæring, vil have Glæde og Nytte af at tage disse Arbejder i Øjesyn hos Hr. Foss, der paa Grund af tiltagende Tunghørighed har maattet opgive sin Undervisning og nu udfylder sin ledige Tid med Billedskæring.

Kristen Blæst og Musblakke.

Fortælling af C. A. Thyregod.

„Kan du hugge og tælge noget?“ spurgte Kristoffer Hedegaard sin ny Tjenestekarl, da denne en Søndag Formiddag stod i Gaardsledet og snittede paa en Pind.

„Ja — noget,“ lød Svaret.

„Kunde du lave nogle Klaver til Kvægbindsler?“ lød det næste Spørgsmaal.

„Ja, naar jeg har passende Træ og Værktøj,“ sagde Karlen.

„Træ har jeg,“ sagde Kristoffer, „og du kan laane Værktøj henne hos Søren i lille Hedegaard.“

„Skal jeg gaa hen og laane det strax?“ spurgte Karlen.

„Nej, det lader sig ikke gjøre, den gamle Gniepind er altfor forsigtig til at lade sit Skrammel komme ud af Huset; men naar der en Gang bliver Lejlighed, kan du lave Klaverne der henne, saa hjælper han dig nok dermed.“

„Se, Husbond!“ udbrød Karlen, „der er Faar paa Rugmarken, og det er jo ikke vore egne!“

„Nej, det er Sørens,“ sagde Kristoffer. „Gaa hen og jag dem bort. — Nej, holdt! det behøves ikke, for der kommer Musblakke i fuldt Firspring for at hente dem.“

„Hvem er Musblakke?“ spurgte Karlen.

„Hende der,“ sagde Manden og mente den lille graaklædte Pige, som nu jog afsted med Faarene, „det er Sørens Datter, Kjællingungen i lille Hedegaard. Hun skulde rigtignok have noget andet at bestille end gaa og dakke over en Flok Faar med en Bindehose i Haanden. Men det er vist ved Tiden, at Hestene skal vandes!“

„Nu skal jeg gaa og vande dem,“ sagde Karlen, i det han gik hen over Gaarden og sang af fuld Hals:

„Med Roser paa Kinden og Krøller i Nakke
en Pigelil gik over Paabøl Bakke,
hvor Blæsten fra Vesten er altid paa Spil.“

„Den Vise synger han nok baade sovende og vaagende,“ sagde Kristoffer til sig selv. „Det er endda ikke andet end det bare Pjat.“

Karlen trak nu Hestene hen til Brønden og fortsatte sin Sang:

„Den Pige sig skulde til Møllen gaa,
og Mel i sin Pose monne hun faa;
men Blæsten fra Vesten er altid paa Spil.“

„Ja, syng du kun om Melet!“ smaabrummede Kristoffer. „Du har nok ikke mange hele Gryn i din Pose.“

Sangen vedblev:

„Den Pose revned og Melet blev spildt,
for Vinden det fløj baade vidt og vildt;
thi Blæsten fra Vesten er altid paa Spil.“

„Haa, haa, Drenge!“ tiltalte han Hestene. „I behøver ikke at spidse Øren, fordi jeg synger. I vil snart blive saa vante til min Sang, at I ikke lader den forstyrre eder i eders Morgentaar.“

„Ja, det troer jeg nok, du Gavflab, for din Sang er altid paa Spil ligesom „Blæsten fra Vesten“. Herefter skal jeg altid kalde dig, „Kristen Blæst!“ det er da ogsaa nemmere at sige end dit rigtige tossede Navn: Kristen Alexandersen.“

Karlen hørte ikke sin Husbonds halv knurrende og halv spottende Ord, men sang fremdeles, medens han trak Hestene til Stalden:

„Og Pigen sig satte i Lyngen og græd:
den Vestenvind gjør mig nu altid Fortræd,
og Blæsten fra Vesten er altid paa Spil.“

Vi vil imidlertid lade Husbonden knurre, og Karlen synge, medens vi gaar noget tilbage i Tiden og faar et kort Overblik over Forholdene i Hedegaard.

Her var for tre Snese Aar siden kun en enkelt Menneskebolig, der laa ensomt paa det store øde Hedestrøg halvmilevidt fra de nærmeste Naboer. Hedegaarden var temmelig højt skyldsat, havde ogsaa et meget stort Jordtilliggende, men var meget forsømt, og Søren Mortensen, som den Gang ejede den, syntes ikke at være Mand for at sætte den i bedre Skik. Han var en grundskikkelig Mand og just ikke doven; men hans Arbejdslyst gik mest i Retning af Husflid, og han var en maadelig Jorddyrker. Det skal da ogsaa indrømmes, at den Tids Agerdyrkning kun gav et maadeligt Udbytte. Det var strænge Aaringer med ringe Afgrøde og lave Priser, saa de store Hartkornsudgifter var næsten uoverkommelige. Søren slog sig da til Træarbejde og lavede Grebe og Skovle og slige Ting til Salg. Konen — Trine hed hun — tilvirkede noget Lærred og nogle uldne Varer, der ligeledes indbragte nogle Skillinger, og saaledes sled de sig igjennem det ene Aar efter det andet, bjærgede sig et tarveligt Udkomme, men tog sig ikke af Avlsbruget mere end højst nødvendigt. De kom snart til at mene, at naar de ikke havde den store Gaard, vilde de langt lettere kunne slaa sig igjennem. Husstanden var heller ikke stor. Deres to første Børn døde i spæd Alder, og det tredje og sidste, Magdalena, var saa spinkel og sygelig, at det saa ud til, hun skulde gaa samme Vej.

Der indfandt sig da ogsaa en Kjøber til Gaarden; men da denne var mer end stor nok efter hans Omstændigheder, og da Søren dog skulde have et Hjem til Kone og Barn, saa forbeholdt han sig et Stykke af Vestermarken, et godt stort Stykke Agerjord med et lille tilgrænsende Engskifte samt en Hedelod. Grundstykket var saaledes, at der selv med Sørens daarlige Dyrkningsmaade kunde holdes et Par Køer og en lille Flok Faar. Paa Agermarken blev opført en Bolig, der blev kaldet Lille Hedegaard, og der fik de forhenværende Gaardsfolk et Fremtidshjem.

Det var halvvejs Aftægt og halvvejs Arvefæste. Lille Hedegaard eller Hedegaardshus, som Stedet ogsaa kaldtes, fik intet Hartkorn; men Besidderen skulde svare til Gaardens Ejer en aarlig Grundskat af fire og tyve Skilling. Hvis Søren og hans Kone døde barnløse, skulde Hus og Jord uden videre inddrages under Gaarden; men levede Magdalena og opnaaede voxen Alder — det kunde jo tænkes muligt, hvor bleg og svag hun end var — saa skulde hun kunne overtage Stedet med fuld Arvefæsteret med den samme aarlige Afgift. Skulde hun imidlertid faa sig et andet Hjem, hvortil Forældrene vilde flytte med hende, saa skulde ogsaa Gaardejeren have Fæstestedet imod at svare de gamle en livsvarig Aftægt af tre Tønder Korn, men kun tolv Skjæpper til den længstlevende, og til Magdalena skulde han da udrede en Medgift af 50 Rdr. Søren og hans Kone gik fornyligt til Værks og var vante til smaa og trange Forhold. De vilde unde sig og deres Datter en liden Støtte under alle Muligheder.

Kjøbesummen for Gaarden var ubetydelig og strakte netop til at betale den Smule Gjæld, Søren havde; men Kjøberen tyktes, at han havde gjort en god Handel, i det han sagde: „Jeg vil da haabe, at de ingen Sinde flytter bort paa den Maade. Gaarden har Mark nok, saa den Stump Jord kan ikke savnes; men det vilde

være en slem Sag, om jeg skulde komme til at udbetale de 50 Rdr. og den aarlige Kornydelse."

Det frygtede Tilfælde indtraadte heller ikke i hans Tid. Han var en ganske dygtig Mand og blev desuden hjulpen frem af de bedre Tider, der begyndte at oprinde. Da han havde besiddet Gaarden i nogle Aar og forbedret den baade paa Avl og Bygning, solgte han den til Kristoffer, der var endnu mere driftig, og hvem det især skyldtes, at Hedegaard blev en anselig og indbringende Ejendom.

De nyere Tiders Opsving i Landbruget naaede ikke til lille Hedegaard, hvor Søren og Trine færdedes paa deres gammeldags Maade. Søren havde altid været en Pilfinger, der helst syslede med tilfældigt Arbejde inden Døre. Han spændte dog sine to Køer i Aag og dyrkede nogle faa Agre; men lod ellers sin Mark mest skjøtte sig selv og bære Lyng og Græs, som den selv vilde. Trine var der maaske mere Driftighed i, og hun fik Øjnene op for, hvad der i de forandrede Tider kunde bringes ud af den Gaard, hun i sin Tid havde agtet saa ringe. Hun indsaa, at hvis de bare havde holdt ud ved Gaarden nogle faa Aar endnu, kunde Tingene stillet sig langt bedre, og den lille Magdalena, der med Aarene voxede sig sund og stærk og vedblev at være eneste Barn, vilde haft Udsigt til mere glimrende Fremtidskaar, end det nu var Tilfældet. Det skete kunde dog ikke gjøres om. Familien havde det jo ogsaa ganske godt i Afbyggerstedet, den førte en nøjsom og tilfreds Tilværelse og troedes endog at lægge Penge op.

Der var fra først af et godt Forhold mellem Gaardens og Afbyggerstedets Beboere; men det forandredes noget, da Kristoffer blev Mand i Gaarden. Han var snu, hensynsløs og havesyg; han spottede de enfoldige Nabofolk og gav dem Øgenavne, ligesom han ogsaa søgte at narre dem i Handel og paa andre Maader, naar det kunde ske paa en snild Maade. Han var da ogsaa inderlig arrig over, at han skulde skatte og skylde af den store og gode Huslod, og at dette Forhold skulde altid blive ved at tynge paa Hedegaarden som en Mare. De 24 Skillings Grundskat var jo ligefrem latterlig under de stigende Ejendomspriser; men vilde Husfolkene bare flytte bort — de 50 Daler og den aarlige Kornydelse vilde være for intet at regne imod den Fordel at faa Grundstykket inddraget under Gaarden eller at sælge det for nogle tusende Daler, som det let kunde koste, naar det blev bragt i bedre Drift.

„Men det sker aldrig," sagde han. „De gamle havde den Tanke, at Tøsen maaske en Gang kunde tilgifte sig et andet Hjem. Jo pyt! Der er nok ingen, der selv har et ordentligt Hjem, som vil dele det med saadan en lille graa Tosse, som ikke har lært andet end at gaa og dingle med en Bindehose og holde ved en Pind, medens hendes Fader snitter paa den; men der kan vel nok komme en eller anden Driver, som vil tage Grisen for Trugets Skyld og faa sig et Hjem i lille Hedegaard, og væk er saa det hele for bestandigt, og forbandet ærgerligt er det."

Og saa hævnede han sig ved at kalde Pigebarnet „Musblakke" paa Grund af hendes graalige Ansigtslød og Klædedragt, hendes Fader kaldte han „Sorte-Søren", og Trine fik ogsaa sit Tillægsnavn. Det maatte Husfolkene finde sig i, og de syntes heller ikke at nære noget Fjendskab til Manden derfor. De var gudfrygtige og stilfærdige Folk, der holdt sig paa deres eget og vogtede sig for at indlade sig med den værdige Nabo i Ting af Vigtighed, og da han dog ogsaa søgte at bevare Skinnet af Redelighed og Velvilje, saa holdtes der en Smule nabovenlig Omgang og ydedes gjensidige Smaatjenester, af hvilke Kristoffer dog ubetinget havde størst Fordel.

Den driftige, men ikke videre samvittighedsfulde Mand havde ikke altid det bedste Tyende, og han havde gjærne som Tjenestekarl en opløben Dreng, af hvem han for en lille Løn kunde faa meget Arbejde. Saaledes fik han i sin Tid Kristen Alexandersen, hvem han gav Øgenavnet Kristen Blæst. Dette Navn blev almindeligt brugt om ham og syntes at have nogen Berettigelse over for hans vindige Væsen, og da der ellers ikke var nogen Vanære ved det, skal det ogsaa bruges her. Kristen Blæst var et fattigt, forældreløst Barn, der var bleven opfødt paa Strellevs Sogns Regning. Derefter havde han tjent og havde været ganske godt lidt formedelst sine gode Arbejdsgaver og sit muntre og godmodige Sind; men han var sig selv værst, da han var lettroende og nem at narre. Endnu havde han næppe fyldt tyve Aar, og da han ikke havde haft Forældre eller anden Vejleder, der paa en Gang havde fornøden Kjærlighed og Myndighed, saa var det al Ære værd, at han endda havde hele Klæder paa Kroppen, havde et ufordærvet Sind, og at de Daarskaber, han havde begaaet, var ikke synderligt værre end til at le af.

(Fortsættes.)

I Husflidshjemmet.

Naar hver sit Dagværk vel har endt,
og Aftenen bryder frem,
og Hængelampen den er tændt
i Bondemandens Hjem.

Snart i en munter Vennekreds
hans Husfolk sig har sat,
enhver især saa veltilfreds
og glad paa ny ta'er fat.

Hvor dorsk man før paa Bænken hang
ved Vinteraftenstid,
hvor Kortets Trumf paa Bordet klang
med Eder, Kiv og Strid,

der sysles nu med huslig Flid
om ej i „Ansigts Sved";
man nytter glad sin Frihedstid
til munter Virksomhed.

Som Øvelsen gjør Haanden snild,
gjør Fliden Hjærtet let,
da bredes Lykken blid og mild
om Arnens kjære Plet.

Og Virksomheden bærer Frugt
i Tiden, naar en Gang
i eget Hjem ved Husflid smukt
man kjender ej til Trang.

Velsignelsen den hentes ned
fra Himlen til vor Jord:
ved Gudsfrygt, Flid og Nøjsomhed;
det er Vorherres Ord.

£.

En smuk Virksomhed.

Det er nærværende Blads Opgave at udbrede Kjendskaben til de forskjellige Maader, hvorpaa Husfliden kan fremmes, og at meddele, alt hvad der kan opmuntre til Virksomhed for denne gavnlige Sag. Blandt en af de smukkeste Virksomheder paa dette Omraade skal vi i dette Nr. omtale, hvad der er udrettet af en Dame i Kjøbenhavn, Frøken Ida Diderichsen, i det vi giver Plads for følgende Skildring, der i Vinter er meddelt i flere af Landets Blade om Børnearbejdsstuen i St. Stefans Sogn, hvilket Sogn er et af Brændpunkterne for Hovedstadens fattige Befolkning. Denne Virksomhed bæres i et og alt af den private Godgjørenhed. Som det saa ofte er Tilfældet i England skyldes det væsentlig en energisk Kvindes Virksomhed, at der her midt i Arbejderkvarteret har rejst sig et Tilflugtssted for fattiges Børn. For 8 Aar siden traf Frk. Diderichsen en Eftermiddag paa Blegdamsvejen et Par Smaapiger i en Alder af henholdsvis 12 og 13 Aar, der begge fra Hjemmet var sendte ud for at tigge. Hun tog Pigebørnene hjem med sig, forhørte sig om deres sørgelige Familieforhold og satte sig derpaa i Forbindelse med Hjemmet og gik hver Dag den lange Vej fra Østerbro til Arbejderhjemmet paa Utterslev Mark for at oplære Pigebørnene i nyttige Haandarbejder, hvorved de kunde fortjene den Understøttelse til Familiens Underhold, som de tidligere havde søgt ved Tiggeri. Bestræbelserne slog godt an, flere Børn kom til, og ved privates Understøttelser lykkedes det at kjøbe et lille Hus i Nærheden, hvor den venlige Dame kunde indrette Arbejdsstuer for de fattiges Børn for at modvirke det fordærvelige Tiggeri. Imidlertid blev ogsaa snart denne Bolig for lille, og det lykkedes da, stadig ved Tilskud af private Godgjørere, for en Kjøbesum af 28,000 Kr. at erhverve

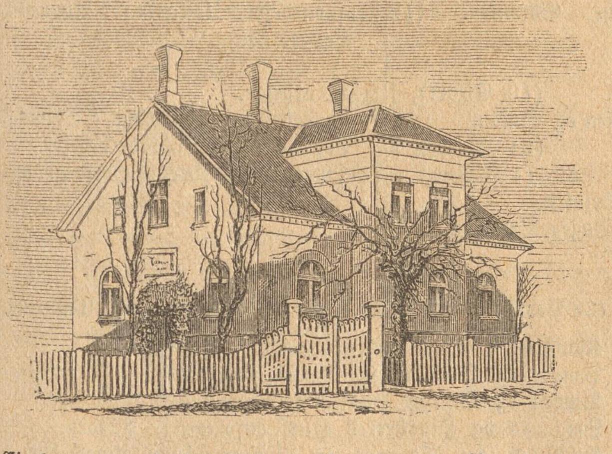

Ejendommen „Carlslund" — Nørrebrogade Nr. 215 — med en dertil hørende stor Have. I denne Ejendom finder nu 150 Børn Tilflugt. I „Vuggestuen" modtages de ganske spæde Børn, hvorved Mødrene faar fri Hænder til at gaa paa Arbejde; fra 3 til 7 Aars Alderen optages der Børn i et „Asyl", og fra 7 til 14 Aars Alderen gives der Undervisning i „Arbejdsstuerne" i den Tid, Børnene har fri for Skolen, og det er da navnlig denne Afdeling, hvorved man søger at bekæmpe Tiggeriet. Foruden af Forstanderinden, Frøken Ida Diderichsen, som er ulønnet, ledes det hele af 3 lønnede Lærerinder. Hovedformaalet er at vænne Børnene til Orden og Arbejde og saaledes opdrage dem til flinke Tjenestepiger og Husmødre. Alt hvad der forarbejdes paa Anstalten, bliver solgt dels fra et Udsalg i Frederiksborggade, dels fra Schottlænder og Goldschmidt, dels paa Basarer. Af saadanne Arbejder skal vi fremhæve straaflettede Saaler til at lægge i Sko og Støvler for at holde Fødderne varme, Terrinbrikker af Straa og Panamahatte. Straafletningen udføres af utærsket Hvede- og Rughalm, efter at Axene er klippede af. Endvidere forarbejdes en Mængde Affald, der tidligere gik til Spilde, til nyttige Ting, saasom Garnender, Klude o. lign. Kludene sammensyes til Tæpper eller Gardiner, og man maa forbavses ved at se de nydelige Ting, som kommer frem af dette Affald, der i Reglen bliver Anstalten foræret. Vuggestuen er saaledes helt udstyret med Tæpper af Anstaltens eget Fabrikat, og et Værelse er forsynet med Gardiner af samme Slags. Ved det nordiske Skolemøde i Stockholm f. A. vakte disse Arbejder megen Opmærksomhed, og to vatterede Sengetæpper blev solgte til Modeller for de svenske Sløjdskoler. Blondestumper paa et Par Tommer eller derunder omdannes til Mellemværk. Ligeledes forfærdiges af Garnaffald Frynser og Snore. I den sidste Tid er endvidere i Anstalten af Fru S. Rasmussen forsøgt indført Knipling, hvorved der tilvirkes de saakaldte bøhmiske Kniplinger, som tidligere udelukkende indførtes fra Udlandet. Endelig oplæres Børnene i Linnedsyning og de sædvanlige kvindelige Haandarbejder, saa vel som i Stopning og Lapning. Disse to sidste Færdigheder kan dog kun udføres paa fremmede indsendte Gjenstande; til at foretage dem paa Børnenes eget Tøj vilde der nemlig udkræves en fast Lærerinde til, som Anstalten endnu savner Midler til at holde. Hvert Barn faar Betaling pr. Uge i Forhold til det udførte Arbejdes Beskaffenhed eller Udførelsen deraf, og Fortjenesten opspares til Barnets Konfirmation, naar Familien ikke trænger til strax at faa den udbetalt. Oprindelig optog Arbejdsstuerne kun Pigebørn, men da Asylet kom til, vilde man ogsaa gjøre noget for de Smaadrenge, som havde besøgt det, og man optog da ogsaa saadanne Drenge, for saa vidt Pladsen tillod det. Drengene undervises kun i Straafletning og Paparbejder. Medens Børnene arbejder, bliver der ofte læst højt for dem af Damer, der interesserer sig for Anstalten, eller fortalt Historier, lige som der i det hele ved Samtaler søges at virke dannende paa Børnene. Den hele Virksomhed har ubetinget særdeles Krav paa almen Opmærksomhed i vide Kredse, og derfor har vi omtalt den saa udførlig. Særlig vilde vore Landmænd støtte Anstalten ved at forære den utærsket Hvede- og Rughalm, hvortil der er stor Trang, og som Forstanderinden, der bor paa Anstalten, vil være glad for at modtage.

Dansk Husflidsselskab.

Tiltraadte Medlemmer:

Politifuldmægtig Rosing, Fredensborg.
Gaardejer Hastrup, Enggaarden, Nørre Sundby.
Jærnbaneassistent Boolsen, Slagelse.
Ungkarl Peder Hall, Lille Lyngby Præstegaard.
Etatsraad Jørgensen, Søholt, Maribo.
Lehnsbaronesse L. Holck, Holckenhavn.
Bispinde Grundtvig, Lindevangsvej.
Gaardejer Rasmus Nielsen, Drigstrup.

Indmeldelse af ny Medlemmer bedes adresseret til Selskabets Kontor paa **Nørregade 25, Kjøbenhavn K.**

Oversigt

over

Husflidsforeninger og Husflidsskoler i Danmark.

(Siden Meddelelse om disse blev givet i Tidendens Oktobernummer f. A. (Side 78) er endvidere følgende Beretninger indkomne til Selskabet.

Forening eller Skole.	Stiftet Aar.	Formand eller Lærer.	Gjenstand for Undervisning.
Nordby Sogns Forening.........	1873	Lærer Larsen i Nordby.	
— — Skole..........	....	Samme.	
Sydsamsø Forening............	1873	Distriktslæge Flindt.	
Ørby Skole..................	1879	Lærer Koch. (20 Elever).	Løvsavarbejde, Udskæring, Børstebinding, Kurvefletning.
Besser Skole................	1876	Møller Nielsen (28 Elever).	Løvsavarbejde, Udskæring, Børstebinding, Bogbinderi.
Tranebjærg Skole............	....	Samme og Snedker Olsen. (27 Elever).	Løvsavarbejde, Udskæring, Børsteb.
Torup Skole.................	....	Husmand O. Abraham. (18 Elever).	Løvsavarbejde, Udskæring, Børsteb.
Ruds-Vedby Forening..........	1871	Gartner Hansen.	
— Skole............	1872	Tømrer N. Madsen.	Forfærdigelse af Avlsredskaber.
Kolding Forening.............	1872	Fabrikant J. W. Bruun.	
— Skole for Piger.........	....	2 Lærerinder.	
Aarhus Skole................	1877	Jærnbaneassistent H. Borch (18 Elever).	Løvsavarbejde, Udskæring, Tegning.
Hesselager Forening..........	1880	Jens Nielsen Voremark.	
Jordløse Haastrup Forening.......	1881	Lærer Nørrelund.	
Haastrup Skole...............	1880	Samme.	Løvsavarbejde og Udskæring.
Vesteraaby Skole.............	1880	Husmand J. H. Oxenhave.	— —
Gjærup Skole................	1879	Lærer Mathiesen.	— —
Vallebo Skole................	1881	Lærer R. Hansen. (30 Elever).	Kurvefletning, Børstebinding, Sivfletning, Udskæring.
Nykjøbing Skole (Mors).........	1881	Lærer S. L. Meldgaard. (16 à 30 Elever).	Løvsavarbejde, Udskæring, Pap-, Børstebind-, Kurvemagerarb. og Knytning.
Elsborg Skole................	1881	Lærer P. Chr. Sørensen. (12 Elever).	Løvsavarbejde, Udskæring i Almuestil, Børstebinding.
Østrup Skole for Piger..........	....	1 Lærerinde.	
Vejstrup Skole for Piger.........	1881	Lærer P. Eriksen og Hustru. (10 Elever).	Haandarbejde.
do. for Drenge........	1881	Lærer P. Eriksen og Hustru. (21 Elever).	Løvsavarbejde, Udskæring, Tegning, Pap- og Børstenbinderarbejde.
Gjessø Skole................	1881	Lærer P. Sørensen. (12 Elever).	Løvsavarbejde, Udskæring, Børstebinding.
Grindløse Skole..............	...	Husmand K. Sejdler.	
Skamstrup-Frydendal Forening.....	....	Jørgen Peder Bager Bennebo.	
Silkeborg Skole...............	—		
Kjerte Skole................	—		
Galtrup Skole................	1881	J. P. Torp. (28 Børn, 14 Voxne).	Kurvemager-, Paparbejde, Udskæring.

Foruden disse Foreninger kan nævnes:
Aarby Husflidsforening, Kallundborg.
Bjettrup Husflidsforening, Alken.
Drigstrup Husflidsforening, Kjerteminde.
Gjellerup Husflidsforening, Herning.
Herfølge Sædder Husflidsforening, Kjøge.
Klank og Omegn Husflidsforening, Aarhus.
Lemvig og Omegn Husflidsforening.
Viborg og Omegn Husflidsforening.
Lysgaard og Hidsherred Husflidsforening, Viborg.
Husflidsf. for Sognene om Nissum Fjord, Ringkjøbing.
Vesterskjerninge Husflidsforening paa Fyn.

Saaledes er det samlede Antal: **Husflidsforeninger 59, Husflidsskoler 92.**

Desuden findes der vistnok adskillige, der ikke have sendt Meddelelser til Selskabet, som derfor tillader sig at stille fornyet Anmodning om at maatte modtage Beretning fra de Foreninger og Haandgjerningsskoler, der endnu mangler i de to givne Oversigter.

Rettelse.

I Oversigtslisten over Husflidsforeninger og Skoler i Nr. 10 var fejlagtig anført Fru Eckardt i Steden for Proprietær Eckardt til Ørumgaard som Formand for Daugaards Husflidsforening, og Organist Kistrup i Steden for Gaardejer Jørgen Krog i Bjerne som Formand for Horne Forening; endvidere stod Grinderslev østre Skoledistrikts Forening stiftet Aar 1878 i Steden for 1872.

Indhold: Husflidsbetragtninger, af N. C. Rom. — Foredrag over Undervisning i Haandgjerning, af Lærer Andersen fra Silkeborg. — Kristen Blæst og Musblakke, Fortælling, af C. A. Thyregod. — I Husflidshjemmet, Digt af F. — En smuk Virksomhed. — Dansk Husflidsselskab. — Oversigt over Husflidsforeninger og Husflidsskoler i Danmark.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 21. Søndagen den 19de Februar 1882.

Husflidsbetragtninger.

Af N. C. Rom.

(Fortsat.)

2.

Hvad der kom i Husflidens Sted.

Kaster man nu et Blik paa Husflidens Tilstand i vort Land i Modsætning til tidligere Tider, da finder man uimodsigeligt en betydelig Tilbagegang, navnlig for Mandkjønnets Vedkommende.

Hertil er Aarsagerne mange og heldigvis for største Delen af en glædelig Art. Det stærke Opsving, Agerbruget har taget i den sidste Menneskealder, har saaledes ganske anderledes end tidligere lagt Beslag paa alle Tanker og Kræfter, saa at Husfliden, som en ubetydelig og tilsyneladende kun lidet lønnende Bisag, er trængt tilbage. Det fremskridende Agerbrug har haft Brug for langt bedre og stærkere Redskaber end fordum, da simpelt Træ-tøj i Reglen var godt nok til det vante Behov. Træploven med Træmuldfjæl, tarveligt beslaaet med en Smule Jærn, rodede Jorden op med Møje og Besvær, og enkelte Slagharver eller Danskharver af Træ med Træ-tænder var Hovedredskabet til at slette Furen og dække Sæden med. Til Gjødningens Udkjørsel anvendtes aldrig andet end Trægreb og Træskovl, hvormed Vognen læssedes, og denne var stundum saa simpel, at den for største Delen kunde hugges sammen af Bonden selv. Alle disse simple Træredskaber kunde man i Reglen forfærdige selv og var ofte af Trang og Fattigdom nødt til det; men hvor alle disse Redskaber nu af Nødvendighed og Skik bruges af Jærn i Steden for af Træ, der er en Husflidsøvelse gaaet tabt; Øxen, Huggejærnet og Baandkniven er bleven mere uvant Værktøj, og Tilbagegangen maa selvfølgelig spores i andre Retninger end med Hensyn til de aflagte Træredskaber.

Dertil kommer, at den tiltagende Velstand har bragt Fortidens Tarvelighed og Nøjsomhed til at vige for Nutidens større Fordringer. Medens før Husbonde og Tyende sad sammen om Aftenen, udførte de tilsammen mangt et lille Arbejde, som der nu ikke bliver tænkt paa, efter at det i de fleste velstaaende Egne efterhaanden er blevet Skik, at Tyendet har sit Opholdssted adskilt fra Gaardens Familie. Hvor denne før kunde nøjes med en hjemmelavet Pindestol med Halmsæde, der kunde give et blødt Sæde i Kakkelovnskrogen, maa nu en poleret Lænestol, maaske med Fjedersæde, gjøre Tjeneste; men den kan man ikke lave selv med Øxe, Bor og Baandkniv, og Øvelsen i at bruge disse Redskaber gaar naturligvis tabt eller findes sjældnere, naar Anledningen til at bruge dem bliver sjældnere. Det tiltagende Forbrug af Bohave og Redskaber, som fordrer bedre Arbejde end man selv kan udføre, har desuden medført en glædelig Udvikling af Haandværksstanden paa Landet, i det denne er tiltaget overordentligt baade i Tal og Dygtighed; hermed lettes Adgangen til at faa udført mangt et Smaaarbejde, som man før gjærne gjorde selv, og — Husflidsøvelsen gaar tabt.

Er det nu noget godt, der er gaaet tabt, eller er det noget forældet som er bortkastet og hvis Hedengang man altsaa maa glæde sig over? Dette Spørgsmaal ligger nær. Eller er der maaske kommet andre gode Vaner og Skikke i Steden for den tabte Øvelse?

Om Husfliden er et Gode, eller fører noget god

med sig, skal vi senere nærmere betragte; men at det er et Gode at være en Smule selvhjulpen, saa at man ikke staar aldeles hjælpeløs, naar et eller andet lille Uheld indtræffer ved den daglige Bedrift, som kunde fordre en eller anden lille Udbedring, turde være indlysende, og at det er galt, naar en Tjenestekarl er saa lidet haandsnild, at han ikke tror sig i Stand til at sætte en Pind i en Rive eller til at hugge en Tøjrpæl, kan ikke nægtes.

At der er gaaet noget godt tabt i den jævne forbringsfri Husflidsøvelse for Mandkjønnets Vedkommende kan neppe betvivles, og der er ikke kommet noget godt i Steden paa ret mange Steder. Naar man nævner noget mere aandeligt Husflidsarbejde: Læsning, Aftenskoler og andre Aftensamlinger til Undervisning, Opbyggelse og Opmuntring, saa er vist alt det gode nævnt, som er kommen i Steden for Mandkjønnets Vedkommende. Og her har Skyttesagen i de senere Aar ikke været af ringe Indvirkning, i det den ikke alene har budt de unge en passende nyttig Beskæftigelse i den ugentlige Fritid om Sommeren, men ogsaa mange Steder har affødt Aftenbeskæftigelse om Vinteren, dels med gymnastiske Øvelser og dels ved Sangøvelser og Foredrag.

Men med alt dette, som jo særdeles godt kunde findes og trives ved Siden af Husfliden, er intet andet kommen i Steden. Pladsen, som Husfliden mere eller mindre indtog i Livet, staar omtrent tom. Lad være at Hviletiderne, eller rettere de arbejdsfri Timer, er færre nu imod forhen; lad være, at Arbejdet er strængere nu imod forhen, saa at det kræver større Hvile; det retfærdiggjør ingenlunde den Ladhed og det Driveri, som næsten alle Beretninger fra hele Landet samstemmer i at tillægge Karlene, og i det hele Mandkjønnet, naar Vinteraftenerne kommer. Ganske vist er denne Tilstand ikke alle Vegne en Tilbagegang, for saa vidt som den har været lige slet fra Arilds Tid og for Menneskealdere tilbage har fremkaldt bitre Klager, men derfor er Tilstanden ikke undskyldt, langt mindre berettiget.

Mulig dog en og anden, som gammel Vane og Skik har gjort mindre klarsynet, kunde mene, at Ørkesløsheden om Aftenen dog kunde være temmelig berettiget, som Hvile betragtet, i den Mening, at vort Liv da heller ikke skal være et evigt Slid og Slæb, og at det derfor er Uret at klage over, at Arbejderen tager sin Hvile, naar han kan faa den.

Saadan Tale kan forekomme, og det af Omhu og Interesse for Arbejderen, og dens Berettigelse fortjener at undersøges, især da nærværende Skrift netop ogsaa er fremkommen af en levende Interesse for Arbejderens sande Vel, som et vel ment Bidrag til at bekæmpe Aftendriveriet til Arbejderens Bedste.

Man maa derfor først ret have Øje for, hvad Hvile er; nemlig en rolig Tilstand, hvorved man samler Kræfter til nyt kraftigt Arbejde; men en saadan Hviletid er sjældent, og behøver ikke at være, en fuldstændig ørkesløs Tid. Selv om end Legemet hviler, vil dog sikkert Tanken gjærne sysle med det fuldendte, eller forestaaende Arbejde, saa fremt ikke overdreven Hviletid har fremkaldt en aandelig dørsk og sløv Tilstand. Hvilen kan imidlertid saare godt bestaa i en Overgang fra et Arbejde til et andet, og vil da endogsaa i mange Tilfælde kunne blive langt mere sund og velgjørende end, om den bestod i fuldkommen Ørkesløshed eller Ro. Ved at gaa i Skridtgang hviler vi ud fra Løbet, og en saadan Hvile er ganske vist sundere end, om man lagde sig ned. Man kan derfor med lige saa fuld Ret tale om en rigtigt og en vel benyttet Hviletid, som om en virksom Arbejdstid og dette gjælder naturligvis især der, hvor Forholdene medfører, at Hviletiden har en meget større Længde end der udfordres for at styrke Legemet og Aanden til atter med Kraft og Lyst at tage fat paa det ny Arbejde.

Ingen vil nu med rette kunne paastaa, at vore lange Vinteraftener indeholder en saadan nødvendig eller vel anvendt Hviletid for Mandkjønnets Vedkommende, naar de sande Forhold skal drages frem og fordomsfrit bedømmes. Og det er ikke uden Nytte at se denne Sag lige i Øjnene, se, hvilken umaadelig Mængde brugbar Tid og dygtige Kræfter, der spildes, se, hvilke ulykkelige Følger dette fører med sig i Livet og i Samfundet. Vi vil derfor, gjennem modtagne Beretninger fra de forskjelligste Egne af Landet, lige som kige ind i Husene og se at faa et samlet Billede af, hvorledes en Vinteraften tilbringes af Mandkjønnet. Det er en Selvfølge, at dette Billede ikke passer for alle Hjem, men vi vil finde, at det passer for de fleste. De faa Egne, der er Undtagelser, vil senere blive bemærkede.

Naar Mandfolkene om Vinteren kommer ind i Stuen i Mørkningen og Kreaturernes Røgt er endt for Dagen, saa er den Dags Arbejde forbi for dem, da de jo ikke kunne fortsætte deres Udendørsgjerning ved Lys — det skulde da være, at de kunde skære Hakkelse en halv Times Tid, hvilket er temmelig almindeligt. De har da intet andet at tænke paa, end hvorledes de paa den mindst kjedelige og mindst besværlige Maade kan slaa den lange Aften ihjel. Det varer jo sjeldent længe inden Kjedsommeligheden indfinder sig, thi at se 4—6 ørkesløse og indholdsløse Timer i Møde uden en trykkende kjedsommelig Følelse, er vel næppe muligt. Tanken famler efter et eller andet Middel til at fordrive Tiden med saa godt som muligt, og de Midler, som ligger nærmest ved Haanden er ikke altid de bedste; thi om end en og anden Samtale ofte kan bringe lidt Opmuntring, saa vil Ørkesløsheden ofte henlede den paa mere pirrende og mindre anstændige Gjenstande, den tomme Sladder vil ofte let faa et mere eller mindre slibrigt og løsagtigt Anstrøg.

Hvor en sædelig og agtet Husbond eller Mad-

moder er nærværende, vil en saadan raa Anvendelse af Fritiden jo hæmmes og indskrænkes; men hvor Tyendet, som det mere og mere bliver Skik, har særskilt Stue til Aftenophold, der vil Tonen gjærne blive angivet af den raaeste og letsindigste, og enhver, som af Erfaring kjender den saakaldte Borgestuesnak, vil indrømme, at denne Frugt af ørkesløs Letsindighed ikke skal bevæge den tilstedeværende Ungdom til at blive paa den rette Vej. Den uhøviske Snak, de raa Historier, der da ofte diskes op med, og den raa Spot over Blufærdigheden og alle bedre Følelser sløver efterhaanden disse; Spiren til mangen en god og ren Følelse, som den unge maatte have medbragt fra Hjemmet og Skolen, visner hurtigt, mangt et godt og fromt Forsæt finder her en tidlig Grav i Lediggangens og Ørkesløshedens onde Jordbund.

Fordrives Tiden ikke med tom Snak —, som naturligvis ofte er af en uskyldigere Natur end ovenfor omtalt — da maa der jo gribes til andre Midler for at faa den besværlige Tid lidt raskere eller lettere fra Haanden. Dette sker som bekjendt ved den alle Vegne kjendte Kunst „at strække Bænke", hvilket simpelt hen bestaar i at strække sig saa lang man er, hen ad en haard smal Bænk, og saa i dvask Døsighed, halv sovende, halv vaagende, blæse hele Verden et Stykke, medens man blot passer paa at holde Ligevægt paa det smalle Leje, for ikke uventet med et ublidt Puf at vaagne paa Gulvet. Var det ikke for Skams Skyld, samt for ikke at forsømme at fodre Kreaturerne og sig selv af, saa vilde Bænkestrækkerne uden Tvivl hellere krybe i Fjerene først paa Aftenen, naar Mellemmaden var fortæret. Naa! skulde man hylde Ordsproget: „den som sover synder ikke," er dette vel ikke den allerværste Tidsfordriv; men alligevel kan ingen nægte, at det er en saare ynkelig og ussel Anvendelse af saa megen Tid, hvorved der avles Søvnighed, Dorskhed og Hang til Lediggang baade senere ved Arbejdet og i hele Livet. Det samme gjælder naturligvis ogsaa om den ligesaa udbredte Vane: dorsk og gabende at hænge paa en Stol i Kakkelovnskrogen med Tobakspiben i Munden og Kjedsomhed i Sindet.

Stundum tilbringes dog Aftenen med mere Liv ved Hjælp af „Jakob Holmblads Bønnebog", „Fandens Katekismus", eller hvad nu Folkevittigheden har fundet paa at kalde Spillekortene. Det kan nu gjærne være, at baade Spillet, og Fornøjelsen ved det, kan se meget uskyldigt ud, ja ogsaa være det, naar det blot ikke gaar for hyppigt paa. Men om end Spillet gaar af i uskyldig Munterhed, hændes det dog let, at det snart bliver en Vane at hænge med Kortene i Haanden hele Aftenen, hvorved de til sidst bliver lige saa uundværlige som misbrugte. I ethvert Tilfælde gaar det med denne Aftenslid, som med Bænkestrækningen, at megen Tid bliver spildt paa en ussel Maade, skjønt den baade kunde anvendes nyttigere og morsommere.

Men denne „uskyldige Fornøjelse" er den pæne Side af dette Tidsfordriv. Vender vi Kortet om, faar det en langt mørkere Farve. Uskyldigt Kortspil for Spøg, bliver kun altfor let til fordærveligt Kortspil om Penge, for Alvor; thi det bliver jo til sidst saa kjedeligt at sidde og trække om ingen Ting. Først er maaske Indsatsen en Ubetydelighed, en Skilling; men Fornødenhederne stiger, og den er let udsat for at blive en Daler. Inden man ret tænker over det, er den uskyldige Tidsfordriv bleven til en lidenskabelig Vindesyge, hvorved den ene Medtjener sidder og trækker den anden op af Hjærtens Lyst. Modgang i Spillet forleder da let til Kneb og Snyderi, der atter sætter Splid og slet Forstaaelse blandt de unge. De vundne Penge svinder gjærne lige saa let for den vindende, som de er komne, medens den tabende forknyt og utilfreds senere gaar ved sit Arbejde, og kun har liden Tilfredsstillelse, mindre Gavn, af sin Tidsfordriv. Dette kan blive Følgerne af Kortspil til Tidsfordriv, og det bliver ofte Følgen, hvorpaa let kunde anføres Exempler, dersom det ikke maatte anses for overflødigt, da mange, som dette kommer for Øje, vist selv kan fortælle, om hvorledes maaske baade den halve og den hele Løn kan spilles op til „Tidsfordriv", hvor Ørkesløsheden ret har bragt Kortspillet til at florere. Lige saa tankevækkende og underholdende et Slag Kort kan være ved passende Lejligheder, ved Gilder og selskabelige Sammenkomster, lige saa fordærveligt kan det blive som de lange Vinterafteners vigtigste „Husflid". Drejer Spillet sig endog just ikke om Penge, saa gjælder det stundum om det som maaske er værre: Indsatsen bliver en Pægl, en Puns o. lign. Det gaar her med Indsatsen, som med Spillet selv, den kan gjærne være meget rar og meget nyttig paa rette Sted og paa rette Maade; men denne Pægl eller Puns har gjærne en forunderlig Frugtbarhed og har snart formeret sig til flere, inden man ser sig for. Det gjælder navnlig, hvor det er Skik at samles om Aftenen i en Kro — „kongelig privelegeret" eller „Smugkro" — eller at samles om Aftenen et eller andet Sted i Byen hos en eller anden velvillig Sjæl, som ikke ser saa nøje til, om Aftensædet bliver lidt langt eller fugtigt, og som lige saa gjærne tjener en Skilling med at skjænke Dramme ud, som han deltager i at tømme dem. „Taber min Søn?" spurgte en saadan hjælpsom Mand, der ud paa Aftenen var gaaet i Seng, medens en Del af Byens Karle ivrigt trumfede i Bordet. „Ja!" lød Svaret. — „Kortene i Skabet!" knurrede den Gamle. — „Aa lad os faa en „Omgang" (Brændevin) endnu!" raabte en af Karlene. „Stuen rundt?" spurgte den gamle formildet, og da Svaret lød bejaende, og han selv altsaa ogsaa fik en Snaps endnu af „Omgangen" foruden Fortjenesten ved at skjænke dem, fik Kortene Lov til at blive af Skabet en god Stund endnu. Men hvilken ubodelig Skade og hvilke Ulykker,

der følger af at vænne sig til at drikke Brændevin for Lyst, eller for at vise, at man er en Pokkers Karl i et Lag, behøves vist ikke at paavises her — mangen hel og halv Drukkenboldts ynkværdige Færd kan levere Svaret.

Ja det er i det hele en ejendommelig Aftenandagt „Fandens Katekismus" giver Anledning til. Studiet af den er mange Gange vanskeligt, saa at det intet Under er, at selve Satan, med en grumme stor Del af sine sorte Smaadjævle, idelig bliver paakaldt for at hjælpe Spillerne eller for at lede Gangen i Spillet — ikke at tale om at udføre andre Smaatjenester for dem, saasom at fortære, knuse, radbrække eller revne dem — eller for at bidrage lidt til Aftenunderholdningen paa forskjellig Vis ved at danse, spille eller fløjte for dem, eller i dem. Falder der et godt Spil Kort, kan man være ganske vis paa, at det er et Satans Spil, ligesom at et enkelt slet eller uheldigt Kort, ganske vist er et Fandens Kort. Nævner En og Anden, som ved en Fejltagelse, Guds Navn i disse Andagtstimer, da kan man være vis paa, at det er med en beskeden og uegennyttig Bøn om at blive straffet og fordømt. Var Vanen ikke bleven en anden Natur, vilde vist Spillerne selv væmmes og forfærdes ved den Strøm modbydelige, gudsbespottelige Eder og Forbandelser, som det ørkesløse Kortspil vænner dem til at besudle deres Læber med.

Dog jeg maa bryde af med Skildringen af den mandlige Ungdoms Aftenhusflid de fleste Steder. Læseren har vist faaet nok til at indse, at Aftendriveriet ikke alene er en ødsel og sørgelig Tidsspild, hvilket ikke behøvedes godtgjort, men at Ørkesløsheden i denne lange Hviletid ligefrem avler og fostrer Ladhed, Letsindighed og Raahed, ja Lastefuldhed, og har været den første Fordærvelsens Skole for saa mange. Skulde nogen synes, at det udkastede Billede er for overdrevet, da vil mangen anden af sørgelig Erfaring bevidne, at det des værre er tegnet efter Naturen, og at det fuldkomment svarer til Forholdene mangfoldige Steder paa Landet; derom vidner yderligere, som alt bemærket, de fleste Meddelelser, jeg har modtaget i Anledning af nærværende Skrift. Undtagelserne er kun faa. (Fortsættes.)

Kristen Blæst og Musblakke.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Han var en smækker, lyshaaret Knøs af Middelhøjde med et vakkert, rødkindet Drengeansigt og spæde Antydninger til straafarvet Skjæg. Han var ikke fuldt udvoxet og var ikke saa stærk, som han kunde blive; men hvad han manglede i Kræfter, erstattedes i de fleste Tilfælde af hans Haandelag og gode Vilje. I hans glade tillidsfulde Blik og i det muntre Letsind, hvormed han sang om Blæsten fra Vesten og andre lige saa tossede og uskyldige Viser, var der en hel Verden af Ungdomsfriskhed, som dog Kristoffer kun for saa vidt brød sig om, som Karlens Livlighed og glade Sind ikke hæmmede, men fremmede Arbejdet.

„I Aften har jeg faaet Lov til, at du maa bruge Sørens Værktøj til at gjøre Klaverne i Stand," sagde Kristoffer en Dag til sin Karl, og da Aftenen kom, tog Kristen de ovnbagte Egekjæppe og de raat ophuggede Overslagsstykker og gik hen til Hedegaardshus. Søren havde et Huggeskur ved den ene Husgavl; men sit Snittearbejde forrettede han mest inde i Stuen, og der havde han ogsaa den Aften det Værktøj, som Kristen skulde bruge. Søren havde dog sine egne Tanker derved; thi sligt var ikke noget nyt. Kristoffer var selv en stor Kludrer til saadant Haandarbejde; men han holdt af at spare sine Skillinger og vilde ikke gjærne kjøbe slige mindre Træsager. Derfor havde han fundet paa det Fif at sende sine Tjenestekarle hen til Sørens Værktøj for at gjøre det, og var Karlen uvillig til Arbejdet, saa tog Søren selv fat og udførte det, heller end at lade ukyndige Hænder kludre med hans Værktøj. Det var et Slags Hoveri, som den godmodige Mand plejede at gjøre for den snu Nabo, og han var ogsaa forberedt paa noget lignende den Aften. Han spurgte dog Kristen: „Kan du lave Klaver?"

„Ja, jeg kan, hvad det skal være," lød det letsindige Svar.

Manden skyede ham Værktøjet og satte sig selv til at afglatte nogle Træskeer, men holdt dog Øje med Knøsen, der snart fik sig sat til rette paa Snittebænken og tog trøstig fat paa sit Arbejde.

„En Baandkniv sidder ikke saa galt i Haanden paa dig," sagde den gamle.

„Jeg har Fanden annamme mig ogsaa prøvet den før," svarede Kristen.

Konen og Datteren slog Kors for sig; Mandens Ansigt blev mørkt, i det han sagde: „Vil du ikke gaa hen og læse, hvad der staar paa Døren!"

„Hvad er det for en Plakat?" spurgte Karlen, der nu fik Øje paa et Ark Papir, der var klæbet op paa Dørens Inderside, og hvorpaa der var skrevet nogle Linjer med stor Frakturskrift. Han gik derhen og læste:

„I mit Hus du ej bande maa,
men heller ud af Døren gaa;
thi Gud det hør' i Himmerig,
han straffe kan baade dig og mig."

Kristen Blæst blev lang i Ansigtet og satte sig stilfærdig til sit Arbejde igjen; men nu førte Trine andre Sager i Tale og Søren lod som ingen Ting, og saa fik da Kristen ogsaa Munden paa Gang og brugte den godt, saa der kom Liv og Munterhed i Samtalen, og selv den alvorlige Husfader maatte tit smile. Stundum havde Kristen en Ed paa Tungen; men han betænkte sig da i Tide og slugte den, i det han kastede et Blik paa Kundgjørelsen paa Døren og saa sig forskrækket omkring. Hele hans letsindige, godlidende Natur var som en aaben Bog for de ellers ikke skarptseende Husbeboere. Karlen kom ogsaa til at synes godt om dem; Søren var alvorlig og venlig; Trine moderligt belærende, og den femtenaarige Magdalena havde et Par dejlige Øjne og et yndigt Smil, saa man snart derover kunde glemme hendes graaladne og noget kvabsede Ydre.

Han fik Klaverne færdig. Søren saa dem efter, roste dem og sagde: „Du er en flink Knægt med dine Hænder, og du maa gjærne komme og bruge mit Værktøj en anden Gang."

„Og du er ogsaa velkommen, om du vil gjøre et Løb herhen en hellig Aften, naar du intet Ærende har," sagde Trine.

„Aa, aa, kom tit herhen!" raabte Musblakke.

Og han kom tit; thi hjemme i Hedegaard fandt han det ikke rart at være de lange Vinteraftener. Konen og Børnene der var ganske flinke, og Kristoffer var heller ikke urimelig; men han holdt af at gjøre Nar ad Folk, hvilket især gik ud over Tjenestepigen, der var en halvfjollet Stakkel. Kristoffer havde sine stadige Løjer af at bilde hende ind, at Kristen vilde være Kjæreste med hende, og hun troede det og var som ellevild af Glæde derover; men Karlen var alt andet end vel til Pas ved den Slags Spøg. Derfor kom han jævnlig til Hedegaardshus baade med og uden Ærende. Om Søndagaften sad han andægtigt lyttende, medens Søren læste af Huspostillen en Prædiken over Dagens Evangelium. Bag efter legede han med Musblakke eller fortalte hende Æventyr, medens hun saa paa ham med sine smukke Øjne og der kom Liv og Bevægelighed i hendes farveløse Ansigt. Det fandt han anderledes hyggeligt end at høre paa og være lodtagen i Kristoffers raa Spøg. Og om Søgnedagsaftener blev han ofte sendt derhen; thi Kristoffer vidste at benytte sig af hans Haandfærdighed og af, at Søren saa villig lod ham bruge sit Værktøj, da han forstod at omgaas det uden at gjøre det Skade. Han lavede ikke alene Klaver, men ogsaa Grebe, Skovle og River, saa Kristoffer kunde være forsynet for lang Tid. Han hængte dog ikke saa fast ved Snittebænken, at han ikke nu og da kunde yde Husfolkene en Haandsrækning, og han blev næsten som hjemme der i Huset.

„Skal jeg malke Køerne for dig, Magdalena?" spurgte han en Aften, det var meget haardt Vejr.

„Nej, det behøves ikke," sagde hun, „for der er en Dør fra Bryggerset til Kostalden, saa jeg behøver ikke at komme ud. Men kan du ogsaa malke?"

„Ja, jeg kan, hvad det skal være," sagde han.

„Du kan da vel ikke hexe?"

„Jo omtrent. Jeg kan stille løbske Heste, slaa Øjet ud paa en Tyv og saadan noget. Jeg har Cyprianus."

„Det er vel Løgn," sagde Søren.

„Nej, det er Sandhed," svarede Kristen. „Jeg har en haandskreven Bog, med mange Kunster i, og som hedder saadan."

„Det er slemt, meget slemt!" sagde Manden og rystede paa Hovedet.

„Men jeg har aldrig brugt nogen af Kunsterne, og jeg har kun Bogen for Løjers Skyld. Jeg kjøbte den af en Kone i Hesselhoved og gav en Daler for den."

„Du maatte heller smidt den Daler i Brønden," mente Søren. „Det er en slem Ting at have den Bog. Den kan spilde din evige Salighed."

„Jeg agter jo ikke at bruge Bogen," mælede Karlen sagte, „og saa kan den da ingen Skade gjøre mig."

„Du skulde brænde den! Det skulde du rigtignok!" sagde Trine.

Der kom denne Aften og flere følgende en trykket Stemning over Underholdningen. Dette Tryk forsvandt igjen; men saa kom der et andet, som var parret med nogen Uvilje mod Kristoffer. At denne benyttede sin Tjenestekarls flersidige Dygtighed til sin Fordel, var der ikke stort at sige til, og at han skulde paaskjønne det paa nogen haandgribelig Maade, var ikke at vente af en Mand som ham. Ret beset var det jo ogsaa til Gavn for Karlen selv, at han fik mere Øvelse i forskjellig nyttig Haandgjerning. Men det var mindre kjønt af Kristoffer, at han benyttede sig af det forsløjne Fattighusbarns Letsind til at franarre ham en god Del af hans Smule Aarsløn ved at sælge ham Pibetøjer, gamle Støvler og andet Rageri og lade sig det betale langt over dets Værdi. Naar Kristen Blæst kom hen til Huset og var stolt af en eller anden dum Handel, han havde gjort med sin Husbond, saa rystede Søren paa sit Hoved og brummede; men Trine tog sig for at skjænde paa Knøsen, iltert og velmenende, som en varmblodig Moder kan læse over sin Søns Smaasynder. Musblakke saa forskrækket fra den ene til den anden, og Kristen tog taalmodigt sine Skjænd, men lod sig snart efter narre igjen.

„Nu skal du vel snart til at se dig om efter en anden Tjeneste," sagde Trine til ham henved Foraaret.

„Det behøver jeg ikke," svarede han, „for Kristoffer har forlangt, at jeg skulde blive et Aar til."

„Og saa atter lade dig narre for den Smule Penge, du slider surt og haardt for? Hvormeget har du at skaffe dig Klæder for af den Løn, du tjener i Aar!"

„Ikke meget, er jeg ræd for; men til næste Aar skal jeg passe bedre paa, saa jeg ikke bruger en Skilling til Unytte."

„Ja, gid du vilde! Du er jo ellers saadant et skikkeligt og flittigt Menneske, at en ret kan have ondt af, saadan som du bærer dig ad med den Ting. Var det dog ikke bedst, du prøvede at faa Tjeneste et andet Sted?"

„Det kan gjærne være. Jeg tror ogsaa, jeg vil."

Men Kristoffer snakkede godt for ham, som han forstod det. Han lovede at forhøje hans Løn en Smule og lovede endvidere at lade være at ærgre ham med den fjollede Tjenestepige. Det sidste satte Kristen særlig Pris paa, og han lod sig fæste paa ny. Løftet med Hensyn til Tjenestepigen blev nogenlunde holdt; men den større Løn fik ikke meget at betyde, eftersom Manden blev ved at paaprakke ham et og andet værdiløst Skrab i Steden for Pengene. Trine blev næsten træt af at skjænde paa ham, men raadede ham dog til at flytte, naar Novembertiden atter kom.

(Fortsættes.)

Følgerne af Drik.

Af Højskoleforstander Chr. Nielsen.

Jeg havde en Aften ved vort første Foredragsmøde for denne Vinter fortalt Samuel Plimsolls Levnet*), hans Virksomhed for Sømændenes Vel og hans Deltagelse i Afholdenhedsbevægelsen i England. Da jeg kom fra Mødet, skulde jeg læse Blade og Breve, og af denne ene Dags Meddelelser anfører jeg her det følgende:

Jeg begyndte med „Næstved Avis". I Nummeret for den 17de meddeles efter „Nordjysk Folkeblad", hvorledes en Gaardmand i Lørdags Aftes fandtes død under sin væltede Vogn tæt uden for Aalborg. „Den forulykkede" hedder det, „var kort i Forvejen kjørt velbeholden, om end en Del beskjænket fra Byen". Drik er altsaa Dødsaarsagen. — Derefter tog jeg fat paa „Fædrelandet"s Nummer for 17de November. Heri meddeles bl. a.,

*) Denne Livsskildring vil om kort Tid blive gjengivet i „Husvennen".

hvorledes en fordrukken Smedesvend i Kjøbenhavn er tiltalt for Mishandling af sin Hustru. „Denne Mand tager sine fulde Kammerater med hjem og morer sig med at „spille Boldt med sit et halvt Aar gamle Barn", en Adspredelse, som Konen af Frygt for Prygl ikke tør afholde ham fra. Da Konen en Dag meldte ham, der som sædvanlig var fuld, at et af deres Børn var sygt, ytrede han kun: „Gid det var død!" og da hun foreholdt ham det syndige i disse Ord, „tog han fat i hende — og slog hende med sin knyttede Haand i Øjet, saaledes at der fremkom en meget stærk, øm Soulst, der forvoldte hende betydelige Smerter." — I samme Nr. af „Fædrelandet" fortælles, hvorledes en svensk Skibsfører Haglund i Drukkenskab har slaaet en anden Svensker ihjel i Kjøbenhavn og derefter kastet Liget i Havnen. I Meddelelserne fra den offenlige Politiret i Kjøbenhavn i samme Nummer af Bladet findes der endvidere en Meddelelse om, at en navngiven Værtshusholder er tiltalt for at have skjænket forskjellige Drikkevarer, bajersk Øl og Kaffe med Spiritus i, for 4 Drenge, der den 5te November kom hjem til deres Forældre i beruset Tilstand.

I et Brev til mig, der er skrevet den 14de November i en Landsby i Jylland af et ungt Menneske, en Gaardmandssøn, der for et Par Aar siden var Lærling paa Hindholm, hedder det: „Jeg kan ikke andet end glæde mig ved at høre og læse om Afholdenhedssagens Fremgang, men vi trænger haardt til, at der tiere kunde blive holdt Møder for at styrke, opmuntre og opretholde de svage. Hver Gang her bliver afholdt en Pjalt Legestue eller et Bal, er der altid en eller flere Stympere og Stakler, der ikke kan modstaa Fristelsen til at drikke. Vi har flere Smugkroer og Smuthuller her omkring, hvor enkelte sidder og fylder sig med Brændevin og bajersk Øl fra Morgen til Aften, ja Natten med, naar de har en Skilling tilovers. En af de værste var Peter H. i Skbstd. Men nu har dette da faaet en pludselig og sørgelig Ende. Den 2den November var der svireт voldsomt der i Huset om Aftenen. Den ene af Svirebrødrene var gaaet bort hen paa Aftenen efter den anden. Om Morgenen fandtes han (Peder H.) liggende død under Bordet med Brændevinsglasset i Haanden. Konen laa i Sengen og var fuld. Ja, det er sørgeligt med saadanne forfaldne stakkels Mennesker."

Se, dette er kun en kort Gjengivelse af en Postdags Meddelelser om Drikkeriets Virkninger rundt om i vort Fædreland. Men hvilken Skygge af Synd, Sorg, Forsømmelse, huslig Elendighed og moralsk Fordærvelse viser den os ikke? Hvilket Begreb om Ondets Udstrækning giver den os ikke? Det er et Uhyre, der til sin Underholdning aarligt kræver tusender af Menneskeliv, Masser af aandelige Evner og af huslig og borgerlig Lykke og mindst 30 Millioner Kroner af vor aarlige Indtægt. Vi betaler Tributen. Athenienserne vaandede sig, fortæller Sagnet os, fordi de hvert Aar maatte sende nogle unge Mænd og Kvinder til at fortæres af Uhyret Minotaurus paa Kreta. Vi betaler Tributen, og mange, der vil gaa for Fædrelandsvenner og brave Mænd, siger, med Hensyn til Drikkeriet ubekymret: „Jeg drikker hver Dag mine Snapse som andre Mennesker."

Om Frugttrædyrkning.

Medens man tidligere planløst og kun ledet af Vindesyge udryddede mægtige Skovstrækninger og derved greb saa forstyrrende ind i Naturens Husholdning, at den nulevende Slægt paa saa mangfoldige Maader lider under Forfædres Fejlgreb, har vor Tid dog heldigvis faaet Syn for Skovenes Betydning, saa ikke blot Enkeltmand, men større Foreninger, Provinser ja selve Stater arbejder paa at fremme Træplantning for at faa oprettet, hvad tidligere Slægters Uvidenhed har nedrevet. Men denne Bestræbelse har væsentligst været rettet paa at opelske Naaletræ- og Løvskove paa øde og magre Jordstrækninger hvis Bearbejdelse til almindeligt Agerbrug ikke vilde kunnet lønne sig. Dog er i de senere Aar Interessen for Frugttrædyrkning bleven ret levende, og her er det da først Enkeltmand, der med levende Kjærlighed til Sagen har brudt Banen og heldigvis temmelig hurtigt har faaet mange Medhjælpere saa nu i flere Stater Regeringerne tager sig ivrigt af Sagen. Der er vist heller næppe noget, der bedre kan hjælp til at fremme en Befolknings timelige og aandelige Velfærd, end et godt Havebrug i Almindelighed; og inden for Havebrugets Omraade staar Frugttrædyrkningen som det, der fremfor alt bør fremmes. Der hersker saa vrange Anskuelser med Hensyn til Frugttrædyrkning, at det er vanskeligt at faa Folk til at tro paa, at denne Avl kan lykkes, og at den kan betale sig.

Det er Hovedhensigten med nærværende Artikel at vække vore Læseres Interesse for denne Sag og derhos bevise, at vi i vore Egne ikke mangler Betingelser for, at Frugttræer kan trives og at det Udbytte, de giver, er betydeligt, og det ikke blot med Hensyn til Pengeindtægt alene. Thi det er uden for al Tvivl, at naar Frugttrædyrkning bliver almindelig, da vil den mægtigt løfte Folkets Opdragelse og Forbedring i moralsk Henseende. Men skal den række saa vidt, er det ikke nok, at Enkeltmand hist og her, eller at Regeringen i det hele taget arbejder for Sagen; Folket selv maa tage alvorligt fat, det maa ret egentlig være Folkets Sag at fremme denne Gren af Landhusholdningen, naar den skal blive, hvad den kan være, et mægtigt Vaaben i Kampen for Tilværelsen, et Middel til at vække Sansen for det skjønne, det rette og gode, — og det vil da af mange Grunde være bedst, om det skete kommunevis eller vel bedre sognevis. Derfor maa der i hvert Sogn arbejdes for denne Sag, og det ligger da især for Sogneforstandere, Lærere og de Mænd, der i almindelige Spørgsmaal fører Ordet og Styret, at indvirke paa deres Byfæller saa godt, de formaar, — dels ved Ord og dels ved at udbrede passende Skrifter og folkeligt skrevne Vejledninger.

I Bajern findes i mange Sogne den Skik, at enhver Konfirmant planter et, og ethvert Brudepar to Frugttræer paa

den om Aaret mest passende Plantetid. Uformuende faar Træerne leverede frit paa Kommunens Regning, og mangler de Planteplads, anvises denne paa Kommunens Grund. Denne aarlige Plantning er ligesom en Fest for hele Byen og især for vedkommende Plantere; og det kan let forstaas, at enhver sørger for at forberede Plantestedet og udføre selve Plantningen saa omhyggeligt som muligt. Regeringen ofrer meget paa Frugtdyrkningens Fremme og leverer bl. A. til Lærere eller Byforstandere gode Frugttræer til en Pris af 20 Øre for Stykket. Naar en lignende Fremgangsmaade blev benyttet her, da vilde derved hurtigt naas smukke Resultater.

Man kan godt forstaa, at enhver, der saaledes har plantet et Træ, med særlig Kjærlighed vil vaage over dette, for at det kan trives; derved kommer han til at forskaffe sig Kundskab om Frugttræers Røgt og Pleje, han faar Lyst til at plante flere, og Glæden ved denne Gjerning øges stadigt; mangen fri Time, som ellers vilde være spildt til Lediggang og tvivlsomme Adspredelser, anvendes nu til at pleje sit Træ, til at følge Kammerater til deres Mindetræ o. s. v. Kjærligheden til sit eget vækker Agtelse for andres, og den Raahed, Kaadhed og Hensynsløshed, der ofte gjør det umuligt for en enkelt Mand at arbejde paa Frugttræplantning, vil ikke komme til at herske, hvor Kjærligheden til Sagen findes saa godt som hos ethvert Bysbarn. Her behøves ingen Politi, thi her vaager Befolkningen som Helhed over den fælles Skat. At der ad denne Vej hurtigt kan opnaas noget vil fremgaa af følgende simple Regnestykke. N—Sogn bestaar af sex Landsbyer, har aarligt omtrent 200 Konfirmanter og 50 Brudepar. Hvis nu den førnævnte Plantemaade indføres i dette Sogn, da vilde der hvert Aar blive plantet 300 Frugttræer gjennemsnitlig 50 Stk. i hver By altsaa efter 10 Aars Forløb 500 velplejede og vellykkede Frugttræer, hvor der nu vel i hele Sognet næppe findes Halvdelen og de samme for det meste daarlige Arter og ynkelige Vanskabninger fulde af Kræft og Mos og derfor afgivende Rugepladser for al Slags Utøj, der er parat til at ødelægge den Smule Frugt, som Vantrivningerne kunne bære.

„Men kan det nytte at plante Frugttræer, hvor saa at sige intet kan trives?" Ja — der kan udrettes saare meget, men det vil føre for vidt at omtale dette i nærværende Artikel. I Steden for almindelige Beviser vil vi meddele en Kjendsgjerning, der taler tydeligt nok.

Ved **Potsdam** ligger Byen **Werder** med et Areal af 1600 Tønder Land paa en aaben Slette. Jordbunden er væsentligst af allerletteste Sandbund; Arbejdskraft dyr, Gjødning ligesaa — (1 Læs Kogjødning koster 25 Kr.). Af Byens Jorder er 700 Td. tilplantede med Frugttræer, der danner en Frugtskov, hvortil Mage næppe findes. I Aaret 1852 talte Byen 2000 Indbyggere nu tæller den over 5000, der næsten alle lever af den Frugtskov, som nu overskygger den tidligere Sandørken, hvor kun Sandhavre førte en kummerlig Tilværelse. Frugtavlen er der en sand Velsignelse; der findes saa at sige paatrykt enhver Ejendom Stempel af Hygge og Velvære. I Aaret 1875 solgte Byen alene til **Berlin** over ½ Million Skjæpper udsøgt Frugt, foruden hvad der udsørtes til **Hamborg** — **Stettin** — **Königsberg** og **Petersborg**, og hvad der forbrugtes af Befolkningen selv dels moden dels tørret eller som Æblegelee og Æblevin. Denne By afgiver saaledes et smukt og uomstødeligt Bevis paa, at Frugtavl kan lykkes, hvor næsten intet andet Jordbrug kan drives, og dertil betaler sig meget godt.

Skal der nu naas frem til et godt Resultat, saa maa altsaa Fællesarbejde til ogsaa af den Grund, at Frugttræer hyder ja fordre Selskab ligesom vore almindelige Skovtræer. Man skal ikke frygte for, at der ved almindelig udbredt Frugtavl skulde blive for megen Frugt; hvad der ikke kan afhændes til Landets Kjøbstæder, kan udføres eller forbruges i Husholdningen.

I Danmark indføres saaledes i de senere Aar gjennemsnitlig af frisk Frugt til en Værdi af omtrent 40,000 Kroner; — med Hensyn til **tørret Frugt** og **Skalfrugter** er Forholdet endnu værre, og man kan omtrent regne, at der aarlig indføres for 1½ Million Kroner af disse Artikler mere, end der udføres. Regner man saa lavt anslaaet Indførsel af **Vin**, **Æble-** og **Pæremost** til 2 Millioner Kroner, saa faar man se, at der til Udlandet udredes aarligt henved 4 Millioner Kroner, hvilke alle kunde være komne Frugtavlere i Landet tilgode. Enkelte Mænd har i Danmark udrettet meget for Frugtavlens Fremme og i enkelte Egne findes store Frugthaver, der dog i Løbet af de sidste 20 Aar har tabt meget i Ydeevne paa Grund af Vanrøgt. Saaledes fandtes paa Taasinge for en Del Aar siden herlige Frugthaver; de var til Dels blevne anlagte efter et Magtbud af Godsherren, og Befolkningen var meget uvillig til at følge Budet; men det blev strængt overholdt, og den efterlevende Slægt har høstet Nytten af det, deres Forfædre betragtede som en ny Byrde for Fæsteren.

Der vil gaa mange Aar hen, inden vi naar saa vidt, at vi kan tilfredsstille eget Forbrug af Frugt, thi med Frugtavlens Fremme stiger heldigvis Forbrugen, og den Tid kommer næppe nogen Sinde, at vi ikke skulde kunne konkurere med andre Lande med Hensyn til at forsyne Sverige, Norge og Rusland.

(„Landbotidende".)

At bevare Podekviste godt, hvilket betinger Muligheden for at udstrække Tiden for Foraarsforædlingen, saa længe som det kan lade sig gjøre, er en meget vigtig Ting for enhver Tiltrækker af Frugttræer. En af de sikreste Fremgangsmaader er følgende: Paa Bunden af en Kjælder, der er fri for Mus, udbredes et fingertykt Lag Halm. Herpaa lægges Kvistene fortvis sammenbundne, hvorefter de dækkes med en tyk Halmmaatte, som man belaster med Brædder og Sten, saa at den slutter saa tæt som muligt. Ved denne Fremgangsmaade holder Kvistene sig til hen i Juni, altsaa til Foraarsforædlingens yderste Tidsgrænse.

Weichseltræet, Cerasus Mahaleb, som formeres en Del, især til Grundstammer for Kirsebær, er en ret ejendommelig Art af Kirsebærslægten. Dens Blomster dufter behageligt af Blaasyre, men dette er i endnu højere Grad Tilfældet med Veddet og især Barken. Grenene af dette Træ, der er aldeles haardført her i Landet, bruges til mange Haande Galanterivarer, f. Ex. Spaserestokke, Cigarrør osv. Det er især i Nedre-Østerrig og i Ungarn, at Træet dyrkes i dette Øjemed. Der skæres det jævnlig ned for at frembringe lange, lige Grene. Paa fine Steder benyttes Jordstykker langs Jærnbanerne til Dyrkning af Planten; i Nærheden af Baden er der saaledes en Plantning paa henved 50 Tdr. Land, hvorved der beskæftiges over et halvt Hundrede Arbejdere, og hvorfra der leveres hen

imod en halv Million Stykker Rør, der betales ganske godt. Det vilde være ret interessant at faa at vide, om Planten ved nogen omhyggelig Behandling her i Landet kunde bringes til at afgive brugeligt Materiale. Det er i alt Fald vist, at Grenstykker skaarne af Veichseltræer, som er groede her i Landet, meget længe bevarer den behagelige Duft. Skovejere vilde især kunne prøve Dyrkningen, da Planten trives meget vel i Udkanten af Skov, og da den ikke er dyr at anskaffe, tillige er meget haardfør og ikke kræver megen Omhu ved Dyrkningen, var det nok værd at prøve.

Lidt Havehusflid.

Ved Gartner C. Galschiøt, Ledreborg.

Man har i Februar Maaned god Tid til at binde Rør- og Halmmaatter, der er anvendelige til Dækning af Varmbænkene og tidlig saaede Rabatter for at skjærme dem imod Nattefrosten; de er desuden til Nytte mange andre Steder, f. Ex. til Dækning af Ferskenespalier og kjælnere Træer og Buske, til at lægge under Morbær- og Blomstertræer, for at Frugterne ikke skal blive tilsmudsede af Jorden, til Skygge for nyplantede Blomster, til at sætte op til Mure for at holde Kulde og stærk Varme ude osv. Til at binde dem behøver man en Ramme af Lægter, 3 Al. lang og 2 Al. bred, med et Søm for hver halve Alen paa den flade Side af Lægterne. Sømhovederne maa sidde 1/2" uden for Træet, for at man kan spænde Tækkegarn stramt fra Søm til Søm, til Rørmaatter paa tværs og til Halmmaatter paa langs af Rammen. Men man gjør hver enkelt Traad saa lang, at der bliver et Par Alen til Rest ved den nederste Side af Rammen. Bindingen gaar bedst, naar der er to Mand til den. Hver tager en lille Haandfuld Rør eller Langhalm og lægger den ind til de udspændte Traade ved den nederste Side af Rammen, med Rodenden 1 Kvt. uden for den yderste Traad og Topenderne over hinanden paa Midten. De løse Traadender lægges nu, en for en, op over Rørene og slaas i en enkelt fast Knude omkring den udspændte Traad. Derpaa lægges en ny Haandfuld Rør ind og bindes fast, og saaledes fortsættes, indtil man har faaet Maatten saa bred eller lang, som man ønsker den. De bindes gjærne 1 Kvt. bredere og 1/2 Al. længere end Varmbænksvinduerne. Naar man gnider Traadene med Flæskesvær eller Tælle, kan man bedre trække Knuderne fast til. Skyggemaatter bindes paa samme Maade, kun at man tager færre Rør til Bindet og slaar saa mange Knuder, som man vil have Aabningen mellem Bindene stor. Naar Maatten er bunden færdig, rulles den ud og hugges lige af efter et Bræt.

Man hører saa ofte Klager over, at det er umuligt at huske Navnene paa alle de forskjellige Planter, og det kan derfor være hensigtsmæssigt at anbringe Navne ved disse. Navnepindene skæres bedst af et Granbræt, som saves over i den Længde, man ønsker Pindene, i Reglen 6 à 8". Hver Brætstump flækkes ud i tynde Stykker, der tilskæres net og glat med en Kniv. Naar man vil skrive paa dem, gnides de først ganske tyndt over med Kromgult, udrørt i Fernis, hvilket bevarer Blyantskriften længst. Man skriver, medens Farven er vaad.

(Ugeskrift for Landmænd.)

Bekjendtgjørelse.

I Foraarstiden anbefales følgende nyttige Smaabøger for alle Landboere:

Vejledning til Frøavl, af Prof. J. Arrhenius. Pris 50 Øre. (Særdeles nyttig og anbefalelig for enhver mindre Jordbruger, navnlig for Husmænd, der ved denne lille Bogs Anvisning vil kunne vinde betydelig Indtægt).

Om Ukrudtplanten Følfod, dens Væxt over og under Jorden, hvorledes den udbreder sig over Agerjorden, hvorfor den er bleven saa besværlig i de sidste Aartier, og **hvorledes den bedst udryddes**, af P. Nielsen i Ørslev, med Afbildning. Pris 25 Øre.

Vejledning til Behandling af Dværg-, Æble- og Pæretræer, af N. E. Hofman (Bang), med 58 Afbildninger. Pris 60 Øre. (**NB.** For Husvennens Holdere har Forfatteren nedsat Prisen paa denne udmærkede lille Bog til 40 Øre. Den burde ikke savnes paa nogen Haveejers Boghylde.)

Dansk Husflidsselskab.

Arbejder, udførte af Drengene i Selskabets Skole findes altid til Eftersyn og til Salg paa Kontoret i Nørregade. Blandt disse fremhæves særdeles godt og solidt udførte Paparbejder, Kurvemagerarbejder, især simplere Kurve, og Arbejder i Træ.

Paa Kontoret i Nørregade 25 findes til Salg et stort Antal Montre med tilhørende Glas, brugelige ved Udstillinger for derunder at hensætte Sager, som ikke maa berøres. Grundfladen er omtrent 27 og 23 Tommer, Højde 4 à 6 Tommer, Pris 1 Kr. 50 Øre.

Det vil være mig meget kjært at modtage Bidrag til Bladet, indeholdende gode Anvisninger til praktisk Husflidsarbejde, i Lighed med ovenstaaende om Maattebinding til Havebrug. Der er, trindt om i Landet, mange praktiske Husflidsfolk, som kunde give Vink, én om ét og én om et andet, og saadanne Smaaanvisninger vil sikkert blandt Bladets mange tusende Læsere kunne bidrage mere til Husflidens Udbredelse, end noget andet.

Lykkesholms Allé 4. Kjbh. V.

N. C. Rom.

Indhold: Husflidsbetragtninger, af N. C. Rom (Fortsat). — Kristen Bløst og Musblakke, Fortælling af C. A. Thyregod (Fortsat). — Følgerne af Drik, af Højskoleforstander Chr. Nielsen. — Om Frugttrædyrkning. — Lidt Havehusflid, ved Gartner C. Galschiøt. — Bekjendtgjørelse. — Dansk Husflidsselskab.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 24. Søndagen den 12te Marts 1882.

Husflidsbetragtninger.

Af N. C. Rom.

(Fortsat.)

3.

Husflidsmanglens fjærnere Følger.

Det er min fulde Overbevisning, at ikke alle de onde Følger af Aftenens Misbrug er betragtede med det i forrige Nr. skildrede.

Medens nemlig Ensidighed i Arbejdsøvelse i det hele er et overmaade stort Gode, hvor paagjældende Arbejde kan udfylde den fulde Arbejdstid, saa behøver det næppe noget Bevis, at hvor Arbejdet ikke er lige sikkert og lige varigt altid, der maa nogen mere Alsidighed i Øvelsen foretrækkes for den ensidige Arbejdsfærdighed. Med andre Ord: Agerbrugsarbejderen — Daglejeren, Husmanden — har ingen Skade af, ved Siden af at erhverve sig størst mulig Øvelse og Indsigt i sin Hovedgjerning, at tilegne sig lidt Arbejdsøvelse i flere andre Retninger, efter Lyst og Anlæg. Det er aabenbart galt, at naar Markarbejde, Tærskearbejde osv. staar stille, saa staar Forstanden stille for Arbejderen, hans Indtægtskilde er stoppet; og netop dette er Tilfældet med største Delen af den danske jordløse Husmands- og Indsidderstand og med Arbejdsklassen paa Landet i det hele. Naar det en Gang tilvante daglige Erhverv hører op, saa ligger Hænderne modløse i Skjødet, saa indfinder Nøden sig. Spørg kun „Fattigvæsenet“ trindt om i Landet, hvad det er, eller rettere hvem det er, der tynger haardest og sørgeligst paa Fattigkassen, og vi vil de fleste Steder faa det Svar, at det ikke er de gamle og hjælpeløse, ikke Enker og Børn, men ældre og yngre gifte Arbejdsfolk, som ved stoppet Erhverv — virkelig er foregiven Arbejdsløshed — en Gang er komne under Fattigvæsenets Forsorg, fordi de har savnet Forsynlighed eller Evne til at faa deres tarvelige Fortjeneste i Arbejdstiden til at slaa til længere end fra Haand og til Mund, og saa senere har manglet Evne eller Vilje til at klare sig ud til selvstændigt Erhverv igjen. Dette kommer i særdeles mange Tilfælde af den ensidige Arbejdsøvelse i Arbejder, som nødvendigvis til sine Tider maa give Hænder fri i hundred og tusendvis; thi hvem tør tvivle om, at der blandt disse tusende og atter tusende Hænder var mangfoldige, som inderligt gjerne vilde arbejde og erhverve, men ikke kan, fordi de mangler Øvelse i andet end i det dagligdags Arbejde, og ligefrem mangler Evne til at tænke sig andet Arbejde muligt end det en Gang tilvante. Hvilken umaadelig Vinding for den enkelte, for Familjen, for Landet i det hele, baade i moralsk og timelig Henseende, vilde det ikke være, om en saadan flersidig Arbejdsøvelse og deraf følgende Arbejdslyst var til Stede hos Arbejdernes Masse?

Og der kan udrettes meget med en Smule Arbejdsøvelse forbunden med Flid og god Vilje, hvorpaa der kunde anføres og i det følgende vil blive anført mange Exempler, hvoraf her blot i Forbigaaende et. En fattig Dreng, Truels Hansen i Rødhede, Højding Sogn i Nordslesvig var faderløs, svagelig og med et daarligt Ben, saa at han ikke kunde arbejde; han og hans Moder med mange smaa Søskende skulde synes hjemfaldne til Fattigvæsenet uden Redning — men intet mindre skete. I sin Barndom havde han øvet sig i at binde Kurve af

Halm og denne Syssel erhvervede han sig senere betydelig Færdighed i, saa at han ikke alene lavede grovere Arbejder som Bikuber, større Kurve o. lign., men ogsaa lavede mange andre smagfuldt og net udførte Ting af Straa. Afsætning i Omegnen og i Ribe manglede ikke og herved har han været Moderen og sine Smaasøskende en stor Støtte.

Den flersidige Arbejdsøvelse erhverves imidlertid sjældent og vanskeligt i den modnere Alder, thi Grunden til at den ikke findes, ligger netop i, at Drengen og Karlen ikke har tilegnet sig den fornødne Øvelse og Lyst til en og anden Bisyssel i sin Opvæxt og i sin Tjenestetid, da der var saa rigelig Tid dertil, ligger kort sagt i Manglen paa Husflid eller i Aftendriveriet.

Om den mandlige Aftenhusflid derfor ikke udrettede det mindste andet end at give den vordende Familiefader lidt Færdighed i en og anden Haandsyssel, da vilde allerede dette Udbytte være særdeles meget værd. Ja selv om der ikke erhvervedes synderlig Færdighed, alene Bevidstheden om, at man i mødende Fald kunde udføre et og andet, naar man blot vilde øve sig lidt deri, vilde kunne blive af stor Betydning i Tiden, vilde forhindre mangen en arbejdsløs, men arbejdsfør og arbejdslysten Mand i at synke hen i forknyt Dorskhed og pinlig Næringssorg, saa snart det vante Arbejde savnedes eller mindskedes.

I Helstrup ved Randers tjente saaledes i sin Tid en Karl, hvem hans Madmoder en Gang bad om at lave en Musefælde. Han var ikke uhændig i Træarbejde, dog kostede det ham ikke saa lidt Umage at faa den rigtig. Det var af den Slags Fælder med runde Huller i en Træblok og Staaltraadsfjedre, og da den første endelig blev færdig, syntes han, at der kunde anvendes adskillige Nemheder, han lavede en til og endnu flere; han lo ad det og andre lo ad det, thi han havde næsten faaet Lidenskab for denne Gjerning. Det gik dog over igjen; men adskillige Aar efter, da han var gift og sad i smaa Kaar, saa at det kneb for den fattige Dagløn at slaa til, faldt hin Idræt ham ind. Først tog han sig for i sin Fritid at forsyne Omegnens Huse med Musefordærvere, siden solgte han i Partier til handlende. Han har nu nok at gjøre alle Vinteraftener, og det synes, at denne lille Bisyssel er Aarsag i, at han har kunnet ombytte sin Indsidderstue med et Ejendomshus med Jord.

Grundlaget til en saadan almindeligere Flersidighed i Arbejdsøvelsen kan altsaa sikrest og naturligst lægges i Ungdommen, i den overflødige og ligefrem besværlige Fritid, som de lange Vinteraftener frembyder. Som denne Tid anvendes i de fleste Egne, har vi set, at den i Steden for at være til Nytte eller til Sindets Forfriskelse, kun lægger Grunden til Ladhed og Tankeløshed, ja ligefrem vænner Ungdommen til at betragte det som en halv Umulighed at kunne bestille noget nyttigt, som en hel Skam at ville bestille noget i den Tid, der ikke anvendes til Landbrugsarbejdet. Men det er fra Drengen, fra Karlene, at Arbejderklassen udgaar, ligefra Gaardejeren, der selv er Hovedarbejderen paa sin Gaard, til Indsidderen. Er det da saa underligt, at de i Ungdommen erhvervede og fastgroede Vaner og Forestillinger føres med over i Manddommen? at den fattige Arbejder, der kun har sit Arbejde at ernære sig og sin Familie med, forknyt og raadvild lægger Hænderne i Skjødet, naar Bondearbejdet slipper op, i det han ingen Ide har om at udføre nogetsomhelst andet Arbejde end det, han nu en Gang er „vant til", ingen Tanke om at finde paa en eller anden mer eller mindre lønnende Bisyssel.

Man tør ikke benægte, at vi her har en af de mange Grunde til, at Fattigvæsenet bliver overbyrdet med virkeligt arbejdsføre Mennesker, som blot har manglet den rette Spore — Arbejdsøvelse til at bruge andet Redskab end Spade og Plejl, Plov og Le, og hermed følgende Arbejdslyst — til at gjøre det Fond af Arbejdskraft, som de ejer, paa rette Maade frugtbringende? Kan man overhovedet tvivle om, at en mere udviklet Husflid, en større Aftenflid for Mandkjønnets Vedkommende, ikke alene vilde hæmme Lediggangens Følgesvende: Raahed og Dorskhed, men vilde udvikle alsidig Arbejdsøvelse og deraf følgende større Tænksomhed ved Arbejdet, større Lyst til at begynde derpaa og til at fuldende det, og at mangen en herved vilde været frelst for at falde Kommunen til Byrde, fra at synke ned i aandelig og legemlig Fortabelse.

Alt ret overvejet, vil man ikke kunne paastaa, at Husfliden skulde være noget, som ikke længere passede for vor Tid, noget forældet. Man maa snarere ved rigtig Betragtning komme til Vished om, at den i vor Tid er paa sin Plads mere end nogen Sinde, saa sandt som Fattigbyrden er større end nogen Sinde, saa sandt Fornødenhederne til Livets Ophold er større end nogen Sinde, og saa sandt Anstrængelsen for at tilfredsstille dem i vore Dage maa være større end nogen Sinde. Det kan ikke fejle, at en vedvarende Tilbagegang for Husfliden under saadanne Forhold nødvendigvis maa have en Tilbagegang i Velstand og Velvære til Følge, og det netop en Tilbagegang hos den fattige Arbejdsklasse, for hvem Tid er Penge, Tidstab er Pengetab og Pengetab er Ruin.

Skal nu Grunden til den aabenbar meget slette Tilstand, hvori den mandlige Husflid befandt sig i Fortiden og befinder sig endnu mere end nogen Sinde, alene søges deri, at den danske Ungdom er et sløvt og dovent Folkefærd? Var dette Aarsagen, da var der hverken noget

at haabe eller at vente til Husflidens Fremme; men det er Gud ske Lov ikke Grunden. Mangen en brav og dygtig Tjenestekarl har ofte følt det urigtige og nedværdigende for en arbejdsfør Karl i at hendrive mangen en kjedsommelig Time paa denne Maade, men har ikke fundet Midler til at faa den gamle Slendrian, den gamle rodfæstede Skik, paa Døren, eller har savnet Kraft til at modstaa dovne eller letsindige Medtjeneres spottende Drilleri, om han har prøvet paa at finde en bedre Anvendelse af Fritiden. Og intet Under at det er saa, der hører særdeles meget til at rykke gammel Skik og gammel Fordom op med Rode og at sætte bedre Skikke og Tænkesæt i Steden.

Hvor den unge voxer op under den stadige Paavirkning af en saadan Skik, der vil han komme til at se Sagen med ganske andre Øjne end den udenforstaaende, vil i Reglen komme til deri at se en Sag, der nu en Gang er saa, ikke kan eller skal være anderledes. Lediggangens mange ubehagelige og ulykkelige Følger øjnes ikke klart, saa lidt som den Lykke og Tilfredsstillelse, nyttig Sysselsættelse fører med sig.

Hertil kommer, at det maaske ikke er saa let, som det ved første Øjekast synes, for Mandkjønnet at finde Aftenarbejde; thi det bør ingenlunde overses, at der stiller sig mange flere Hindringer i Vejen for den mandlige, end for den kvindelige Aftensyssel.

Hertil kunde jo saa rigtignok svares: hvorfor deltager da Mandkjønnet ikke i den kvindelige Syssel, eller i alt Fald i en Del af den, f. Ex. i Strikning? Man maa imidlertid vel erindre, at der hører meget til at overvinde den Fordom, enhver rask Karl har mod at sysle med det, som nu Skik og Brug en Gang har slaaet fast som kvindeligt Arbejde. Det tør heller ikke ganske nægtes, at fuld Deltagelse i kvindelige Sysler i Tidens Løb let paatrykker Manden et blødagtigt eller kvindeagtigt Præg, der lige saa lidet er ønskeligt, som det karleagtige Ydre og Væsen, Kvinden let modtager, hvor hun maa gjøre haardt og groft Mandfolkearbejde. At Mandfolkene uden Skade dog kunde forrette lidt af et og andet kvindeligt Haandarbejde — og ogsaa fine Steder gjøre det — følger imidlertid af sig selv. Der kan ikke være Tvivl om, at det baade maa være hæderligere og nyttigere for en Karl at strikke sine egne Strømper om Vinteraftenerne, end at tærske i Kortene, eller at det ikke kan forringe hans Karleværdighed at hjælpe Kvinderne med at karte, vinde Garn o. lign. mere end at dorske i Kakkelovnskrogen. Derimod vil de i Reglen større og barkede Arbejdshænder, med stivere og tykkere Fingre, næppe falde godt til Naalen og Rokken.

Da nu de fleste kvindelige Sysler, der er ligesom skabte for Aftenfliden, ikke ganske passer for Karlehænder og Karlesind, saa kan det ikke nægtes, at Mandfolkene er værre stillede med Hensyn til at finde og øve passende Aftensyssel, hvor ikke Skik og Brug fra Arilds Tid har gjort dem fortrolige med nogen bestemt saadan. Er end den store Vanskelighed: at finde nogen passende Syssel fra ny, endelig overvunden, saa stiller der sig mange Gange ny Vanskeligheder i Vejen fra Husbondens eller Husmoderens Side, eller der vises ikke mindste Imødekommen til Arbejdets Fremme. Herved trykkes ganske vist mangen en flittig Karls gode Vilje tilbage, og han glider atter ned ad Aftendøsens trævne Strøm.

Det var derfor Uret om man kastede Skylden for Aftendriveriet alene paa Tyendet og Ungdommen; tværtimod bærer Husbonden mangen Gang en god Del deraf. Hvor Husbonden foregaar sit Tyende med et i denne Retning godt Exempel, opmuntrer til Husflid og freder om den, der vil Tingen ofte staa bedre til, end hvor han enten ikke er sammen med sine Folk om Aftenen, eller hvor han er deres trolige Deltager i Ørkesløsheden.

Vi skal derfor i næste Afsnit se lidt nærmere paa Husbondens Forhold til Husflidssagen i Hjemmet.

(Fortsættes.)

Af et Husflidsforedrag i Diernisse Skole.

(Af Formanden for Faaborg Kreds Apotheker Berg.)

Hvad er Husflid! Med dette Ord omfattes mangt og meget. Enhver, der er flittig i sit Hjem er en Husflidsven, det være sig Mand eller Kvinde, Barn eller Yngling. Men det er ikke alle der ere lige flittige i sit Hjem og særlig have vi, som arbejde for at fremme Husfliden nu til Dags, set mange ledige Timer blive anvendt paa en sørgelig, alt andet end nyttig og gavnlig Maade, som maaske i Øjeblikket kan synes morsom og fornøjelig, men som i Tiden viser sig fordærvelig og slet nemlig: Drik, Svir, Kortspil og Pigefjas. Nej, lad os alle søge at bruge vor Fritid paa en Maade, som er sund og af varig Glæde og ogsaa af Nytte, se det er det Husfliden arbejder hen til som det væsenligste og vigtigste. Midlerne dertil ere mange og for at fremme denne gode Sag er det af Vigtighed, at Husfliden gjøres fornøjelig saa at unge og gamle kunne faa Glæde af deres Fritid. Derfor lægge vi særlig Vind paa at oprette Skoler, hvori Ungdommen lærer at more sig med Haandarbejde af alle Slags og skal jeg senere ved Forevisning af nogle Modeller nærmere omtale dette. Men hvad der ikke er mindre rigtig, især for de som tjene og for de ældre, er Fornøjelsen ved i ledige Timer at lave eller istandsætte Redskaber og Husholdssager, som bruges i ethvert Hus og særlig i hver Gaard paa Landet.

Naar hver Husbonde vilde gaa i Spidsen for sine Karle og vise dem hvorledes de paa en fornøjelig Maade kunde gaa og lempe med Smaating, som ere gaaede itu

eller ere opslidte, det være sig Tøjrepæle eller Tøjrekøller, det være sig en Skovl eller Skuffe, det være en Rive eller et Mejetøj, det være en Stol eller et Bord — ja saa vilde endogsaa Karle, der kun havde lidt Lyst dertil i Begyndelsen, efterhaanden som Husbond viste ham tilrette og hjalp ham med Værktøj og Træ, faa Lyst til paa egen Haand at forarbejde et og andet i sin Fritid til eget Brug, f. Ex. en Smørske til sin Kjæreste, et Sybord til sin Søster, eller en Vinde til sin Moder. Ved Øvelse vilde efterhaanden alle disse Ting kunne udføres saa smukt og formaalstjenligt, at Karlen paa den aarlige Udstilling i sit Sogn kunde faa en Opmuntringspræmie derfor. Det er ikke alene ved Frembringelsen af nyt, at Husfliden virker gavnlig, men ogsaa ved Reparation og Anvendelse af gammelt, — jeg kom engang i en Gaard i Jylland ved Limfjorden og fandt i hver Krog i Huset og Udhusene fyldt med Stumper af Seletøj, Vogne, Møbler, Spader osv., som vare kastede hen, fordi der var gaaet Bræk derpaa, og saa var nyt anskaffet i Steden for: se det er ikke billigt og det er ikke Orden, det giver ikke Glæde, at se Resterne ligge saaledes hen; men for en Husflidsmand vil saadant ikke let ske; thi han forstaar at reparere hvad der gaar itu og sparer derved megen Tid og mange Penge. Og hvor er det ikke fornøjeligt i sin Fritid at kunne gjøre en lille Ting selv, f. Ex. en smuk Tobaksdaase — saa har man først Fornøjelsen af at lave den og have anvendt sin Fritid godt og derefter har man Glæden af at bruge den, ikke at tale om, at mangen god Ven kan synes godt om at en selv har kunnet gjøre saadant, og derved faar Vennen Lyst til at prøve det samme. Derved komme vi til at tale om det gode Exempel, som giver andre Lyst til at følge efter i den velsignede Husflid, en laver et og en anden noget andet, og saa samles det hele paa den aarlige Sogneudstilling, hvor netop saa mange faa Lejlighed til at se hvad der kan gjøres og hvad der bør gjøres til at hygge og glæde i Hjemmet og fornøje Husbond eller en god Ven eller en Veninde, der bliver 10 Gange gladere ved en Foræring som Kjæresten selv har lavet, end ved en Foræring, han har kjøbt i en Butik, thi ved hvert Snit med sin Kniv, ved hvert Strøg med sin Høvl, har han sendt hende en kjærlig Tanke.

Men nu er der mange, der sige: vi ville gjærne være Husflidsfolk, men hvad skal vi begynde med; ja som De har hørt, har jeg taget mange forskjellige Ting frem idag, men forresten kan enhver begynde paa, hvad han finder mest Lyst eller bedst Lejlighed til, enten det er Skæring, Saven og Snedkereren i Træ, eller det er Kurvefletning, eller det er Paparbejde, eller det er Naturtræarbejde, eller Straafletning, eller Børstebinding — kun at der bliver begyndt og vedblivende fortsat med en eller anden fornøjelig Husflidsgjerning i Fritiden; — det maa vi nemlig altid huske, at Arbejdet maa ikke forsømmes for Fornøjelsen, kun naar ikke vor Livsstillings daglige Arbejde lægge Beslag paa vor Tid, maa vi more os med Husflid, især om Aftenen og om Helligdage. Huggehusarbejde er det bedste og vigtigste, kun kan ej altid begyndes først. Hidtil har jeg nu mest talt om den mandlige Husflid, men det er ikke underligt, thi det er den, der trænger mest til at opmuntres; daglig færdes jo Kvinden i Husets flittige Gjerning og er det saa hendes naturlige Kald; men meget kan dog blive bedre end det er — meget mere kan der gjøres ud af Kartning, Spinding, Vævning, Linnedsyning og Stopning — desto værre gaa mange Bønderpiger nu til Dags i usolide Kjøbetøjer, i Steden for i godt stærkt hjemmelavet Hvergarn — det er billigere sige de — kan være det er i Indkjøb billigere, men det er sandelig dyrere at slide, thi en god Hvergarnskjole kan holde ud med 10 kjøbte tynde halvuldne Kjoler og hvad er saa i Længden det billigste?

For at fremme ogsaa Kvindens Husflid modtager Udstillingerne her i Pastoratet netop saadanne hjemmespundne, hjemmevævede og hjemmesyede Arbejder og uddeler derfor Opmuntringspræmier lige saa vel til Kvinder og Børn som til Mænd og Ynglinge.

Husflidsforening for Kjøbenhavn.

Efter Indbydelse af Højesteretsadvokat Hindenburg afholdtes den 28de Februar et Møde i Arbejderforeningens Sal, hvorved „Kjøbenhavns Husflidsforening" blev erklæret for konstitueret og en foreløbig Bestyrelse paa 7 Medlemmer valgt, for at udarbejde Love og Virksomhedsplan til Forelæggelse paa en senere Generalforsamling. Professor, Skoledirektør Holbech anbefalede Foreningens Formaal og Tilslutning dertil paa det varmeste.

Foredrag over Undervisning i Haandgjerning. II.

(Holdt ved Lærernes Sommerkursus i Kjøbenhavn, Sommeren 1881 af Lærer Andersen fra Silkeborg).

I Paparbejde anser jeg det for rettest at begynde med Gjenstande med lige Linjer. For øvrigt anser jeg den Methode, der anvendtes af Hr. Mejer, Læreren i Paparbejde ved Lærerkursusset for fortrinlig, da der ved denne fremhæves: Renlighed, Orden og Plan. Men dog kan jeg ikke undlade at give de Lærere, der underviser i Geometri, min Fremgangsmaade tilkjende med Paparbejdet i Retning af, samtidig med at indøve dem i selve Arbejdet, da ogsaa at øve dem i Geometri saa meget som muligt, og bør man altid da, om jeg saa maa sige, udtrykke sig geometrisk. De Former man be-

nytter til at lave Paparbejde om, bør man for det første ikke benævne: „Klodser“, saa at man f. Ex. siger til Eleven: „Tag nu denne firkantede eller denne runde Klods og lav derom dette eller hint Arbejde!“ Nej! man bør nævne Formerne for hvad de er; saasom: Terninger, Cylindere, Pyramider, Prismer o. s. v. o. s. v.

Som Opgaver for Børn under Arbejdet i dette Fag skal jeg tillade mig at anføre blot nogle ganske enkelte givet paa meget forskjellige Steder.

1. Skær i Pap en Terning, hvis Højde er 3“.
2. Skær i Pap en regelmæssig sexkantet Pyramide med lodret Højde 6“ og Grundfladens Kanter 1“.
3. Skær en Cylinder, hvis Højde er 8“ og Diameter 2“.
   a. Læg et Snit gjennem denne Cylinder fra 2“ fra oven til 2“ fra neden og fremstil dette Snit i sand Størrelse.
   b. Fremstil dets lodrette Billede og
   c. dets vandrette Billede.
4. Skær 2 Stykker Pap til en Tragt, hvis største Diameter er 12 Centimeter, mellemste Diameter 3 Centimeter og mindste Diameter $1^1/_2$ Centimeter. Tragtens skraa Højde skal være 13 Centimeter og Pibens Højde 7 Centimeter.

Dette turde være nok som en Prøve.

Drives Undervisningen for Børn i Paparbejde paa den rigtige Maade, er det meget tiltrækkende. Gjennem dette Arbejde kan man vænne Børn til at blive propre. Vand og Haandklæde maa stadig være ved Haanden, saa de kan holde Hænderne aldeles rene, og selv for en lille Plet, der ikke kan borttages, bør et Arbejde kasseres. Børnene kan som tidligere antydet gjennem Arbejde i Pap særlig øves i Geometri, Projektionstegning og Legemers Udfoldning, men man bør, naar nogen Øvelse er opnaaet, skride over til at vexle med sværere Arbejder til Befordring af Hjemmets Hygge, dog ikke anderledes end at Geometriprincipet stadig holdes for Øje.

Bogbinderi tør jeg ikke anbefale Børn, da de vanskelig kan magte Redskaberne.

Jeg skal paa dette Punkt, inden jeg gaar videre, tillade mig et Øjeblik at vende tilbage til Løvsavningen. Undervisning for Børn heri stiller sig lidt anderledes for Landsbylærere end for Kjøbstadlærere. Jeg tror, at Lærere paa Landet gjør bedst i at begynde med Paparbejde og Børstebinding, dog bør man heller ikke her vente ret længe, inden man gaar over til at tage Løvsavningen med. Betydelig Øvelse heri er nødvendig, før et ordenlig Arbejde i Indlægning kan udføres. Indlægningsarbejdet er meget fornøjeligt, og man kan bringe flinke Drenge meget vidt heri, men det kan aldeles ikke nytte, at sætte et Barn til dette Arbejde, naar det ikke fører sin Løvsav ordenlig. At hænge en Kugle eller Skrue i et Baand ved Savens øverste Arm som Hjælp til at kunne se, naar Saven er ude af sin rette Stilling under Arbejdet, tror jeg ikke er praktisk. Kuglen vil ved den hurtige Bevægelse op og ned komme til at svinge, saa intet Barn kan lære noget derved. Øjet, der skal følge Savbladets Gang gjennem Træet, vilde ogsaa herved blive forstyrret.

Løvsavning maa nødvendig ogsaa gaa forud for Billedskæring; thi det vilde være urigtigt at forlange, at et Barn skulde med Jærnet skære alt det overflødige Træ bort. Men jeg maa tilraade Dem alle: „Tag Dem i Vare for at drive Løvsavningen *for vidt**), og brug den *kun* som *Fag* i Begyndelsen og for saa vidt Løvsavning er nødvendig enten for at kunne faa et Stykke Indlægningsarbejde eller Billedskærerarbejde udført.

(Fortsættes.)

Kristen Blæst og Musblakke.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

„Til Foraar skal jeg være Soldat,“ sagde han, „og saa er det ikke Umagen værd at tage en ny Tjeneste for det Halvaar.“

„Det er det nok heller ikke, for du bliver vel den samme Nar, hvor du kommer,“ sagde Trine arrigt. Hun var nu mindre velsindet imod ham end før, og dertil mente hun at have en særlig Grund. Musblakke var nu ikke længer det klodsede Barn, som Kristoffer plejede at sige om, at hun mest lignede efter, at gamle Søren havde hugget hende ud af Træ, hun havde i de to Aar voxet sig slank og yndefuld. Hun var just ikke nogen stor Skjønhed; men var dog en ganske tækkelig Syttenaarspige med Ild i Øjet og Nethed i sit Ydre. Hun, der næsten aldrig havde været uden for Hus og Mark, havde ganske vist noget gammelagtigt i sit Væsen og kunde maaske ikke rose sig af stor naturlig Klogskab; men hun havde et inderligt godt Hjertelag og var, som man kan tænke sig, fine gamle Forældres Øjesten. Den stille, milde Pige, der var eneste Arving til det under de forandrede Tidsforhold værdifulde Hjem, kunde tænkes at gjøre en langt rigere Lykke, end der var sungen om ved hendes Vugge, og kunde hun i sin Tid faa en Ægtefælle, der var rig og dygtig nok til at bringe lille Hedegaard op i Rækken af Egnens gode Avlsbrug, saa

---

*) Denne Udtalelse under mit 2det Foredrag, som jeg antager Hr. Ritmester Lillienskjold har forglemt, viser, at vi hovedsagelig er enige, hvad Løvsavningen angaar. Ingen kan være en større Hader end jeg af at se en *Masse Jux* frembragt paa dette Omraade.

Men det er godt og nyttigt, at et Barn lærer at bruge sin Løvsav saaledes, at al Efterfiling er overflødig. Den Lærer, der skal kunne bringe noget ordentlig ud heraf, saa Børnenes Formsans herigjennem kan udvikles, maa absolut selv være i Besiddelse af en udviklet Formsans.

vilde Trine derved faa et af sine kjæreste Ønsker opfyldt, og saa vilde hun med stor Sindsro se paa, at Kristoffer vedblev at svare Afgifterne af hele Gaardens Hartkorn og at nyde sine aarlige 24 Skilling i Vederlag.

Men den opmærksomme Moder var bleven alvorligt bange for, at Kristen og Magdalenes barnlige Lege kunde faa en anden og varmere Form. Pigebarnet var intet Barn længer, og Naboens Tjenestekarl var den eneste Ungersvend, der jævnlig kom der i Huset, og det var saa meget farligere, som han havde et vindende Ydre og mange gode Egenskaber, men oven i Kjøbet den drengeagtige Løshed for ikke at tale om den yderligere Fattigdom. Trine lagde sig den Sag alvorligt paa Sinde og fik endog Søren rystet op af hans noget dvaske Ro, saa han satte en Pind for, at Kristen den sidste Vinter ikke maatte komme der for at bruge hans Værktøj. Kom han der alligevel — det kunde man ikke godt forbyde, da han jo intet ondt havde gjort — saa lod man ham tydeligt mærke, at han ikke var velkommen. Ogsaa Pigen var sky over for ham. Imellem dem havde intet Elskovsord faaet Lyd, og nu hørte hun ham stadigt blive dadlet, og hun troede, sagtens hendes Moder maatte have Ret, og saa gik hun som sædvanligt hos sine Forældre i stille Lydighed. Hvilke Tanker, der for øvrigt rørte sig hos hende, lod hun sig ikke mærke med. Der blev da ogsaa omhyggeligt passet paa, at han og hun aldrig kunde komme til at tale et Ord i Enrum.

Og dog havde han et Ord at sige hende og et Ord at bede om; thi just da det Hus, hvor han havde været næsten som hjemme, var omtrent lukket for ham — just da var det blevet ham klart, at hun var hans Livs Lys og Lykke. Et virkeligt Hjem havde han aldrig haft; men disse to rettænkende og stille Folk var blevne ham kjære som Forældre, og deres unge blide Datter var bleven ham kjærere end en Søster. Gjengjældte hun da hans Kjærlighed, og følte hun andet for ham end barnlig Velvilje? Dette Spørgsmaal vilde han saa inderlig gjærne have Svar paa, inden han rejste bort fra Egnen.

Uagtet hans Letsind var der dyb og redelig Alvor i hans Sjæl, men han forstod ogsaa, at han maatte forsage sit Letsind og vinde Fasthed i sine Forsætter. Han prøvede paa det, og det lykkedes i den Grad, at han i det sidste Halvaar ikke lod sig friste af Kristoffers Handelskram. Derved var saa meget vundet, at han kunde skaffe sig nogenlunde ordentlige Klæder, inden han rejste. Intet videre. Han forstod, at der skulde andet og mere til, inden han kunde optræde som en værdig Bejler til den Pige, der stod for ham som det elskeligste Væsen paa Jorden, og hvis ydre Vilkaar derhos var saa langt anderledes end hans.

Men han var endnu Kristen Blæst i den Grad at han kunde danne sig de urimeligste Forhaabninger om stor og glimrende Lykke, og kunde han af hende opnaa det Ord, som han sukkede efter, vilde hun love at være ham tro i Kjærlighed, saa maatte han kunde gjøre det umulige muligt. Men han kunde hverken faa det ene Ord eller det andet; thi alle Vegne, hvor han mødte hende, var hendes vagtsomme Moder nær.

En af de sidste Dage, han var i Hedegaard, var han ude i Heden at skære Fladtørv, og da var hun ude i sin Faders Hede at plukke Lyng. „Nu maa det ske!" tænkte han, og saa vilde han bære sig rigtig polisk ad. Han tog sin Spade i Haanden og gik hen og vilde grave Tørv tæt ved Markeskjællet. Saa kunde han tale til hende, og var først en ligegyldig Samtale i Gang, — saa . . . Men hun fjærnede sig, som han nærmede sig, og give sig til at løbe efter hende, naar hun vilde undgaa ham, kunde dog næppe føre til noget.

„Magdalena! Kom herhen og snak med mig!" sagde han.

Hun svarede ikke, men havde nu meget travlt med sin Lyngplukning.

„Skal jeg komme hen til dig?" spurgte han.

„Nej," svarede hun.

Nu gav han sig til at skære Tørv. At fri til en Pige i Bøsseskuds Afstand er nok ellers ikke Skik; men Kristen Blæst tog det heller ikke altid saa nøje med at følge Skik og Brug. Et Øjeblik efter rettede han sig op, vendte sig mod hende og sang:

„Hør min lille Pige kjær,
hvorom jeg dig beder her,
forinden jeg bort fra dig rejser:
Om du være vil min Ven,
naar jeg kommer hjem igjen,
hvad enten jeg er Stodder eller Kejser!"

Hun svarede ikke; men henne bag den nærmeste Lyngdynge viste sig hendes Moder, som havde været til Stede, uden at han anede det. Hun rystede sit Strikketøj truende imod ham og tog Svaret paa Datterens Vegne:

„Du skal ikke bryde dig om det!" sagde hun. „Magdalena er alt for ringe til at være Ven med en Kejser, og Kejser bliver du nok; det er der ingen Tvivl om."

„I skulde endda ikke spotte mig," sagde han.

„Saa skal du heller ikke komme med saadant noget," svarede hun. „Magdalena kan du godt slaa af Tankerne, om du ogsaa skulde have Held til at blive mindre Stodder, end du er."

Pigens Mening fik han ikke at vide, og da han et Par Dage efter gik hen til Huset for at tage Afsked, fik han kun Lejlighed til at sige hende Farvel i hendes Forældres Nærværelse. Hun græd; men det beviste intet, for hendes Moder havde ogsaa Taarer i Øjnene, og hun var jo da ikke forelsket i ham. Gamle Søren trykkede ham et Par Specier i Haanden, og det var en Gave, som en fattig Karl godt kunde være bekjendt at tage imod, naar han skulde hen at være Soldat. — Saa rejste han. Men ved sig selv nærede han den Overbevisning, at hun lønligt havde ham kjær, og dette Haab skulde styrke ham fremdeles.

Han var borte i tre Aar, og det gik ham godt. Han lagde sig efter at være Skoflikker, det var en god Fritidssyssel, og han tjente mangen Skilling ved at forsaale Kammeraternes Fodtøj. Nu ødte han heller ikke sine Penge; thi Svir og Spil fristede ham ikke, og han var saa temmelig modnet til Mand, saa han ikke lettelig lod sig narre. Da hans Tjenestetid var omme, var han godt klædt og havde Penge i Lommen. Hans vilde Planer om at vinde Rigdom og Storhed havde han lært at opgive og nøjedes med mere beskedne Forhaabninger, for hvilke dog Musblakke stadig stod i Baggrunden som det kjæreste Maal. — Han havde ikke noget Hjem at drage til, og Kristoffer Hedegaard vilde han ikke tjene; men en Kammerat skaffede ham en Plads i Egtved Sogn, og derhen drog han saa i Foraarstiden.

Tit og mange Gange havde han tænkt paa sin lille stille Ungdomsveninde med de stumpede uldne Skjørter og de lyngbrune Stunthoser, saaledes som han saa tit havde set hende færdes ved sin daglige Dont i Hjemmet. Han havde set mange smukkere og frem for alt mere

pyntede Piger; men hun stod for hans Tanke som den elskeligste, som en Blomst, hvis beskedne Ynde var en fager Pryd for den mørke ensomme Egn, hvor hun havde hjemme. Det syntes ham saa naturligt, at hun selv havde noget — maaske meget — af Egnens mørke Farvetone, af den vemodigt tiltrækkende Stemning, der hviler over den store stille Hede en stjernelys Sommernat. En mægtig Længsel drog ham til hende; thi igjennem Aarene havde han gjemt det Spørgsmaal, hvortil han sikkert troede, hendes Hjerte en Gang havde viet det Svar, han ønskede; men om hun havde gjemt Svaret saa tro, som han havde gjemt Spørgsmaalet, var ikke saa afgjort.

Han var jo skiltes paa en god Maade fra Folkene i Hedegaard, og det var i sin Orden, at han i Pinsetiden aflagte sin forrige Husbond et Besøg. Han var velkommen i Gaarden, men tøvede der ikke ret længe; thi Kristoffer var slem i Munden som altid og havde især meget at fortælle om gamle Søren, der nu var bleven aflægs, saa han snart ikke kunde bruge sit Værktøj, men nu heller ikke kunde lide at andre brugte det. Saa gik han hen til Huset. Magdalenas Øjne lyste af Glæde, da hun saa ham, men Moderen betragtede dem mistænksomt. Søren var syg og sengeliggende, men var glad ved hans Komme. Kristoffers senere Tjenestekarle havde været nogle sande Klodrianer, som det ingen Fornøjelse var at hjælpe til rette med Træarbejde. Karlen maatte nu fortælle om sin Lejlighed i den forløbne Tid, og det vilde Trine ogsaa høre paa; thi hun havde jo ogsaa paa sin Vis haft en Del til overs for den vindige Knægt, der nu i alle Maader syntes at have udviklet sig til sin Fordel. Karlen gav sig god Tid, og den syge Mand lod ogsaa til ugjærne at ville slippe ham; men saa lykkedes det ham i Dagens Løb at mødes med Magdalena uden for Huset, og det var aabenbart, at ogsaa hun havde søgt dette Møde.

„Jeg gjorde dig en Gang et Spørgsmaal, kjære Magdalena! Husker du det?“ sagde han hastigt.

„Ja, det var ude i Heden. Jeg svarede dig ved mig selv; anderledes kunde jeg ikke.“

„Og hvad svarede du?“

„Som du vilde,“ sagde hun og bøjede Hovedet.

„Og tør vi nu — tør du nu sige Svaret højt.“

„Ak nej, jeg tør ikke; men havde min Fader bare været rask. Han kan godt lide dig.“

„Han bliver nok rask igjen.“

„Gid det var saa vel. Men man siger, at trofast Kjærlighed altid sejrer. Er det sandt?“

Han fik ikke Tid til at svare; thi nu hørtes henne fra Døren Trines skarpe Røst: „Magdalena, kom ind!“

Pigen skyndte sig fra ham, og nu gik han ogsaa snart bort fra Hedegaard. Han havde jo endelig faaet det Svar, han længtes efter; men endnu vare Vanskelighederne store. De blev dog snart større endnu; thi hen i Høsttiden fik han Efterretning, om at Søren Hedegaard var død. Det var jo ham, Musblakke især havde ventet Hjælp af; men nu, han var borte, var der lidet eller intet Haab om, at Moderen kunde blive stemt til Gunst for deres Kjærlighed.

En Dag i den paafølgende Oktober Maaned gik han og pløjede paa hans Husbonds Mark, og da kom der en Kvinde til ham med et Brev. Han kjendte hende godt. Det var Kande-Mette fra Amlund, som plejede at løbe om og tigge, stundum ogsaa gik Ærender for Folk og var meget flittig til at føre Sladder. Han læste Brevet, sagde, der behøvedes intet Svar, gav hende et Par Skilling og pløjede derpaa videre, da han ikke brød sig om at holde Snak med hende.

Brevet var fra Magdalena, der indstændigt bad ham om at komme over til Hedegaard, saa snart han kunde; men han maatte ikke sige hendes Moder, at hun havde skrevet ham til eller bedet ham om at komme. Hun skrev ikke meget godt for sig og havde kanske heller ikke haft den bedste Lejlighed til at udfærdige sit Bønbrev; men Meningen fik han ud af det, og han besluttede at efterkomme hendes Forlangende. Om Løverdag Aften fik han Lov til at gaa af By og blive borte den følgende Dag, og saa gav han sig paa Vej i Aftenskumringen.

(Fortsættes.)

Ogsaa et Par Ord om Husflidssagen

af

S. Poulsen, Middelfart.

Husfliden er en Sag, som fortjener at støttes af den enkelte, den er af Betydning for hele Samfundet fordi den fremmer meget smukt og ædelt, medens den modarbejder mange af de Onder hvoraf Samfundet trykkes i Nutiden. Men Husflidssagen har mange Fordomme at bekæmpe, førend den kan naa det Maal mod hvilket den arbejder, at vække Lyst til Arbejdsomhed og Selvhjælp blandt Befolkningen. Det vil derfor ikke være unødvendigt fra flere Sider at kaste et Blik paa Sagen og dens Betydning for Samfundet i Almindelighed.

Husfliden betragtes ofte fejlagtig af mange og navnlig hører vi ofte Ytringer som, at det ikke kan betale sig selv at forarbejde Gjenstande, som man meget billig kan kjøbe. Det kan ikke ofte nok fremhæves, at man herved ser Sagen fra et skjævt Standpunkt; thi Husfliden bør langt fra betragtes som en Industri, det er ikke dens Formaal at konkurere med Fabrikerne, men derimod at afløse den nuværende sløve Tidsanvendelse, med en mere oplivende og forfriskende. Der gives vist næppe noget bedre Middel til at modarbejde den stedse mere om sig gribende Drikkesyge end at tage mere kraftig fat paa Husflidssagen, og da Husflidsarbejde i Reglen er Fritidsarbejde saa vil det lille, som derved indvindes være reel Fordel, og de Gjenstande, man saaledes selv forarbejder, er man fri for at kjøbe og det gjælder jo som Regel, at den sparede Skilling er først fortjent.

Det vilde være glædeligt om Befolkningen, særlig Ungdommen vilde tage fat paa denne for Samfundet saa betydningsfulde Sag; thi nyttig Anvendelse af Fritiden vilde særlig være meget gavnlig for de unge, da den vilde holde dem borte fra Steder, hvor Penge er det eneste Betalingsmiddel for en kortvarig Fornøjelse, der vindes paa Sædelighedens Bekostning, og som saa ofte maa betales med Tabet af den sande Tilfredshed. Derfor maa Husflidssagen særlig anbefales Ungdommen.

Adgangen til at tage fat paa Sagen er ved flere velvillige Mænds ihærdige Arbejde aabnet for længe siden, Vejledninger og oplysende Skrifter til at fremme Sagen er forlængst udgivne, og intet ungt Menneske, som har Lyst til at øve Haanden og skærpe Øjet ved huslige Sysler bør savne „Haandgjerningsbog for Ungdommen", som paa en letfattelig Maade giver Anvisning til Husflidsarbejder af enhver Art. Det Hjem, hvor Flid og Arbejdsomhed er fremherskende, er rigt paa huslig Lykke, og det var ønskeligt, om den gode Sag kunde finde Adgang til ethvert Hjem, saa at Fritiden benyttedes paa en gavnlig Maade i Steden for i ligegyldig Døsighed, som slapper de gode Aandskræfter i Mennesket, og saa ofte fører det til moralsk Fordærvelse. Der gives mange Maader, hvorpaa en flittig ung Mand eller Kvinde kan benytte Fritiden i Steden for at søge Steder, hvor Drik og Gjøgl fremmes, og hvor unge Mennesker saa ofte falder som Ofre for Tidens Letsindighed. Tillader Forholdet ikke at arbejde med Høvl og Sav saa vælg andre Arbejder f. Ex. Paparbejde, eller om ikke andet saa benyt Fritiden til at læse en eller anden god Bog, god og sund Læsning vil altid være en nyttig og fornøjelig Tidskort, men man maa være forsigtig ved Valget af sine Bøger; thi meget af det, der fremkommer i Form af Romaner, Noveller eller lignende, tjener ofte kun til at slappe i Steden for at styrke og nære Aandsevnerne. Heldigvis ejer det danske Folk en god Bogskat, som er den Opgave voxen, at afløse den lange trættende og kjedelige Tid med en aandelig frugtbringende Syssel, som kan give Frugt for Livet.

„Hjælp dig selv, saa kommer Du frem!" siger Ordsproget, og det er en dyb Sandhed. Den Færdighed, som opnaas ved at øve Haanden, og de Kundskaber, som erhverves ved god Læsning er de billigste at erhverve. Der haves lysende Exempler paa at mange har arbejdet sig op fra intet og til fremragende Stillinger i Samfundet; thi ved Flid og Arbejdsomhed opnaas meget, og da Husflidssagen særlig søger at fremme disse to gode Egenskaber, fortjener den at plejes og elskes saa meget som muligt. Jo mere den hensygner, jo mere godt vil komme til at staa i Stampe, medens Lediggang og Unoder vil blomstre frem og neddysse Befolkningen i legemlig og aandelig Sløvhed, som til sidst ender med moralsk Fordærvelse, Fattigdom og Elendighed. Tag derfor Husflidssagen i Haand hver ung Mand og Kvinde, og bær den frem trods alle Fordomme. For hvert lille Ord, der tales til dens Fordel, og for hvert Exempel, som gives paa sund Husflid, fremmer vi den gode Sag, som gjennem Tiderne vil blive betydningsfuld for hele vort Samfund og bære velsignelsesrige Frugter.

Bognyt.

Forbilleder for Haandgjerningsskoler og Husflidsforeninger, udgivne af N. C. Rom. 1. Hæfte, tegnet af Chr. Hetsch. Dette nylig udkomne Hæfte danner Begyndelsen til en Række Fortegninger for smukke og gavnlige Husflidsarbejder, som længe har været savnet. Allerede paa de 16 Planer, som dette første Hæfte indeholder, vil man finde Fortegninger til en Mængde Arbejder, saa vel nyttige Bohavegjenstande, som Senge, Stole, Hængeskab, Borde o. s. v., som forskjellige Slags mindre Arbejder, hvor det væsentligst kommer an paa en net og pyntelig Udførelse. Der kan næppe være Tvivl om, at Fortegninger af denne Art vil kunne gjøre særdeles stor Nytte og være velkomne i ethvert Hjem, hvor Husflidssyssel har vundet Hævd. Ved Siden af at de giver Anvisning til smukt og solidt Arbejde, vil de tillige stadig befrugte Tanken med Ideer til ny Sysler. Det bør endnu tilføjes at det foreliggende baade i Hensende til Tegning og Litografering er overordentlig smukt og smagfuldt. Prisen er kun 50 Øre, og Hæftet faas gjennem alle Boglader.

Enhver Husflidsforening eller Haandgjerningsskole, der er Medlem af „Dansk Husflidsselskab", vil, ved Henvendelse til dettes Sekretariat, kunne faa nævnte Forbilleder frit tilstillede til Fremme for Foreningens eller Skolens Virksomhed.

Sløjdaren. Tidning för Folkskole- och Husslöjd. Under dette Navn udgaar siden Nytaar et Blad fra Ørebro i Sverige, der i et maanedligt firsidigt Numer giver Tegning og Forklaring til Forfærdigelsen af forskjelligt Husflidsarbejde. Det er smukt og korrekt tegnet af Udgiveren K. O. Lindblom. Prisen er i Sverige 2 Kr. 25 Øre Aargangen, men 30 Øre for enkelte Numre.

Salix Salomonii, en nyere Pileart, anbefales, fordi den er et hurtigvoksende Sirtræ, der tillige er vigtigt i økonomisk Hensende. I Løbet af en halv Snes Aar skal det kunne blive et halvt Hundrede Fod højt, og i 3 Fods Højde fra Jorden skal Stammen samtidig kunne faa en Omkreds af $3^1/_2$ Fod. Stammen skal overhoved kunne blive henved 100 Fod høj og faa en stor Krone med lange meget bøjelige Grene og Kviste, der endog skulle kunne hænge lige ned til Jorden.

(„Natt.")

Inden April Flyttedag er til Salg for billig Pris paa Selskabets Kontor, Nørregade 25 — aabent Kl. 1 til 2 — nogle Flagstænger, Rammer med Glas til at dække over Udstillingsgjenstande, forældede Modeller, 1 Farvekjedel til Straa m. m. ligesom ogsaa 2 Decoupeurmaskiner, nogle Snittebænke, Knyttestole, Skejærn og enkelte andre Redskaber kunne overlades Husflidsskoler eller Foreninger til Afbenyttelse eller til halv Pris.

Fra April Flyttedag er Dansk Husflidsselskabs Kontor i **Strandgade 12. Kjøbenhavn C.**

Indhold: Husflidsbetragtninger, af N. C. Rom (Fortsat). — Af et Husflidsforedrag i Diernisse Skole, af Apotheker Berg. — Husflidsforening for Kjøbenhavn. — Foredrag over Undervisning i Haandgjerning, af Lærer Andersen fra Silkeborg. — Kristen Blæst og Musblakke, Fortælling af C. A. Thyregød (Fortsat). — Ogsaa et Par Ord om Husflidssagen, af S. Poulsen. — Bognyt m. m.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 31. Søndagen den 30te April 1882.

Husflidsbetragtninger.

Af N. C. Rom.

(Fortsat.)

4.

Husbonden.

Mangen Husbond mener maaske, at den Umage, at opmuntre sine Folk til Aftenarbejde, næppe vil kunne betale sig. Andre mener, at naar Karlen faar vakt Interesse for en og anden Aftensyssel, vil hans Interesse for Husbondens Arbejde slappes. Begge Anskuelser er bestemt lige urigtige. Det vil, naar Husbonden har flinke Folk, sikkert ikke alene lønne Umagen, om han opmuntrer og vejleder dem til Aftenflid, men det vil kunne betale sig at ofre Penge derpaa oven i Kjøbet. Foruden Opmuntring og Vejledning vil den unge, der har Lyst til lidt Haandgjerning, jo nemlig behøve baade passende Redskaber og maaske egen Plads til Arbejdet.

At det virkelig ligger i Husbondens Interesse at have husflittige og haandsnilde Folk i Steden for aftendorske og kluntede, vil ved nærmere Betragtning indlyse af sig selv, for saa vidt det ikke skulde være blevet klart af det foregaaende.

Der falder oftere hele Aaret om en og anden Dag, hvor Husbonden ret kan være i Forlegenhed med noget at sysselsætte sine Folk med, f. Ex. paa Regndage, og naar en eller anden uforudset Omstændighed hindrer et paatænkt Markarbejdes Udførelse, og intet andet ligger bekvemt for. Han vil da aldrig være i Forlegenhed med den Karl, som har benyttet sin Aften til nyttig Syssel, da han let vil finde et og andet Arbejde paa Gaarden, som ellers til Skade for Ejeren blev udsat eller forsømt, indtil det blev for sent. Herved vil meget kunne spares og mangt et større eller mindre Tab, mangen en unyttig Udgift, forebygges. Enhver Landmand kjender saa godt, hvorledes en lille ubetydelig Reparation — som ofte bliver undladt netop paa Grund af sin Ubetydelighed — kan skaane ham for en stor Udbedring eller for Redskabets fuldstændige Fornyelse siden. Har han søvnige, ligegyldige Folk, med „fem Tommelfingre paa hver Haand", kan han lige saa godt forlange Guldsmedearbejde af dem, som at de skal forekomme en større Reparation ved en lille, ved at slaa et Søm eller en Pind ind i rette Tid; men har man Folk, som er vante til at tænke ved Arbejdet, i det de er vante til at „bruge Fingrene", saa vil saadanne Smaating blive gjort som af sig selv.

Vi behøver vel næppe at betragte de enkelte Exempler paa, hvorledes Smaaforsømmelser ved Inventarium og Redskaber kan drage Tab og Ærgrelse, ja endog Ulykker, efter sig. Enhver vist kjender af Erfaring, hvorledes f. Ex. Bødkertøjet falder i Staver, fordi blot nogle faa Slag med en Hammer paa Baandene er forsømte i rette Tid, hvorledes Seletøjet fordærves og brister ved at savne fornødent Eftersyn og Smørelse o. s. v., eller hvorledes forsømt Udbedring eller Fornyelse af Kreaturernes Tøjr i rette Tid, en opslidt eller slet Tøjrpæl, ja selv blot en manglende Tøjrkølle — alt sammen passende Husflidsarbejde — kan volde, at Kreaturerne gaar løse til Tab, Ærgrelse og Ulejlighed. Eller naar Redskaber, som har savnet Eftersyn i rette Tid, komme i Brug ved travlt Arbejde og gaar itu, hvor megen Forsinkelse kan det ikke volde? Mangen Gang maa Folkene

saa rende om Laan til Nabo og Gjenbo, mangen Gang spilde en kostbar Time med at faa det maadeligt udbedret, for derpaa atter at sinke Arbejdet med det skrøbelige eller klodsede Redskab. Men saadanne Smaatab og stundum store Ærgrelser gaar altid ud over Husbonden, som da levende ønsker, at hans Folk dog havde Nemme og Lyst til bedre at forsyne Gaardens Redskaber, naar Tid var, eller han bander over de Dumrianer, som ikke kan sætte en Pind i en Rive, ikke kan hugge en ordentlig Tøjrepæl.

Eller Husbonden er en fremadskridende Agerdyrker, som indser Fordelen af at bruge Maskiner til mangt et Arbejde og derfor anskaffer sig dem; hvor ulykkeligt og hjælpeløst er han dog ikke stillet med Folk, som kun kan bruge en Greb, holde paa en Plov eller strigle et Par Heste, men i det de ikke har mindste Forstand paa at bruge deres Fingre til andet, ofte i deres Ubehjælpsomhed beskadiger Maskinen eller er ude af Stand til at ændre en og anden ubetydelig Ting, som Maskinens gode Gang kunde være afhængig af. Mangfoldige smukke og nyttige Maskiner er da erklærede ubrugelige og skrinlagte, eller Husbonden har, kjed af de stadige Smaabryderier, de afstedkom, fordi de savnede tænksomt og haandsnildt Tilsyn, atter maatte afskaffe, hvad han med „bedre Folk" gjærne vilde og med Fordel kunde bruge. Med andre Ord: Mangelen paa Husflid har i sine Tilfælde en hæmmende Indvirkning paa Agerbrugets Fremskridt; thi Folk, som ved forskjellig Aftensyssel havde øvet baade Haand og Tanke, vilde ganske anderledes let kunde finde sig til rette med saadanne Maskiner, ganske anderledes kunne læmpe ved dem, hvad som forefaldt.

Den Karl, som har øvet sig i en og anden Husflidsgjerning, forstaar at bruge en Øxe, en Baandkniv o. s. v., vil i det hele ganske anderledes let finde sig til rette ved sit egentlige Arbejde end den uøvede, vil ganske anderledes let overvinde Smaavanskeligheder og bedre holde ud, naar saadanne indtræffer. Den, som er selvøvet ved forskjellig Haandgjerning, vil nemlig lære sig til at finde sig selv til rette ved denne, øves i at tænke over, hvorledes dette og hint lettest og bedst lader sig udføre, og denne Tænksomhed vil ubetinget komme det egentlige Arbejde til gode. Forstaar Arbejderen selv at tildanne sine Arbejdsredskaber, som Mejetøjer, Skovleskafter o. lign., da vil han efterhaanden, naar han bruger det, tænke sig en og anden Forbedring ved Redskabets Form; naar han da forarbejder det, vil han uvilkaarligt bestræbe sig for at faa det dannet saa let og behændigt som muligt, da det jo gaar ud over ham selv, naar det er tungt og uhensigtsmæssigt tildannet. Men det gaar ogsaa paa en Maade ud over Husbonden, der ikke vil faa saa meget eller saa godt Arbejde af Folkene, som naar de arbejde med rigtig hensigtsmæssigt dannede Redskaber. Forstaar Karlen nu ikke at danne ved Redskabet selv, saa vil ofte det daarligste Værktøj kunne blive brugt aarevis, uden at det falder ham ind at gjøre det mindste for at forbedre det; ja et Skaft, som f. Ex. i Hast er sat klodset og daarligt i et Greb, en Øxe o. lign. vil stundum kunne faa Lov til at sidde, til det gaar i tu, fordi det aldrig falder den uøvede Arbejder ind at indsætte et nyt og bedre; men enhver Mangel ved Gaardens Redskaber er et sikkert Tab for Husbonden, især naar den kunde været afhjulpet uden anden Udgift end lidt Husflidsarbejde og Materialet, der gik til.

Mange andre Betragtninger vilde yderligere kunne godtgjøre, hvilken Fordel Husbonden selv kunde have af en mere udviklet Husflid blandt sine Folk, selv af saadanne, som hverken havde Anlæg eller Lyst til et Træarbejde eller til, hvad der fordrede Øvelse.

Hvor fordelagtigt og behageligt for en Husbonde var det saaledes ikke, om han og hans Husstand f. Ex. anvendte nogle Ugers Vinteraftener til at sno eller binde stærke Baand af Halm eller Hø, Siv eller Flæg til Sædens Opbinding næste Høst og derved opsparede en Mængde kostbare Timer til den travle Høsttid? De fleste Steder bindes Negene med Sædbaand, hvorved særdeles meget Korn spildes, hvilket kunde undgaas naar stærke Baand var snoede i Tide, saa at Fordelen ved denne simple Husflid vilde være dobbet, i det baade Tid vilde spares, og meget Korn vilde spares, som nu spildes uden mindste Nytte ogsaa derved, at de slette Hastværksbaand gaar op, hvorved Kornet løses og spildes.

Hvilken betydelig Vinding vilde det end videre ikke være for enhver Husbond og for Landet i det hele, om der kunde faas langt mere udsøgt Saasæd, end den man nu nøjes med? Det kunde med Lethed ske, om en lille Del af den lange Aften om Vinteren blev anvendt til at „læse" eller pille Saakornet ud, saa at det kom til at bestaa udelukkende af de største og modneste Kjærner. Det er ved mange Forsøg godtgjort, at man derved kunde opnaa langt renere, smukkere og vægtigere Sædafgrøde, ligesom man opnaar de smukkeste Kreaturer ved omhyggeligt Valg af Tillægsdyrene. Man vilde oven i Kjøbet uden Tvivl kunne spare en Tredjedel af Udsæden, eller over en Million Tønder Korn for hele Landets Vedkommende — blot det var almindeligt at pille et Par Skjæpper Sæd ud hver Vinteraften i Bondergaardene, hvilket ingenlunde skulde synes noget svært eller uoverkommeligt Arbejde.

(Fortsættes.)

Fra Sverige.

Tre Hundrede Sløjdskoler for Drenge, har i Fjor faaet et Statsbidrag til et samlet Beløb af 15,000 Kr. eller i Gjennemsnit 50 Kr. for hver Skole. Bidragene falder saaledes:

i Karlstad	Stift	66	Sløjdskoler....	3,300 Kr.
i Gøteborg	—	53	—	2,650 —
i Skara	—	30	—	1,500 —
i Vexjø	—	29	—	1,450 —
i Vesterås	—	27	—	1,350 —
i Upsala	—	26	—	1,300 —
i Linköping	—	19	—	950 —
i Strängnäs	—	19	—	950 —
i Kalmar	—	15	—	750 —
i Lunds	—	6	—	300 —
i Hernösands	—	6	—	300 —
i Visby	—	4	—	200 —
Tilsammen..		300	Sløjdskoler....	15,000 Kr.

— Forslag til Fordeling af de for Husfløjdens Fremme i Aaret 1882 bevilgede 18,000 Kr., er indkommet til Civildepartementet fra Landbrugsakademiets Forvaltningsudvalg. Til nedenstaaende Husholdningsselskaber andrages der om følgende Beløb, nemlig:

for Jönköpings Lens Husholdningsselskab		..	1,500 Kr.
— Elfsborgs Lens nordre	do.	..	1,500 —
— — — søndre	do.	..	1,500 —
— Stockholms Lens	do.	..	1,250 —
— Kronobergs Lens	do.	..	1,250 —
— Vermlands Lens	do.	..	1,250 —
— Kalmar Lens nordre	do.	..	1,000 —
— Kalmar Lens søndre	do.	..	1,000 —
— Blekings Lens	do.	..	1,000 —
— Kristianstads Lens	do.	..	1,000 —
— Kopparbergs Lens	do.	..	1,000 —
— Vesternorrlands Lens	do.	..	1,000 —
— Vesterbottens Lens	do.	..	1,000 —
— Gotlands Lens	do.	..	750 —
— Hallands Lens	do.	..	750 —
— Jämtlands Lens	do.	..	750 —
— Norrbottens Lens	do.	..	500 —
		Ialt...	18,000 Kr.

Om Husflidsforeninger.

Det hændes undertiden, at Husflidsforeningers Virksomhed standser eller at Bestyrelsen staar raadvild over for den Kjendsgjerning, at en Skole maa nedlægges paa Grund af Lærerens Forflyttelse, Bortrejse eller af anden Grund. Skjønt det nu ganske vist er Ungdommen — og først og fremmest Børnene — man helst maa begynde med, saa kan jeg ikke nægte mig den Glæde, at fremføre et Par Exempler paa, hvorledes der er taget fat paa Sagen til Gavn for Husflidens Fremme, dels efter at Skolen er nedlagt, dels uden Skole.

Det første støtter sig til en Beretning fra Langeland, hvoraf jeg uddrager følgende: „Siden Vinteren 1871—72 har der bestaaet en Husflidsforening i Tranekjær—Tullebølle Kommune. Det var Hs. Excellence Greve Ahlefeldt-Laurvigen der gav Stødet til dens Oprettelse, i det han opfordrede daværende Kapellan Hansen til at forsøge at faa en saadan Forening dannet, i det han tilsagde den en aarlig Understøttelse af 200 Kr. Sagen kom godt i Gang, efter at N. C. Rom ved flere Foredrag havde vakt Beboernes Interesse for Sagen; Bønderne og de mere velhavende Beboere gav Bidrag dertil, ja selv Sparekassen i Rudkjøbing gav et klækkeligt Tilskud. I hvert Sogn blev der oprettet Husflidsskoler, hvor der gaves Undervisning i Kurve- og Maattebinding samt forskjelligt Træarbejde, særlig Træskomagerarbejde. Da Sagen var kommen godt i Gang, hævedes Skolerne, og de aktive Medlemmer arbejder nu videre paa egen Haand. Samtidig blev der oprettet en Bestyrelse, og der valgtes en Kredsformand i hver By. Indtil 1876 var Kapellan Hansen Formand, efter dennes Forflyttelse til et andet Embede overtog Førstelærer i Tullebølle og Andenlærer i Tranekjær Formandskabet i de respektive Sogne. Som Midler til at fremme Husfliden benyttes 13 Expl. af „Husvennen" og nogle Expl. af Roms Haandgjerningsbog til Omdeling blandt Medlemmerne, endvidere Uddeling af Præmier. I Foraaret samles de tilvirkede Gjenstande, der baade hvad Kvantitet og Kvalitet angaar, er naaede til et meget respektabelt Standpunkt. Bestyrelsen samles derpaa, bedømmer og præmierer de indleverede Sager, hvornæst der foranstaltes en offentlig Udstilling, der altid har kunnet glæde sig ved et talrigt Publikum. Størstedelen af de udstillede Arbejder bliver ved denne Lejlighed kjøbt. At give en Oversigt over de indleverede Gjenstande vilde blive for vidtløftig, men exempelvis skal jeg nævne: River, Slaastager, Truge, Skuffer og Skeer, alle Slags Børster, Maatter, Kurve, Træsko, Spaserestokke, Havestole, undertiden større Ting som en Høvlebænk, Halmryster, Brødmaskiner o. desl., endvidere en Mængde Nipssager af gjennembrudt Arbejde. Nogle Gange har der ogsaa været udstillet meget godt

Paparbejde. Antallet af Udstillere staar mellem 21 og 41."

Der foreligger dernæst en Beretning fra Ølsted pr. Hinnerup saalydende: „Vi er her i Ølsted 8 Karle og 2 Husmænd, som i denne Vinter samles 3 Aftener om Ugen i en Stue, hvor vi foretager forskjelligt Huggehusarbejde, saasom Klaptræer, Tøjrepæle, Tøjklemmer o. a. m. i Fællesskab; først delte vi Indtægterne, senere har enhver beholdt sit Arbejde, hvilket for en Del har været Børstebinding og Snedkerarbejde. En Husmand har indøvet sig i Udskæring af Snirkler og Løvefødder, og det gaar godt. I Indskud betaler vi en Krone hver og anvender Pengene til Indkjøb af Værktøj og Materiale. En Høvlebænk har vi ogsaa lejet og selv lavet Bord og Bænke til Arbejdsstuen. At vore Arbejder ikke er saa ganske ringe, kan ses deraf, at et af Medlemmerne har faaet 1ste Præmie for Børstebinding, en Væverskytte m. m. af Hadsten og Omegns Landboforening, en Opmuntring for os andre til at drive det videre med Husfliden. I Sommer har vi i Sinde at mødes en Gang om Maaneden for at læse Husflidstidenden og drøfte Ting, som angaar Husfliden. Hertil agter vi at indbyde alle, som har Lyst til at overvære Møderne."

Vi kunne kun ønske denne lille Forening, at den maa finde Tilslutning i Omegnen og faa Lejlighed til at udvide den Virksomhed, der er begyndt i det smaa og bygget paa sunde og anerkjendelsesværdige Principer.

v. L.

Foredrag over Undervisning i Haandgjerning.

II.

(Fortsat.)

(Holdt ved Lærernes Sommerkursus i Kjøbenhavn, Sommeren 1881 af Lærer Andersen fra Silkeborg).

Hvad dernæst **Børstebinding** angaar, da er det for det første et Fag, man kan indøve med meget faa Redskaber. Man behøver blot en Pind til at vikle Traaden om, en Sax, en Syl og nogle Børstemaal for at kunne begynde. Ogsaa dette Fag kan komme til at interessere Børn, naar det bruges til Afvexling. Af alle de Ting, jeg i Husflidsskolen har givet mig af med, kjender jeg intet, der i den Grad som dette er i Stand til at lære Børnene Sparsommelighed.

Det er ganske almindeligt, at den første Børste — en Skaftebørste — en Dreng laver, har kostet ham til Materialier 20 Øre, medens den kun er 15 Øre værd. Det varer imidlertid ikke ret længe inden samme Dreng kan lave en saadan Børste for 8 à 9 Øre. Man bør strax gjøre Eleverne opmærksom paa, at man, før man begynder at klippe Haarene i Længder, nøje bør beregne, hvor mange Længder, der kan blive af det Bundt Haar, man har for sig. Er det f. Ex. et Bundt hvide Haar, som jeg skal have skaaret i Længder til en Klædebørste, og jeg ser, at 3 Længder kan der blive, men 4 kan der ikke blive uden alt for stort Kniberi, hvis jeg vil benytte det Maal, jeg har maalt dem af med, saa tager jeg et Maal, der er en Linje lavere, og vil 4 Længder da let kunne faas deraf.

Ikke blot i saa Henseende, kan der spares, men ogsaa paa mange andre Omraader. En Børste er ikke en Smule bedre til sit Brug, hvad enten den er sat med sorte, hvide eller røde Hestehaar, men der er den Forskjel, at den der er sat med hvide eller røde Haar bliver omtrent 4 Gange saa dyr som den, der er sat med sorte alene. Der gives Mennesker, som mener: jo mere spraglet en Ting ser ud, desto smukkere er den. Men det er en slem Fejltagelse. Naar De selv skal til at gjøre Indkjøb af hvide og røde Haar, skal De nok lære at bruge lidt deraf. At lære et voxent Menneske at spare er meget vanskeligere end at lære et Barn det.

Kun, naar man er sparsommelig kan det betale sig at give sig af med Binding af Gadekoste, Tæppekoste, Gulvskrupper, Karrubber, Kokardæsker og Kalkkoste. Det er aldeles forbavsende, hvor stor Forskjel der er paa en sparsommelig og en ødsel Arbejders Fortjeneste netop paa dette Omraade. Man bør f. Ex. aldrig nogen Sinde hugge lang Piasave i Stykker til Karrubber, Gulvskrupper og Kokardæsker. Hertil benyttes kun Affald og de Ender, der bliver tilovers, naar man hugger Piasaven i Længder til Gadekoste. Pas nøje paa, at enhver Elev vænnes til at fylde Hullerne, saa vel naar der laves Gadekoste, som naar der laves Børster. Lær Eleven til Fuldkommenhed at øge Traaden, naar den brister. Opdager man en fejlagtig Øgning, bør man absolut trække alt det ud, der er sat indtil man kommer tilbage til det Sted, hvor Fejlen er begaaet. Traaden maa være glødet. For Deres Skyld, der ikke kjender det, skal jeg gjøre opmærksom paa, at Jærntraaden glødes ved at lægges i Ilden indtil den er hvidglødende og afkøles da i Luften. Messingtraad gjøres ligeledes hvidglødende, men afkøles ved hurtigst muligt at lægges i Vand. Afkøles Jærntraaden ved at kommes i Vand, hærdes den, bliver haard og skjør og kan slet ikke bruges.

Billedskæring er en smuk og god Beskæftigelse for voxne Mennesker og større Børn. Man bør kun undtagelsesvis sætte mindre Børn hertil. Det eneste af det Billedskærerarbejde, man ser paa Husflidsudstillinger er forfejlet og egentlig kun tjenligt til at putte i Kakkelovnen. Man kan se Masser af saakaldte billedskaarne Rammer o. lign. lavet af $^{3}/_{16}$" tykt Træ, medens der burde være anvendt Træ af en Tykkelse mellem 1 og 2 Tommer, Begyndere er i Reglen altid tilbøjelige til at tage for tyndt Træ. Vogt Dem da endelig for, naar De kommer hjem, at sætte enten Børn eller voxne Mennesker til at

lave en Mængde af dette almindelige usle, stygge, flade Hakkeri, som gaar under Navn af Billedskæring. Jeg mente ogsaa, før jeg modtog Undervisning af Hr. Billedskærer Hyllested, som nu underviser Dem, at jeg kunde skære i Træ; men jeg lærte af ham at indse, at Billedskæring er en Kunst, og at alt det, jeg før havde lavet og kaldt Billedskærerarbejde, var daarligt. Man maa bruge sine Jærn med en vis Flothed. Det duer aldeles ikke at sidde og prikke og stikke, file og glatte med Sandpapir. Skær faa Ting, men sørg for, at det ligner, hvad det skal ligne.

Der maa være en bestemt Plan i Deres Undervisning i dette Fag saa vel som i de andre Fag.

Selv de første Forsøg bør efter min Mening og Erfaring ikke være, som jeg ofte har set anvendt, en Udskæring af Blade og Grene, der ikke tænkes anvendte til Nytte; thi det kjeder og trætter Eleverne. Jeg plejer at begynde med at lade Eleven f. Ex. skære et Blad, der kan bruges som Nipsskaal til at lægge Naale eller Knapper og lignende paa. Derefter er jeg gaaet over til Penneskafter, smaa Spader og River til Blomsterpotter, Laag til Smaaæsker; derefter Fotografirammer og lignende Smaating som ikke falder vedkommende Elev for svært. Der er udkastet en Brander, som har gjort megen, men ufortjent Lykke. Der er sagt: „Billedskæring er ingen Kunst, man skal ingen Ting skabe, men kun skære overflødigt Træ bort". Billedskæring er som sagt en stor Kunst, og kun meget faa lærer at frembringe noget ordentlig i denne Retning. Den Elev, som man mærker, ‚avner Anlæg i saa Henseende, bør man aldrig lade spilde sin Tid hermed. En saadan bør forsøge sig i andre Retninger. Almuestilen er meget lettere at komme afsted med, og det er en god Øvelse i at frembringe rene Snit og i at føre Jærnene bestemt. Her har jeg begyndt med at lade Eleverne skære smaa firkantede Fotografirammer; derefter Tavlerammer, Linealer, Smaaæsker o. s. v. Er Snittene ikke rene, er de Ting, der laves, ikke bedre end daarligt Billedskærerarbejde. Det er et Omraade, hvor man kan anvende saa vel Almuestilen som Billedskæringen, det er ved Udskæring af Knapper, Hoveder eller Haandtag paa Spaserestokke, i det man skærer snart Ornamenter eller Blade, snart Hoveder eller Ansigter af Dyr eller Fugle eller her anvender Almuestilen paa forskjellig Maade;| og jeg vil tilraade Dem, der bor i Skovegne, at De maa se at gjøre Dem gode Venner med Skovejeren, for at De kan faa Lov til at tage de Stokke, De vil, i Skoven, og det faar De med Lethed Lov til, naar De samvittighedsfuld holder Dem til Grene Rodskud og ikke øver Vandalisme ved at rykke unge ranke Træer op.

Husfliden i Skolen.

Midt i Januar Maaned d. A. fik jeg fra en ung Dame, Lærerinden paa Astrup, et Tilbud om, at hun gratis vilde vejlede alle skolesøgende Pigebørn i ældste Klasse (c. 20) i de simplere, men almennyttigste kvindelige Haandgjerningsarbejder Lørdag Eftermiddag i hver Uge efter endt Skoletid. Tilbudet blev selvfølgelig med Glæde modtaget. Smittet af det smukke Exempel troede jeg at burde finde paa en Udvej til ogsaa at faa Drengene beskæftiget. At det imidlertid ikke kunde nytte at begynde i en Retning, hvor der først skulde gjøres Indkjøb af Værktøj og Materiale, var jeg snart paa det rene med. Der skulde altsaa begyndes paa en Syssel, som Børnene kunde tage fat paa med de bare Hænder, en Syssel, hvortil Raaæmnet saa godt som intet kostede, og som let kunde skaffes til Veje. Jeg valgte Arbejder af Halm. Men da jeg ikke var saa godt inde i den Gren af Husfliden, at jeg turde paatage mig at vejlede Børnene, henvendte jeg mig til Ungkarlene Niels Kristensen og Niels Bundgaard Jensen af Vejsmark, der begge var mig bekjendt fra vore Husflidsudstillinger som dygtige i dette Fag, og paa Opfordring har de begge lovet, hver sin Onsdag om Ugen skiftevis at hjælpe til i nævnte Retning. Saa nu er henved 20 Par Hænder hver Onsdag under nævnte Ungersvendes Vejledning i travl Virksomhed med at lave Halmfletninger til Halmsko og Maatter. Den større Hygge og Renlighed inden Døre, der nu til Dags er indført de fleste Steder paa Landet nødvendiggjør Maatter paa Gulvene og ved Dørene, og ethvert Medlem af Familien, især de ældre vilde for Renligheds og Bekvemmeligheds Skyld ikke have noget imod at have et Par Halmsko at varme Fødderne i om Vinteren i Stuen, især naar de intet koster, og Drengene kan more sig med at lave dem de lange Vinteraftener eller i Fritiden. Nævnte Ting, der ellers stadig gaar i Handelen, forarbejdes da af Siv; men kan meget godt laves af Halm („Tag"). Foretagendet er som sagt lige i sin Begyndelse, og dets Fremgang vil for Drengenes Vedkommende for en stor Del bero paa, om de ældre i Hjemmet vil stille sig venligt til Sagen og opmuntre Børnene lidt; er der derimod nogle i Hjemmet, der er ubetænksomme nok til at pege Fingre ad eller lade haant om Børnenes naturligvis i Begyndelsen mer eller mindre mislykkede Arbejder, da kan det hele let gaa i Stykker. Det er selvfølgelig Meningen, at man, dersom Sagen kan holdes gaaende med de paabegyndte Halmarbejder, da efterhaanden vil slaa ind paa andre Retninger af Husflidsvirksomheden saa fremt den fornødne Interesse og Tilslutning maatte findes hos Befolkningen.

Mogenstrup Skole pr. Skive, den 1. Febr. 1882.

P. Madsen.

Husflidssagen i Sverige.

Af N. C. Rom.

Claestorp.

For kort Tid siden saa jeg i Bladene, at Grev Lewenhaupt til Claestorp i Södermanland var død. Han var en varm Husflidsven, og den første der i Sverige tog praktisk fat paa dens Fremme og fortsatte denne Gjerning, saa længe han levede med en sjælden Trofasthed og Udholdenhed. Hans Død vil derfor gaa alle Venner af Husflidens Fremme til Hjærte, især dem, der havde Lejlighed til i hans Hjem at se den smukke Virksomhed, han havde sat i Gang. Læserne vil mindes forskjellige Meddelelser om denne, som jeg gav i Husflidstidendens Marts- og Aprilnumre f. A. Efterretningen om Grev Lewenhaupts Bortgang bringer paa ny et Par af hans Husflidsforsøg i Minde hos mig, saaledes som jeg iagttog dem, da jeg i sin Tid besøgte Claestorps Sløjdskole. Selv om de næppe har Betydning for den danske Husflid, vil det dog maaske interessere Læserne at høre lidt derom.

Blandt de Arbejder, som var satte i Gang paa Claestorp, fortjener Vævning af Spaantøj at fremhæves. En stor Mængde af de billigste saakaldte Straahatte, samt Hatteforme til Kvinder, er ikke flettede af Straa, men vævede af overordentlig fine Træspaaner. Vævning af saadant „Trætøj" er en ikke uvigtig Husflid i Bøhmen. Det er ret mærkeligt, at Interessen for Husfliden i Nutiden har gjenvakt Mindet om og Øvelsen i lignende Vævning, som for Menneskealdere siden har været dreven i Sverige. For henved 100 Aar siden vævedes der nemlig Træspaantøj i Sverige, men for omtrent 40 Aar siden ophørte Arbejdet, og Fremgangsmaaden glemtes. Da fik Greven opsporet, at der endnu boede et Par gamle Frøkener i Stockholm, der for en Menneskealder siden havde kjendt og øvet Kunsten, og han var ikke sen, inden han fik de gamle Mamseller fat. Ved et mærkeligt Tilfælde var den gamle Vævestol bevaret, hensat paa et Loft, hvor den havde staaet upaaagtet i 30 Aar, men endnu med en halv fuldført Vævning i. Det var et lykkeligt Fund. Greven kjøbte Væven og fik de gamle Damer ud i en Sommertur paa sit Herresæde, og under deres Hænder levede Kunsten op igjen. Fremgangsmaaden var næsten glemt, og det kostede mange ufortrødne Forsøg, inden alle Hindringer var overvundne, og Arbejdet var i praktisk Gang. Nu staar den gamle Væv, som en gammel udslidt Bedstemoder i en Vævestue paa Claestorp, omgiven af tre Døtre: ny sirlige Spaanvæve, forfærdigede efter den gamle Model, og man kan faa Fornøjelsen af at se Træet forvandles til nydeligt Træspaantøj. Til dette vælges det fineste, knastfrieste og slankeste Aspetræ. Det opsaves i tommetykke Brætter og blødes i Vand. Derpaa ophøvles det fra Kanten i fine Spaaner ved Hjælp af en særegen Høvl, med et meget skraat liggende, skarpt Jærn. Naar Spaanen høvles af i et bestemt lige Strøg, viser den sig strax delt i 10—20 fine Strimler. Denne Længdedeling er foregaaet, ved at Brættets Kant er overfaret med en ejendommelig Høvl, der i Steden for almindeligt Jærn er forsynet med 10—20 skarpslebne Smaatunger af tynde Urfjedre. Disse er samlede i en flad Jærnkasse, anbragt som et Høvlejærn i Høvlen, og deres indbyrdes Afstand er nøje og ens bestemt, ved at Mellemrummene mellem Jærnene er udfyldte med de smaa Blystykker, som Bogtrykkerne bruge til at sætte imellem Ordene i Satsen (Halvgevierter). Et lige Træk hen ad den renhøvlede Kant giver Brættet et Antal lodrette skarpe Ridser, saa at de 6—8 Træk med den rigtige Høvl hvert giver et Antal fine, lige brede Spaaner. Disse rettes ud og bundtes op, for senere at benyttes i Væven. Rendingen dannes ved at sammenklæbe flere Længder Spaaner en for en med Gummi, og Islætten indsættes Spaan for Spaan, ved Hjælp af en lille flad Pind, i hvis Ende der er et Hul, hvori Spaanens Ende fæstes. Selve Væven er en ejendommelig Omdannelse af en almindelig Vævestol og tager kun liden Plads op. Ved at farve en Del af Spaanerne røde, gule, grønne og blaa kan dannes vakre Spaantøjer til forskjelligt Brug.

Blandt de Arbejder, som der er lagt Vind paa i Claestorp Sløjdskole, var endvidere Udskæring af Trædyr et af de interessanteste. I Førstningen udsavedes Emnet til hvert enkelt Dyr for sig, men efter at det var lykkedes Greven at faa nærmere Meddelelse om Fremgangsmaaden med Tildannelsen fra de Egne af Tyskland, hvor dette Arbejde udgjør en almindelig Industri, (se mine Rejsebilleder fra Husflidens og Husindustriens Omraade i „Folkelæsning" Hæfte 59 flg.) er det sene og kjedelige Forarbejde med Udskæringen af det raa Dyr, blevet langt lettere og mere ensartet. Der bliver nemlig afskaaret Skiver af Granstammer paa Dyrenes Højde. Disse Skiver bliver paa et Drejelad uddrejede til Ringe, der har en saadan Form udvendig og indvendig, at naar man udskærer et Stykke af Ringen, har man Omridset af et Dyr. Vedstaaende Tegning vil tydeliggjøre dette. Man ser de tre Fjerdedele af en Ring, der er uddrejet saaledes, at naar man afskærer eller afhugger Smaastykker af en passende Tykkelse, har man en Hest, færdig til at afrundes og eftergaaes med Kniven og paalimes en Hale, for at blive en net lille Træhest. Saaledes bliver Ringen til baade Dyr, Koer,

Faar osv. afdrejet efter en bestemt Skabelon, hvorved alle Dyrene af samme Slags altid bliver ens, og der kan blive flere Snese Dyr af hver enkelt Ring. Af saadanne Legetøjsdyr blev der udskaaret mange i Claestorp Sløjdskole. Gud ved, om Kunsten nu bliver bevaret efter den ædle Godsejers Død?

Kristen Blæst og Musblakke.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Fortsat.)

Han havde over to Mil at gaa, og det var en mørk Efteraarsaften med Blæst og Bygevejr. Undervejs havde han mange Tanker om, hvad der muligen kunde være paa Færde, og den kjæreste Tanke, den, at Moderen kunde have samtykket i sin Dattes Kjærlighed, turde han ikke vel give Rum. Og dog fik den Overhaand til sidst; thi det var en Svaghed hos ham, at han helst hengav sig til de lyse Haab, om end Opfyldelsen maatte være mindre sandsynlig. Han var derfor ved godt Mod, da han ud ad Aften traadte ind i Enkens Stue, hvor han traf Musblakke alene.

Det varede dog kun et Øjeblik, inden Trine kom ind af Køkkenet. Hun traadte studsende et Skridt tilbage, da hun saa ham; men strax efter forandredes hendes Ansigt af Harme, og hun stillede sig imellem de to unge og udbrød: „Maa jeg faa at vide, hvad I to har med hinanden at skaffe!"

„Moder —!" begyndte Datteren; men Konen afbrød hende:

„Du behøver ikke at fortælle mig noget, for jeg ved det altfor godt. Jeg gættede, hvad eders Tanker gik ud paa, mens han tjente hos Kristoffer; men da var du et Barn, og han var barnagtig nok, og saa tænkte jeg: „Det glemmes!" Da han var her i Pinsetiden, skjønnede jeg, at det ikke var glemt; men han kunde vel ogsaa mærke, at jeg heller saa hans Hæl end hans Taa. Han mærkede det godt nok og blev borte, og det var fornuftigt af ham; men du! du skammer dig ikke ved at skrive Breve til en Karl, som din Moder ikke kan lide. Du har vel endog bedet ham om at komme her?"

„Ja, jeg har."

„Det kunde jeg tænke, og jeg maatte jo heller ikke vide noget om dit Brevskriveri; men du — taabelige Gaas, som du er — sendte dit Brev med Kande-Mette, og hvad hun ved, det ved al Verden, saa jeg maatte høre af fremmede, hvorledes Kristoffer og andre grinte ad, at du skrev Kjærestebreve til Karlene i Egtved Sogn. Og var det saa en Karl, der havde et Hjem, som du og jeg kunde drage til og finde Ly og Fred! Saa var du vel færdig?"

„Ja, Moder! hvis —"

„Ja vist! Det kjender vi; men jeg synes, du kunde have andet at tænke paa, saadanne Sorger og Ulykker, som der er kommen over os."

„Men hør, Trine!" begyndte Karlen.

„Ti du stille!" snærrede hun. „Jeg har vel Lov til at sige min Mening om min Datters Adfærd, uden at du behøver at blande dig deri! Skjønt du har ogsaa Skyld. Du har vist megen Skyld, for jeg kan ikke tro, at min ærlige og sanddru Datter skulde være bleven saa falsk imod mig, naar du ikke havde sat det i hende."

„Nej, det har han ikke," sagde Pigen, „og hvis I bare vilde høre!"

„Nu, hvad skulde jeg saa høre?" spurgte Konen, der var i Færd med at trættes af sin ivrige Skjænden.

„Det kan gjerne være, jeg har baaret mig slemt og tosset ad," indrømmede Datteren; „men jeg gjorde det i en god Mening. Jeg tænkte, at han maaske kunde vide et Raad i vor Nød og Ulykke. Han har Syprianus, ved du!"

„Løgn og Paafund!" udbrød den gamle. „Tror du endnu paa hans Drengekrøniker?"

„Er det ikke sandt, at du har Syprianus?" spurgte Pigen ham.

„Det var Sandhed, den Gang jeg sagde det; men jeg har siden skilt mig ved den, for jeg kom til at indse, at din Fader havde Ret, da han sagde, der kunde være Fristelse og Fare ved at have den. Men hvad er det da for en Ulykke, som den skulde gjøre Gavn for?"

„Maa jeg sige det?" spurgte hun sin Moder.

„Ja, for mig gjærne. Det er jo nu ikke længer nogen Hemmelighed."

Pigen gav sig til at græde og sagde: „Min Fader — min stakkels Fader har ikke Ro i sin Grav."

„Hvad for noget? Det kan da ikke være muligt!"

„Det er saadan," sagde Konen. „Der er ved Nattetid en Huggen og Banken og Tummel i Huggeskuret og i og ved Huset, saa vi er i den dødeligste Angest og mangen Nat ikke faar Søvn i vore Øjne. Det er ikke til at holde ud, og der er ingen Raad at faa. Jeg talte med Degnen om det forleden; men han lo ad mig og sagde, at det vist var Rotter. Han kan selv være en Rotte! — Men du troer kanske ogsaa, det er Rotter?"

„Det kan jeg ikke have nogen Mening om. Jeg er ikke stærk i Troen paa den Slags Ting, og navnlig har jeg ondt ved at tro, at Søren, saa retfindig og gudfrygtig, som han var, skulde gaa igjen."

„Ja, han var et godt Menneske, og derfor kommer det ogsaa mig underligt for," sagde Konen. „Alligevel kan det jo tænkes, at der var noget, som skulde opdages. Jeg har gaaet og tænkt paa mange Ting i den sidste Tid, og saa er det blandt andet rundet mig i Hu, at han somme Tider fik Lyst til et Stykke Værktøj, som jeg mente kunde undværes. Jeg saa jo nøje paa, at vi kunde spare paa vore faa Penge. Men saa er det hændt et Par Gange, at han stak nogle Skillinger til Side, uden at jeg vidste det, førend han fik kjøbt Værktøjet. Jeg har tænkt paa, at det nu kunde være lige saadan, saa han har villet skaffe sig et eller andet og gjemt nogle Skillinger dertil uden at faa det aabenbaret, inden han døde. Sligt maa jo ikke være, siger man. Ak, Herregud, Børnlille! Det gjør mig dobbelt ondt, hvis jeg skulde tro, at jeg, der dog altid mente ham det saa godt, skulde have nogen Skyld i, at hans Sjæl ikke har Fred."

„Det tykkes mig at være utroligt," sagde Karlen.

„Nu kan du blive her i Nat," sagde Konen, „saa kan du maaske selv faa Tummelen at høre, skjønt det kan ogsaa slaa fejl, for det er ikke hver Nat, det kommer. Jeg kan ellers fortælle dig —" og nu begyndte hun at fortælle Gjengangerhistorier, af hvilke hun kunde en Mængde, der, samlede alle Steds fra og nedarvet gjennem umindelige Tider, havde fundet en frodig Jordbund i den ensomme Hedebolig, hvor de to enfoldige Kvinder troede paa dem som paa Guds eget Ord. Siden den uforklarlige Uro begyndte, havde den gamle Kone opkogt alle de Krønniker af den Slags, som hun kjendte og havde derved ræddet baade sig selv og Datteren endnu mere. Disse Historiers idelige Hentydning til kloge Mænd og til den berygtede Bog, som Kristen Alexandersen en Gang havde sagt, at han ejede, havde bragt Pigen

paa den vilde Tanke, at han vistnok kunde hjælpe. Hun vidste godt, at hendes Fader, der maaske i vel høj Grad elskede Fred og Ro, enkelte Gange havde brugt den antydede List med hengjemte Penge, fordi han ikke rent ud gad sige sin velmenende men noget mundstærke Hustru imod. Og skulde det være af en saadan Grund, at han ikke kunde finde Hvile i Graven, saa mente hun da ikke, det kunde være nogen Synd at bruge den omtalte Bog til at ændre en Sag, der i sig selv var saa uskyldig. Saa var det, hun i sin Elendighed skrev til sin Ven og bad ham komme, og nu sad han der, og han, der havde set sig om og tænkt sig om og var bleven tvivlende overfor de Overtroens Skikkelser, han ogsaa tidligere havde været vant til at gyse for — han var ogsaa nær ved at blive ræd og troende, mens han sad og hørte paa den gamle Kones Fortællinger, der bleve fremførte med al Overbevisningens Inderlighed.

Alligevel syntes Kvinderne at have fattet mere Mod ved den frejdige Ungersvends Nærværelse. Det blev sent, og han blev vist til Hvile i Husets Gjæsteseng. Moder og Datter havde endnu noget at sysle med, saa vilde ogsaa de søge Hvile. Kristen Blæst laa og tænkte over det forunderlige, han denne Aften havde hørt, og han tænkte tilbage paa alt, hvad han vidste om den godmodige, rettænkende Mand, hvis Gudsfrygt syntes lige saa uskrømtet, som hans Levnet vistnok var uden stor og vitterlig Brøde. „Nej, det kan ikke være muligt," sagde han til sig selv. „Der er vist slet ingen Gjengangere til. Graven beholder nok sit Bytte, og Himmerig og Helvede vistnok ogsaa. Men Degnen kan gjærne have Ret, for er her kommen Rotter til Huset og rumsterer de i Huggeskuret mellem Træstykkerne og Værktøjet, saa kan det lyde skrækkomt nok for de enlige Kvinder i de stille Nætter."

(Sluttes.)

Snesere Sogns Husflidsforening.

Husflidssagen her blev paabegyndt i 1874 af Bestyrer Chr. Pedersen paa Sognets Fattiggaard, men gik smaat og trevent til i 1877, da man fik dannet en Forening af 40 bidragydende Medlemmer. I 1876, fraflyttede nævnte Chr. Pedersen af Sognet, for at Sagen kunde fremmes videre samledes nogle Mænd, som fandt, at Sagen var for god til at lade falde, nu da den først var kommen i Gang. Der dannede sig da en Bestyrelse paa 8 Medlemmer og en Formand, og siden den Tid har Sagen stadig vundet saa god Fremgang blandt Sognets Beboere, at nu i 1882 tæller Foreningen 131 bidragydende Medlemmer. Glemmes bør det ikke, at Sogneraadet har været meget velvillig stemt for Husflidssagen; siden 1874 har det nemlig overladt til fri Afbenyttelse Lokale paa Fattiggaarden, Lys, Værktøj og Varme. I Efteraaret 1881 blev der af Sogneraadet overladt Foreningen et passende Lokale paa et bekvemt Sted i Sognet, samt overdraget til Laans en Høvlebænk og en Del Værktøj. Den 4de November aabnedes Skolen, der besøgtes af 12 konfirmerede mandlige Arbejdere, og har hele Vinteren været i Virksomhed 2 Aftener om Ugen fra Kl. 6—9½. Ved Skolens Aabning mødte alle Styrelsens Medlemmer i det nye Lokale medbringende det fornødne Værktøj og Materialier, og der herskede stor Travlhed for at alt kunde være i Orden til de unge om Aftenen. Det var en Fornøjelse at se alle Styrelsesmedlemmerne arbejde med saa stor Lyst paa Tillavningen af Værktøjet, Hylder, Knager, Opstilling af Drejelad m. m. I Vinter har Skolen været besøgt af 41 Elever og Undervisningen blev givet af Styrelsen, hvoraf der mødte 2 Mand hver Aften; den ene maatte forestaa Udsalget af Raamaterialiet, hvoraf der i Vinter er indkjøbt fra C. Th. Rom i Kjøbenhavn for 202 Kr., som atter er solgt for Indkjøbspris til Medlemmerne af Foreningen. I Skolen er der blevet udført forskjelligt, saasom Træarbejde, Børstebinding, Kostebinding, Drejning, Løvsavning, Skuffer m. m.

Bestyrelsen opkjøber 2—3 Gange om Vinteren Husflidsarbejder af Medlemmerne. Gjenstandene bliver siden bortsolgte ved en særlig Udstilling, som altid har været godt besøgt af Sognets Beboere. I Aar finder Udstillingen Sted den 21de Maj.

Ved denne uddeltes der Præmier bestaaende af nyttige Gjenstande, til de flittigste og dygtigste Husflidsdyrkere. Endnu kan det tilføjes, at Foreningen sidste Vinter i et og alt har haft en Omsætning af 320 Kr. og 89 Øre. Saa vel den nuværende Styrelse med dens Formand, Hr. P. Hansen, i Spidsen, som Foreningens Medlemmer i det hele taget, har det bedste Haab om en lys og smuk Fremtid.

Dansk Husflidsselskab.

Tiltraadte Medlemmer:

Andersen, Oversergent ved 2den Bataillon, Sølvgadens Kaserne.

Husflidsforeningen Diernisse, — Haastrup-Jordløse, — Svanninge, — Vesterraby, — Ølsted pr. Hinnerup. } Adresse: Faaborg.

C. A. Leth, Grosserer, Dronningens Tværgade 4.

Til Foraarsudstillingerne bringes i Erindring **Husflidssange**, et 16-sidigt Hæfte med smukt tegnet Titelblad, indeholdende 13 Sange og Digte bestemt til Brug ved Husflidsudstillinger. Faas for 5 Kr. pr. 100 gjennem R. C. Rom's Forlagsforretning, Kjøbenhavn, V.

Brevvexling.

Flere Forespørgere meddeles, at vi for Tiden ikke er i Stand til at opgive hvor Pilearten Salix Salomoni kan faaes i Aar.

Fra April Flyttedag er Dansk Husflidsselskabs Kontor i **Strandgade 12. Kjøbenhavn C.**

Indhold: Husflidsbetragtninger, af R. C. Rom (Fortsat). — Fra Sverige. — Om Husflidsforeninger af V. L. — Foredrag over Undervisning i Haandgjerning, af Lærer Andersen fra Silkeborg. — Husfliden i Skolen af P. Madsen. — Husflidssagen i Sverige af R. C. Rom. — Kristen Blæst og Musblakke, Fortælling af C. A. Thyregød (Fortsat). — Snesere Sogns Husflidsforening. — Dansk Husflidsforening m. m.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 35. Søndagen den 28de Maj 1882.

Dansk Husflidsselskab.

Medens forrige Nummer var under Trykning, indløb den sørgelige Meddelelse, at Selskabets Formand, Kammerherre, Baron P. Bille-Brahe til Egeskov var afgaaet ved Døden paa en Rejse i Udlandet.

Bestyrelsen tabte i ham en ualmindelig retsindig og dygtig Mand, der med særlig Velvilje og Interesse fulgte Selskabets Gjerning. At han saa paa denne med et mere end almindeligt klart Blik, havde ikke alene sin Grund i, at den for ham var en Samfundssag af stor Betydning, men ogsaa i at han selv var en dygtig Husflidsmand, der, trods sin høje Stand, ofte havde sin Glæde ved at sysle med Høvlebænk og Drejelad i den Tid, hans Forretninger levnede ham.

Han havde et klart og retvendt Blik for Haandgjærningens store Betydning ikke blot som Indtægtskilde for den fattige Husmand, men ogsaa som Opdragelsesmiddel for baade den mere og mindre velhavende. Rede som han stedse var til at yde Foreningen og Sagen sin Bistand, hvor Lejlighed gaves, vil hans Bortgang for begge blive et stort Savn.

Kursus til Uddannelse for Lærere.

I Lighed med det i forrige Aar ved Husflidsselskabets Foranstaltning afholdte Kursus i Husflidsarbejder for Lærere og Lærerinder vil der fra 31te Juli d. A. blive givet Undervisning i Snedkeri, Kurvefletning, Paparbejde (deriblandt Forfærdigelse af Haandkufferter, Skoletasker m. m.) Børstebinding, Udskæring i Almuestil, forskjelligt Haandarbejde samt til et begrænset Antal i Modellering og Drejning.

Undervisningen gives dels i Kjøbenhavn, dels hos Lærer Nielsen i Ulsø og afsluttes den 26de August. Raamateriale og Værktøj leveres frit til Afbenyttelse.

Forhaabentlig vil der i Aar kunne udredes Rejsepenge eller Understøttelser i en større Maalestok end hidtil.

Ansøgninger, der maa indeholde Antydning af, i hvilke Fag Ansøgeren særlig ønsker at oplæres, samt om Ansøgeren allerede har Skole eller agter at forestaa en saadan, stiles til Indenrigsministeriet og indsendes gjennem Husflidsselskabet, der har Kontor i Strandgade 10, Kjøbenhavn C.

Husflidsbetragtninger.

Af N. C. Rom.

4.

Husbonden.

(Fortsat.)

Naar det nu saaledes ligger i Husbondens velforstaaede Interesse, hvilket det upaatvivlelig gjør, at der findes en jævn tidssvarende Husflid blandt Folkene, saa

følger det af sig selv, at hver Husbond efter Evne bør gjøre noget for at fremme og udvikle Husfliden i sin Kreds.

Det kan ske paa flere, ja paa mange Maader, baade ved Opmuntring, Vejledning og Lettelse til Arbejdernes Udførelse. Som det nu er paa mange Steder, er Mandfolkene helt Udskud for Kvinderne, saa snart Aftensædet begynder. Husmoderen og Pigerne tilegner sig gjærne hele Lysningen; de mener sandsynligvis ganske rigtigt, at til at sidde og dræve i en Krog behøves der ikke Lys, og anden Forretning har Mandfolkene jo ikke! Vil en eller anden Karl saa læse lidt, eller undtagelsesvis lave en eller anden Ting, saa faar han stjæle et søvnigt Skjær af Lyset, saa godt han kan, og maa maaske høre ilde, om at han sinker Kvinderne i deres Sysler. Endnu værre er det mange Steder, om en arbejdslysten Karl faar noget Snittearbejde ind i Stuen, eller kommer med Kviste, Vidjer, Halm eller Siv til noget Flettearbejde; det holder Kvinderne slet ikke af, for det „sviner Gulvet til" med Spaaner og Affald. Endelig strander mangen en af Naturen virkelysten Karls Arbejdslyst paa, at han mangler alt Værktøj til at udrette noget med. Mandfolkene er, som tidligere bemærket, virkelig uheldigt stillede med Hensyn til at faa Aftenarbejde i Gang.

Her er saaledes allerede noget, ja meget for Husbonden at gjøre. Der burde først og fremmest paa enhver vel indrettet Gaard findes et Rum til Værksted, et „Huggehus".

For at imidlertid et saadant Værksted skulde kunne gjøre nogen rigtig Nytte lige over for Aftendriveriet, maatte der tages andre Hensyn. Da burde det bestaa i et Rum, der kunde opvarmes og oplyses, og dette lader sig i Reglen ikke gjøre ved det Rum, der anvendes eller bestemmes til Huggehus. For at Aftenfliden skulde kunne trives frit og uhindret, efter Lyst og Evne, fordres ordentlig Plads. Kunde Husbonden derfor i Stuehuset indrette en hyggelig Stue til Aftensæde, opvarmet og forsynet med tilstrækkelig Lysning — saaledes at man uden Brandfare kunde bruge Øxe og Baandkniv, flette Halm og Siv, med et Ord, foretage enhver Husflidsgjerning efter Evne og Lejlighed — da kunde Husfliden der ret have et Hjem, først da kunde den siges at have Foden under eget Bord, først da vil den kunne trives; thi hvor kan man forlange, at den skal kunne det, naar den ved enhver Lejlighed skal være Stifbarn, der skubbes fra en Krog til en anden. En saadan Arbejdsstue maatte være tarvelig forsynet med Bohave, med Stengulv eller med Bræddegulv, der kunde taale, at der arbejdedes derpaa. Den maatte være saaledes beliggende, at Arbejdsaffald med Lethed kunde opsamles og udbringes uden at komme gjennem de andre Værelser, og saa at Træ og Værktøj let kunde bringes ud og ind.

I en saadan Arbejdsstue, hvor der hverken savnedes Varme, Belysning eller Plads, kunde nu mangfoldige Timer henglide paa en i Sandhed nyttig og behagelig Maade, og der vilde ofte fremkaldes Husflidssysler som af sig selv. Der er intet Spørgsmal om, at hvor Husbonden havde lidt Interesse for Sagen, vilde Indretteisen af en saadan Stue betale sig langt bedre end af mangt et Stadsværelse, hvor ofte dyre Møbler staar og mugner hele Aaret om, for maaske en eller to Gange at blive anvendte. Det fornødne Lys og Ildebrændsel vilde ganske vist ogsaa rigelig erstattes ved den sundere Anvendelse, Tiden fik, ved mangt et Arbejde, der her vilde blive udført og kunde udføres. Hvor meget Arbejde, hvor mange Gjenstande kunde ikke blive til i en saadan Arbejdsstue? Af Halm og Straa kunde snos Simer, bindes Løbe, Kuber og Maatter, ja endog Straahatte til Hjemmebrug; af Siv kan, som af Halm, snos Baand til Sæden, flettes Maatter til Døre, Værelser og Vogne, Sivpuder eller Kumter til Trækføj for Heste og Stude, Skamler, Sivsko o. m. a. Af Træarbejder kan nævnes Tøjrpæle, Klaptræer, River, Grebe, Skafter, Skeer, Sløve og mangfoldige Gjenstande, store og smaa, til Nytte og Fornøjelse. Af Kviste og Vidjer flettes Kurve, bindes Fejekoste; af Pile og Grene slækkes Baand til Bødkerbrug. Af Svinebørster kan man lave Pensler, Børster, Reb osv. Man kunde flette Piskesnore, lave Piske, splidse Tøjr og Grimer, udbedre Seletøj og Skotøj, og mangfoldigt andet til Nytte og Glæde.

Skulde Husbonden ikke have Lejlighed eller Lyst til at indrette en Arbejdsstue, saa burde han, som sagt, i ethvert Fald sørge for, at der fandtes et Huggehus paa Gaarden, forsynet med fornødent Værktøj, for hvilket der maatte kunne laases og lukkes, og over hvilket Husbonden skulde holde Hævd, hvilket mangen Gang kan være vanskeligt nok; eller den Karl paa Gaarden, som havde bedst Lyst og Haandelag til Træarbejdet, skulde have Huggehus og Værktøj særligt under sin Varetægt. Der savnes vel sjælden paa nogen Gaard et Rum, som beæres med Navnet Huggehus eller Værksted; men hvor ofte er det ikke et lille mørkt Hul, hvor en Huggeblok og en Del Træstumper findes uordentligt slængte paa Gulvet, medens Redskaberne bestaar i en usel Øxe, en halv ubrugelig rusten Sav og Ruinerne af Huggejærn, Bor og andet elendigt Værktøj, spredt hist og her? Et saadant Hul skal hverken give Lyst eller Anledning til Husflid eller Nævenyttighed. Et ordentligt Huggehus burde være et lyst, rummeligt Sted, forsynet med Høvlebænk, Snittebænk, og med et simpelt Drejelad, hvor det ret kunde se indbydende ud at færdes, naar Regndage og Fridage gav Tid tilovers. Hvor ofte ser man ikke paa saadanne Tider selv den dygtige Husbond eller Tjener, at gaa ud ad den ene Dør og ind ad den anden, med fortrædeligt Ansigt, i største Forlegenhed med den ledige Tid. Havde han en Smule Øvelse fra Ungdommen i at haandtere

et Stykke Værktøj og i at danne et simpelt Redskab, da vilde det være ganske anderledes; da vilde Huggehuset blive et lige saa kjært som lønnende Opholdssted, og Arbejde deri vilde aldrig savnes. Der vilde aldrig mangle paa alle Slags Gavntræ, og der vilde altid findes et rigeligt Forraad af halvt oparbejdede Redskaber, Skovl- og Grebskafter, Svingler og Hamler, Vognstænger og Vognkjæppe, Mejeredskaber og Slaadrag o. s. v. o. s. v., saa at naar slige Ting gik itu under Arbejdet, vilde der altid være et nyt tørt og stærkt oparbejdet Stykke at sætte i Steden i en Haandevending. Der vilde da altid findes et vel ordnet og forarbejdet Forraad af færdige Træredskaber, som River, Klaptræer, Tøjrepæle og mangfoldigt andet, som man kunde gaa lige til og tage færdigt og i fuld Orden paa sit bestemte Sted. Hvor megen Forlegenhed, hvor mange Ærgrelser, hvor meget Tab, hvor mange Uheld vilde det ikke spare Husbonden for, hvor mange Ubehageligheder vilde det ikke skaane Tjenestefolkene for?

Hvor veltilfreds og lykkelig vilde ikke Landmanden, han være Tjener eller Husbond, være, naar han havde erhvervet sig Smag for og Øvelse i saadanne nyttige Bisysler og afvexlende Beskæftigelser? Tiden vilde aldrig falde ham lang, men vilde snarere synes ham kort og utilstrækkelig til at faa alt fuldendt, som han havde i Tanker at udrette. Naar han kom ud fra sit Hjem, og saa ny eller anderledes indrettede Redskaber, da vilde han betragte dem med ganske andre Øjne, end naar han ikke havde Forstand paa at bruge Hænder og Tanke. Arbejdet og Indretningen vilde blive betragtet og undersøgt med Interesse, og Lysten til at anskaffe sig, ja til selv at forarbejde det bedre Redskab vilde blive levende, saa vist som at Lysten til at eftergjøre hvad nyt og godt man ser, bliver skærpet og vakt ved den voxende Arbejdsøvelse og den derved skærpede og øvede Tanke, der formaar at lede Haanden*).

(Fortsættes.)

---

*) Husflidens forædlende Indvirkning paa Sindet er ofte af lige saa indlysende Vigtighed som dens praktiske Nytte. Det kan vel synes lige kraftigt i praktisk Henseende, om en Træske f. Ex. er forsiret med net Udskæring, eller ikke, naar den blot er hensigtsmæssigt dannet. Men er Skeen et Udbytte af egen Flid, saa maa man ganske vist indrømme, at jo mere Flid Udskæreren har anvendt paa at danne et, i hans Øjne, smukt og smagfuldt Arbejde, jo mere har dette til Gjengjæld uddannet hans Skjønhedssans og hans Arbejdsdygtighed, jo mere har det optaget hans Tanker, som derved er bevarede fra at tage en mindre god Retning, med et Ord, jo renere Glæde og sand Nytte har han haft af sin Anvendelse af en Tid, som ellers vilde været ham til mere Plage end Gavn. Ved Siden af den praktiske Nytte, han har udrettet ved at danne den nævnte Fornødenhedsgjenstand, har han altsaa ved sit omhyggelige Arbejde ligesom givet et lille Bidrag til sin egen, og derved i Grunden ogsaa til sine Omgivelsers, Tilfredshed og Lykke.

Arbejde og Bøn.

Arbejde skal du med yderste Flid,
som kunde al Ting du magte!
Bede skal du til hver en Tid,
som var dit Værk ej at agte!

Har du faaet det store Pund,
da lad det ej lægges øde;
husk! — der kommer en Gang den Stund,
da du til Regnskab skal møde!

Men om du har det ringe Kald,
og er dit Pund ikkun lille,
ty til din Fader i Himlens Sal,
drik Styrke af Naadens Kilde!

Arbejde skal du til hver en Tid,
men glem ikke Herren at dyrke,
thi bede skal du med yderste Flid,
da først faar du Mod og Styrke!

Berto.

Fra Sverige og Norge.

Skolebestyrer H. K. Kjenerud i Frederikshald foretog i Aaret 1880 med offentlig Understøttelse en Rejse til Sverige for at besøge Almue- og Arbejdsskolerne, og Udbyttet af sine Undersøgelser har han derefter nedlagt i et lille Skrift, „Arbejdsskolen for Gutter i Byerne og paa Landet, dens Formaal og Indretning" (Kristiania paa Alb. Cammermeyers Forlag). Vi skal herefter meddele følgende (efter Nattid.).

De større Sløjdskoler, Husflidsskoler eller Arbejdsskoler i Byerne er ikke ret gamle, kun en halv Snes Aar. I Aaret 1876 fandtes der allerede otteti, i Aaret 1877 hundrede, og nu findes der henved 300. Sagens bedste Talsmand var Landshøvdingen i Elfsborg Len, Grev Erik Sparre, i hvis Len der allerede findes 80 Arbejdsskoler. Ornamentbilledhugger Ahlbom gav oprindelig Sagen et kraftigt Stød fremad, i det han rejste rundt og ved Foredrag vakte Interesse for den. Men hvad der særlig har fremmet den, er, at Lærerstanden har omfattet dette Fag med stor Interesse, og henved Halvdelen af Arbejdsskolerne er knyttet til Almueskolen. Der afholdes Kursus for Skolelærere, ligesom der i øvrigt ogsaa holdes Kursus og Skoler for voxne. Som Exempel paa, hvilken Vægt der lægges paa dette Fag, kan det anføres, at Elfsborg Lens Landhusholdningsselskab giver

8,000 Kr. til Sløjdforeningen, som desuden faar 8,000 Kr. af Lenets Landsting og 3,000 Kr. af Staten; Foreningens Formaal er at oprette Skoler og understøtte dem, men særlig at faa indført Arbejdsundervisningen ved Lenets Almueskoler. Den afholder Kursus i Sløjd og Tegning for Skolelærer, udbetaler hver Lærer, som underviser i disse Fag, 100 Kr. aarlig, udlaaner Modeller til Skolerne og giver Bidrag til Indkjøb af Værktøj og Materiale. Endelig lønner Foreningen tre Sløjdtinspektører. Udgifterne til Værktøj for en tarvelig forsynet Skole anslaas til mellem 150 og 300 Kr. Skoletiden er 6—8 Timer ugentlig, og Børnene deles i Hold paa 16 og derunder. I Sommerferien afholdes Kursus for Lærere, i Reglen paa 5—6 Uger; i dette Len holdes der Kursus i Vennersborg, Borås, Kølingsholm og ved Nääs Sløjdseminarium, og selv Lærere paa henved 50 Aar deltager i dem.

I Finland er Undervisningen i Sløjd befalet Fag paa Seminarierne; dette er ikke Tilfældet i Sverige, hvor den dog ved et Par private Seminarier er frivilligt Fag. Derimod har Sverige et særligt Seminarium for Uddannelse af Sløjdlærere, Seminariet i Nääs, et Par Mil fra Gøteborg. Det blev oprettet i Aaret 1874 og har siden den Tid dimitteret 16 Lærere aarlig. Det er grundlagt af Grosserer Abrahamson paa hans skjønne Herresæde og har af ham faaet en Grundfond paa 200,000 Kr. I Aaret 1880 blev den ny Hovedbygning tagen i Brug. Den indeholder to Værksteder og to Skoleværelser for Seminaristerne og en Drengeskole, to Sovesale med tilstødende Paaklædningsværelser, et Arbejdsværelse med et Skrivebord for hver Elev og endelig Udstillingsværelser for Værktøj og Modeller. Bestyreren bor i en særskilt Bygning, lige saa Økonomen, i hvis Bygning der tillige er Pigeskole. Der bliver arbejdet efter Modeller, som er ordnede i methodisk Rækkefølge; Modelsamlingen omfatter 216 Numere i følgende Afsnit: Modeller i fuld Størrelse, polerede Arbejder, Træskærerarbejder og Modeller i mindre Størrelse, og Seminaristerne naaede at arbejde alle Numere igjennem. Alt, hvad der kan falde ind under Benævnelsen Legetøj, er udelukket.

I Upsala Len findes en Sløjdkomite, der giver de Skoler, hvor Sløjdundervisningen er saaledes, at de kan faa Statsbidrag, et Tilskud af 50 Kr.; Statsbidraget er 75 Kr. Komiteen udlaaner Modeller og undertiden Værktøj til Skolerne, har et Udsalg i Upsala og en Hemsløjdskola med et Kursus paa to Maaneder. I Almueskolerne læres der især Snedkeri, Drejning og i et enkelt Tilfælde Smedning og Jerntraadsarbejde. I Komiteens Udsalg findes en righoldig Udstilling af de forarbejdede Ting: Mands- og Kvindearbejder, nyttige Gjenstande og alle Slags Luxussager.

I Stockholms Almueskole er Haandarbejde for Drenge indført som frivilligt Fag, saa at 253 Drenge i Skoleaaret 1879—80 fik Undervisning i dette Fag. Værkstederne var tarvelige og syntes efter Forfatterens Mening at savne Tilsyn og Ledelse, Drengene, der konkurrerede om at faa Plads, fik 3 Eftermiddage om Ugen halvtredje Times Undervisning hele Aaret igjennem. Fagene vare Snedker- og Drejerarbejder, Bogbinder-, Skomager- og Skrædderarbejde og i en enkelt Skole Modellering i Ler. Hvert Hold var paa 12 Drenge, og Arbejdet i Reglen godt.

Upsala Bys Arbejdsskole blev grundlagt i Aaret 1872 af Landshøvdingen, Grev Hamilton. Haandarbejdet er obligatorisk for Drengene i Almueskolens to øverste Klasser og staar jævnsides med Skolens øvrige Fag; Arbejdsværelserne findes da ogsaa i selve Skolebygningen. Drengene har 18 Læse- og 12 Arbejdstimer om Ugen, og Fagene er Snedker-, Drejer-, Træskærer-, Kurvebinde- og Skomagerarbejde efter eget Valg. Drengene faar indtil Halvdelen af deres Arbejders Salgsværdi udbetalt ved Konfirmationen og kan tjene indtil 6 Kr. om Aaret. De Arbejder, Forfatteren saa, udmærkede sig ved deres solide og smukke Udførelse, men det maa dog erindres, at da Skolen lagde an paa at fremstille Salgsvarer og modtog Bestillinger fra Byen, var det Læreren, som udførte de vanskeligste. Lærerens Arbejdstid var fra Kl. 6 Morgen til 8 Aften med de for Haandværkere sædvanlige Hviletider. Uden for Skoletimerne var det hans Pligt at ridse op og stemme Børnenes Arbejder sammen, give disse en Afpudsning osv. Han havde en aarlig Løn af 1,000 Kr. samt to Værelser og Køkken med Brænde. En af Lærerne fører Tilsyn med Arbejdsskolen og har herfor 500 Kr. Arbejdsskolen koster Kommunen 2,500 Kr. halvaarlig.

(Sluttes.)

Kristen Blæst og Musblakke.

Fortælling af C. A. Thyregod.

(Sluttet.)

Han slog sig til Ro dermed og med, at han næste Dag vilde undersøge Huggeskuret. Søvnen begyndte at indfinde sig; men nu begyndte Tummelen, og han blev lysvaagen. Han hørte med sine egne Øren, at det bankede med Hamre og slæbte og kastede med Træstykker, og han maatte tilstaa: „Det kan umulig være Rotter." Han for ud af Sengen, iførte sig i Hast nogle Klæder og skyndte sig ind til Kvinderne, der skjælvende af Angest stod foran deres Seng og holdt hinanden tæt omfavnede.

„Der kan du selv høre!" sagde Trine. „Gud naade os! Vi maa dog løbe fra det hele og maa lige saa gjærne give tabt først som sidst."

Karlen svarede ikke, men snappede sin Kjæp og ilede ud. „For Guds Skyld bliv!" bad Magdalena; men han hørte ikke efter hende. Snart stod han foran Huggeskuret. Den kvældende Maane var nu kommen

op og lyste svagt i den graaskyede Aften, saa han kunde se en hvid Skikkelse tumle inde i Skuret.

„Hvem der?“ spurgte han med lydelig Røst.

Alt blev stille, og Skikkelsen syntes at forsvinde i Mørket; men Karlen, der var vel kjendt i Skurets Kroge traadte nærmere og svang sin Kjæp, og da fornam han, at han ramte noget, der hverken var et Stykke Træ eller et Aandevæsen. Han slog atter til og lagde ikke Fingrene imellem; men nu styrtede Skikkelsen løs paa ham med et umenneskeligt Vræl. Gjengangeren var haandfast; dog Karlen var heller ikke skabt af Hyldemarv. Det var desuden, som Spændingen øgede hans Kræfter, og Spøgelset maatte til Gulvs. Kristen holdt det nede, og under gjentagne Knubs opfordrede han det til at nævne sig. Opfordringen var en Stund uden Frugt, men endelig nævnede den overvundne med et Mæle, der tydeligt nok var fordrejet, et aldeles fremmed Navn.

„Magdalena og Trine! Kom med Lygten! Det er bare et levende Menneske!“ raabte nu Karlen. Raabet hørtes af Kvinderne. Konen havde haft den største Møje med at afholde Datteren fra at ile ud for at dele Vennens Fare; men nu fik hun Lygten tændt, og medens den foregivne Gjengangers gjorde de voldsomste Anstrængelser for at slide sig løs, skinnede Lyset ind i Skuret.

„Naa, det er dig, Kristoffer!“ sagde Karlen. „Ja, det randt mig nok i Tanker; men jeg kunde dog ikke ret tro det. Nu kan du gaa!“

Han samlede det Lagen op, som han havde været indsvøbt i og luskede bort. De andre gik stiltiende ind med Lygten, og det varede noget, inden nogen af dem tog til Orde. Kristen brød først Tausheden, i det han sagde: „Nu tænker jeg ikke, at Kristoffer kommer her strax igjen og leger Gjenganger.“

„Det tænker jeg heller ikke, og Tak skal du have,“ sagde Magdalena.

„Jeg siger ogsaa Tak,“ sagde Konen; „men jeg er saa hentagen, at jeg knap ved, hvordan jeg er vendt. Aldrig havde jeg tænkt, at nogen kunde være saa ond, og dog forstaar jeg nu godt, hvad hans Hensigt var. Han vilde ængste og skræmme os bort fra Hus og Hjem, at han kunde faa vor Smule Ejendom og Rettighed for det lille Vederlag, der blev bestemt for de mange Aar siden.“

„Nu er du vel ikke længer vred, fordi Kristen kom?“ spurgte Pigen.

„Du hører jo selv, jeg takker ham; men dit Paafund var lige godt noget Tosseri, for her kunde Syprianus da ikke hjælpe. Der kan vel ingen Ting hjælpe, og vi er sagtens ikke stort bedre farne ved det, der er sket i Aften, for naar Kristoffer er saa ukristelig slet, saa finder han nok paa andre Midler til at plage os, og Herregud! hvad skal vi to enlige Kvinder stille op med saadant et Skarn?“

„Behøvede vi at være saa enlige?“ sagde Magdalena halv sagte.

„Ja, det er vi jo nødt til, siden din Fader døde.“

Pigen bøjede sit rødmende Ansigt hen til Moderen og hviskede.

„Saa det mener du!“ sagde Konen. „Men det vil jeg endda betænke mig paa. Imidlertid vil vi nu gaa hen og sove, og du og jeg vil først og fremmest takke Vorherre, fordi vi igjen tør haabe, at din gode Fader er i Guds Rige.“

Om Søndag Formiddag sendte hun sin Datter bort i et Ærende; men hun selv gav sig i Samtale med Kristen Alexandersen. „Du omtalte i Pinsen,“ sagde hun, „at du havde lagt dig nogle Penge op. Har du dem endnu, og hvor mange er det?“

„Jeg har dem endnu; men det er kun tre Snese Daler. Der kan ikke samles store Summer, naar man er Soldat, om man ogsaa tjener en Smule ved at flikke Skotøj.“

„Nej, saamænd; det vil jeg nok tro. End saa din Løn for i Sommer? Den har du vel optaget?“

„Nej, den har jeg kun brugt af til et Par Træsko.“

„Ja, dine Pengesager kommer jo ikke mig ved,“ vedblev Trine; „men du var noget løsholden med dem, mens du tjente henne i Gaarden. Det var rart for dig selv, om det kunde blive anderledes. Saa længe du ikke kan holde til raade med den Smule du tjener, kan du aldrig vente at blive til noget.“

„Jeg ved nok, jeg bar mig tosset ad den Gang; men jeg haaber, jeg har faaet bedre Forstand.“

„Gid det var saa vel! Du var jo baade skikkelig og dygtig; men den ene Ting var det galt med.“

Da Musblakke igjen kom til Stede, brød hendes Moder sig ikke synderligt om, at han og hun talte sammen i Enrum; ja, hun syntes endog med Vilje at give dem Lejlighed dertil. Pigen fortalte ham da, at de havde været i høj Grad fortumlede af Sorg og Angest over Gjengangeriet, og at hendes Moder temmelig fast havde besluttet at de skulde drage bort fra deres Hjem med det usle Vederlag, de havde Ret til at kræve. Magdalena forstod godt nok, at det var en stor Ulykke, og i sin Bedrøvelse herover var det, hun skrev til sin Ven, hvem hun troede i Stand til baade det mulige og det umulige. Og Lykken var bedre end Forstanden derved, at Gjengangeriet netop kom den Nat, den rakke Svend var der i Huset, uden at nogen fremmed vidste det.

Hen paa Eftermiddagen sagde Enken til ham: „Skal du hjem i Aften?“

„Ja, jeg skal; men det haster ikke.“

„Du maa dog helst gaa, inden det bliver for sent. Natten er ingens Ven, undtagen Tyves og Skarnsfolks. Jeg vil jo ikke jage dig ud, og du maa ogsaa gjærne besøge os igjen, om du har Lyst til det.“

„Tak skal I have!“

„Og saa ved jeg ikke, hvordan det videre kan gaa, og om jeg kan finde mig i at lade dig og Magdalena have jer Vilje. Vilde du i saa Fald sørge for, at jeg ikke skulde fortryde det?“

„Ja, det skal jeg ærligt stræbe efter, og med Guds Hjælp skal det ogsaa lykkes mig.“

Rygtet om, at gamle Søren gik igjen, var allerede vidt udbredt; men fra hin Aften af, fortalte Kvinderne, at det bare havde været Kristoffer, der havde taget sig for at skræmme dem. Da det igjen blev sagt ham, bandede han paa, at det var Løgn, men grinte derved saa smørret, at Folk troede ham ikke. Trine var fremdeles bange for, at han skulde volde dem en eller anden Ulykke, og for at vinde en Beskytter for sig og sin Datter, gav hun inden ret længe sit Minde til, at Musblakke maatte blive gift med Kristen Blæst. Det morede Kristoffer sig kosteligt over. „Det er et vittigt Par,“ sagde han. „Baade han og hun er saa dumme, at man kan rende Døre op med dem. Den Smule, Søren og Trine har samlet, skal de snart skaffe Fødder at gaa paa.“

Kristoffer vilde godt hjælpe til med, at denne Spaadom kunde gaa i Opfyldelse, og han havde mange Ting, som han paastod, de unge Folk kunde have Brug for, og som han efter sit eget sigende vilde overlade dem for Spotpris. Men Kristen Blæst var ikke længer nogen

Dreng, og han indlod sig ikke med den fun Nabo paa nogen Maade, der kunde faa Betydning for hans Velfærd. Han og hans Hustru bar intet Nag til Naboen, og denne havde jo ogsaa ved sine Skarnsstreger og imod sin Vilje bidraget væsentligt til at fremme deres Lykke.

Gamle Trine vedblev for det første at raade i Huset; men hendes Svigerson fik dog inden ret længe Held til at overvinde den Mistro, hun fra først af havde næret imod ham. Hun skjønnede snart, at han var bleven modnere og forstandigere og havde Følelse for sit Ansvar. Han var derhos et Menneske, som aldrig kunde være ledigt, og han besad ikke ringe Dygtighed til alt, hvad han tog sig for. Trine havde ej kunnet glemme, at hun og hendes Mand afstod den store Gaard, just da de trange Tider var overstridte, og da bedre Landboforhold med mere lønnede Dyrkningsmaader havde begyndt at udbrede sig. For at bøde en Smule paa dette formentlige Fejlgreb havde hun næret et varmt Ønske om, at det betydelige og gode Grundstykke, de havde beholdt, skulde gjøres mere indbringende. Men Søren var stivnet i de gamle Forhold og uden Tiltro til det ny, han lod sin Kone snakke om, hvad der burde udrettes, og lod det blive derved, medens han passede sin Haandgjerning. Dermed kunde han føde Kone og Barn og endda Tid efter anden oplægge nogle Spareskillinger, og saa gad han ikke vove sig videre ud. Med den unge Mand var det anderledes. Han lyttede føjlig og villig til Svigermoderens Ord, erkjendte, at hun havde Ret i meget, og med sin utrættelige Arbejdslyst tog han fat paa Avlsbruget, og den gamle Kone tog selv fat med og blev som ung igjen. Ved Hjælp af de Penge, man havde i Behold, dreves det snart til, at der kunde holdes stærke Arbejdsstude, og Avlsbruget fremmedes Aar for Aar. Manden forsømte dog ikke derved sin Haandgjerning, men anvendte dertil ethvert Øjebliks Fritid. Han lavede Træsager, syede paa Skotøj og Seletøj, gjorde Ure rene, blev endog en Smule Rokkedrejer og Smed og foretog sig mange andre Ting.

Det var dog ikke Begjærlighed efter Vinding, der drev ham. Det er jo en meget hæderlig Sag at skaffe sig Formue ved ærligt Arbejde; men Kristen Blæst blev ikke rig og tragtede ikke efter at blive det. Det var Arbejdet selv, der drev ham med lokkende Magt, og det var ham saadan en stor Glæde at kunne udføre et smukt og godt Stykke Arbejde, at han mere brød sig derom end om det Pengeudbytte, som det bragte. Han havde stor Lyst til at prøve vanskelige Foretagender, der krævede Kløgt og Haandfærdighed. Disse Foretagender gik ikke saa vidt, at de bragte ham i Armod; men de gik dog vidt nok til, at Kristoffer stundum fik noget at le ad og Trine noget at knurre over, naar et Foretagende mislykkedes. Imidlertid var der en, som hverken lo eller knurrede, og det var Musblakke. Hun var ikke overdrevent klog; men hun havde et kjærligt, tillidsfuldt Hjerte. Hun havde ubetinget Tiltro til sin Mand og gik ind paa alle hans Planer, drøftede dem med ham, glædede sig over dem og længtes efter, at de kunde blive satte i Værk. Mislykkedes saa et Foretagende og voldte Tab, var hun altid rede til at trøste ham med, at Skaden var dog ikke stor, den kunde let oprettes, og dertil vilde de hjælpe hinanden. Hendes ubegrænsede Tillid var da heller ikke ilde anbragt; thi Avlsbruget og sin bedste Haandgjerning forsømte han ikke, og hans fleste Foretagender var saa vel grundede, at de bragte nogen Nytte eller i al Fald Fornøjelse

Saaledes da han anlagte en Have ved Huset og plantede unge Frugttræer, der kostede ikke faa Penge. Han var omhyggelig nok med Plantningen; „men Blæsten fra Vesten er altid paa Spil," navnlig der paa den store slade Hede, og han havde forsømt at skaffe et Læbælte til Veje, saa Træerne blev forkrøblede og toptørre. De fleste af dem holdt sig dog i Live og blomstrede Aar efter Aar, og dette var Magdalena til saa stor Glæde, som om Blomstringen var det udelukkende Formaal. Men navnlig var hun overhaands lykkelig, naar der et Aar avledes en halv Snes Æbler og et Par Haandfulde Kirsebær, og det tyktes hende et stort Vidunder, at sligt kunde frembringes i Hedegaard.

Fire Børn voxede op omkring Ægteparret. Gamle Trine døde uden nogen Sinde at have fortrudt, at hun havde overladt alt, hvad hun havde kjært paa Jorden, til den fattige og en Gang letsindige Svend. Kristoffer blev ogsaa gammel, og han var bleven rig, saa han kunde give hver af sine to Sønner en stolt Bondegaard. Men de slog stort paa, og der var ingen Drøjelse i Rigdommen. Kristoffer oplevede at se dem begge i Armod og sin Gaard i fremmedes Hænder. Han var da Enkemand og skulde have sit Livsophold i Gaarden; men han kunde ikke enes med de fremmede Folk, med hvem han idelig kivedes og søgte Retstrætter. Da blev det omtrent hans eneste oplivende Adspredelse at besøge Folkene i lille Hedegaard, der syntes at have glemt alle hans Rævestreger og viste ham al mulig Godhed. Alligevel kunde han endnu le og spotte over den tossede Musblakke, der saa gjærne vilde trække Blæsebælgen for sin Mand eller gaa ham til Haande ved hans andre Husflidssysler, hvilke hun drøftede med ham saa alvorligt og nysgjerrigt, som om hun var til Sinds at ville lære alle hans Haandværker.

Men han glemte at le ad hende, da han laa i sin sidste langvarige Sygdom uden en Ven i sit eget Hjem til at yde sig Trøst og kjærlig Pleje; thi da kom næsten daglig den hyggelige, stilfærdige Nabokone med det milde Hjærte eller en af hendes Døtre for at se ham til gode. Da blev han ydmyg og taknemmelig, og det kan være, han da mange Gange takkede Gud for, at han dog ikke fik Held til at skræmme de to Kvinder bort fra deres Hjem for at tilvende sig selv det.

Ægtefolkene i lille Hedegaard er blevne gamle under megen Travlhed i ærlig og kjærlig Samvirken. De har en god og veldyrket Huslød, og deres Bolig er bleven udvidet med flere nette smaa Værelser og forskjellige Værksteder med en hel Mængde Værktøj. De har ikke samlet megen Rigdom til at dele imellem deres Børn; men de har faaet Held til at opdrage dem usædvanlig godt efter deres Forhold: De to Døtre er gifte og bosatte i gode Kaar; den ældste Søn er en dygtig Smed og Maskinbygger, den yngste Søn, som er hjemme hos Forældrene, skal sagtens arve Værkstederne og Værktøjet, som han omtrent alt sammen har lært at bruge.

Kristen Alexandersen hedder endnu i Folkemunde Kristen Blæst; men der er næppe nogen, der længer husker, at Tilnavnet i sin Tid er givet ham som et Spotnavn; de fleste antager det for et nedarvet Slægtnavn, der hidrører fra en eller anden tilfældig Omstændighed i Fortiden. Navnet Musblakke er heller ikke glemt; thi Husets Børn har faaet fat paa det og bruger det som Kjælenavn for den blide Moder, især naar de vil erholde en eller anden særlig Godhed af hende.

Under deres travle Færd har dog hverken Manden eller Konen glemt, at der er noget højere end det, der hører denne Verden til. En stille alvorlig Gudsfrygt har altid boet i deres Hjem og i deres Hjærter, og med

Tak til Gud har de jævnlig tænkt tilbage paa de henrundne Tider. Han, det forældreløse Barn, der fik Fattigkassebørns af alle Haande Tilfældigheder betingede Opdragelse og derefter i sin Ungdom var Kastebold for enhver, der var slet og snu nok til at benytte sig af hans Lettroenhed og Løshed; — hun, der var opvoxet i det stille ensomme Hjem uden at kjende Svig og Troløshed, og som saa gav sit unge troskyldige Hjerte til den flygtige Yngling. De har begge forlængst indset, at det ikke er deres egen Kløgt og Dygtighed, men en naadig Gud, der har ført dem og givet dem Styrke til deres Vilje, omhegnet deres Idrætter med Velsignelse og deres Hjem med Fred og Lykke.

Om Binding af Maatter.

I Dansk Husflidstidende Nr. 2, Februar, findes optaget en Artikel, med Overskrift: „Lidt Havehusflid" ved Gartner Galschiøt, Ledreborg, hvori gives Anvisning til Rør- og Halmmaatters Binding. Denne Anvisning er i og for sig god og rigtig. Det hedder deri: „Naar man gnider Traadene med Flæskesvær eller Tælle, kan man bedre trække Knuderne fast til." Dette er nu meget sandt; der kunde gjærne have staaet „meget bedre", da det ikke er let, at binde Maatterne ordentlig, naar man ikke smører Bindetraadene med noget, som kan gjøre, at de lader sig bedre trække fast til. Men ovennævnte Midler har den Ulempe, at de lokker Rotter og Mus til at gnave Maatterne, særlig Bindetraadene i Stykker under den Tid, de ikke bruges, men er henstillede i et Rum til Opbevaring, det er en Erfaring, som maaske ikke saa faa Gartnere har maattet betale dyrt. Bruger man derimod grøn Sæbe til at gnide Traadene med, vil man kunne binde lige saa fast, og det har den store Fordel, fremfor Tælle eller Flæskesvær, at den, naar den til Maatterne anvendte Halm er fri for Kjærne, hvad den i ethvert Tilfælde bør være, vil afholde Rotter og Mus fra at skære Maatterne itu.

P. Nørregaard.
Fhv. Landmand.

En blinds Husflid.

Fra velvillig Haand er indsendt Meddelelse om en blinds vakre Husflid. Han er en Søn af den 1864 afdøde Lærer Tørresøe i Krogsbølle Sogn, mistede fuldstændig sit Syn i sit 6te Aar og har nu været blind i 22 Aar. Da han ofte forgjæves har søgt Understøttelse af Legater for blinde, har han, for at erhverve sit Underhold i de sidste Aar, udelukkende beskæftiget sig med at lave Legetøj og andre nyttige smaa Arbejder af Træ, saa han nu har en lille Butik med over hundrede forskjellige Slags Gjenstande, hvoraf der sælges ikke saa lidt. Folk finder, hans Arbejder er meget holdbare og alle, som ser det, undrer sig over, at han uden Syn og uden at have lært det allerringeste, og ganske alene, kan frembringe saadanne Arbejder. Af og til indløber større Bestillinger, saaledes lidt før Jul en paa 20 Kroner fra Grev Moltke til Nørager. Sidste Sommer erholdt han en Førstepræmie ved en Husflidsudstilling. Etatsraad Hofman (Bang) Hofmansgave har besøgt Udsalget og udtalt sin Paaskjønnelse af Arbejdet. Hvem der vil unde den flittige blinde lidt Afsætning kan adressere Bestillinger til hans Moder, Skolelærerenke Caroline Christensen i Norup pr. Otterup.

Husflidsudstillinger.

Klank Husflidsforening.

Nævnte Forening afholdt sin Aarsudstilling den 30te April i Høver Kro. Den udviste ikke ringe Fremgang med Hensyn til Udstillernes Antal, som var voxet til ca. 70 — fra nærmeste Omegn — for det meste Børn og Tjenestefolk samt enkelte Smaakaarsfolk. Der forelaa enkelte Arbejder fra Klank Husflidsskole, fra Pigeskoler i Galten og Flensted. Ved Lærer Kornerup og Hustru fra Møllerup forelaa et ret anseligt Udvalg af Arbejder i forskjellig Retning, hvilket alt sammen maatte anses, som meget smukke Resultater af deres egen som og af den Virksomhed, der øves af Drenge og Piger i den Skole, der ledes af dem i Forening. Lærer Kornerups egne Arbejder afgav et talende Vidnesbyrd for, hvad der kan naas. Arbejderne fra hans Hustrus Pigeskole overgik vistnok hvad andet der var fremstillet under lignende Forhold. Denne Udstilling i det hele afgav et smukt Bevis for hvilken Betydning Læreren og hans Hustrus fælles Samvirken kan have netop med Hensyn til Haandgjerningens Fremme.

Fuldt saa megen Interesse paa en vis Maade vakte ret talrige Arbejder, der forelaa som et glædeligt Resultat af Fritidssyssel af Karle og Piger paa Gammelgaard; det bør kjendes i en videre Kreds, at det her paa en Herregaard er Forkarl og Mejersker, som giver det øvrige tjenende Personale et følgeværdigt Exempel paa Udøvelse af Husflid i deres Fritid. Det var Gjenstande, som har saa temmelig praktisk Betydning; — godt lavede, stærke Hammelsvingler, f. Ex. saaledes som de maa være til Brug paa en Herregaard, flere Stykker smukt forarbejdede Tøjer og Tæpper, et Par smagfulde Blomsterborde, som i saa Henseende overtraf, hvad der hidtil er set paa Udstillingen. Det meste er udført som Aftenarbejde i Borgerstuen.

En hel Del Gjenstande blev bortloddede eller afhændede ved Auktion, hvilket gik meget livligt. Husflidsudstillingerne kan i det hele glæde sig ved ret talrige Besøg; skjønt der rasede en skrækkelig Storm, var der ogsaa ved denne Lejlighed mødt et ret anseligt Antal, mest unge.

Det er at haabe, at flere og flere der paa Egnen vil finde Interesse i Udøvelsen af Husflid, i det vi haaber at den Virksomhed, som atter er begyndt paa Klank Høj-

skole, skal bidrage til at udvikle og vejlede Sansen. Det har i længere Tid været almindelig erkjendt, at Piger burde have Vejledning i Haandgjerning, men ret set, mon det ikke ligger lige saa nær, at ogsaa Drenge burde undervises i tilsvarende Syssel? Har Skolen løst sin Opgave, inden den ogsaa faar knyttet Husflidssyssel fast til den øvrige Undervisning? Skulde der være noget til Hinder for, at Skolelokalerne ogsaa blev benyttede hertil? Kunde Husflidssyssel ikke netop tjene som heldig Afvexling i den øvrige Undervisning, der tit ellers kan være sløvende og trættende nok? Forandring fryder netop for Børns Vedkommende — et Bevis paa at Naturen fordrer, at man lægger Beslag paa alle de Kræfter, hvormed Individet er udstyret, i det man jævnsides hermed maa have Opmærksomheden henvendt paa, at Udviklingen foregaar efter en naturlig Orden.

Udstilling i Mogenstrup.

Den 10de Husflidsudstilling i Mogenstrup Skole den 8de og 10de April var særdeles godt besøgt. Det viste sig i Aar, at Tombolaen er saadanne Udstillingers vigtigste Afsætningsmiddel; thi der indfandt sig kun faa Kjøbere, men forholdsvis mange Spillere, saa at der den første Dag blev solgt over 200 Numre. Den 2den Udstillingsdag var der saa mange Mennesker, som det noget indskrænkede Udstillingslokale kunde rumme. Det gik livlig med Bortlodningen og med Kjøb og Salg af de vundne Gjenstande. Der var tilført Udstillingen 36 Stkr. finere og grovere Børstenbinderarbejder, en Del billedskaarne Gjenstande som større og mindre Billedrammer, Toilet- og Haandspejle, Pibebrætter, hvoraf enkelte i Dyre- og Fiskeskikkelse, Blomsterborde, en Plat de menage, et rundt Bord, et udskaaret Skakspil, en do. Brødbakke, Spaserestokke, Blikarbejder m. m. Urmager Sørensen, Fuur, havde, foruden flere andre fortrinligt udførte billedskaarne Arbejder, udstillet et af Rav kunstigt forarbejdet fuldrigget Skib, der tiltrak sig almindelig Opmærksomhed, og 2 Portrætmedailloner af Andersen og Krüger udskaarne med Lommekniv i Træ. Urmager S. Kr. Kristensen, Ilbjerg (pr. Skive) udstillede en Baglade-Gevær, et Sæt Kaneklokker, et Sæt Seletøjsbeslag af Nysølv, et Sæt Dørbeslag og et udgraveret Navnestempel af Staal, alt af egne Frembringelser. Af Kvindearbejder kan nævnes 1 strikket-syet Sengetæppe, 1 Kludetæppe, 1 Rejsetaske eller Vadsæk o. fl. mere almindelige ret smukke Gjenstande af kvindelig Haandgjerning, der mest gik i Retning af det fine, hvorimod der ikke fandtes mange af de grovere og simplere hjemlige Ting, som Folk af falsk Undseelse holdes tilbage fra at udstille. Af 20 Udstillere vare 12 af Mandkjøn, af hvilke Urmager Kr. Sørensen, Fuur, blev tilkjendt Foreningens Hædersdiplom, Mejeribestyrer Andersen, Astrup 1ste Præmie, Gartner Peder Korsgaard, Breum, 2den Præmie og Murer Niels Kristian Kristensen, Breum, 3dje Præmie, af 2 andre Udstillere fik den ene „Legetøjsbogen" af N. C. Rom, den anden „Hæderlig Omtale". Af 8 kvindelige Udstillere tog Karen Marie Nielsine Madsen, Mogenstrup Skole 1ste Præmie, Ane Marie Kristensen, Junget Mølle og Jensine Abelone Jensen, Mogenstrup 2den Præmie og 3 andre fik 3dje Præmie. Det samlede Præmiebeløb udgjorde 17 Kr. foruden „Landbohusflid" og „Legetøjsbogen" i Pragtbind. Der var udstillet til Salg for i alt 334 Kr. 51 Øre; der blev solgt og bortloddet for 110 Kr. 88 Øre.

Den 18de Maj afholdes Udstilling i Gavnø af Lyderslev-Førslev Husflidsforening.

Den 21de Maj afholdes Udstilling i Snesere af Sognets Husflidsforening.

Den 19de, 20de og 21de Maj afholdes Udstilling i Kolding af Byens Husflidsforening. Diskussion om Husflidsspørgsmaalet er paatænkt Lørdagen den 20de ds.

Opmærksomheden henledes paa Fællesudstillingen i Næstved for Industri, Haandværk, Agerbrug og Husflid m. m. Den afholdes den 6te, 7de og 8de Oktober. Planer og øvrige Oplysninger meddeles ved Henvendelse til Fabrikant R. P. F. Rasmussen i Slagelse eller Lokalkomiteen i Næstved.

Bekjendtgjørelse.

Forespørgsler fra flere Sider giver Anledning til at bekjendtgjøre, at Husflidsselskabets Kontor ikke fører Raamateriale eller Værktøj, hvorimod man vil bestræbe sig for at kunne give Oplysning om, hvor de billigste og bedste Varer faas til enhver Tid.

Dansk Husflidsselskab.

Tiltraadte Medlemmer:

Tranekjær-Tullebølle Husflidsforening.
Lærer P. Rand, Esrom.
Oversergent Jørgen Nielsen, 5te Bataillon, Odense.
Konsul Olrik, Niels Juelsgade 13, Kjøbenhavn.

Indhold: Dansk Husflidsselskab. — Kursus til Uddannelse for Lærere. — Husflidsbetragtninger, af N. C. Rom (Fortsat). — Arbejde og Bøn. — Fra Sverige og Norge. — Kristen Blæst og Musblakke, Fortælling af C. A. Thyregød (Sluttet). — En blinds Husflid. — Husflidsudstillinger. — Bekjendtgjørelse. — Dansk Husflidsselskab.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 39. Søndagen den 25de Juni 1882.

Dansk Husflidsselskab.

Efter derom fra Dansk Husflidsselskabs Bestyrelse stillet Anmodning har Kammerherre, Greve C. G. Moltke til Nørager modtaget Pladsen som Selskabets Formand i Steden for afdøde Baron Bille Brahe til Egeskov.

Ligeledes har Redaktør N. C. Rom paa Bestyrelsens Opfordring indtaget sin Plads som Bestyrelsesmedlem i Steden for Højesteretsadvokat Hindenburg, der, som Medlem af Bestyrelsen for den ny Kjøbenhavns Husflidsforening, har opgivet sin Stilling som Næstformand for Husflidsselskabet.

Kursus til Uddannelse for Lærere.

De Lærere og andre, som i tilstundende Sommerferie ønsker at blive Deltagere i Dansk Husflidsselskabs Uddannelseskursus i forskjellig Haandgjerning, gjøres opmærksomme paa, at der i Aar paa Finantsloven er bevilget et større Beløb til Understøttelser for Deltagerne under deres Ophold ved Skolen. Dette er glædeligt, da derved mange Lærere, og andre, der kunne attraa Uddannelse som Husflidslærere, men tidligere af Hensyn til Bekostningen ved Opholdet ikke har kunnet deltage, nu vil kunne søge Deltagelse i Kursus'et med Haab om at kunne blive delagtig i nævnte Understøttelse. Som alt meddelt stiles Ansøgninger til Indenrigsministeriet og indsendes gjennem Husflidsselskabets Kontor i Strandgade Nr. 12, Kjøbenhavn C., inden Udgangen af Juni.

Husflidsbetragtninger.

Af N. C. Rom.

(Fortsat.)

4.

Husbonden.

(Sluttet.)

Er det i f. Nr. fremsatte ikke skjævt og usandt, saa maa enhver Husbond, som savner en saadan Arbejdsøvelse, ofte føle Ulemperne af Manglen og Vanskeligheden ved at tilegne sig det forsømte i den fremskredne Alder, i Mandomsaarene. Men saa vil den i andre Retninger dygtige Husbond og Fader ogsaa føle Vigtigheden af at opmuntre sine Tyende og Børn til fra Ungdommen af at erhverve den Arbejdsøvelse, han selv mangler, overbevist om, at Nævenyttigheden vil blive den opvoxende til Glæde og Gavn, vil fri ham fra mange Fristelser og Daarligheder, som Lediggangen og Kjedsomheden fører med sig for den, der savner Arbejdsøvelse og Arbejdslyst.

Hvor et godt Arbejdsrum hørte til Gaardens Husrum, og hvor det mest fornødne Værktøj og Redskaber var til Stede, var den vigtigste Betingelse for Husflidens Tilværelse givet og Aftenarbejdet vilde ganske vist herved fremkaldes og fremmes mangt et Sted; men for at bære den gode Sag fremad, er det ikke nok, at Vejen gjøres ryddelig for den, at Hindringer fjærnes, den vil som oftest endnu trænge til at støttes, ledes og lokkes frem.

Den Husbond, som har sand Interesse for Sagen, vil derfor ogsaa kunne virke til dens Fremme paa andre Maader. Den tænksomme og retsindige Husbond vil jo altid raade og vejlede sit Tyende paa det bedste, og

Overbevisningen om, at en større Husflid er til Folkenes sande bedste, saa vel som til hans eget, vil lede ham til at finde de gode Midler, der bedst kan anvendes efter Tid og Lejlighed. Det vil ligge ham paa Hjærte hos Folkene at vække Lysten til en bedre Anvendelse af de lange Vinteraftener ved nyttig og fornøjelig Syssel. Han vil, om fornødent, selv anvise passende Arbejde og vil opmuntre Drengene og Karlene til at tage muntert fat ved at forestille dem, hvor godt det er for enhver at have lært at hjælpe sig selv i Landbrugets forskjellige Smaaarbejder, som man ellers maa overlade til fremmede. Er nu Husfaderen selv saa heldig at kunne foregaa dem med et godt Exempel i Henseende til Aftenflid — og det kan han i mange Smaasysler, som med at pille Saasæd o. lign. — saa vil han med god Vilje og aabent Blik for Aftendorskhedens og Ladhedens Uselhed og fordærvelige Følger, kunne udrette meget i sin egen Huskreds og derigjennem, ved Exemplets Magt, paavirke sine nærmere Omgivelser.

Ved sine Bestræbelser for at fremme Husfliden i sit Hjem bør Husbonden imidlertid omhyggelig undgaa endogsaa Skinnet af, at det skulde være af egennyttige Hensigter, han søgte at lokke sine Folk til at arbejde for sig ud over den sædvanlige Arbejdstid; thi da vil sikkert hans oprigtigt velmente Bestræbelser strande. Folkene vil da med mistænksom og uvillig Træghed udrette det paaviste eller befalede Arbejde; de vil ikke faa Smag paa god Anvendelse af deres Aften og vil snart vende tilbage til det gamle Driveri igjen. Husfaderen maa, for at undgaa dette, derfor ikke være bange for at opmuntre Folkene paa en synlig uegennyttig Maade, ved at betale dem en lille Extraløn, eller ved at betænke den villige Arbejder med en lille kjærkommen Gave for saadanne for ham udførte Fritidsarbejder. Derved vil de faa Indtrykket af, at det ikke alene er sin egen Fordel at Husbonden har for Øje, men ogsaa deres; de vil da med langt større Lyst og Iver udrette baade deres Aften- og Dagsarbejde end ellers, og Husbonden vil sikkert, ved forøget Flinkhed, snart faa erstattet sine frivillige Tillægspenge, som han dog ofte alligevel skulde have udgivet til fremmede for saadanne Arbejder.

Saa sandt som at Husbonden har Fordel af Aftenfliden, selv om han ikke har Nytte af selve Aftenarbejdet, i det hans Folk øves mere i at bruge Haand og Tanke i deres daglige Dont, afholdes fra Spil, Svir o. s. v., saa sandt vil Husbonden staa sig ved Aftenfliden, selv om han skal bringe et eller andet lille Offer, eller finde sig i en og anden lille Ulempe for at fremme den i sit Hus. Den Husbond, som er overbevist herom, vil ikke alene med Glæde tillade, men endogsaa paa bedste Maade opmuntre Folkene til at udfylde Aftentimerne med Smaasysler for dem selv eller for deres egen Regning, hvorved de enten kan spare Udgifter, eller kan tjene en en Extraskilling. Han vil herved paa en rigtig sund og praktisk Maade kunne fremme deres Flid og Arbejdslyst, især naar han tillige kan hjælpe dem ikke alene med Materiale og Anvisning til at udføre Arbejdet, men ogsaa med at finde en passende og lønnende Afsætning for de forarbejdede Gjenstande.

(Fortsættes.)

Fra Sverige og Norge.

(Sluttet fra forrige Nr.)

I Gøteborg gaar man dog langt videre i sine Opofrelser. Undervisningen i Arbejde er her fast indført for de øverste Alderstrin i hele Folkeskolen, der har 26 forskjellige Arbejdslokaler og skaffer omtrent 1400 Børn denne Undervisning. Elevernes ugentlige Arbejdstid er 10 Timer. For Ordningen af det hele er ansat en Sløjdinspektør med teknisk og praktisk Uddannelse, en som Arbejdschef fortrinlig dygtig Mand, der har en Løn af 4,000 Kr. aarlig. Sløjden havde ved Forfatterens Besøg i Gøteborg i 1880 kun været i Gang i to fulde Aar; men i 1879 var Udgifterne gaaede op til noget nær 30,000 Kr., hvorfra dog maa trækkes Værdien af de forfærdigede Gjenstande. Lærerlønnen var 900 Kr. aarlig for 7 Timers daglig Undervisning, med 8 Timers Arbejdspligt og med halvtredje Uges Sommerferie og 1,000 Kr. Paalæg efter 6 Aar. Overtid betales med 30 Øre Timen; Snedkere kunde faa indtil 100 Extratimer i Maaneden. Fagene, hvori Undervisnnig meddeltes, var Snedkeri med Drejning, Kurvearbejde, Smedning, Blikkenslageri, Malning og Bogbinderi. Skolen betragter sig som en Forskole for Haandværket, hvorfor Lærerne ogsaa uden Undtagelse er Haandværkere. Af denne Grund maa Eleven arbejde fra en til 3 Maaneder i hvert Haandværk for saa til Slutningen, om dertil kan være Anledning, at havne paa det Værksted, hvor han har vist størst Interesse og Dygtighed. Men det var langt fra altid, at der hertil gaves Lejlighed. Som oftest vilde Eleverne være Snedkere. Man maatte derfor ordne det saa, at lange Drenge sattes ved Drejerbænken, og de smaa til Blikkenslageri, Bogbinderi og Malning. Det gjaldt som Regel, at Læreren skulde vogte sig saa meget som muligt for at hjælpe Eleverne. Hvilke Sager, der skulde forarbejdes, bestemtes af Behovet. Saa vidt muligt søgte man at udføre Arbejder til selve Almueskolen, da man nødig vilde konkurrere med Haandværkere. Da Forfatteren besøgte Skolen, var der saaledes henved en Snes Elektrisermaskiner i Arbejde til Skolens Samling. Alle enkelte Dele blev udførte paa Skolens Værksteder, endogsaa den cirkelrunde Skive, som blev gjort af en almindelig tyk Glasplade. Ligeledes blev der udført Drejebænke, Skoleskabe, opklistret Billeder osv. Eleverne

erholder intet Udbytte af deres Arbejde; men ved Examen tildeltes der de dygtigste en Præmie, forudsat at man ogsaa i Læseskolen var tilfreds med dem. 1,000 Kr. blev i forrige Sommer i dette Øjemed bevilget af Skolekassen. Præmierne bestod i Værktøj eller en Pengebelønning af 5 Kr. 40 Øre efter Elevernes Valg; men de fleste valgte det første. I Gøteborgs ny Folkeskolebygninger er Værkstedslokalerne fra først af byggede og indrettede for deres Øjemed. De er henlagte dels til Kjælder-, dels til Loftetagen og frembyder intet usædvanligt, uden for saa vidt som de er forsynede med et stort Antal meget smaa Vinduer (Forfatteren talte i et Lokale ikke mindre end 12), der staa saa tæt, at de tilsteder Lyset jævn Adgang til alle Rummets Dele. Værelserne er rummelige, og dette behøves, da man ikke sjældent træffer lige til 20 à 25 Elever selv i Fag som Snedkeri og Bogbinderi. Men Følgen af det store Antal er naturligvis den, at Eleverne ikke er vel sysselsatte; mange maa staar ledige. Lærerne udtalte, at de ansaa 15 Elever som det passende Antal. Slojdundervisningen i Gøteborgs Folkeskoler har tiltrukket sig en Del Opmærksomhed og det vist nok med rette, naar Hensyn tages til de store Opofrelser, som Kommunen har gjort derfor, og den Energi og visselig i mange Henseender udmærkede Dygtighed, hvormed den er styret. Men et Spørgsmaal tør det vel være, om der ikke i Ledelsen af denne Anstalt raader en Mangel paa det rette pædagogiske Blik, og om ikke Arbejdsskolen ved saaledes at træde i Haandværkets Tjeneste er kommen i et Spor, hvori den ikke bør gaa. I Gøteborg er der ogsaa en Straffeskole, hvor ulydige og dovne Elever sysselsættes med Arbejde.

I Norge er der ogsaa gjort en Del for denne Undervisning. Kristiania Arbejdersamfund har oprettet en mindre Arbejdsskole, men af større Betydning er Arbejdsskolen i Frederiksstad, der holdes i Gang for Skolekassens Regning. For Haandarbejdet er der indrettet et rummeligt Lokale i anden Etage af en Almueskolebygnings Gymnastikhus. Læreren lønnes med 1,200 Kr. aarlig og har desuden 240 Kr. for 6 Extratimer i Regning. Som Almueskolelærer oppebærer han Statsbidrag, der paa Grund af hans Timetal bliver større end de øvrige Læreres. Han underviser Eleverne i Snedkeri, Drejning, Kurvearbejde, Maling og Blikkenslagerarbejde. Arbejdsskolen har i det hele 60 Elever fordelte paa 4 Partier à 15 Elever. Eleverne faar 12 ugentlige Timer, og hver Elev skal gjennemgaa de forskjellige Arbejdsgrene. De fleste Elever maler deres egne Arbejder. De flinkeste faar i Sommerferierne Lov til at være med ved Malingen i Skolerne og andre kommunale Bygninger og faar herfor 50 Øre daglig. Drengene faar, efter at have været Skolens Elever i to Aar, Lov til at forfærdige sig en Del Værktøj. Anden Opmuntring anses unødvendig, da der er Koncurrence om Pladserne.

I Frederikshald blev der aabnet en Arbejdsskole i Aaret 1876. Byens Brændevinssamlag og Kommunen ydede Tilskud; dette sidste er faldet bort, medens Samlagets Tilskud er voxet til 3,000 Kr. aarlig. Skolen er derfor voxet og har faaet en smuk Samling af Værktøj og Modeller, lige som den det sidste Aar har erholdt til Leje en egen ny Bygning med tre ganske rummelige Arbejdslokaler foruden Modelkammer og Oplagsrum. I Aar vil Skolen flytte ind i en ny opført Almueskolebygning, i hvilken 4 store Rum i Kjælderetagen, hvert paa 14 og 12 Alen og med tilstrækkelig Loftshøjde, er stillede til dens Raadighed. Et af Rummene er blevet afdelt med Panelvæg, saa at Skolen faar et Snedkerværksted, et Rum for Bogbinderi og særskilte Træskærerpartier, et for Maling og Materialier og et Modelkammer, hvori tillige færdigt Arbejde udstilles til Salg. En fast Arbejdsskole for Gutter er ogsaa oprettet i Byens Forstad Tistedalen, med Lokale i en samme Steds opført Almueskolebygning. Arbejdsskolen har sin særskilte Bestyrelse paa 3 Medlemmer, hvoraf det ene skal være Medlem af Sløjdforeningens Direktion og det andet Arbejdsskolens Inspektør. Elevantallet har varieret noget, men var 177 i Aaret 1881. Disse Elever er fordelte paa 14 Partier med gjennemsnitlig 13 Elever paa hvert. 107 af dem er Almueskolebørn, 67 er Elever af Latinskolen og 4 er voxne. 120 er Snedkere, 9 Bogbindere, 43 Skomagere og 5 Skrædere. Alle Bogbinderne og 11 af Skomagerne er fra Latinskolen. Latinskolediscipline har 4 Timer ugentlig; Børnene af Almueskolens Betalingsafdeling 6 Timer, af Friskolen 9 Timer; dog har Skomagerne alle uden Undtagelse haft 6 Timer ugentlig. Skolens Hovedlærer er en Snedker med en Løn af 1,000 Kr. aarlig for 8 Maaneders Undervisning og særskilt Betaling af 50 Øre for hver Undervisningstime i Tidsrummet fra 1. Maj til 30. August. Skolen holdes nemlig i regelmæssig Gang fra 1. September til sidste Dag i April, dog saaledes, at Latinskolens Elever først begynder 1. Oktober. Læreren er forpligtet til at undervise gjennemsnitlig 7 Timer daglig og desuden anvende 6 Timer ugentlig til Værktøjets Vedligeholdelse m. v. Han er en meget dygtig Træskærer og kan ogsaa, om det kræves, give Undervisning i Kurvearbejde, Børstebinderi og Maling, til Dels ogsaa Bogbinderi. Skolen har for Tiden 5 Timelærere, en Skomager med 18, en Skrædder med 6, en Bogbinder med 8 og en Snedkersvend med 6 Timer ugentlig. Timebetalingen for disse er dels 40, dels 50 Øre Timen. I Tistedalen har man desuden en Lærer, der har gjennemgaaet et Par Husflidskursus, i 8 Maaneder af Aaret 13 Timer ugentlig (à 50 Øre Timen). Foruden Skolens mere regelmæssige Virksomhed har der hvert Aar været afholdt Extrakursus. I Aaret 1881 blev der saaledes undervist ved Skolen i Byen 8 voxne Damer og 12 Smaapiger i Bogbinding og Træskæring;

af tidligere afholdte Kursus nævnes et Par i Tilvirkning af Træøfler. I Tistedalen har man ligeledes haft flere Kursus i Snedkeri og særlig for voxne Arbejdere i den Tid af Vinteren, i hvilken disse enten slet ikke eller kun delvis har haft Sysselsættelse ved Savværkerne. Forleden Vinter havde Skolen en Udgift af 347 Kroner alene paa Kontoen Lærerløn til saadan Extraundervisning for voxne Brugsarbejdere. Der gaves ved denne Lejlighed Undervisning til 64 Personer i Kurvearbejde, Blikkenslagerarbejde, Skomageri og Træøffeltilvirkning. Det tør for de to sidstnævnte Fags Vedkommende med Bestemthed udtales, at Undervisningen har vist sig meget frugtbar.

Husflidsudstillinger og Møder.

Efter indgaaede Meddelelser og de forskjellige Lokalblade meddeles følgende:

Husflidsforeningen for Davgaard og Omegn afholdt sin aarlige Udstilling den 21de Maj i Davgaard Kro. Der var mødt 55 Udstillere, og de udstillede Gjenstandes Antal beløb sig til omtrent 500. I Præmier blev uddelt 67 Kr. i Penge foruden nogle Smaagjenstande som Opmuntringspræmier til Børn; disse Gjenstande havde en Værdi af 21 Kr. Iblandt de udstillede Sager fandtes særdeles gode Arbejder; saaledes Træarbejder, River, Skovlskafte, Koste, Skeer, Strikkepinde o. s. v., gode Kurve af grønne og afbarkede Vidjer, gode Halmarbejder, navnlig Maatter, fra Ørum-Davgaard-Engom og Urlev-Stenderup Fattiggaarde, samt fra Drenge i Ammentorps Husflidsskole for Drenge i Hedensted; smukke og nyttige udskaarne Træsager samt Prøver af Drejer-, Børstenbinder- og Bogbinderarbejder. Af kvindelige Arbejder var der flere, som vandt fortjent Anerkjendelse, i det der var udstillet særdeles godt Spind, saavel af Hør- som Blaargarn; af Kludetæpper var der flere, som var godt og smukt forarbejdede ligesom der var gode Prøver af Dynevaar og Lærred. I Syning, Strikning og Hækling var der af Pigerne i Madam Kjærs Haandgjerningsskole i Hedensted udstillet flere Arbejder, som blev befundne at være særdeles godt udførte. Udstillingen kunde i Aar ligesom tidligere glæde sig ved et talrigt Besøg. Kl. 4 blev den aabnet, og kort efter var den store Sal faa fuld af Mennesker, at der i Førstningen var Trængsel. Henimod 300 havde løst Adgangstegn, og naar dertil lægges alle de faste Medlemmer og alle Udstillerne, som havde fri Adgang, kan Antallet af de besøgende anslaas til omtrent 350. Kl. 6 foregik Præmieuddelingen, som Formanden, Lieutenant Eckardt paa Ørumgaard, indledede med et kort Foredrag. Han gjorde opmærksom paa, at uagtet den milde Vinter havde gjort det muligt, at de fleste kunde blive ved deres Agerbrugsarbejde, havde Udstillingen dog fundet stor Tilslutning, hvilket burde være en kraftig Opfordring til Egnens Beboere om at vedblive med at støtte Sagen ved at indmelde sig som Medlemmer af Husflidsforeningen, der kun krævede 1 Kr. i aarligt Medlemsbidrag, og uimodsigelig fortjente fortsat Tilslutning for at kunne vedblive sin smukke Virksomhed.

Nyborg Husflidsforening har efter endt Vinterkursus foranstaltet en Udstilling af Elevernes Arbejder, der omtales som meget gode. De udstillede Gjenstandes Antal er 188, hovedsagelig bestaaende af gjennembrudte Arbejder og Billedskæring, samt enkelte Arbejder i Pap, Indlægning og Børster. Af Eleverne har en søgt Skolen i 4 Vintre, 14 i to Vintre og 15 i en Vinter. Elevernes Antal var ved Skolens Begyndelse 29 Drenge og 2 Piger og ved dens Slutning henholdsvis 22 og 2, i det 2 Drenge forlod Skolen, da de skulde i Lære, to af Mangel paa Lyst, og en rejste bort. Af Eleverne havde en haft en hel og 14 haft halve Fripladser, som alle (ialt 96 Kr.) er skjænkede af Nyborg Husflidsforening. Skolen varer 6 Maaneder med 3 Timers ugentlig Undervisning og ledes ligesom de foregaaende Aar af Premierlieutenant Chr. Madsen. Udstillernes Antal er 22.

Lørdagen den 20de Maj var der en Husflidsudstilling i Kolding, hvor Ritmester Lillienskjold var mødt. Han udtalte, at han der i Byen nden for en Butik havde set nogle meget daarlige Skovle, Hakker og River. Der burde derfor paa Landet oprettes nogle Husflidsskoler, hvor Børnene særlig blev indøvede i Arbejder i Huggehuset. I Byerne burde der drages Omsorg for, at Almuebørnene, der kun gik i Skole om Formiddagen, holdtes til at gaa paa Husflidsskolen om Eftermiddagen i deres lange Fritid og saaledes, i det de øvede deres Hænder til nyttige Arbejder, der kunde give dem Indtægt, tillige uddannede og forædlede Aanden. Han beklagede i det hele, at det var gaaet saa meget tilbage her i Landet med Husfliden; i den Retning kunde vi lære meget af vore Nabolande. Lærer Dreyer fra Bramdrup fremhævede, at det særlig var Lærerne, der skulde bære Husfliden frem, og at det var hos Børnene, man skulde udvikle Sansen og Kjærligheden til Husfliden. Man maatte huske paa, at Husflidssagen havde en alvorlig Betydning for Mennesket, i det den forædlede, og drog man Omsorg for, at Børnene blev dygtige til at bruge Haanden, gavnede man saaledes hele Nationen. Gartner Nygaard fra Kolding gjorde Ritmester Lillienskjold opmærksom paa, at det ikke i Byerne vilde være saa let, som han mente, at lade Almuebørnene gaa om Eftermiddagen paa Husflidsskolen, da de fleste fattige Børn om Eftermiddagen var beskæftigede i Fabriker eller gik Byærender. Lærer Erichsen fra Vejstrup fortalte,

hvorledes han havde faaet en Husflidsskole sat i Gang i Vejstrup. Han selv forstod sig ikke paa Husflid, men indsaa dens Nytte og rejste i Fjor Sommer til Kjøbenhavn for at uddanne sig paa Skolen der. Da han kom hjem, satte han strax Sagen i Gang, men Vanskeligheden laa i at faa de Penge, der behøvedes dertil. Dersom han havde sagt til Børnene, at de maatte hver give saa og saa mange Øre for at komme til at lære at lave alle disse Gjenstande, som han viste dem, var Sagen gaaet i Staa. Skjønt hans Indtægter var smaa, havde han dog selv maattet anskaffe alt det nødvendige Værktøj og Træ, men saa gik Sagen ogsaa godt, og han havde haft stor Fornøjelse af sin Skole i det korte Aar, den havde bestaaet, ligesom han nu ved Gjenstandenes Salg ved denne Udstilling havde Udsigt til at faa sine udlagte Penge igjen. Han sluttede med alvorlig at lægge Lærerne paa Sinde, at det var dem, hvem særlig den Pligt paahvilede at føre Husflidssagen frem. Lillienskjold imødegik Nygaards Udtalelser om, at det ikke vilde være let at faa de fattige Børn i Byerne til at gaa paa Husflidsskolen om Eftermiddagen. Han var enig med Erichsen i, at det særlig var Lærerne, der paa Landet skulde føre Sagen frem, og han vilde ret ønske, at der maatte komme ret mange Ansøgninger fra Lærere om at komme ind paa det Kursus, der nu vilde begynde i Juli Maaned i Kjøbenhavn. Da vi nu havde faaet en Finantslov, vilde der kunne optages adskillige flere end i Fjor. Proprietær Boesen fra Eltang forklarede, at Grunden til, at de ude paa hans Egn ingen Husflidsskole havde faaet, var, at de manglede en Mand med Sagkundskab, der vilde begynde. Lærer Dreyer fremhævede, at det gjaldt blot om, at en eneste vilde begynde, saa kom der nok flere til og bar Sagen frem.

Snesere Sogns Husflidsforening afholdt den 21de Maj paa Snesere Fattiggaard sin aarlige Udstilling, der som sædvanlig var talrig besøgt af Sognets Beboere. Udstillingen var særdeles net arrangeret, og der var fremstillet flere gode Arbejder. Sagen, der har været fremme i en længere Aarrække i dette Sogn, ses tydelig at have slaaet saa dybe Rødder, at den staar fast. Husflidsforeningens Formand, Gaardejer Peder Hansen i Aaside, bød Velkommen og udviklede Husflidens Betydning, saavel for dens moralske Virkninger, som fordi den var „Guld", det er Penge værd. Sognets Husflidsforening arbejdede med en Omsætning af 325 Kr. aarlig og havde 131 Medlemmer, der gav en aarlig Indtægt af 67 Kr. 71 Øre. Han glædede sig tillige over den Deltagelse, Udstillingen havde vundet, og udtalte, at man ikke for Kvindernes Vedkommende maatte betragte Udstillingen som et Udtryk for, hvorledes Husfliden staar i Snesere Sogn, da Kvinderne ikke havde udstillet i videre Omfang. Men vi ved, at Kvinderne driver Husfliden, det er os Mænd, som staar tilbage. Efter en Sang gav han Ordet til Ritmester Lillienskjold, der ønskede, at Snesere Sogns Husflidsforening maatte blive et lysende Exempel. Han vilde ønske, at det maatte blive en almindelig Sag, at Barnet øves i Haandgjerning; det er en vigtig Sag for hele Landet. Naar der spurgtes, om den betalte sig, kunde han svare: Ja. Men den den største Betydning var den moralske, at Børnene kunde se Velsignelsen i Arbejdet. I Alderdommen kunde Husfliden faa Tiden til at gaa, og i mørke Timer, naar Sorgen trykker, vilde Arbejdet lette Sindet. Man var vist bedre tjent med fra første Færd at lære Barnet Haandgjerning end ABC. Det var en Glæde at se, hvilken Lyst Barnet udviste til Arbejdet. Paa Grund af at Barnet ikke fra første Færd lærer at bruge Haanden, kommer det maaske aldrig paa den rette Hylde, da man ikke ved hvilke Gaver, der ligger i det. Naar Forældrene ikke saa tidlig tog Nytte af deres Børn, men lod dem faa en større Undervisning saavel paa Aandens som paa Haandens Omraade, vilde de senere faa større Nytte af dem. Husfliden burde ledes hen til at omfatte nyttige Sager og særlig drives i Huggehusene, saa der altid laa Redskaber færdige, at man ikke i den travle Tid kom til at lide Mangel paa disse. Man saa hos Træhandlerne i Byerne Ting, som Landboerne i Steden for at kjøbe burde kunne sælge til de handlende. Til Arbejdet hører altid Tænkning; Barnet skulde læres at udføre Arbejdet akkurat. Foredragsholderen foreviste flere Gjenstande som Exempel paa, hvor tænksomt et Arbejde kunde udføres. Barnets Arbejde skulde bedømmes, at det kunde faa Fejlene at vide og rette dem; derved fremmes Lysten til at vedblive at arbejde, hvorved det i den ældre Alder holdes fra Svir og Lediggang. Men Sagen trænger til Støtte, og de Mænd, der gaar i Spidsen, maa udvise stor Utrættelighed, som ikke nok kunde paaskjønnes. Han anbefalede særlig Lærerne at tage Sagen op: de vilde derved vinde et stort Kjendskab til Børnene. Dansk Husflidsforening har hvert Aar et Kursus paa 4 Uger, og alle de Lærere, som deltager deri, har oprettet Skoler, og disse gaar alle godt, det gjælder blot at faa begyndt. Taleren sluttede med et Leve for Snesere Sogns Husflidsforening.

Forstander Larsen, Brøderup, anbefalede Sagen i skjæmtefulde Ord, anvendende forskjellige Mundheld og Ordsprog, i det han lagde paa Sinde, at Bidragene burde gjøres større, saa at 131 Medlemmer i det mindste gav 131 Kr. De bedre stillede og Husbonden burde gaa foran og opmuntre til Arbejdet samt yde tilstrækkelige Midler.

Lærer Jensen, Smidstrup, var enig med Ritmester Lillienskjold i, at Lærerne i Almueskolen skulde være Lærere i Husflidsskolen, saavidt de havde Evner dertil. Han anbefalede dernæst en Tanke, der i den

sidste Tid var kommen frem i Sognet, nemlig Bygningen af et Forsamlingshus, hvor der kunde være Plads til et Huggehus for hele Sognet, som var tilstrækkelig stort. I det Lokale, Husflidsforeningen nu havde, kunde der ikke skaffes Plads til mere end det halve Antal Elever. Slige Huse havde man nu mange Steder, og han sluttede med Ønsket om, at Sagen vilde blive gjennemført til Held for Husflids- og Skyttesagen. To Mænd i Sognet vilde yde omtrent Halvdelen af det nødvendige Beløb, og en ene tillige afgive gratis Byggeplads.

Lærer Petersen, Sneserethorup: Denne Udstilling var et Vidne om, at „Tid er Penge". Vi maatte komme bort fra, at „Fritid kun er Drivetid". Naar vi bruger vor Fritid, opsparer vi en Kapital, som vi nok faar Brug for. Den, der drøser sin Tid bort, kommer i en bundløs Gjæld til sig selv, til sit Folk og Land og til ham, der er over os alle. Fra egen Erfaring vidste han, at der ved Husflid i Fritiden kunde tjenes mere end 50 Øre om Dagen, hvilket var en Sum, den ubemidlede ikke havde Raad til at give Afkald paa. Pengene var dog ikke Maalet, men de maatte bruges som Midlet til at naa videre frem i Dannelse og Kundskaber, uden hvilket vi ikke kan tilfredsstille de Krav, Livet stiller. Han troede at Husflidssagen kunde bidrage til, at den ubemidlede fik mere Tid og Lejlighed og Penge til sin Uddannelse. Taleren sluttede med at anbefale Udstillingen ogsaa til Pengepungen.

Formanden modtog Tanken om Forsamlingshuset med Glæde, han takkede Sogneraadet for det Lokale, det ydede Foreningen, men det var ikke rummeligt nok, og det var ogsaa rart at faa Lokalet mere midt i Sognet. Han anbefalede at støtte Sagen ikke alene ved Penge, men ogsaa ved at opmuntre til Arbejdet hjemmefra. Det var dog rart, at ens Folk kunde spidse en Tøjrepæl, eller naar man havde fæstet en Dreng „paa Træsko", at han saa selv kunde sætte en Klampe under, inden Bunden var ude. Vi skulde søge at faa en saadan ren Husflid frem. Foreningen havde i Aar faaet forskjellige værdifulde Præmier fra Dansk Husflidsselskab, som han haabede vilde blive godt modtagne. Dernæst uddeltes Præmierne.

Med Udstillingen var forbundet en Bortlodning, hvortil Lodderne fandt rivende Afsætning, lige som der solgtes en Masse af de udstillede Sager. Udstillingen var i det hele vellykket, og Sognets Beboere kan være stolte af den.

(Næstved Tid.)

Tersle v Sogns Husflidsforening afholdt Søndagen den 21de Maj en Udstilling af Husflidsarbejder i Munkeskov. — Paa en smuk Plads i Skoven var oprejst et stort Telt, smykket med Flag og Grønt, hvori omtrent 400 Gjenstande, kvindelige og mandlige Fritidsarbejder, var udstillede af 62 Udstillere, hvoraf 40 belønnedes med Præmie. I Vinterens Løb var forfærdiget og solgt en stor Mængde Fritidsarbejder af de mandlige Udstillere, som altsaa ikke var med paa Udstillingen. Af de udstillede Gjenstande solgtes en stor Del, da der havde samlet sig omtrent 500 Deltagere i den dejlige lysegrønne Skov.

Kl. omtrent 2 aabnedes Mødet med en Husflidssang fra den med Grønt og Flag smykkede Talerstol, hvorefter Formanden bød Forsamlingen Velkommen og gav Ordet til Lærer Henrichsen (Frøslev), der holdt et med megen Opmærksomhed fulgt Foredrag om Husfliden. Efter Afsyngelsen af en Sang holdt derpaa Højskolelærer Pedersen fra Brøderup et livligt Foredrag om Naturens Indflydelse paa Menneskekarakteren, og derefter talte Højskoleforstander Jørgensen fra Høng i et varmt og hjærteligt Foredrag om den aandelige Husflid for at naa den sande Lykke. — Saaledes vexledes med Tale og Sang, og efter at Præmierne derpaa var uddelte samledes en stor Del af de tilstedeværende til et Fællesmaaltid i et Telt ved Siden af Udstillingen, hvor der atter blev talt gode Ord. Til Slutning betraadte Højskolelærer Pedersen igjen Talerstolen og fortalte et smukt Æventyr fra Norge om Nøkken, der med sit falske Guld og fortryllende Sang bedaarer Menneskebørn, hvilket gav Anledning til en alvorlig Formaning om at søge det ægte Guld, Himmelguldet.

Den i alle Maader vellykkede Udstilling var saaledes endt, og det tør haabes at Interessen for Husflidssagen i Tersle v Sogn vil vise sig at være i stadig Fremgang, saa der til Efteraaret kan tages endnu kraftigere fat paa Ungdommens Opmuntring til en god Anvendelse af Fritiden.

Den 25de ds. afholdes Udstilling paa Samsø.
Samme Dag i Millinge Skole, Svinninge Sogn.
Den 9de Juli i Horne Skole.
Rimeligvis samme Dag i Haagerup Skole.
Den 16de Juli i Jordløse Skole.
Den 22de Juli i Diernisse Skole.
Den 23de og 24de Juli i Faaborg Hotel.
Den 2den Juli i Vesteraaby Forsamlingssal.

Bognyt.

Øl og Brændevin og deres Betydning for Sundheden. Efter Dr. J. Rosenthal. (Andr. Schous Forlag). Til de Ting, der i de senere Aar mer eller mindre maa siges at have staaet paa Dagsordenen og været Gjenstand for Drøftelse ved Møder og i Pressen hører Spørgsmaalet om Brændevinsdrik. Vægtige Stemmer har baade mundtlig og skriftlig løftet sig mod den

stedse tiltagende Nydelse af Spiritus, og før eller senere vil Regering og Rigsdag uden Tvivl blive nødt til at tage Sagen under Overvejelse. Ovennævnte lille Skrift, der er oversat fra Tysk, begynder med at give en kort og klar Fremstilling af Ernæringslærens Grundsætninger, omtaler dernæst de alkoholdige Drikke, Alkoholens Virkning, dens Misbrug og dens Følger og dvæler sluttelig ved Midlerne til at bekjæmpe Drukkenskaben. Forfatteren, der maa anses for at være en dygtig lægekyndig, er en bestemt Modstander af al Brændevinsnydelse. Naar Legemet er udmattet, virker Brændevinen som Pirringsmiddel, og de trætte Lemmer faar atter ligesom for en Stund ny og friske Kræfter, men utvivlsomt, siger Forfatteren „vilde Ro og kraftigt Maaltid have været mere nyttigt for Legemet og udrettet mere. Og i de fleste Tilfælde vil en ordentlig Anspændelse af Viljekraften være i Stand til at yde det samme som Snapsen vel fremebringe paa en bekvemmere Maade, men dog kun ganske forbigaaende. Hvor ofte har jeg ikke set i Krigen paa anstrængende Marscher, i Fugtighed og Kulde eller i Hede den ene Soldat tage sin Tilflugt til Brændevinsflasken, medens den anden kom ud af det uden denne, og dog til sidst holdt længer ud.“ Gribende fremstiller Dr. Rosenthal Brændevinens skadelige, saa ofte dødbringende Indvirkning paa Mennesket. Han skildrer de forskjellige Stadier, Dranfkeren har at gjennemløbe, indtil det ender med Vanvid eller Døden. I en Artikel i nærværende Blad har dette været Gjenstand for udførlig Omtale, og vi skal derfor ikke opholde os længer derved, men kun gjengive hans Ord om Alkoholens ødelæggende Virkninger selv efter at Døden tilsyneladende har gjort Ende derpaa: „Det er ikke nok, at en stor Del af Drankerne ender deres Dage i Daareanstalter, ogsaa deres Børn henfalder til Sindssyge. Det er fastslaaet, at en meget stor Del af Aandssyge enten stammer fra Aandssyge eller fra Drukkenbolde og ligeledes leverer Efterkommerne af disse et stort Tilskud til Forbryderverdenen.“

Som de bedste Midler mod Brændevinsdrikkeriet, lige meget enten den nydes snapsevis eller pæglevis, anbefaler Forfatteren en maadeholden Brug af godt, sundt Øl, der vel ogsaa nok indeholder Alkohol, men i langt mindre Grad, og hvis gode Egenskaber overvejer de slette. Endvidere anbefales Kaffe og Te som Drikke, hvoraf en Kop selv i Øjeblikket er langt mere forfriskende og styrkende end et Glas Brændevin, foruden at det jo i sig selv er sundt og gavnligt. Til Slutning ivrer Forfatteren stærkt imod den paa Landet herskende Skik at give Arbejdere, Haandværksfolk og Postbude en Snaps. „Vidste man blot, hvor gjærne saadanne Folk (naar de da ikke er Drankere i Forvejen) tog mod en Kop varm Te eller Kaffe, saa bød man dem aldrig Brændevin. Selv om man kun har været Aarsag til, at der drikkes en Snaps mindre, saa har man dog gjort noget godt i denne Henseende.“ Vi anbefaler paa det varmeste det lille Skrift til vore Læseres Opmærksomhed.

Almennyttigt.

Et godt Ord fra Hindholm Folkehøjskole.

I et Indbydelsesskrift fra denne Skoles Forstander, Chr. Nielsen, hedder det:

„Det er Skolens Formaal at vække Kjærlighed til Fædrelandet, Liv og ædel Virkelyst hos den unge, at vejlede ham til Arbejdsomhed, Orden og Sømmelighed samt til Oplysning i Særdeleshed om alt, hvad der vedkommer Landboens Virksomhed som dansk Borger, som Medlem af en Kommune, som Husfader, Søn eller Tyende og som forstandig Agerdyrker.“ — Det lille Skrift indeholder en Henvendelse til Lærlingerne ved Undervisningens Begyndelse, hvori der bl. a. udtales: Maalet for vort Liv er: personlig Udvikling, Dannelse og Vækst af det menneskelige i os, vor Kjærlighed, Samvittighed, Forstand og Vilje, og vi skal komme til at se det klarere og nærme os det lidt her i Skolen. Er dette ikke Maalet, saa har vor møjsommelige Vandring intet evigt Maal. Jeg tror paa det, som eders og mit Livs Maal. Vore Hjærter kan elske det og længes efter at naa det. Det kan ikke udtrykkes i bedre Ord, end det er sket i de Ord, I ogsaa kjende: Vorder fuldkomne, som eders himmelske Fader er fuldkommen! Det er dette Maal, vi skal have for Øje i Skolen, paa Marken, i Værkstedet, paa Torvet, i glade Samlag, paa Sygesengen, under hele Vandringen, medens Vejen fører op ad stejle Skrænter, hvor kun den staar fast, der har det for Øje, til Højder, hvorfra vi skuer ud over den arbejdende og myldrende Menneskehed, eller ned i lave Egne ud i Livets Sumpe, hvor det er vanskeligt at faa Fodfæste. Ligesom der i alt Tovværket paa vor Orlogsflaade er indvundet en rød Traad, der gaar helt igjennem det længste Tov, saaledes skal Troen paa Fremskridt, Kjærlighed til Udvikling, Længsel efter Fuldkommenhed være den røde Traad, der gaar igjennem vort Liv under dets vexlende Vilkaar. — Men — det gaar langsomt, meget langsomt. Det maa tages i smaa Slag. Vi har, Gud ske Lov! Tiden for os — og Evigheden med. Vi kan naa Maalet, om det ogsaa gaar langsomt, om vi end kun kan tage smaa Skridt og gjøre korte Dagsrejser. Eders Ophold paa Hindholm er en Hjælp til at komme nogle Skridt fremad. Jeg gjentager, hvad jeg begyndte med at sige: vi har ikke noget nyt for med eder. Arbejdet her er en Fortsættelse; det er en Fortsættelse af den Opdragelse, som Hjemmet, Børneskolen, Aftenskolen, de Bøger, I har læst, Arbejdet, Livet hidtil har givet eder. Denne Opdragelse skal her føres lidt videre, og der er mindst af alt Tale om at tilendebringe den. Naar I om et halvt Aar flytter herfra, glæder jeg mig kun ved dem af eder, der føler, at de er langt tilbage, at der er uendelig meget at lære i Ungdommens, Manddommens og Alderdommens Dage, og der vil betragte hele Livet som en Læretid og Voxetid.

I en Artikel om Arbejdsforholdene paa Landet i Nationaltid., siger Pastor R. Volf bl. a.

Jeg tror, at Husflidssagen bør støttes kraftigere baade af private og af Staten. Vi indfører meget for meget. Hvorfor skal vi t. Ex. være saa udygtige, at vi ikke selv kan lave Legetøj til vore Børn, som nu kjøbes i dyre Domme hos Tyskerne? Den danske Natur er noget langsom, noget tung; men vi maa kunne tage os sammen. Jeg har i min Barndom i Fyn kjendt mange Husmænd, som om Sommeren rejste til Kjøbenhavn som Murere, og de dygtigere, ædruelige Mænd fandt let Arbejde — om Vinteren levede de af Udbyttet i Forening med, at de lavede Træsko eller andre Trævarer. Dette er et Bevis paa, hvad Driftighed kan udrette. Og det er jo bekjendt, at Befolkningen i langt fattigere Lande kan ved Flid og Nøjsomhed staa sig meget godt. Hvad jeg her har sagt, skal dog ikke saa meget være en Bebrejdelse til den fattige Arbejder som et Spørgsmaal til Samfundet, om det ikke kan gjøre mere end hidtil for at hjælpe ham til Arbejde.

Sæbekogning.

Det hænder sig undertiden, at Svin og andre Kreaturer dør af Sygdom, og at de da begraves og saaledes ikke kommer til Nytte, skjønt de i levende Live havde en temmelig betydelig Værdi, og dog kan man anvende selvdøde Dyr paa en saadan Maade, at der bringes et ret antagelig Udbytte af dem, og da dette Blad kommer ud til mange, for hvem det kan hændes, at de mister f. Ex. et godt, fedt Svin, som de da vil grave ned i Møddingen, saa vil jeg ved disse Linjer gjøre mit til, at de for Fremtiden lader være med at henkaste selvdøde Svin, Faar, Heste og Køer, saa at de ingen Nytte faar af dem. Man kan nemlig koge Sæbe af selvdøde Dyr, og hvem, der nøjagtig vil følge min Forskrift skal visselig faa Grund til at takke mig for et særdeles godt Raad.

For hvert 50 Pd. Flæsk eller Kjød, tages 30 Pd. Soda og 10 Pd. ulæsket Kalk. Først kommes saa meget Vand paa Kalken, at den kan blive godt læsket, hvorpaa Sodaen kommer deri; nu hældes der under stadig Omrøring 38 Kander kogende Vand paa Massen, som saa bliver staaende, til Luden er klar. Af den klare Lud øser man saa meget, man kan faa, hvorpaa der atter hældes 38 Kander kogende Vand paa Bundfaldet under stadig Omrøring; dette henstaar nu til Afklaring. Med den først aføste Lud sætter man Flæsket, der er skaaret i Stykker paa nogle faa Pund, over Ilden; ogsaa Ben og Indvolde tages med. Man lader nu Flæsket koge i 4 Timer, medens man af og til hælder Halvdelen af den sidst aføste Lud paa saaledes, at det hele, der bestandig maa omrøres, ikke gaar af Kog. Derefter kommes 4 Kander groft Salt deri, hvorpaa det koges i 5 Kvarter. Det bemærkes udtrykkeligt, at man slet ikke maa komme Lud i, efter at Saltet er kommet til, da Sæben ellers ikke vil skille sig fra Luden. Nu tages Massen af Ilden og staar urørt til næste Dag. Man skærer da Sæben oven af og lader den koge 3 Kvarter med den anden Halvdel af den sidst aføste Lud, hvorpaa Massen henstaar til næste Dag, og, naar den er fuldkomment afkølet, er Sæben færdig; den skæres da i Stykker og lægges paa Hylder til Tørring. Jo bedre Blodet er kommet af Dyret, desto hvidere bliver Sæben, men man kan koge denne, selv om der ikke er kommet Blod af Dyret før det døde. Jo federe Dyret var, desto mere Sæbe faar man. Et Svin paa 100 Pd. gav 9 Lpd. 8 Pd. utørret Sæbe; en So paa 13 Lpd., levende Vægt, gav 26 Lpd. Sæbe, der solgtes til 3 Kr. 33 Øre pr. Lpd., og Nettoindtægten af Soen blev ca. 52 Kr. Da den kunde være solgt til 5 Kr. pr. Lpd., levende Vægt, var Tabet forholdsvis ringe.

K. M. L.

Ribsvin.

(Efter „Zeitschr. f. Elsass. Lothr.") — Bærrene (den almindelige røde Sort er den bedste) plukkes, naar de er fuldstændig modne, men ikke overmodne eller indskrumpede, paa en tør og varm Dag. Har man Grund til ikke at afvente denne Modenhedsgrad, kan man lade dem henstaa til Eftermodning i Kurve eller i Bunker, i en tre, fire Dage, men i saa Fald maa de plukkes meget omhyggelig og ikke knuses. At fratage Stilkene bidrager væsentlig til Vinens Finhed. Bærrene kommes nu i et stort Kar, som dækkes med et Laag eller Klæde og hensættes i Kjælderen, hvor det henstaar urørt i en sex til otte Dage, hvilket bevirker, at Huden bliver blød. Efter denne Tids Forløb lægges Bærrene i et rent Klæde og udpresses i en almindelig lille Frugtpresse. Hvem der ingen Presse har, kan udpresse mindre Kvantiteter med Haanden. Mængden af den udpressede Saft noteres nøjagtig, og Saften fyldes da i et rent og ikke svovlet Fad. Saa mange halve Potter Saft man har faaet, lige saa mange Pund hvidt Sukker (ikke Druesukker) slaas i haandstore Stykker og opløses i en dobbelt saa stor Mængde koldt eller lunket Vand, som Saften udgjør, hvorefter det ligeledes hældes paa Fadet. Man maa endelig ikke tage mindre Vand. Fadet, som under Gjæringen ikke maa være helt fuldt og heller ikke fast tilspunset, lukkes nu med et saakaldet Gjærspun. Det simpleste Spuns, som ogsaa er fuldstændig brugbart, er en i Spunshullet passende Prop af Kork eller blødt Træ, gjennemboret i Midten; i Gjennemboringen stikkes et nøje passende Glasrør, f. Ex. et Stykke Barometerrør saa langt ned, at Enden ikke kommer til at røre ved Vædsken. Endelig tilstoppes Glasrøret med en Smule løs Vat, hvorved vel Kulsyren kan slippe ud, men den ydre Lufts Indtrængen og dermed Eddikedannelsen forhindres. Spunset maa tilpasses nøje med omviklede Klude. Naar nu Gjæringen er til Ende, kan Fadet tilspunses; men det er ikke raadeligt at lade det være helt fuldt, da Vinen arbejder selv efter Aftapningen. Meddeleren har haft Vin liggende under Gjæring i 2 Aar og $1^1/_2$ Maaned uden at aftappe den. Vinen var da ved Aftapningen meget fin og havde kun meget lidt Bærme. Vil man give Vinen en særegen Buket og en mørkere Farve, saa kan man ved Presningen tilføre $^1/_5 - ^1/_7$ Solbær. Det er indlysende, at denne Vin kan fremstilles billig ved lave Sukker- og Ribspriser. Aftapningen kan ske det følgende Foraar, men er ikke ubetinget nødvendig, lige saa lidt som Efterfyldning. Fyldt flaskemoden paa Flasker og godt tilproppet holder Ribsvinen sig aarevis og bliver finere og bedre med Alderen. Den smager som Sherry, har en fin Buket, er varm og som Følge deraf snarere anvendelig til Frokost og Dessert end til Bordvin.

Dansk Husflidsselskab.

Medlemsbidraget for dette Aar vil blive inddraget ved Postopkræving i Juni fra de ærede udenbyes Medlemmer, som ikke har givet Anvisning paa Beløbets Indbetaling paa anden Maade.

De ærede Bestyrelser for Husflidsforeningerne bedes saa tidligt som muligt indsende Meddelelse til Dansk Husflidsselskabs Kontor om Tiden for Husflidsmøder og Udstillinger, for at denne, om muligt, i Tide kan blive meddelt i Selskabets Organ.

Indhold: Dansk Husflidsselskab. — Kursus til Uddannelse for Lærere. — Husflidsbetragtninger, af N. C. Rom (Fortsat). — Fra Sverige og Norge. — Husflidsudstillinger og Møder. — Bognyt. — Almennyttigt. — Dansk Husflidsselskab.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 42. Søndagen den 16de Juli 1882.

Ungdomstiden.

Vor Ungdom er en fager Tid
saa vist for god til Døs og Dvale,
da gaar vi ud til virksom Id
med Foraarsbud som liden Svale,
der kommer fra en solrig Kyst
og bringer Bud fra fjærne Lande
om Sollys, Vaarkraft, Foraarslyst
til Nordens øde, kolde Strande.

O, lad os gaa med Foraarsbud
fra Ungdoms lyse Drømmerige
i munter Kamp mod Storm og Slud,
saa faar vi Vintren til at vige!
For Morgensol maa Natten fly,
og Vaarsol løser bundne Vande,
saa lad os sprede Mulmets Sky
med Lys fra Ungdoms Morgenlande!

Ja, vi vil ringe Vaaren ind,
„thi der er Foraar i vort Hjærte“,
og i vort ungdomsglade Sind
vi gjemme trofast, hvad vi lærte,
at Mulm er Død, men Lyset: Liv,
derfor vi Lyset hjem vil bringe.
— Oplysning er et Guddoms-Bliv,
derfor vi Kundskabs-Faklen svinge!

Carl Maribo.

Om Folkefester og Folkeforlystelser.

Af Chr. Nielsen.

Forstander paa Hindholm Folkehøjskole.

„Mennesket trænger til Fester, der kan forfriske hans Aand, give hans Legeme Hvile og aabne hans Hjærte. Kan han da ikke finde dem uden for de grove Nydelser? Statsøkonomerne har i lang Tid søgt efter den bedste Anvendelse for Menneskenes Virksomhed. Ak! kunde jeg blot udfinde den bedste Anvendelse for deres Fritid! Arbejde vil man nok finde til dem, men hvem vil skaffe dem Forfriskning? Arbejdet skaffer dem det daglige Brød, men det er Munterheden, der giver det Smag. I Tænkere! ser til at finde Fornøjelser! skaffer os Forlystelser uden Raahed, Nydelser uden Egenkjærlighed; opfinder os et Karneval, der kan gjøre alle glade og ingen skamfulde.“

Saaledes skrev Emil Souvestre for næsten en Menneskealder siden, og hans Ord fortjener endnu at mindes. Thi endskjønt Folkefester og offentlige Forlystelser netop i denne sidste Menneskealder er komne ganske anderledes i Mode, end de var før, saa er det et Anliggende, der er lige saa vigtigt som nogen Sinde for Folkets Venner, at skaffe Forlystelser uden Raahed, Nydelser uden Egenkjærlighed. Grundlovsfester, Mindefester, Skyttefester og almindelige Folkefester følger Slag i Slag hele Sommeren igjennem. Men deres Mangfoldighed maa nødvendigvis fremkalde nogen Frygt med Hensyn til deres Indflydelse paa Befolkningens Tænkemaade og Vaner, og det er i hvert Tilfælde ikke urimeligt at spørge: Er der ikke Fare for, at Folkefesterne bliver til blotte og

bare Forlystelser, saa vi tilsidst kun beholder Navnet tilbage?

Spørger vi Peder eller Povl, der pynter sig efter Middag den 5te Juni eller en anden Festdag for at komme med: „Hvad vil du der?" saa svarer han i de allerfleste Tilfælde: „Jeg vil more mig!" — Nu, det er ikke saa galt. Han har arbejdet stadigt og godt i lang Tid, og nu føler han Trang til at høre, se og være med til noget andet end Arbejdet for det daglige Brød. Afvexling af Arbejde, Hvile og Adspredelse maa til, hvis Legeme og Sjæl skal holdes friske. Ideligt Arbejde og ingen Fornøjelser gjør Hans dum. Vi har intet imod, at Peder eller Povl vil more sig; det vilde være Daarskab at laste ham derfor. Virkelige Folkefester tilfredsstiller ogsaa i denne Retning en almindelig Fornødenhed, uden at de behøver at synke ned til at være blotte og bare Forlystelser. Ja, de gjør det allerbedst, jo højere de holder Aanden, Tonen og Stemningen hos de forsamlede. Men i Virkeligheden vil hverken de, der foranstalter en saakaldet Folkefest, eller mange af dem, der deltager i den som Gjæster, indrømme, at Øjemedet er Morskab. Hvis de gjorde det, saa kalder de den slet og ret Folkeforlystelse. „Det er ej blot til Lyst," siger Høkeren, der opstiller sit Telt paa Festpladsen og ordner hele Batterier af Flasker inde i Teltet. „Her skal tjenes Penge for Alvor!" Nu er der ganske vist noget i, hvad en Engelskmand har sagt: at Folk sjælden er beskæftigede paa en mere uskyldig Maade, end naar de er beskæftigede med at tjene Penge. Men ikke desto mindre er den Slags Alvor farligere for Festens Karakter end Peders eller Povls Trang til Morskab. Ved at indbyde til en Folkefest har Festudvalget givet til Kjende, at Sammenkomsten har et alvorligt Øjemed, og det vil til det yderste hævde den en Plads i Rækken af de folkelige Opdragelsesmidler. Ved Siden af Gyngen med dens Indretninger for kjørende og ridende og af Telte med Mad og Drikkevarer er der derfor opført en Talerstol, hvorfra gode Ord lyder til de forsamlede. Det er de gode Ord, der skal fremkalde den festlige Stemning. Det afhænger af Ordets Kraft og Myndighed, om det bliver en Folkefest, eller om det hele kun bliver en Masseforlystelse.

Hvilket er da Folkefesternes Øjemed?

Da Steen Steensen Blicher i sin Tid talte og skrev for at fremkalde Folkefester hos os, var det sandelig for noget bedre end Løjer og Forlystelser, han virkede. Han saa hele Befolkningslag og Samfundsklasser leve uden Samfundsfølelse, uden Bevidsthed om det fælles Kald, den fælles Opgave og de fælles Pligter. Livet drejede sig altfor meget om smaa og stedlige Interesser, der splittede Befolkningen i Klasser og Kliker. Det gjaldt om at vække, at samle, at forene det adskilte, saa at flere og flere maatte bringes til at føle og forstaa, at naar et Lem lider, saa lider de alle. Hvad der var almindelig Mening i en By, var det ikke i en anden. Hvad man tænkte i Sorø Amt, var ubekjendt i andre Egne af Landet. Den almindelige Mening paa Herregaarden var forskjellig fra, hvad der gik og gjaldt i Præstegaarden og Bondegaarden. Noget var den højeste politiske Visdom i Stæderne og noget andet paa Landet, og i mange Kredse betragtedes det som et Særkjende paa den gode Borger slet ingen Mening at have om de almindelige Anliggender. Man røgtede sit Kvæg og passede sin Handel og spurgte ikke om ret mange andre almindelige Anliggender end om Priser, Vejr og Vind.

Men nu er det jo sandt, at for at et Samfund skal kunne bestaa, det er: for at en Mængde Mennesker, Kvinder, Mænd, gamle og unge, rige og fattige paa de forskjellige Udviklingstrin og under forskjellige udvortes Vilkaar skal kunne leve med hverandre, maa der være et Fællesskab i Følelser, Vaner og Forestillinger, der holder disse mange sammen, og skal det gaa fremad i Kraft og Dygtighed, maa dette Fællesskab blive stærkere og mere bevidst. Thi Udviklingen fører med sig, at Forskjellighederne bliver større, og derfor maa det Baand, der holder det hele sammen, blive stærkere. Sker dette ikke derved, at Fædrelandskjærligheden styrkes, at Kjærligheden til det hele og fælles, og Lysten til at tjene det holder Egenkjærligheden Stangen, og at der under de personlige Meninger og Partimeninger bevares et levende og stærkt Grundfond af fælles Overbevisninger om, hvad der er sandt og godt, saa er Samfundets Opløsning begyndt. Et Rige, som er splidagtigt med sig selv, bliver øde, og et Hus, der er splidagtigt med sig selv, falder. Det gjaldt derfor, som det gjælder endnu, om at vække en virkelig offentlig Mening om de fælles Anliggender, og at skaffe den Værd ved at lede den til at søge Sandhed.

Dette saa St. St. Blicher, der var lige saa stor Folkeven og Fædrelandsven som Digter, og for at tilvejebringe en Fremgang til det bedre i denne Retning, var det, at han vilde, at Mænd og Kvinder af forskjellige Samfundsklasser, Anskuelser, Opdragelse og Livsvilkaar skulde samles. „Det er gaaet op for mig," siger han, „at det maa være min og hver ærlig Dannemands Bestræbelse at vække Almenaand, fremme og befæste Samdrægtighed, Lighed for Lovene, baade Statens Love og Selskabelighedens Love; at opflamme Kjærlighed til Fædrelandet med Hengivenhed til dets første Mand, Kongen, at styrke Arbejdskraft i Fred og Stridskraft i Krig; med et Ord: at bringe hendøende Kræfter til Live, opildne de opvaagnende og virke til at lede dem i et heldigt Spor, der allerede er lysvaagne." Derfor begyndte han sin Tale ved en af de første Folkefester paa Himmelbjærget saaledes: „Hvad skal vi saa snakke om heroppe? — Saamænd, jeg ved ikke noget bedre end om

Danmarks Gjenfødelse til et kraftigt, selvbevidst Folkeliv!" Ved klar og sund Tale skulde Samfundsfølelsen og Samfundsbevidstheden vækkes og oplyses, og de forskjellige Lemmer paa Folkelegemet bringes til at give Følelsen for og Tanken om Enhed og Enighed Rum.

Og Fynbo og Jyde og Sjællandsfar
til et Hus vi alle jo høre!
Gud Fader os alle i Troskab bevar
og alle til Enighed føre!

Det var altsaa vore første Folkefesters Øjemed at vække, nære og oplyse Følelsen for alt det fælles; dette er deres Bestemmelse endnu og vil altid vedblive at være det.

Har nu ogsaa i Almindelighed de saakaldte Folkefester denne Karakter?

Der holdes ganske vist stundum vellykkede, virkelige Folkefester, der har en overvejende god Indflydelse. Alligevel tror jeg, at man maa svare paa det foranstaaende Spørgsmaal; „Nej, ikke saa ganske!" Ved mange af dem er der Skrig nok, men kun lidt Uld; megen Spisen, Drikken, Syngen og Dansen, men lidt af festlig Stemning, af dansk og folkelig Tone. En Flok samles omkring Talerstolen en Timestid og lytter til nogle magre Taler, til daarlige Vittigheder og Partitalemaader uden Saft og Kraft. Et større Antal Gjæster stormer Batterierne i Høkerens Telt eller forbereder sig til Festmaaltidet eller Dansen, der for dem er den egentlige Fest. „Festen begynder med Kanonskud og ender med Fyrværkeri," hedder det i Festudvalgets Indbydelse i Bladene. Jo, Tak! Kunde Rabalder hjælpe, saa burde Blicher have holdt sin Mund; det har der aldrig været Mangel paa, og det er der heller ingen Mangel paa endnu; men der skal mere til en Folkefest end Rabalder, Mad, Drik, Dans og Fyrværkeri. I altfor mange Tilfælde er det en Misbrug af Ordet, naar man udsender en saa lokkende Indbydelse. Thi der bliver ingen Fest af; det hele bliver til Løjer. Det burde have heddet i Indbydelsen: „Løjerne begynder med Rabalder og ender med Brøvl!"

Hvad er da Aarsagen til, at Folkefester ikke sjælden ender med at blive blotte og bare Forlystelser?

Den er, at det gaar for tit paa med dem. „Vi faar for meget af det gode." Skal vi kunne vente Lykke til at fejre Folkefester i Ordets sande Betydning, saadanne Fester, der er virkelige folkelige Opdragelsesmidler, maa de være sjeldne, saa at de kan formaa at samle Kvinder og Mænd af alle Samfundsklasser fra store, vidtstrakte Kredse. Naar der hver fjortende Dag indbydes til Fest nu i et Sogn og nu i et andet i alle mulige og umulige Anledninger, hvorledes skal man da kunne vente andet, end at de fleste Sammenkomster af den Slags bliver til kjedelige, sløvende og ødelæggende Løjer? Hvor skal der komme Talere fra? Dersom det nemlig er sandt, at det er det gode og myndige Ord, der især skal fremkalde den festlige Stemning, og dersom dette navnlig skal lyde om „Danmarks Gjenfødelse til et kraftigt, og selvbevidst Folkeliv", saaledes som vi hørte af St. St. Blicher, saa gjælder det om at faa Talere, der ikke blot har Hjærte for Fædrelandet, men der har klare, sunde, vel gjennemtænkte Tanker og Evne til at fremsætte disse i et folkeligt Sprog. Men at tale paa en livlig og klar Maade til store Forsamlinger forudsætter Dannelse, ved hvilket Ord jeg ikke tænker paa skolemæssig Afrettelse, men paa personlig Udvikling og Modenhed, enten saa denne er erhvervet i Skolen eller i Livet uden for Skolen. Jo rigere Dannelse desto bedre. Uden Dannelse bliver Talen enten en aandløs Fremførelse af almindelige Sætninger, af blotte almindelige Talemaader, eller den vil løbe ud i lutter Smaating. Kun en ægte Dannelse, kun sand personlig Udvikling udruster en Mand til at tale om almindelige Anliggender med tilbørligt Hensyn til Tid, Omstændigheder og Forhold paa en saadan Maade, at andre kan have Gavn og Glæde af at høre ham. Og det bør være Mænd af den Slags, der fører Ordet ved de virkelige Folkefester, ikke om Partianliggender, men om fælles, almindelige og store Anliggender. De bedste og mest ansete Mænd af alle Partier bør tale ved Sammenkomster, hvis væsentlige Maal dog er at vække Følelsen af, at vi hører sammen, hvad der end adskiller os, at styrke Viljen til at staa Last og Brast med hverandre for det fælles Fædreland. Men hvorledes skulde de kunne give Møde ved den Mængde af offentlige Sammenkomster, vi har lagt os efter at holde i de senere Aar? Talerstolen mister sin Anseelse, Ordet sin Indflydelse, og „Indflydelsen" udaf Flasker, Glas, Krus og Kander træder i Stedet.

Desuden, man spekulerer i Folkefester; der skal tjenes Penge ved dem, og denne Omstændighed er baade Aarsag til, at der holdes saa mange, og at de saa hyppigt mislykkes. Ejere af Festpladser, Værter, Gjøglere og Selskaber, der trænger til lidt Skillinger, spekulerer omkap. Som Følge heraf gribes enhver Anledning ved Haarene til at tromme Folk sammen, og der gjøres de største Anstrængelser for at hitte paa noget, hvormed Publikum kan more sig — for Betaling naturligvis, men saaledes, at det hele forvandles til blot og bar Forlystelse, til Gjøgl. Hvorledes skulde en alvorlig Aand kunne herske i Sammenkomster af den Slags? Nej, Fester uden Anledning, Taler uden Aand, Gjæster uden Stemning, det hele begyndende og endende med Rabalder, Brændevin, Dansen, Syngen og Fyrværkeri, dette kan aldrig blive andet end Gjøgl.

Hvis jeg har Ret i, hvad der er sagt i det foregaaende, hvad har vi saa at gjøre?

Vi skal søge at forhindre slette Folkefester, det er: Masseforlystelser, der er lagte an paa for slet Vindings Skyld at tilfredsstille vore lavere Tilbøjeligheder, der ikke desto mindre kaldes Folkefester i Indbydelserne, som ved dette Navn stikker Folk Blaar i Øjnene, lover god Vin og opvarter med Brækvand! Enhver af os har dog nogen Indflydelse paa den almindelige Mening i den Kreds, hvori han lever. Paa denne er det, vi skal virke, saa at det kommer til at staa klart for saa mange som muligt, at Folkefester skal være Fester for Aand og Hjærte og være i Stand til at give Livet en sund og god Næring. Stiller den almindelige Mening denne Fordring til enhver Folkefest, saa lader man sig ikke lokke af Indbydelser, uden hvor der er Vished for, at den nogenlunde sker fyldest; saa lader Folk sig ikke narre af Løfter om Kanonskud og rigelige Anstalter til Armenes, Benenes, Mavens og Øjnenes Forlystelse, og saa bliver Indbydelserne sjældnere. Vi skal selv holde os borte fra og afholde alle, vi har nogen Indflydelse paa, fra Deltagelse i Masseforlystelser, der foranstaltes under Navnet Folkefester, og der altsaa viser et falsk Flag.

Som det foran blev sagt, kan Forlystelser baade være uskyldige og gavnlige. Men de skal i Almindelighed være henviste til de mindre Kredse, til den huslige Kreds, Familie- og Vennekredsen, i hvilken Manden kan følge sine Folk med Øjnene, og Faderen vaage over sine Børn, og i hvilken alene den Omstændighed, at den ene kjender den anden, lægger Baand paa Raaheden. Det er Munterheden, der giver Brødet Smag. Derfor hører det i Virkeligheden ogsaa til en Husbondes Pligter at skaffe sine Folk Fornøjelser, der kan gjøre alle glade og ingen skamfulde, ved f. Ex. at foretage en Skovtur med dem og ved at lade dem tage Del i de smaa Familiefester, der indtræffer i Aarets Løb. Ved store Masseforlystelser er derimod næsten enhver Kontrol umulig. De daarligste Instinkter har frit Spillerum, og de unge, der har Tilbøjelighed til Drik, Fraadseri og Uteerlighed, kan skabe sig næsten saa galt, de vil. Hvo kan da undre sig over, at Grunden til megen Elendighed, til livsvarig Anger og Lidelse lægges ved disse? Men vi gamle skal ikke toe vore Hænder og sige: „Vi er uskyldige," om vi end har siddet aldrig saa skikkeligt i Kakkelovnskrogen, mens de unge gik paa Glatis og faldt. Hvorfor har vi ikke brudt os om at forstaa dem? Hvorfor har vi glemt, at vi selv en Gang var unge, og at vi da trængte til Fornøjelser? Hvorfor er vi tit saadanne egenkjærlige Pharisæere, at vi gjærne vil have deres Arbejde, gjærne vil have dem saa skikkelige som muligt, fordi det saa er sikrere og nemmere for os at have med dem at gjøre, medens vi ikke bryder os om at skaffe dem uskyldige Glæder og at dele disse med dem? Det er Synd af os, naar vi forsømmer de mange smaa Lejligheder til at skaffe vore unge Medarbejdere Forfriskelse og Glæde, naar vi undlader at skaffe dem Adgang til de smilende og grønne Steder, hvorpaa de kan forfriske sig efter Arbejdet og Møjen. Men — med Hensyn til Trangen til Fornøjelser gjentager jeg: den bør man især skaffe Tilfredsstillelse i smaa Kredse. Alene derved kan de blive til Gavn og sand Glæde under en god Kontrol, og alene derved kan de bringes i et passende Forhold til Arbejdets Natur, til Tid, Lejlighed, Smag og særlige Omstændigheder.

Hvad Folkefesterne angaar, da paaligger det os at bidrage, hvad vi formaar, til at vi kan faa enkelte, men ogsaa virkelige og store Folkefester med de bedste Taler og den bedste Sang og med den fuldstændigst mulige Udelukkelse af Gjøgl. Vi bør tage Del i dem og ikke lade os afholde derfra af Gnavenhed, Særhed, Tandpine eller honnet Ambition. Befolkningen vil more sig, men den vil ogsaa gjærne høre og lære, derom vidner tilstrækkeligt den dybe Tavshed, hvormed en Mand, der siger Sandhed paa en fattelig Maade og i en kjærlig Aand, i Reglen bliver hørt. Og vi trænger i Dag ligesaa fuldt, som da Blicher talte og skrev om Folkefesterne, til at mindes om, at vi hører sammen, „naar et Lem lider, lider de alle, og naar et Lem holdes i Ære, fryder alle de andre Lemmer sig!"

Husflidsbetragtninger.

Af **N. C. Rom.**

(Sluttet.)

5.

Ungdommen.

Det vil sikkert snart gaa op for den unge, at, i det han vænner sig til at benytte sin Frihed til nyttigt Smaaarbejde, vil han tjene sig selv godt saa vel som sin Husbond; men den synlige Pengefortjeneste eller Husbondens Velvilje er, som forhen paavist, ikke de største og vigtigste Fordele, som Aftensliden bringer sin Udøver. Og dog vil de Smaaskillinger, Karlen indvinder ved sit Aftenarbejde, kunne have en god Indflydelse paa ham, langt udover, hvad de egentlig er værdt i Forhold til hans Løn. Denne faar nemlig Karlen paa en Gang (hvis han, som des værre kun alt for ofte er Tilfældet, ikke optager den efterhaanden, som den fortjenes); den kommer ligesom af sig selv, og derved savner han den klare Bevidsthed om, hvor meget Arbejde i Grunden hver Skilling har kostet ham; ved Fritidsarbejdet til en lille Bifortjeneste bliver dette ham netop klart. Medens Matrosen — som af samme Grund ogsaa som oftest savner Bevidstheden om Pengenes Værd i Forhold til Arbejdet

— naar han kommer i Havn sorgløs lader Kronerne flyve muntert ud til tomme Forlystelser, saa vil den husflittige Karl sikkert altid være den sparsommeligste; thi han har ved sit Fritidsarbejde lært, hvad Arbejde Pengene koster, at der ofte skal arbejdes timevis for Skillingen; men den saaledes Skilling for Skilling tjente lille Sum bliver ikke saa let eller snart givet letsindigt ud til Unytte, som ellers hyppigt sker med selve Lønnen. Den unge bliver herved vant til at blive lige saa sparsommelig med sine Penge, som med sin Tid, og vil praktisk faa indprentet sig den gamle Sætning, at den, som ikke sparede Skillingen, fik aldrig Daleren; Aftenarbejdet vil kunne foraarsage, at det snart bliver ham en ligesaa kjær Vane at spare sammen, alt hvad han kan, med Forsynlighed til de kommende Dage, som det for mange er en lige saa kjær Vane letsindigt at forøde hver Skilling til daarlige Fornøjelser, flotte Klæder og tom Flitter; hans med Flid og Sparsomhed opsamlede Kapital vil snart blive ham et haandgribeligt Bevis paa, hvor meget der kan komme ud af lidt, og vil være ham et godt Rygstød, naar han en Gang skal sætte Foden under eget Bord. Ja, naar dette sker, vil det være blevet ham en velsignelsesrig Nødvendighed aldrig at kunne være ledig, men at benytte hvert ledigt Øjeblik til Nytte, ikke alene for den timelige Vindings Skyld, men fordi han har lært at indse den Velsignelse, hans Stræbsomhed og Flid med Guds Bistand fører med sig. Man skal ude i Livet finde mere end et Exempel paa, hvorledes mangen Mand kan takke sin Ungdomsflid og deraf følgende Manddomsvirksomhed for, at han fra en fattig Karl „med to bare Hænder" har arbejdet sig op til at blive en velstaaende Mand.

Ja! vil maaske mangen Dreng og Karl sige, vi vilde jo være meget glade, om vi havde en saadan flink og rettænkende Husbond, som vilde hjælpe og opmuntre os til at faa noget andet at anvende Aftenen til, end til det kjedelige og daarlige Tidsfordriv, vi ellers maa nøjes med; men hvad kunde det i Grunden nytte? vi har ikke lært noget Haandarbejde, og vi kan ikke bestille noget om Aftenen, om vi end gjærne vil.

Hertil kan kun svares, at dersom blot virkelig Viljen er der, da kommer Aftenfliden, ved lidt Hjælp fra Husbondens Side, som af sig selv. Staar det uværdige og vederstyggelige i Aftendorskheden først nogenlunde klart for Folk, og de da slet ikke gjør Forsøg paa at faa passende Arbejde i Gang, da er det blot en alvorlig Vilje, der mangler; thi enhver, som siger: jeg **vil**, han **kan**. Det er jo netop ikke noget bestemt Arbejde, der udfordres; det er Herligheden eller Fortrinet ved Husfliden, at den er saa mangesidig, at den tager de allerforskjelligste Evner og Kræfter i sin Tjeneste. En kan maaske have Lyst til at snitte i Træ og kan ved fortsat Øvelse, lige som med legende Tidsfordriv, efterhaanden drive det til at udskære helt nette og nydelige Smaating, Figurer og Sirater, i Træet, havde man strax vist ham en saadan udskaaret Gjenstand og sagt til ham: skær en lignende! saa havde han vist leende sagt: det kan jeg ikke! Husfliden har dog listet ham til at kunne det, som Tak for, at han dog har begyndt; og Husfliden vil vise enhver fordringsløs Begynder den samme venlige Tjeneste. Er vedkommende endog saa daarlig stillet, at han slet ikke har Gaver og Anlæg til noget som helst Haandarbejde, saa staar han endda ikke hjælpeløs lige over for Husfliden. Har han blot en alvorlig Vilje, saa er det, som om Husfliden siger: dig har jeg netop Brug for, er det din alvorlige Mening at ville tjene mig, saa vis det f. Ex. ved at lære at strikke, det er slet ikke vanskeligt; hvad en lille Pige kan lære, maa en stor Karl som du ogsaa kunne; saa skal jeg til Gjengjæld skaffe dig mangen Vintertimes troligt Tidsfordriv og holde dig med Strømper, Vanter, Tørklæder og Trøjer. Er det din alvorlige Vilje, saa skal jeg lære dig at stoppe en Strømpe, sy en Knap i osv., saa at du kan holde dit Tøj lidt helere og nettere; skulde du lade dig afholde fra at lære det ved, at maaske dine Kammerater driller dig lidt dermed, saa mangler du ikke Evne til at lære, men en alvorlig Vilje, saa ligger Skylden hos dig selv. Skulde du endelig være meget ubehjælpsom, saa at du ikke kan lære at bruge Fingrene til sligt, saa savner jeg endnu ikke Arbejde til dig, thi pille Saasæd ren o. lign. kan du i ethvert Fald, blot du har den alvorlige Vilje, at du vil sysle med noget.

Tænker man derfor: jeg vilde gjærne, men jeg kan ikke, da er Viljen ikke den rette; vises den ikke i et udholdende Forsøg, da er den svag og usand. Siger derfor Ungdommen som her er Tale om: hvor kan vi gjøre saadan forskjellig Husflidsgjerning, vi som intet har lært af sligt, saa maa man spørge, hvoraf de saa sikkert ved, at de ikke kan gjøre det. Er der ogsaa prøvet derpaa med en god fast Vilje, tænksomt Sind og med Lyst? er der søgt Vejledning og Underretning? er der prøvet om igjen og atter om, naar det mislykkedes, en, to, tre Gange? Nej! thi da vilde Arbejdet være lykkedes; var det end, som alt Begynderværk, mindre fuldkomment, det havde dog gjort sin Mester glad og stolt af sit Værk, og hvad der var vigtigere, det havde givet den udholdende Arbejder, der ikke lod sig forknytte, baade Lyst og Mod til atter og atter at udføre Arbejdet bedre og bedre.

Se eder derfor om, I unge og ældre, som er kjede af det jammerlige Aftendriveri og som siger: vi vil, men kan ikke, se eder om blandt dem, I kjender; det skulde være mærkeligt, om I ikke fandt en eller flere, som paa saadan Maade ved Flid, Lyst og fast Vilje selv havde erhvervet sig en eller anden Haandfærdighed, som han paa en Gang har baade Fornøjelse og Indtægt

ved, og som mønter ham mangen ledig Time til klingende Skillinger. Gaa da hen og gjør ligesaa; vær ikke blandt dem, som aldrig gider søgt Underretning eller Undervisning, som aldrig med Lyst og fast Vilje har forsøgt et og andet nyt Arbejde, aldrig har brudt sig om at erhverve sig en og anden ny Færdighed; er det saa underligt, at saadanne gaar igjennem Livet, som kluntede Klodrianer, der hverken kan hjælpe sig selv eller andre, hos hvem Forstanden staar stille, hver Gang den mindste Vanskelighed indløber i det daglige Arbejde, hos hvem Husfliden med sin „Nævenyttighed" hverken har øvet Haand eller Tanke.

Lad derfor ingen klage over ikke at kunne dette eller hint Aftenarbejde; thi han kan komme til at udføre det, blot han alvorligt **vil**. Der ligger meget sandt i Mundheldet: „man kan, hvad man vil;" thi det er utroligt hvad en god fast Vilje formaar at udrette. Jeg kunde med Lethed anføre mange Exempler fra andre Lande paa hvad Lyst og en god Vilje kan bringe det til: hvorledes Bønderkarle og Husmænd i Norge, Sachsen, Svejts o. a. St. formaar at skære de smukkeste og kunstfærdigste Gjenstande ud af Træ, eller har bragt Husflidsøvelsen vidt i mange andre Retninger; alt dette maa denne Gang forbigaas, hvorimod vi omkring os vil se mange Exempler paa baade, hvad enkelte hver for sig har udrettet, og hvorledes en og anden Egns mandlige Beboere har øvet sig, saa at de fortrinsvis er blevne duelige og skikkede til et og andet Fritidsarbejde, og en anden Husflid, hvorved de baade kan have Indtægt og fornøjeligt Tidsfordriv. Saaledes tilbringer baade Karle og Mænd i flere jyske Egne enhver Fritime med Bindetøjet i Haanden; Fiskerne, Kysten rundt, sysler om Aftenen ofte med Netbinding og Forfærdigelse af andre Fiskeredskaber; Beboerne paa et Strøg ved Lemvig benytter hele Vinterens Frihed til at lave Hornskeer i; Karle og Mænd i flere Skovegne, som omkring Himmelbjærget, forstaar alle at lave Træsko, hugge Hjulfælge op o. lign., hvormed ofte Aftenen udfyldes, osv. Men hvorfor kan de udføre alt saadant? Fordi de har villet lære det, og de har villet det, ikke fordi Mandkjønnet paa hine Steder er anderledes skabte end andre, saa at de derfor skulde være mere særligt skikkede til hine Aftenarbejder, men fordi det paa disse Steder er **Skik og Brug at øve saadanne Sysler!**

Hvor maa man da ikke levende ønske, at den megen Lediggang og de deraf følgende mange slette Vaner afløses af saadanne nyttige og gode, faste Skikke, og bør vi ikke enhver: store og smaa, unge og gamle, baade Husbond, Karl og Dreng, ja alle, lige fra Godsejeren til Indsidderen, hver paa sin Vis, stræbe efter at bidrage vort til, at dette kan ske, i det vi erindrer, at de mange samlede Kræfter, er de end hver for sig kun smaa, formaar at udrette noget stort, naar de virker hen imod det samme Maal, erindrer, at for saaledes at lede Skik og Brug henimod et godt Maal, maa der netop en saadan samlet Bevægelse i Folkets Masse, hvor hver enkelt altsaa mere eller mindre maa være med, for at Maalet kan naas sikkert om end langsomt.

Et ungt Menneskes Husflid.

Som et lille Exempel paa at Husflid i den unge Alder ikke alene er opdragende, men ogsaa indbringende, skal jeg tillade mig at meddele følgende: En af mine første Elever (Hans Jensen), der blev konfirmeret i Efteraaret 1878 og nu er 17½ Aar gammel, tog strax Del i den Vejledning, som jeg begyndte i A. Skole 1876, og har siden nyttet sin Fritid paa bedste Maade. Ved de fire Udstillinger, som her har været, har han hver Gang modtaget Præmie og udstillet de fleste Gjenstande, hvilke altid har været lette at sælge, da det især har været forskjellige Børster og Koste, dog ogsaa udskaarne Gjenstande. I de tre Aar, der er gaaede siden hans Konfirmation, har han i Gjennemsnit forarbejdet over 100 Gjenstande aarlig, altsaa ca. 300 nyttige Ting, der ved Salg har indbragt ham henved 150 Kr., og Materialet har vel i Gjennemsnit ikke kostet mere end ⅕ Del af Salgsprisen, der bliver saaledes 120 Kr. i Netto Fortjeneste for Fritidsarbejder fra hans 14 til hans 17 Aar, og dog har han ved Siden deraf læst en Del af Læseforeningens Bøger, samt øvet sig i Bogbinderi og flittig søgt Aftenskolen; saa det kan nok siges, at Begyndelsen paa Husflid i hans Skoletid har baaret en smuk Frugt, der fortjener Efterligning; og det er mig en Glæde at kunne tilføje, at ikke faa i Skolekredsen (yngre og ældre) har givet smukke Beviser i samme Retning, om de end ikke har haft saa stor en Indtægt i Penge.

O.

Husflidsudstillinger og Moder.

Efter indgaaede Meddelelser og de forskjellige Lokalblade meddeles følgende:

I Tersløse Bøgeskov holdtes Søndagen den 4de Juni den sædvanlige Grundlovs- og Husflidsfest. Deltagelsen i denne Fest er i de sidste Aar aftaget en Del, men den havde dog denne Gang samlet adskillige Hundreder Mennesker. I et Telt var der foranstaltet en Udstilling af Husflidsgjenstande, af hvilke de kvindelige Arbejder fortrinsvis tiltrak sig Opmærksomhed. Hvad der gav denne Fest særlig Interesse, var Nærværelsen af Husflidsselskabets Sekretær fra Kjøbenhavn. Husflidssagen i Tersløse-Skjellebjerg er bleven omfattet med ikke ringe Iver af en hel Del af Kommunens Be-

boere, og der er bleven anvendt ikke saa lidt paa at fremme den; men da de har virket uden nærmere Forbindelse med den øvrige Husflidsbevægelse, har de ikke høstet Gavn af de Erfaringer, der efterhaanden er gjorte andre Steder om den Maade, Sagen bedst fremmes paa. Der er ikke Tvivl om, at de Raad, Ritmester Lilienskjold baade privat og i sit Foredrag gav dem, vil bringe Husflidssagen i disse Sogne ind i nyt og bedre Spor, saaledes at den baade kan virke til Gavn for de paagjældende Sogne selv og tjene som Opmuntring og Efterligning andeu Steds, hvor man faar Øjet op for Betydningen af at lære de unge at anvende deres Fritid til Nytte i Steden for til Unytte; thi dette er Husflidens Øjemed.

Ritmester Lilienskjold, Husflidsselskabets Sekretær, udtalte i sit Foredrag: At Husflidssagen er med ved denne Folkefest, vidner om, at man her anser Husflidssagen for en Folkesag. Men er den det, trænger den ogsaa til Støtte baade af unge og gamle. Der hører Kamp, der hører Arbejde til at naa frem til alt stort, og alt hvad der kan styrke os til denne Kamp, bør fremhjælpes. Det er en Fejl, at vore Skoler ikke lige saa meget udvikler Haandens som Aandens Arbejde. Man er tilbøjelig til at springe over, hvad der ikke falder i Øjnene, man vil gjærne strax gaa til det finere Arbejde og lade det simplere, nyttige Arbejde ligge. Naar man ser hen til nærværende Udstilling, er den kun et tarveligt Vidnesbyrd om, hvad et helt Sogn kan præstere. Pigerne har præsteret noget, men Drengene er ikke med. I Skolen bør der bibringes dem Blik for gode og smukke Former; der savnes ogsaa et Huggehus, hvor den mandlige Ungdom kan lære selv at forfærdige og reparere almindelig brugte Redskaber til Hus- og Markarbejde. Hovedsagen er dog Glæden ved Arbejdet; kun da modnes og udvikles Manden ved sit Arbejde, kun da vænnes Ungdommen af med at ødsle med Tiden. Bliver Ungdommen vakt til den ene Art Arbejde, vækkes den ogsaa let til andre Arter Arbejde. Med de Midler, der her haves til Raadighed, kan der udrettes meget mere for Husflidssagen. Gid den maa have en saadan Fremgang her paa Egnen, at de udstillede Gjenstande ad Aare kan fylde ikke et, men syv Telte! Han sluttede derfor med et Leve for Husflidssagen og dens Bestyrelse!

Efter at forskjellige Talere havde haft Ordet og Præmieuddelingen havde fundet Sted, holdtes et lille Fællesmaaltid, ved hvilket en Del Skaaler udbragtes. Som sædvanlig var der sørget godt for Forlystelser, og Deltagerne i Festen fornøjede sig endnu nogle Timer i det grønne. Luften havde været noget trykkende hele Dagen, men Vejret holdt sig dog indtil efter Solens Nedgang, da der kom en mild Regn, som frydede alle Landboeres Hjærter og endda ikke var stærk nok til at gjøre noget Skaar i Festglæden under de tætte Bøgekroner.

Festen ledededes af Gaardmand Lars Henriksen i Karsholte, Formand for Husflidsforeningen i Tersløse og Skjellebjerg Sogne.

(Sorø Amtstid.)

Husflidsforeningen for Svanninge Sogn, som dannedes sidste Vinter, afholdt sin første aarlige Udstilling i Millinge Skole den 25de Juni. Der var mødt 51 Udstillere med 200 forskjellige Gjenstande, hvoraf det overvejende Antal var kvindelige. I Præmier uddeltes 67 Kr. i Penge samt en Del godt Huggehustøj og gode Bøger til Værdi 123 Kr. Naar henses til den korte Tid Foreningen har virket samt den milde Vinter, som ikke har levnet den sædvanlige Tid til Husflidsarbejde, maa dette Resultat betragtes som baade glædeligt og overraskende og varsler om en god Fremtid for Sagen. Sognets Beboere har paa en forekommende Maade støttet Foreningen ved at tegne sig for et fast aarligt Bidrag, lige som Faaborg Sparekasse og Dansk Husflidsselskab i Kjøbenhavn har ydet gode Bidrag. Blandt de udstillede Sager fandtes mange særdeles gode Arbejder saavel i den mandlige som i den kvindelige Afdeling og afgav et talende Vidnesbyrd om, at den bekjendte gode gamle Husflid ikke er helt uddød, men godt ved lidt Støtte og Opmuntring igjen kan rejse sig til Nytte, Glæde og Velsignelse for Samfundet. Efter at det udstillede var bedømt af de forskjellige valgte Bedømmelseskomiteer, tog Kredsformanden, Apotheker Berg, Ordet som Indledning til Præmieuddelingen og udbragte et Leve for Konge og Fædreland. Dernæst takkede Foreningens Formand, Gaardejer J. Rasmussen, Nørremark, saavel de bidragydende Medlemmer som Udstillerne for den glædelig overraskende Maade, hvorpaa Sagen var bleven støttet, og som han haabede i Fremtiden ikke vilde kølnes; han uddelte nu Præmierne, hvoraf første Præmie for Huggehusarbejde tilfaldt Ungkarl Peder Jensen, Østerby, for en Komode og en Kaffemaskine, hvorpaa var foretaget adskillige fra det hidtidige Princip afvigende nyttige, mindre Smaaforandringer, som røbede ikke ringe Tænksomhed af Udstilleren. Denne Udstiller saavel som adskillige andre frafaldt Præmien til Fordel for Foreningen. For kvindelige Arbejder tilfaldt første Præmie Smed Brodersens Kone i Østerby for forskjellige særdeles godt udførte Arbejder. Hermed sluttedes Udstillingen, som i det hele maa betragtes som særdeles vellykket og fulgtes med Interesse af den talrige Forsamling, som den rummelige Skolestue ikke var i Stand til at rumme, saa at Præmieuddelingen og Foredragene maatte foregaa udenfor i det fri.

Den 30te Marts blev der i Humlum Kro afholdt Husflids-Udstilling for Resen og Humlum Sogne, ved hvilken der af 61 Udstillere var fremstillet 344 forskjellige Gjenstande, fornemmelig bestaaende af udskaarne Træarbejder, forskjellige Slags Børster og Koste, Løb, Maatter, Halmsko, Simer, Reb, Fiskegarn, flettede Rørsæder, Riskurve, Musefælder, 1 Fuglebur, 1 Par Læderstøvler, samt Uldgarn, Tøjer, syede, strikkede og hæklede Sager.

Ved Bedømmelsen deltes Gjenstandene i A kvindelige og B mandlige Arbejder. I Afdeling A (29 Udstillere med 106 Gjenstande) uddeltes som Præmier 4 Bøger og 25 Pengepræmier til Beløb 48 Kr. og i Afdeling B (32 Udstillere med 238 Gjenstande) 7 Bøger og 22 Pengepræmier til Beløb 49 Kr. Bøgerne var skjænkede af „Dansk Husflidsselskab“.

Desuden var der fra nævnte Sognes Husflidsskoler, hvor der i Vinter er givet Undervisning til 61 Elever (mest Drenge), udstillet 282 Gjenstande bestaaende af Børster, Koste, Riskurve, Halmsko og Paparbejder. Skolerne ledes af det af Resen og Humlum Sognes Kommunalforening nedsatte Husflids-Udvalg.

Udstillingen, der var besøgt af ca. 300 Mennesker, vidnede om jævn god Fremgang i Husflidsgjerning.

Kommunalforeningen har støttet Sagen med et Tilskud af 50 Kr.

Udstillingen i Vesteraaby er udsat til den 9de Juli, i Haagerup Skole til den 16de Juli.

Mahognibejtse.

Af Vand og almindelig Brændeaske koges en stærk Lud, som man derpaa lader godt klarne sig. Den klare Lud kommes i et andet Kar, og deri lægges Brunspaan, som koges, indtil Farven antages for at være afkogt. Denne Farve stryges varm paa Træet, som man derpaa lader tørres. Opstaaede Ujævnheder afpudses, og Træet bestryges endnu en Gang. Denne Bejtse kan, naar den er godt tør, poleres eller bestryges med Kopal- eller anden Fernis. Ønsker man ved Poleringen en mere rødbrun Farve end Bejtsens, indlægges Sandel i Polerkluden. Vil man fernisere med Kopalfernis, gjør man bedst i først at bestryge med Linoljefernis (kogt Linolje) og endelig bestryge Gjenstanden en à to Gange med Kopalfernis.

Vedtægter for Snitteskolen i Faaborg.

§ 1. To Gange ugentlig fra Kl. $7^1/_2$—$9^1/_2$ Aften arbejdes i Lokalet i 2 Timer, og maa Arbejdet ej tages hjem, før det er helt færdigt til nyttig eller fornøjelig Brug.

§ 2. Der begyndes med et Skrabnæsespil ɔ: 10 runde Pinde, 1 Stylte, 1 Spade, 1 Aare, 1 Bøsse, 1 Kølle, 1 Spyd, 1 Sværd, 1 Skovl, 1 Violin, 1 Øxe, 1 Sav, 1 Krog, 1 Stige; derefter 1 Ske, 6 Vinsler, 1 Sennopsske, 1 Papirkniv, 1 Rivespade, 1 Salatgaffel, 1 Fotografiramme, 1 Marvske osv., Savearbejde senere; efter Modeller og senere efter Tegninger.

§ 3. Træ, Bejtse, Sandpapir, Lakering og sjeldnere Værktøjer leverer Skolen til Elevernes Brug i Timerne, men en spids Kniv med fast Blad, smalt eller bredt, 1 lille Fil og en Løvsav maa hver Elev selv medbringe.

§ 4. Det færdige Arbejde tilhører hver Elev og kan af ham fremstilles paa Udstillingerne i Husflidsforeningen.

§ 5. Betalingen er 80 Øre om Maaneden, hvilke betales forud til Husflidsforeningens Hovedkasserer, der tillige er Skolens Kasserer og afholder alle Udgifter ved Skolen, saasom Husleje, Lærerløn, Lys, Varme, Materialier, Værktøj, osv.

§ 6. Skolen bestyres af Husflidsforeningens Styrelse, der i enhver Henseende varetager Skolens Tarv og Interesse. Fortrinsadgang til Skolen har Elever fra Faaborg By, naar Pladsen tillader det kan ogsaa udenbyes Elever optages. Om Pengekassen tillader det, kan fattige flittige Elever nyde gratis Undervisning.

Styrelsen.

Nyt Podevox.

$^1/_2$ Pund hvid Harpix (Galipot), $^1/_2$ Pund rød eller gul Okker og 15 Kvint kogt Linolje blandes saaledes, at man smelter Harpixen over en svag Ild, tilsætter Oljen eller Okkeret og rører om, til det er blandet tilstrækkeligt. Saaledes tilberedt kan Podevoxet holde sig overordentlig længe. Det maa anvendes varmt. Vil man kun anvende det koldt, tager man en vilkaarlig Mængde i en Blikbeholder med Laag, det smeltes i et Vandbad, der tilsøjes 3—5 pCt. Spiritus, og det hele omrøres godt. Man maa da holde Beholderen tillukket. De med dette Podevox gjorte Erfaringer anbefaler det til enhver Planteforedling.

Dansk Husflidsselskab.

Tiltraadte Medlemmer:

Lærer Hvilsted, Realskolen i Thisted.
— Petersen, Døvstummeinstitutet i Kjøbenhavn.
Mekanikus N. Nielsen, Søllerup, Kjøge.

Indhold: Ungdomstiden, Digt af Carl Maribo. — Om Folkefester og Folkeforlystelser, af Chr. Nielsen. — Husflidsbetragtninger, af N. C. Rom (Sluttet). — Et ungt Menneskes Husflid. — Husflidsudstillinger og -møder. — Mahognibejtse. — Vedtægter for Snitteskolen i Faaborg. Dansk Husflidsselskab m. m.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 47. Søndagen den 20de August 1882.

Dansk Husflidsselskab.

Selskabets Bestyrelse har ved en enstemmig Beslutning nedsat et Forretningsudvalg bestaaende af Selskabets Kasserer, Hr. Forretningsfører M. Cold, og DHr. Severin Jensen og N. C. Rom, til at overtage den daglige Ledelse af Selskabets Gjerning og til i Forbindelse med Formanden for Selskabet at forberede alle de vigtige Sager, som skulle forelægges den samlede Bestyrelse, deriblandt Forslag til Budget for det kommende Aar. Udvalget har begyndt sin Virksomhed, og har valgt Hr. M. Cold til sin Formand; som en Følge heraf fungerer Hr. M. Cold ogsaa som Selskabets Næstformand.

Husflidskursus.

Efter at der i Aar var indkommet 101 Ansøgninger til Indenrigsministeriet om Deltagelse i det ved Dansk Husflidsselskab afholdende Kursus for Lærere i Haandgjerning, er der til dette, der begyndte den 31te Juli, antaget 30 Lærere, der erholder fri Rejse, Undervisning og Understøttelse til Ophold i Kjøbenhavn, samt 7, der erholder fri Rejse og Undervisning. Ligeledes er antaget 15 Lærerinder, hvoraf 12 modtage Understøttelse til Opholdet, medens de 3 alene faar fri Rejse og Undervisning. Til et Sommerkursus, der ved Selskabets Foranstaltning afholdes hos Hr. Lærer Nielsen i Ulse paa Sjælland modtager 7 Elever fri Rejse, Undervisning og Ophold. Samtlige Kursus varer til 26de August. Saafremt de Selskabet givne Midler strække til, vil der endnu i Aar blive afholdt et Efteraarskursus i Ulse.

Husflidsudstillinger og Møder.

Efter indgaaede Meddelelser og de forskjellige Lokalblade meddeles følgende:

Husflidsforeningen i Tranekjær-Tullebølle Kommune.

Stødet til Oprettelsen af denne Forening gaves af Hs. Excellence Lensgreve Ahlefeldt-Laurwigen, i det han i sin Tid opfordrede daværende Kapellan Hansen i Tranekjær til at forsøge at faa en saadan dannet, og tilsagde Foreningen en aarlig Understøttelse paa 200 Kr. Sagen kom godt i Gang; Beboernes Interesse for Sagen blev vakt, og Bønderne og de mere velstaaende Beboere gav det første Aar, 1881, Bidrag dertil, ja selv Sparekassen i Rudkjøbing gav et klækkeligt Tilskud. Der blev i hvert Sogn oprettet Husflidsskoler, hvori der gaves Anvisning til Kurve- og Maattefletning samt forskjelligt Træarbejde, særlig Træskomagerarbejde. Da Sagen var kommen godt i Gang, hævedes Skolerne, og de aktive Medlemmer arbejder nu videre paa egen Haand. Samtidig blev der dannet en Bestyrelse, hvori Kapellan Hansen var Formand, indtil han i Aaret 1876 forflyttedes, og der valgtes en Kredsformand i hver By. Senere har Førstelæreren i Tullebølle og Andenlæreren i Tranekjær overtaget Formandskabet i de respektive Sogne. Som Midler til at fremme Husfliden benyttes 13 Expl. af „Husvennen" og nogle Expl. af Roms „Haandgjerningsbog" til Omdeling blandt Medlemmerne. Endvidere Uddeling af Præmier. I Foraaret samles de tilvirkede Gjenstande, der, baade hvad Godhed og Mængde angaar, er naaet til et meget respektabelt Standpunkt. Bestyrelsen samles derpaa, bedømmer og præmierer de ind-

leverede Sager, og derpaa foranstaltes en offentlig Udstilling, der altid har kunnet glæde sig ved et talrigt Publikum, der ikke blot med Interesse har beset de udstillede Arbejder, men ogsaa kjøbt største Delen deraf. At give en Oversigt over de indleverede Gjenstande vilde blive for vidtløftigt, men exempelvis nævnes blot: River, Slaastager, Truge, Skuffer og Skeer, alle Slags Børster, Koste, Maatter, Kurve, Træsko, Spaserestokke, Havestole, undertiden større Ting som en Høvlebænk, Halmryster, Brødmaskiner og desl. Endvidere en Uendelighed af Nipssager af det saakaldte gjennembrudte Arbejde. Nogle Gange har der ogsaa været udstillet særdeles smukt Paparbejde. Antallet af dem, der har udstillet deres Arbejder, har varieret mellem 20 og 40.

Horne Husflidsforening.

Medens det i Reglen, af Hensyn til Pladsen, er ugjørligt at meddele de enkelte Foreningers Præmiefortegnelse med Navne og Gjenstande, saa skal vi dog gjøre en Undtagelse fra Reglen med denne Husflidsudstilling, der er den ældste i Landet, fordi Præmielisten her viser „et godt Exempel til Efterfølgelse" ved at vise hvorledes Præmierne hovedsagelig tilkjendes gode dagligdags Arbejder, Redskaber osv., og ikke Nipsgjenstande af tvivlsom Nytte.

Ved Udstillingen af Husflidsgjenstande i Horne Organistskole den 9de Juli tilkjendtes Præmierne i nedennævnte Orden for vedføjede Gjenstande.

1ste Afdeling:

1. Jens Jensen af Horne Mark for en Frøsaamaskine.
2. Niels Christian Hansen af Bjerne for en Hørbryde, en Knippel, et Mejetøj, en Haspe, to Børster og en Sildesnor.
3. Anders Andersen Jensen af Horne for et Mejetøj, to Slaastager, en Sav, et Skab og en Kardetsk.
4. Niels Sørensen af Bjerne Mark for to Skuffer, en Hestehaarsvifte, en Rive, en Smørtrykker, en Knippel og en Børste.
5. Julius Larsen af Horne Mark for et Mejetøj og en Skuffe.
6. Rasmus Peter Pedersen af Bøyden for et Mejetøj, en Slaastage og en Rive.
7. Niels Peter Nielsen af Bøyden for en Malkestol, to Kratte, en Kagerulle, en Æggepisker, en Hattebuk, en Støvkost og en Ramme.
8. Harald Holm af Horne for fire Koste med Skaft, en Nødde, en Kolle, en Plejl, to River, en Feltstol og et Pibebræt.
9. Jørgen Hansen Jørgensen af Horne Lillemark for en Skuffe, en Sav, en Bone, to Børster, en Smørske og en Høvlestok.
10. Niels Jørgen Nielsen af Bjerne for en Sav, en Tenholder, en Børste og en Tobakskasse.
11. Hans Rasmussen Jørgensen af Bjerne Mark for et Mejetøj, en Krat, en Skuffe, en Sav, en Malkestol og en Tommestok.
12. Søren Nielsen Gammelgaard af Horne Mark for en Rive og en Krat.

2den Afdeling:

1. Jens Peter Hansen af Hvedholm for to Pibebrætter, en Haandklædeholder og fire Rammer.
2. Johannes Gerhardt af Bøyden for to Syæsker, et Pibebræt, en Tobakskasse og et Spejl.
3. Mads Marius Milling Sørensen af Bjerne for to Syæsker, en Oprydningskasse, en Tobakskasse, et Cigarbæger og en Rive.
4. Morten Jørgensen Mortensen af Bjerne Mark for en Avismappe, tre Syæsker, et Pibebræt, fem Rammer, en Børste, et Cigarbæger, to Straahatte og et Par Buxeseler.
5. Morten Bønneland af Horne Lillemark for 7 Børster og en Kardesk.
6. Carl Christian Hansen Nørrelund af Horne Mark for en Avismappe, en Konsol og et Pibebræt.
7. Rasmus Søren Rasmussen af Bøyden for en Tobakskasse.
8. Niels Jørgen Pedersen af Bjerne Mark for en Malkestol, to Vindepinde og en Straahat.
9. Anders Rasmussen af Horne for en Aaleruse med Rad.
10. Niels Christian Rasmussen af Horne for to Aalerade.
11. Niels Hansen Nielsen af Horne Mark for en Aaleradruse.

Desuden fremstillede tre tidligere udskrevne følgende Gjenstande:

Fire Vognkjæppe, en Læggehage, en Syæske, en Tobakskasse og en Staafast.

Jordløse Haastrup Husflidsforening afholdt Husflidsudstilling den 16de Juli i Jordløse Skole. Skjønt det var første Gang, der var afholdt Udstilling i Byen, var man dog mødt med ikke faa Gjenstande. Navnlig var Kvinderne mødt talrigt. Huggehusarbejde var godt repræsenteret af en enkelt, hvorimod der kun fandtes ubetydeligt udskaaret Arbejdet. Der uddeltes i alt 52 Præmier til en Værdi af ca. 100 Kr. Heraf havde Faaborg Sparekasse velvilligt skjænket 33 Kr. og Dansk Husflidsselskab, Kjøbenhavn, 10 Bøger til en Værdi ca. 30 Kr. At dømme efter som Folk indtegnede sig i Foreningen for det kommende Aar, maa det siges, at Hensigten med Udstillingen var naaet, idet den gav Folk et Overblik over, hvad der kan udrettes ved Flid

og Øvelse i Fritiden, saa Interessen for Husfliden kjendelig vaktes blandt Befolkningen i denne Egn.

Husflidsforeninegn for Faaborg og Omegn afholdt sin 4de aarlige Udstilling paa Hotellet i Faaborg den 23de og 24de Juli. Efter at Sagerne fra Diernisse Sogn var samlede og udstillede i Diernisse Skole den 22de, blev det hele bedømt i Faaborg. Der var i alt mødt 83 Udstillere med 300 Gjenstande, hvoraf den største Part var kvindeligt Arbejde, deriblandt flere gode Ting i Spind og Væv samt Stopning. Af Huggehusarbejde var nogle fortrinlige Stykker indleverede, som baade viste Opfindsomhed og Flid. Af Snittearbejder var der mindre end i Fjor, men dog flere rigtig gode Ting imellem. Kl. 6 den første Dag, da Bedømmelsen var fuldendt, aabnede Formanden, Hr. Apotheker Berg, Præmieuddelingen, efter at en Fædrelandssang var afsungen, og et Leve for Konge og Fædreland var udbragt, med en lille Oversigt over Udstillingen, hvorved han især anbefalede unge Mennesker og Drenge flittig at besøge Snitteskolen og unge Karle at lægge sig mere efter at lave Avlsredskaber og hvad der ellers jævnlig bruges i enhver Gaard i Byen og paa Landet, samt sende disse Ting til Udstillingen til godt Exempel for andre.

Efter Præmieuddelingen talte Lærer Post smukt og godt for Husfliden i Almindelighed og opfordrede til at virke hver i sin Kreds for at fremme denne gode og gavnlige Sag og sluttede Handlingen med en Tak til dem, som vare mødte med Arbejder. — Besøget var om Søndagen 170 og om Mandagen 260, mest Skolebørn, som, ledsagede af en Lærer, havde fri Adgang.

Søndagen den 9de Juli afholdt **Vester-Aaby og Aastrup Sognes Husflidsforening,** efter at den havde hvilet i flere Aar, en Udstilling i Høker Kr. Pedersens Lokale i Vester-Aaby, hvilken Udstilling var meget smuk og righoldig og vidnede paa en glædelig Maade om, at Husfliden omfattes af en stor Del i Sognene med Interesse. Der var mødt ikke mindre end 74 Udstillere med 400 forskjellige Gjenstande. Efter at Bedømmelseskomiteerne havde fuldendt deres Arbejde, indledede Kredsformanden, Apotheker Berg, med smukke Ord Præmieuddelingen og udbragte et Leve for Konge og Fædreland. Lærer Larsen i Pejrup talte derefter nogle Ord til den talrige Forsamling, udbragte et Leve for Kredsformanden og uddelte Præmierne, hvorpaa han udtalte en Tak til Udstillerne, Dommerne samt til alle dem, der havde bidraget til at faa denne vellykkede Udstilling i Stand og udbragte et Leve for Udstillerne og Dommerne. Til Slutningen talte Lærer Andersen i Vester-Aaby et opmuntrende Ord baade til gamle og unge om at støtte en saa god Sag som Husflidssagen, og i det Haab, at denne Sag maatte vinde flere og flere Venner der i Sognene, sluttede han med et Leve for Husflidssagens Fremme. Efter endt Udstilling valgtes Lærer Larsen i Pejrup til Formand for Husflidsforeningen i Vester-Aaby og Aastrup Sogne.

Brahetrolleborg Sogns Husflidsforening afholdt Søndagen den 16de Juli sin aarlige Udstilling og Præmieuddeling i Ludvigsminde Skole. Udstillingen saavelsom Arrangementet var i det hele meget vellykket, i det 47 Udstillere havde udstillet henved 300 forskjellige Gjenstande, saa enhver besøgende kunde ikke andet end glæde sig over den Fremgang og det Opsving Husfliden synes at have taget netop i denne Del af Sognet, i Forhold til den sidste samme Steds for 3 Aar siden afholdte Udstilling. Man havde Grund til at glæde sig over Udstillingen i sin Helhed, men ogsaa særlig over den for Landboforholdene særdeles heldige Retning i hvilken Udstillerne synes at ville slaa ind: gode og veldannede Landbrugsredskaber for den mandlige og smukke spundne, syede og strikkede Sager for den kvindelige Husflid. Medens vi ingenlunde vil underkjende snildt udsavede og udskaarne Snittearbejder fra Landsbydrengenes Haand eller hæklede og filerede Sager fra den unge Bondepige, saa vil dog en fin og stærk spunden Traad, en proper og nøjagtig Linnedsyning altid staa i første Række af den kvindelige Husflid paa Landet. Med Bidrag fra Dansk Husflidsselskab, fra Faaborg Sparekasse og af Foreningens Kasse uddelte man Præmier i Bøger, Værktøj og Penge til et Beløb af omtrent 100 Kroner. Den mandlige Husflid i Brahetrolleborg Sogn var repræsenteret af 15 Udstillere (8 unge Karle og 6 ældre Mænd samt en ukonfirmeret Dreng). Drengen er svagelig, men man undsaa sig ikke ved at fremvise hans Arbejder — ret smukke bundne, strikkede og syede Sager. Af Karlene vandt Niels Larsen fra Gjærup første Præmie for Huggehusarbejde: et smukt Værktøjsskab med Værktøj. Den kvindelige Husflid var derimod repræsenteret af 8 ældre Koners eller Enkers, 8 unge Pigers og 16 Pigebørns Arbejder, der næsten uden Undtagelse vilde være en værdifuld Samling paa enhver som helst større Udstilling — man tænke sig blot spundne, strikkede og syede Sager, hvoriblandt Linnedsyning saa proper og nydelig som tænkes kan, af Pigebørn paa tolv, tretten Aar.

Forinden Præmieuddelingen fandt Sted, tog Formanden, Lærer Krogh fra Gjærup, Ordet og bad Forsamlingen istemme Sangen

„I alle de Riger og Lande
hvor hen jeg i Verden for
jeg fægted med aaben Pande
for hvad jeg for Alvor tror" osv.

Da Sangen var til Ende udviklede han paa en heldig Maade Husflidens store Betydning, i det han gik ud fra,

at det netop i denne Henseende gjælder om at fægte med aaben Pande, ikke at skamme sig ved at fremstille sine med Flid udførte Produkter fra de ledige Timer. Han udtalte i Foreningens Navn en Tak til alle Udstillerne, til de bidragydende Medlemmer og til enhver, der støtter Foreningen med Raad og Daad, ikke at glemme Dansk Husflidsselskab og Faaborg Sparekasse, og udbragte et Leve for den danske Husflid. Derefter fik Lærer Bindsler i Ludvigsminde Skole Ordet, og efter at Sangen „Der er et yndigt Land" var afsungen, udbragte han i faa, men hjærtelige Ord et Leve for vort yndige Land, vort skjønne velsignede Fædreland — gamle Danmark. Præmierne uddeltes nu til alles synlige Tilfredshed, hvorefter en Del, navnlig af Husmændenes og Indsiddernes Arbejder opraabtes til Salg og ikke faa Handler blev paa denne Maade afsluttede.

Det er den tredje Udstilling der i Sognet, siden man løste de Baand, der hæmmede den fri Konkurrence. Man har nu lært at indse, at det ikke nytter stort at holde Udstilling i en enkelt og snever Branche. Der maa noget med for at kalde Folk sammen, thi en Udstilling burde dog besøges af flere end blot og bart af dem, der kan snitte med en Kniv eller hugge en Spaan af et Stykke Træ. En Husflidsudstilling maa mere og mere nærme sig en festlig Sammenkomst, hvor Egnens Mænd og Kvinder ikke alene kan mødes og gjensidig belæres af hverandres Frembringelser, men hvor de ogsaa ved Sang og Tale kan løftes op over Hverdagslivets travle Sysler.

Everdrup Sogns Husflidsforening (ved Præstø) holdt Søndagen den 9de Juli sin 2den Udstilling paa Sognets Fattiggaard. Der havde meldt sig 37 Udstillere, hvoraf 18 kvindelige, med ialt omtrent 250 Gjenstande. Udstillingen aabnedes Kl. 2 og var godt besøgt af Sognets Beboere. Der uddeltes ialt 10 Præmier til Ungdommen for mandlig Husflid, og 8 Præmier for kvindelig, alle bestaaende af Husflidsskrifter eller nyttige Smaagjenstande. Foruden disse Præmier skjænkedes flere smaa Pengegaver til gamle Mænd paa Fattiggaarden, som forfærdiger flere gode og nyttige Ting.

Lyderslev-Frøslev Husflidsforenings Udstilling i Gevnø den 18de Maj 1882. Af Formanden, Lærer Henrichsen i Frøslev's Meddelelse samt af Beretning i de lokale Blade fremgaar det, at Udstillingen, der holdtes i det rummelige Øvelseshus i Gevnø var besøgt af 500 Mennesker. 41 mandlige og 44 kvindelige Udstillere havde fremstillet omtrent 400 Gjenstande. Blandt de unges Arbejder maa særlig fremhæves dygtigt Kurvemagerarbejde af Tjenestekarlene Hans Henrik Larsen i Lund (Foreningens Husflidslærer), Jens Peder Nielsen i Frøslev og Christen Hansen i Lyderslev (nu i Havnlev) ligesom ogsaa det af Ungkarl Niels Larsen (Husmand Lars Thomsens Søn i Gevnø), fremstillede Billedskærerarbejde vakte fortjent Opmærksomhed ved sin næsten kunstneriske Udførelse. Ungkarl Hans Jakobsen af Frøslev mødte bl. a. med godt Blikkenslagerarbejde (en lille Dampkjedel til Rensning af Piber). Af en ældre Husflidsmand, Drejer Fr. Conradsen i Lyderslev var fremstillet et Gevær med en af ham selv opfunden ejendommelig Baglademekanisme. Blandt de kvindelige Arbejder af Eleverne fra Frøslev, Lyderslev og Lund Syskoler tiltrak sig særlig Opmærksomhed 2 smagfuldt udførte Kludetæpper af Pigen Maren Nielsen i Frøslev.

Til Præmieuddelingen var som sædvanlig ydet Tilskud fra Bregentved Vemmetofte og Storehedinge Sparekasse. Dansk Husflidsselskab havde skjænket nogle Bøger, og N. C. Rom en Aargang af „Husvennen". Præmierne bestod forøvrigt i Værktøj, Brugsgjenstande og Sparebøger til samlet Værdi omtrent 170 Kroner. Foreningen tæller 130 Medlemmer med 70 Kr. aarlig Bidrag. Der har været holdt Husflidsskole for 26 unge i 42 Aftener af Ungkarl Hans Henrik Larsen i Lund, Amtet har tildelt denne 30 Kr. som Anerkjendelse af hans Virksomhed. Undervisningsgjenstandene har været: Kurvemagerarbejde, Børstebinding, Børsteindlægning, Billedskæring og Maattefletning. Ved Bedømmelsen af de mandlige Udstilleres Arbejder tildeltes følgende Karakterer:

6 ug. og ug.?, 5 mg. + og mg., 3 mg.?, 11 g. + og g., 6 g.? og tg. +. De kvindelige Udstillere erholdt følgende Karakterer: 24 ug. og ug.?, 18 mg. + og mg., 2 g. I alle 3 Skoledistrikter bestaar der nu Syskoler, hvilke støttes af Kommunen (Pastoratet er delt i 2 Sogne); Syskolen i Frøslev støttes med 50 Kr. aarlig. Ved Udstillingen afsattes ved Salg underhaanden for 26 Kr. 62 Øre, ved Bordlodning paa Tombola for 44 Kr. 13 Øre, ved Avktionen for 28 Kr. 71 Øre; i alt var Omsætningen saaledes omtrent 100 Kr.

Husflidsfesten i Brattingsborg Skov (Samsø) Søndagen den 25de Juni overværedes af ca. 1,500 Mennesker, hvoraf ca. 100 Jyder, der var ankomne samme Morgen med „Helgenæs", da det smukke Sommervejr bidrog til, at Folk var talrigt paa Færde. Festen var smukt ordnet med forskjellige Forlystelser paa den sædvanlige Plads, nemlig Dans paa to Steder med Bræddegulv, forskjellige Beværtningstelte, og en af Festkomiteen rekvireret Hornmusik fra Aarhus bidrog til at gjøre Festen mere tiltalende. Komiteens Formand, Hr. Distriktslæge Dr. med. Flindt, aabnede Festen ved at byde Forsamlingen velkommen, i det han udtalte, at det var ham en sand Glæde at se saa mange samlede; han

bad de Tilstedeværende om at være rigtig glade, men ved Siden deraf kunde det være godt at høre et belærende Ord om Husfliden, hvorfor han vilde give Ordet til Sekretæren for „Dansk Husflidsselskab", som Komiteen havde anmodet om at være til Stede ved Festen.

Efter at Hr. Ritmester Lilienskjold havde lagt den talrige Forsamling Husflidssagen paa Hjærte i et længere, med megen Opmærksomhed hørt Foredrag, gav Komiteens Formand Ordet til Hr. Lærer Andersen, Besser, der paa Bestyrelsens Vegne meddelte nogle Oplysninger om Husflidsforeningens Virksomhed. Bestyrelsen havde ikke foranstaltet Festen afholdt alene med det Formaal for Øje, at Folk skulle more sig, men fordi Foreningen behøver Penge til at fortsætte sin Virksomhed med. Taleren vilde derfor meddele nogle Oplysninger om, hvad der var indvundet ved lignende Fester 1879—80, da Husfliden paa ny blev taget op, efter som der tidligere har bestaaet en Husflidsforening her. For at Husflidssagen skulde fremmes maatte der skaffes Værktøj, Raamaterialier og frem for alt uddannes Lærere, og om det gavnlige derved vidnede Kjendsgjerninger, i det mangen ung Karl ved en saadan Virksomhed ikke alene havde anvendt sin Tid vel, men tjent sig en god Spareskilling derved, og naar han bliver gammel viger han ikke fra det. Pengebidragene til den gode Sags Fremme var dels indvundne ved Festen 1880, der havde indbragt 300 Kr. og dels ved at Hs. Excellence Lehnsbesidderen havde bidraget 200 Kr., ved disse Midler havde man søgt at faa uddannet Lærere, lejet Skolelokaler, indkjøbt Raamaterialier og lønnet Lærerne. Festen var derfor ordnet med det Formaal at skaffe Midler til at fortsætte Virksomheden, at vække Kappelysten, og at belønne de bedste af de indstillede Gjenstande med Præmie, som efter Talerens Mening var lykkedes over Forventning godt.

Formanden for Bedømmelseskomiteerne Lærer Blegvad, Thorup, rettede derpaa en Tak til Udstillerne, da det var en Glæde at se de udstillede Arbejder, der omfatte saa mange smagfulde Ting. En Mangel var, at der var saa faa Huggehusarbejder, men dette Forhold vil rette sig ved senere Udstillinger. Gjenstandene var delte i 3 Afdelinger, nemlig: 1. Nyttighedsgjenstande, 2. Luxusgjenstande og 3. Kvindelige Arbejder. Taleren skred da til at uddele Præmierne som hver ledsagedes af et smukt Diplom, hvori den udstillede Gjenstand var nærmere omtalt.

Efter Præmieuddelingen udbragte Taleren et med Hurraer besvaret „Leve" for Udstillerne.

Udstillingen omfattede 211 Gjenstande, sendte fra 63 Udstillere. Der var virkelig smagfulde Ting der imellem, navnlig gjælder dette især Billedskærerarbejderne og Broderierne, især de første, som gjorde Udstillingen megen Ære, medens de faa Paparbejder, der var udstillede, var smagløse. Af de grovere Træarbejder var ingen særdeles smukke. Børstenbinderarbejderne, der var temmelig talrigt udstillede, var derimod meget smukt forarbejdede, ja en Del deraf var ligefrem elegante, saa at disse meget godt kan maale sig med lignende Arbejder, som gaar i Handelen. — De vævede kvindelige Arbejder, navnlig Lærred, udmærkede sig ved Styrke, medens Ensartethed i Forarbejdelsen lod en Del tilbage at ønske. Man savnede forøvrigt Uldvarer, som er saa meget mere uheldigt, da netop denne Gren af Husfliden trænger til at ophjælpes, i det man navnlig i de senere Aar er mere tilbøjelig til at kjøbe sine Klæder i Kjøbmandens Butik, og lade Væven staa stille hjemme i Bondens og Husmandens Stue, i det de unge Piger begynder at faa „højere Interesser" end at sidde ved Væven og Spinderokken, hvilket vi fra vort Standpunkt anser for meget uheldigt, da denne Gren af Husfliden er meget vigtig og bidrager væsentlig til at give et Bondehus sit Præg. For faa Aar siden var en ung Pige, der ikke kunde væve, ikke anset blandt sine jævnlige, og kunde ikke gjøre Fordring paa saa høj en Løn, som naar hun kunde udføre denne Gjerning. Paa dette Punkt tillade vi os at henlede de Mænds Opmærksomhed, der har sat sig til Opgave at virke for Husflidens Fremme, da det muligvis kunde tages under Overvejelse, om det ikke kunde være formaalstjenligt ved senere Husflidsudstillinger at udsætte særlige Præmier for Væ‌vning af Uldvarer (Vadmel), dels for at forebygge, at Væven ikke ligefrem kastes ud af Bondens Hus, og dels for at opmuntre den unge Pige til at sætte lige saa megen Ære i at behandle denne som det nyere Mælkerivæsen, hyldende det gamle Ord: „Det ene bør gjøres og det andet ikke forsømmes".

Efter Præmieuddelingen spredte man sig derefter omkring paa Festpladsen, dels for at bese den smukke Skov, dels for at lejre sig ved medbragte Madkurve og kjøbslaa og bese de udstillede Husflidsgjenstande, der smukt ordnede vare anbragte i et med Grønt og Dannebrogsflag prydet Telt under de høje Bøge, indtil Kl. 7, da hele den store Folkemængde samledes omkring en paa Pladsen oprejst Trapez, ved hvilket en Afdeling af Samsø Skytteforening, klædt i hvidt med røde Schærf, under Ledelse af Hr. Fabrikant H. Lund udførte en Del gymnastiske Øvelser. Man maatte forbavses over den Smidighed og Dygtighed, der lagdes for Dagen ved Skytternes Præstationer, der varede i ca. 2 Timer uden mindste Tegn til Træthed, og hvorfor ogsaa disse helt igjennem paa ethvert Punkt høstede udelt Bifald.

Husflidsfesten endte Kl. henad 12 med at afbrænde et smukt Fyrværkeri, ligesom ogsaa Pladsen om Aftenen var oplyst med kulørte Lamper. Den hele Ordning af Festen gjorde saaledes Festkomiteen megen Ære.

Pilene.

En Kulturhistorisk-botanisk Skitse

af **Anton Andersen.**

De overalt hos os saa bekjendte Piletræer henhøre til Pilefamilien, der i det Linnéske System udgjør den 22de Klasse: de tvebo, fordi Han- og Hunblomsterne sidder paa forskjellige og ikke paa samme Individ. I Følge det, af Endlicher opstillede, saakaldte naturlige System henhører de derimod til de kronløse Femtalsplanter.

Familien tæller tvende Slægter, Pil og Poppel, der dog hyppig i det daglige Liv forvexles med hinanden. Pileslægten tæller omtrent en Snes Arter, der dog ikke alle er oprindelig hjemmehørende hos os, men indførte hertil i Tidens Løb for at anvendes til forskjelligt Flettearbejde.

Som Lætræ ved Huse og Gaarde er Pilen overalt i Danmark det mest søgte Træ, og ved Veje og i levende Hegn vil man sjælden forgjæves søge den. Pilefamilien er temmelig haardfør og derfor let at opelske. Selv højt oppe mod Nordpolen paa Grønlands snedækkede Klipper træffer man Pilearter i Forening med Birken og Enen. Men her optræder de rigtignok i forkrøblet Tilstand som rene Dværgplanter. Selv indtil 67° n. Br. finder man Arterne Salix lanata, augustifolia o. fl., og endogsaa nord for 67° træffes Salix reticulata.

Blomsterne hos Pilene er ikke meget anselige, og Almuen troer i Regelen, at de slet ingen har. Man vil dog let blive dem va'r i det tidlige Foraar. De sidder i Rakler og udvikler en Kapselfrugt, der omsluttes af Frøuld. Raklerne, der fremkommer før Bladene, er gjærne af en smuk gul eller graa Farve og kaldes tidt i daglig Tale „Gæslinger", fordi de unægtelig minder noget om disse smaa lodne Skabninger.

I en gammel Havebog fra 1774 hedder det om Pilene: „Blomster eller Frugter bære de ikke, men først om Foraaret kommer frem i Grenene nogle lange og fine, bløde Kvaster, som gemenligen kaldes Gjæslinger, fordi de ere lige saa bløde og fine at finde paa som de nylig af Skallerne udkomne Gjæslinger, have og samme Farve som de." (J. D. Just: Grundig og fuldstændig Anvisning til Havevæsenet. Viborg 1774.)

Pilene optræder dels som Buske (Seljer og Vidjer), dels som Træer. Mange af de træagtige Arter er særdeles kjønne Træer, der hyppig bidrager til at give Landskabet sin ejendommelige Karakter. I Blomstringstiden ser flere Arter ligefrem nydelige ud.

»Skådom blott den eljest så föraktade Sälgen eller Pilen en af de varme vårdagarne! Hvilket surrande jubel kring dessa enkla gullgula fransar«, siger en svensk Botaniker. (E. Fries: Botaniska Utflygtar I.). Og H. C. Andersen, der saa ofte kommer tilbage til Pilene, siger poetisk om dem:

„Som Lapse svaje Pilene
i grønne Snørlivsfrakker."

Ja, hvor Pilen uhindret faar Lov til at skyde i Vejret, er den et smukt Træ, lige saa uundværlig i et dansk Landskab som Pinien i et italiensk. Men hvor de optræder som „stynede" Pile med afhugget Hoved og tyk knudret Stamme med halvforraadnet Ved og ud af hvis Indre, der som Æventyrdigteren siger „voxer Græs og Brombærranker", er de ikke sjældent plumpe og uskjønne. Selv i Toppen af saadanne gamle Pile kan man undertiden finde en hel Flora af Snylteplanter saasom „Flyverøn", „Flyveribs", Rug, Stikkelsbær osv., der ved Vindens eller Fuglenes Hjælp har foretaget denne interessante Plantevandring i Form af Frø.

En tysk Naturhistoriker opfatter Pilen som Forbandelsens og Fordømmelsens Træ, i hvilket Forræderen Judas hængte sig. Om dette muligvis hænger sammen med den megen Mystik, man fra ældgammel Tid af har forbunden med Pilen, er vanskelig at afgjøre. Men mærkeligt er det, saa mange overtroiske Forestillinger, der knytter sig til denne Plantefamilie.

Mest karakteristisk er Troen paa Spaastikken eller Tryllevaanden, der vel nærmest er enstydige Begreber. Spaastikken, der skulde skæres af Piletræet, tillagdes forhen mangfoldige magiske Kræfter. Den var kraftig mod Forgjørelse, kunde lede til Opdagelsen af skjulte Skatte osv. Skulde den rigtig gjøre den tilsigtede Virkning, burde den egentlig afskæres St. Hans Nat Kl. 12. Sandsynligvis har der da existeret en bestemt Formular, der ved denne Lejlighed skulde fremsiges. Allerede i vore gamle Eddaer finder vi Tryllevaanden omtalt, idet der jo saaledes nævnes „Skirmers Tryllevaand."

Som Middel til at finde Vandaarer har den været anvendt i umindelige Tider og bruges endnu hos Landalmuen. Denne Skik synes at være meget gammel; selv Romerne maa have kjendt den, thi Plinius omtaler visse „aquileges" eller Vandsøgere. Jeg har kjendt en slig ufejlbar Vandsøger i Fyn, der bogstaveligt havde gjort denne „Geschäft" til en Slags Levevej. Han bar sig ad paa følgende Maade:

Han opsøgte sig en Pilevaand, der havde Form af et Y, gik med en af Grenene i hver Haand forsigtig fremad vendende Spidsen nedad mod Jorden. Paa denne Maade søgte han Vandaaren, og saasnart han var lige over en saadan, bøjede Vaanden sig med ustandselig Magt mod Jorden (!). Men ikke nok hermed. Han kunde ogsaa med Bestemthed sige, hvormange Alen der var til Vandet. Han beholdt da Vaanden paa ovenanførte Maade, og spurgte saa, ligesom henvendende sig

til en usynlig Aand: „Hvor mange Alen er her til Vandet?" Derpaa talte han: 1, 2, 3, 4, osv., indtil Vaanden ved det rigtige Tal, ligesom i Tavshed svarende, bøjede sig mod Jorden paany.

Den her antydede Fremgangsmaade har været almindelig brugt overalt i Landet og i Følge Thele: Danmarks Folkesagn III, 635, pag. 159, kjendes en ganske lignende Skik baade i Hertugdømmerne og i vore Nabolande.

Nogle vil imidlertid paastaa, at det ikke er i Følge Vaandens særegne undergjørende Evne, at Vandet findes, men paa Grund af en Vandsøgeren iboende Kraft. Atter andre siger, at naar Virkningen skal opnaas, maa Vaanden skæres af en Vandpil, ɔ: en Pil, der voxer i Nærheden af Vand. Det sidste er forøvrigt karakteristisk nok; thi ofte er det blot en vis Analogi imellem Planten og det, den anvendes for, der er det bestemmende. Til Exempel: de smaa ormformige Bregneskud om Foraaret som ormdrivende Middel, Kongelysets filtede, stærkt haarede Blade som Middel mod Haarets Affald osv.

Som Kuriosum kan bemærkes, at Folketroen forhen mente, at Hexene, der jo kunde tage andres Smør, blot behøvede at gaa hen til Markskjellet og give sig til at kjærne med en Gjærdestaver i en gammel hul Pil, saa havde de Nabokonens Smør. Overtroen i en saa naiv Skikkelse er naturligvis nu forsvunden, men den har holdt sig paa andre Maader og da navnlig i visse Egne paa Landet.

Er en plaget med Vorter, skal han tage en Pilekæp og i den skære saa mange Hak, som han har Vorter, stikke disse til Blods og lade noget heraf komme i hvert Hak. Naar han da stiltiende kaster Kæppen, mister han sine Vorter, medens den første, som finder den og rører ved den, faar dem. Saadanne Vortekæppe kan man endnu af og til finde.

Flere Steder i Fyen har jeg truffet den Tro hos Landboerne, at man aldrig maa slaa hverken Mennesker eller Dyr med en Kost, thi da vil vedkommende ikke „lives eller trives mere." Navnlig forhen anvendte man Pilekviste til de simplere Staldkoste, og Folketroen hænger da muligvis sammen med en lignende vestjysk. Ovre i de nøgne Sandklitter ved Jyllands Vestkyst forekommer en krybende Pileart (S. repens), af hvis Rødder og Grene man hyppig laver Koste, om hvilke man har samme Mening som anført.

I Lægekunsten har Pilen ogsaa været anvendt, skjønt den just ikke her har spillet nogen betydelig Rolle. De ældste Læger anbefale den som Middel mod Vorter. Hos Henrik Smid har jeg truffet en ret morsom Notits. Han skriver: „Tag en liden Quist af it Pile træ, oc sla met den paa Hoffuet panden oc giff vel act der paa, om den ljuder klart eller domt, giffuer det en klar ljud af sig, da er Hoffuetpanden hel, men giffuer det liud fra sig, lige som en bröden Klocke, da er Hoffuetpanden sönder. — Du maa forlade Dig til disse Tegen oc icke til at han gider vel soffuet, ædet oc drucket, de Tegen ere icke visse, men bedragelige." (Henr. Smid: Lægebog, III Del, Pag. 4, Anno 1577).

Senere hen i Tiden har man anvendt Destillatet af Bladene som Febermiddel, paa Grund af den i disse indeholdte Salicylsyre. Ogsaa i Steden for Chinabark har man anvendt Saften. Som Garve- og Farvemiddel har man brugt Barken og denne skal endog i Følge Professor Hornemann have været benyttet som Brød under Hungersnød.

Sin største Betydning har Pilen dog aabenbart som Materiale ved forskjelligt Flettearbejde, til Baandstager osv. De Arter, der særlig egner sig hertil er: Baandpil (Salix viminalis), der jo saa almindelig forekommer ved Gjærder og let kjendes paa de smalle, lidt tilbagerullede lange Blade. Purpurpilen (S. purpurea) med mørkerøde Grene, lancetformige Blade og sammenvoxede Støvdragere. Den optræder som Busk og kaldes ofte „tysk Pil". Ogsaa Rødpilen, bølgebladet Pil, Mandelpilen og Gulpilen (S. vitellina) er gode Arter.

Det er aabenbart, at Piledyrkning ypperlig betaler sig, og vi er i den Henseende tilbage herhjemme, og betaler ofte Flettematerialet fra Udlandet i dyre Domme, i Steden for at lade Kapitalen blive her i Landet. Det er navnlig Tyskland og Frankrig, der dyrker Pilen i det større og udfører Kvistene. Mindre Jordbrugere har langt større Udbytte af Piledyrkningen end af Kornavlen. I Følge „Säen und Pflantzen" er det almindeligt, at der f. Ex. i Harburgs Omegn haves en Gjennemsnitsindtægt af ca. 90 Kroner pr. Td. Land ved Piledyrkning. Et lignende godt Resultat vilde aabenbart let kunne opnaas i Danmark*).

Iblandt de smukkeste Pilearter fortjener særlig at nævnes: Glanspil (S. cuspidata), der udmærker sig ved sit mørkegrønne glinsende Løv. Den findes hist og her ved Gjærder i Jylland og Sydfyn, men navnlig i den udtørrede Lersø ved Kjøbenhavn. Laurbærpilen (S. pentantra), der mest forekommer i Moser, udmærker sig ved sine glatte, fintglinsende Blade og guldgule Rakler. Sørgepilen (S. Babylonica) er en af de mest ejendommelige Arter. Den har lange hængende, ligesom bølgende, blaaduggede Grene, og er et betegnende Symbol paa Sorgen og Indesluttetheden, eller som en tysk Naturforsker udtrykker sig paa „Kvindegraad og Kvindesorg". Den plantes hyppig paa Kirkegaardene, hvor den ret harmonerer med Omgivelserne. Den kaldes ogsaa

*) En fortrinlig lille Anvisning til Piledyrkning er i 1874 udgivet af N. C. Rom, paa hvilken jeg tillader mig at henlede Læsernes Opmærksomhed. Forf.

„Taarepilen", og et østerlandsk Sagn vil vide, at den i Grunden er opstaaet af Kong Davids Taarer, da han skrev den 137te Salme (!).

Ved Søens Bred, hvor de lange, bølgende Grene ligesom gaar i et med Vandet passer Sørgepilen godt, thi der er noget romantisk-poetisk ved den. Det er interessant at se, hvorledes dette har givet sig Udtryk i et ældgammelt græsk Sagn:

Phaeton, en Søn af Helios og Klymene, vilde en Gang styre Solens Vogn; men det kom han galt fra, thi han stak alting i Brand, hvorfor Zeus i sin Vrede nedstyrtede ham i Floden Eridanos. Men hans trofaste Søstre kunde ikke glemme hom og de stod derfor grædende og jamrende ved Flodens Bredder, men blev forvandlede til Sørgepile". Som Artens botaniske Navn antyder har man ment, at den stammede fra Babylon og nogle har villet paastaa, at det var den Art, der fandtes ved Babylons Floder, og som omtales i Bibelen. Da Israels Folk var i Fangenskabet, hedder det jo, at de græd og da ingen havde Lyst til at stemme Harperne, havde de hængt dem paa Pilene, saaledes som det er formet i Nutidens Sprog:

„Ved Babylons Floder vi sørgende sad
og græd for vor Moder den hellige Stad,
lod Harperne hænge
med bristende Strænge
i Pilenes Top!"

Dog i Følge nyere Undersøgelser er det nok ikke denne, der fandtes langs Babylons Floder, men et helt andet Træ.

Den Forvexling af Pil og Poppel i det daglige Liv, som jeg omtalte ovenfor, har den norske Digter Henrik Wergeland aabenbart ogsaa gjort sig skyldig i, da han skrev sit Æventyr om Piletræerne og Skjæren. Naar han siger, at det ene Træ sænkede sine Grene mod Jorden, tænker han utvivlsomt paa Sørgepilen, men naar han skriver, at det andet strakte sine lige i Vejret uden igjen at kunne sænke dem, tænker han bestemt paa Pyramidepoppelen.

Pilene voxe meget hurtig op, og dette har sandsynligvis givet Anledning til Talemaaden „at skyde i Vejret som en Pil", o. fl. andre Ordsprog som hos Mau: „Unge Piger ere som Pile, der voxe snart." Allerede den gamle romerske Skribent Plinius, der beskriver otte Slags Pile, gjør den Bemærkning, at „der er fast intet Træ, der voxer saa hurtig som Pilen." Men han gjør tillige en anden ret ejendommelig Bemærkning om Pilene, (og om Poplerne m. fl.) nemlig den, at de vende deres Blade om efter Solhverv, saa dette er sikkert Kjendetegn paa, naar Solhverv er forbi. »Mirum inprimis id, quod ulmo, tiliæque et oleo et populo albo, et salici evenit. Circumaguntur enim folia earum post Solstitium. Nec alio argumente certius intelligitur fidus confectum.« (Plinii Histor. mund. Libr. XVI, Cap. XXIII). En lignende Forestilling har jeg for Resten ogsaa truffet paa hos Folk paa Landet.

Vi kunde endnu føre disse Betragtninger over et af vore almindeligste Træer videre, men Antydningerne i det foregaaende vil være tilstrækkelige til at vise, at Pilen i Kulturhistorien har spillet en meget fremtrædende Rolle.

Bognyt.

„Vejledning til Stænktegning", af Hugo Elm, bearbejdet af N. C. Rom. I de senere Aar er der fremkommen en smuk Maade at afbilde Naturgjenstande og andre Figurer paa ved Overstænkning, i Stedet for ved Tegning og Maling. Man har derfor kaldt dette smukke Arbejde „Stænktegning". Det er nu ganske vist let at udføre, men en nøjagtig Anvisning dertil vil dog være nødvendig, da Færdighed i Stænktegning udfordrer, som al anden Øvelse, lidt Vejledning for at give et smukt Udfald, og der er jo ikke faa Kunstgreb, som skal og maa læres. Den foreliggende lille, smukt udstyrede og med 76 Afbildninger forsynede Bog, yder i den Henseende alt, hvad man kan ønske sig og vil sikkert være kjærkommen for dem, der allerede kjender til Stænktegning, ligesom den hos andre kan vække Interessen for hin smukke og underholdende Fritidssyssel, der forøvrigt ogsaa turde være meget nyttig. Sammenstillingen ved de mere sammensatte Stænkbilleder bidrager til Smagens Udvikling, skærper Skjønhedssansen og medfører efterhaanden et mere aabent Øje for Naturen, der ganske vist foreløbig kun fremkalder Indsamling af Plantedele, men dog ofte indeholdrr Spiren til mangfoldige andre naturvidenskabelige Fritidssysler, som enhver eftertænksom Opdrager maa glæde sig over. Ej heller bør det lades ude af Betragtning, naar man omtaler Betydningen af denne Art af Beskæftigelse, at man, naar man har opnaaet en vis Færdighed i samme, kan anvende den til at pynte mangfoldige nyttige Gjenstande til megen Glæde for Slægt og Venner.

Dansk Husflidsselskab.

Tiltraadte Medlemmer:

Lærer Hvilsted, Realskolen i Thisted.
— Petersen, Døvstummeinstitutet.
Mekanikus Nielsen, Sollerup, Kjøge.
Tranekjær Tullebølle Husflidsforening.

Indhold: Dansk Husflidsselskab. — Husflidskursus. — Husflidsudstillinger og Møder. — Pilene, en kulturhistorisk-botanisk Skitse, af Anton Andersen. — Bognyt.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 52. Søndagen den 24de September 1882.

Fra Sløjdlærerseminariet Nääs.

Det er ca. et Aar siden, at Husflidstidenden bragte en meget malerisk Skildring af Nääs med Omegn — samt en Meddelelse om Virksomheden ved det derværende Sløjdlærerseminarium. Som alt bemærket ligger det nævnte Herresæde i Vestergøtland en 3—4 Mil fra Gøteborg; — anlagt paa en meget frodig grønklædt, skovdækt Bjærghøjde hæver det sig op over Omgivelserne og ses over hele „Tragten" (Dalføret), ligesom man ogsaa derfra har den mest „vakre" ja næsten rent „förtjusande" (henrivende) Udsigt ud over Skoven, bort over Søerne, rundt om til alle Sider, — hvor Synet er begrænset af skogklædte eller til Dels nøgne Fjælde. I og omkring selve Slottet samvirker Kunst og Natur i den skjønneste Harmoni, udfolder sig straalende herligt for ens Blik og gjør det hele som til et Stykke af det tabte men gjenfundne Paradis. Skoven giver Køling og Skygge paa de varme Sommerdage, de klare Søer indbyde til en Sejltur eller et forfriskende Bad, alt som man behager; Vejret er behageligt, Luften særdeles frisk. Selv midt om Vinteren med en Kulde af 20—30° mærkes det næppe saa meget som i Danmark ved en 5—6° med en isnende Vind; thi Skoven gjør det „lugnt og stille".

Hensat i denne herlige Natur en stille Sommeraften lyder uvilkaarligt i ens Indre Gejers smukke Aftenbetragtning: »Stilla skuggar breda sig i qvällen, Solen släckes i svala sjön. Klara stjernor framgå öfver fjellan, tända offrande kärleks bøn. I den mörka nattens timma, o låt aningens facklor glimma! När det skymmer, låt mig da förnimma hoppets saliga ljusa frid«.

En 5 à 10 Minuters Gang fra Slottet — til Dels inde i de af Søer omkranste stille Skove — ligger 3 Bygninger i Villastil: Vänhem med Skolen for „Flickor", Hr. Inspektør Salomons Bolig og endelig det bekjendte, i alle Hensender fortræffeligt indrettede Sløjdlærerseminarium — hidtil enestaaende i sit Slags.

Dette er traadt i Steden for en mindre Sløjdskole, som opførtes i Nærheden af selve Slottet Aar 1872, — siden Seminariets Opførelse er samme imidlertid anvendt til Opbevaring af Værktøj og en særdeles righoldig Modelsamling. Stedet for Seminariets Opførelse kunde næppe være valgt med større Omtanke — netop med Hensyn til den her udfoldede Virksomhed. Her er navnlig gjort Forsøg paa at fremme Betragtningen: at Arbejdet — ret set — er en Velsignelse. Det kjendes her at: „Godt Lag gjør kort Dag"! Her er ikke taget Sigte paa at uddanne til et eller andet Haandværk eller fremkalde Hussløjd med særlig Betydning i økonomisk Henseende, men — efter et klart og rent pædagogisk Synspunkt og en vel gjennemtænkt Metode med „Gjøremaal" af særlig praktisk Betydning — drives Sløjden som Opfostringsmiddel ved Siden af de theoretiske, for med disse at bidrage til en almen-harmonisk Udvikling, — saa det med rette tør anses, at den skal faa en særdeles stor Betydning for Livskraftens Bevarelse i Folkeslagene — ja for Videreudviklingen i legemlig som samtidig i sjælelig Henseende. Naar en dansk Digter synger, at Sammenslutningen af Nordens 3 Riger skal „føre til Sejer Folkenes Sag", da faar denne dunkle profetiske Udtalelse maaske i noget „Mon" sin Forklaring ved hvad her gaar for sig!

Lige siden 1876 er her ved etaarige Kursus ud-

dannet det ene Sæt Sløjdlærere efter det andet; disse have navnlig faaet Ansættelse i Skolerne. 1878 begyndte man at uddanne Folkeskolelærere. Sløjden er allerede fast indført ved ca. 400 Skoler. Staten giver et anseligt Tilskud, som navnlig fordeles til saadanne Skoler, hvor Sløjden drives som Opfostringsmiddel. I Henhold til hele den vakte Interesse maa det antages, at den om kort Tid maa blive fast indført i hele Folkeskolen, ligesom det ogsaa tør ventes, at den ret snart vil blive optaget som Undervisningsfag ved alle Seminarier, ligesom det alt er sket ved Karlstad og alt gjennemført i Finland. Et Kursus er beregnet paa 5 Uger med Udsigt til et Gjentagelseskursus efter et Aars Forløb. Nu for Tiden er her 12 svenske, 1 finsk, 3 franske, 3 tyske og 2 danske Lærere; — her er altsaa et mellemfolkeligt Samarbejde i bedste Betydning.

Som Exempel paa hvilken Interesse, Virksomheden har vakt i de forskjellige Lande, skal nævnes, at 300 franske Lærere skal have søgt om at komme til Nääs, og at Boston har haft en Udsending her for at gjøre sig bekjendt med Virksomheden. Det skal bemærkes at samme er rejst om ad Kjøbenhavn for tillige at se, hvorledes Virksomheden drives dersteds.

De svenske Lærere nyde fuldt ud Understøttelse af forskjellige Landhusholdningsselskaber, medens de andre Landes er her med frit Ophold og Rejseunderstøttelse i Følge Tilbud fra Ejeren af Nääs, Hr. Kommandør Abrahamson. Efter alt det foregaaende kan man nok paastaa, at her foreligger den aller største Opfordring til nærmere at omtale de før nævnte tvende Hædersmænd: Kommandør Abrahamson, der har grundet Virksomheden ved at opføre ovennævnte Skolebygninger og Seminarium og samtidig betrygget samme ved en Gave af 200,000 Kr., og Ridderen Hr. Salomon, der med sjælden Intelligens samt et klart og sundt pædagogisk Blik leder ovennævnte Virksomhed og dette ene og alene af Interesse for Sagen, uden nogetsomhelst Vederlag.

Der skal endnu tilføjes, at de herværende svenske Lærere ville ved Hjemkomsten faa særlig Lejlighed til at virke for Sløjden mod at Landhusholdningsselskaber o. s. v. afholde de dermed forbundne Udgifter foruden at Læreren oppebær et Lønningstillæg af 100—150 Kr. for 4—6 Timers ugenlig Arbejde, som dog mangen Gang til Gjengjæld afkortes i Læsetiden. Med Paaskjønnelse af al den Interesse, der flere Steder vises for Husfliden i Danmark, kunde der dog være adskilligt at lære ved at betragte ovennævnte svenske Forhold — ogsaa med Hensyn til at yde Lærerne nogen Anerkjendelse i en og anden Henseende for deres Virksomhed i denne Retning; det skal nok vise sig, at Arbejdet er sin Løn værd, naar det drives paa rette Vis. Dog — det kan desværre ikke nægtes, at der ogsaa blandt Folket findes megen Ligegyldighed, ja Uvilje for Sagen, og under saadanne Omstændigheder ydes der snarest Skam til Tak.

Frederiksen.

Efter Ntt. skal vi endvidere tilføje:

Ved Sløjdseminariet paa Nääs afsluttedes den 23de August et Kursus, som var begyndt den 19de Juni, og i hvilket 24 Elever deltog. Der var den Mærkelighed ved dette Kursus, at Deltagerne hørte til 5 forskjellige Nationer, i det 15 var fra Sverige, deriblandt en Dame, en fra Finland, to fra Danmark, 3 fra Tyskland, og 3 fra Frankrig. Selvfølgelig er Arbejdet herved blevet vanskeligere, men Resultatet af de 5 Ugers Undervisning var dog tilfredsstillende. Skolens Forstander, Hr. O. Salomon afsluttede dette Kursus med Taler paa Svensk, Tysk og Fransk, og Seminariets Stifter og Velgjører, Hr. August Abrahamson gav derpaa en prægtig Middag paa den smukke Herregaard Nääs. Samme Dag afrejste en Del af Deltagerne. At Skolen nyder stor Anseelse, fremgaar allerede af ovenstaaende. Fra American Institute of Instruction i Boston er der nylig kommet en Anmodning om at faa tilsendt en Redegjørelse for dens Virksomhed, og i forrige M. har den Besøg af Professor John M. Ordway og Frue, som begge ere ansatte ved Massachusetts Institute of Technologi og er paa Rejse for at studere Husflidsundervisningen.

Naturmøbler.

Smukke Naturstole og Stativer til Anbringelse af Blomsterpotter, Vaser o. lign. af knudrede Egegrene faas hos Husmand Niels Peder Thomsen paa Øland (pr. Aabybro) som forfærdiger disse Husflidsgjenstande i sin Fritid om Vinteren.

Dansk Husflidsselskabs Uddannelses-Kursus for Lærere i Kjøbenhavn 1882.

Dette Kursus begyndte den 31te Juli og fortsattes i 4 Uger til den 26de August. Medens tidligere de forskjellige Fag vare blandede imellem hinanden var der i Aar for de første 3 Ugers Vedkommende truffet den Bestemmelse, at hvert Hold Elever havde samme Fag Ugen ud. Denne Arbejdsordning viste sig meget fordelagtig, i det hver Deltager fra Dag til Dag kunne fortsætte sit Arbejde uden at andre i Mellemtiden brugte hans Værktøj eller bragte Forstyrrelse i Materiale og Arbejde. Da tidligere Kursus havde vist at Tegnetimerne ikke kom til den tilsigtede Nytte, i det de vare for faa til at nogen videre Øvelse kunne opnaas, vare de opgivne i Aar. I Steden derfor var til Forsøg op-

taget et nyt Fag, nemlig Modellering i Ler, der danner en særdeles nyttig Forskole til Udskæring i Træ. De Resultater, der opnaaedes i dette Fag var langt over Forventning og bragte vistnok Deltagerne ublandet Glæde. En Del af Eleverne opnaaede ogsaa at udføre deres modellerede Arbejders Afstøbning i Gibs.

Ligeledes var Drejning i Aar optaget som et almindeligt Fag. Dette voldte i Førstningen de fleste Deltagere en Del Besvær, men det viste sig ved Arbejdets Afslutning at der var opnaaet et meget respektabelt Resultat, i det der var frembragt ikke faa meget gode Øvelsesarbejder. De fremmeligste Elever bragte det til at udføre Huldrejning (Vaser osv.) samt Polering af de drejede Gjenstande. Begge disse Fag blev, ved paaskjønnelsesværdig Velvilje fra det Tekniske Selskab udøvede i dettes udmærkede smukke lyse og luftige Skolelokaler og ved Bistand af Selskabets Lærerkræfter.

For de øvrige Fag foregik Undervisningen i de af Kommunen velvilligt til Raadighed stillede Lokaler i Peter-Hvidtfeldtsstræde. Undervisningen i Snedkeri skete mere metodisk end tidligere, og med et særdeles tilfredsstillende Resultat. Det samme var Tilfældet med Undervisningen i Paparbejde, hvori der arbejdedes med sædvanlig Dygtighed og Akuratesse. I Kurvemagerarbejde opnaaedes, ligesom tidligere, meget gode Resultater, og de fleste Elever erholdt ikke liden Øvelse i at fremstille de almindelige Kurveformer. Den kvindelige Undervisning, forskjelligt Haandarbejde og Almueudskæring, foregik med Flid og Iver — trods det i de senere Uger meget uheldige Lokale — og bragte Deltagerinderne et godt Udbytte i forskjellig Retning. I den sidste Uge, hvor Arbejdet fordeltes mere efter de forskjellige Deltageres Behov og Ønske, modtog en Del nogen Undervisning i Binding af grønne Kurve, samt i Børstenbinding og Lodning.

I de sidste tre Uger samledes de fleste af de deltagende Lærere og Lærerinder to Gange om Ugen til mindre Drøftelsesmøder i en af Teknisk Selskabs Skoles Foredragsrum, der med megen Velvilje blev stillet til Raadighed, og paa disse ret livligt besøgte Møder drøftedes forskjellige Husfliden og Undervisningen tilhørende Spørgsmaal, hvorved sikkert et og andet klaredes for adskillige af Deltagerne.

Paa Mødet den sidste Dag — Lørdag den 26de August — blev alt det i de forløbne 4 Uger udførte Arbejde fremstillet. Den virkelig righoldige og smukke Samling, hvoraf Tegnebordene i en stor Sal bugnede var et overraskende og veltalende Vidnesbyrd om den Flid og Iherdighed hvormed alle Deltagerne havde benyttet Tiden og hvormed Undervisningen var blevet drevet. Det vundne gode Resultat skyldtes vel ogsaa for en Del den faste Ordning hvori hele Kursuset i Aar — til Modsætning af tidligere — var formet, i det de bestemte Mødetider og Arbejdstider nøje overholdtes. Dette gav Fasthed og Støthed i Arbejdet, men vakte maaske ogsaa i Førstningen nogen Misnøje hos Deltagerne. De fleste vilde imidlertid, efter Kursusets Afslutning med et rigtigt godt Arbejdsudbytte, sikkert være langt mere tilfredse, end om Mangel paa Orden og Bestemthed havde ladet dem vende hjem med halv spildt Tid og et halvt Udbytte.

Arbejdstiden var i øvrigt ordnet saaledes at den gav en god samlet Fritid midt paa Dagen, der tillod Deltagerne at besøge alle Musæer, at bese Byen og at tilendebringe mulige Forretninger. Fra Mødetiden Kl. 7 Morgen arbejdedes til Kl. 11. Derefter hvilede Arbejdet til Kl. 3, fra hvilken Tid der arbejdedes til Kl. 7. I Modsætning til tidligere Kursus havde Deltagerne alle Materialer frit og hver beholdt alle de af ham udførte Arbejder. Enhver Deltager erholdt Dækning af Befordringsudgifter til Rejsen frem og tilbage, ligesom Flertallet var tilstaaet Opholdsgodtgjørelse, der for Lærere var 60 Kr. og for Lærerinder 45. Kun enkelte havde blot fri Rejse og fri Undervisning.

I samme Tidsrum afholdtes paa Selskabets Foranstaltning et Husflidskursus hos Lærer Nielsen i Ulsø ved Haslev Station paa Sjælland, hvortil Selskabet havde tilstedt 7 Deltagere fri Rejse, Vejledning og Ophold. Under Undervisningen besøgte et af Forretningsudvalgets Medlemmer Skolen og modtog et særdeles tilfredsstillende Indtryk af den Iver og Dygtighed hvormed Arbejdet lededes og udførtes. Med Undtagelse af Modellering og Paparbejde øvedes de samme Hovedfag som ved Kursuset i Kjøbenhavn, i det dog Udskæring i Træ og Indlægning var øvet i større Omfang af enkelte, samt Kurvemageriet af flere var udvidet til at omfatte Kurvemøbler, i det der var forfærdiget fortrinligt udførte Kurvestole. Desuden havde flere af Eleverne erholdt meget respektabel Øvelse i Indbinding af Bøger, samt i at forfærdige mindre Rejsekufferter og lignende. Af Skolens Arbejder var der fremlagt et lille Udvalg solidt udførte Arbejder ved ovennævnte lille Udstilling af Elevarbejderne i Teknisk Selskabs Skole.

Sluttelig skal vi omstaaende give en Fortegnelse over de i begge Kursus deltagende, med Tilføjelse af hvor mange Halvdage hver har modtaget Undervisning i de forskjellige Hovedfag. Tallene efter Navnet (76, 81 osv.) angiver at vedkommende har deltaget i lignende Kursus nævnte Aarstal. De 4 nævnte Sergenter have modtaget fri Undervisning ifølge vedkommende Ministeriers Ønske. De 7 sidstnævnte Deltagere modtog Undervisningen i Ulsø. Dageantal for de forskjellige Fag kan her ikke opgives, men kun i hvilke Arbejder Vedkommende er øvet.

Deltagere i Undervisningen. (De under Fagene staaende Tal angiver hvormange Halvdage hver Deltager har haft Undervisning i vedkommende Fag.) NB. Undervisningen afbrudt paa Grund af Sygdom.	Drejning.	Modellering.	Børstenbinderarbejde.	Paparbejde.	Haandarbejde.	Straafletning.	Kurvemagerarbejde.	Udskæring.	Snedkeri.
Lærerinde Fru Line Appel, Hemmershøj	»	»	»	»	12	9	8	18	»
— Frk. L. Bentzen, Skjænkelse. (81)	»	»	»	»	13	5	6	24	»
— — M. Christensen, Oddense	»	»	»	»	15	3	»	30	»
— — A. M. Clausen, Mariehøj	»	»	»	«	12	11	»	25	»
— — E. Duncan, Emdrupborg	»	»	6	6	11	6	»	18	»
— — Fallenkam, Samsø	»	»	»	»	16	7	7	18	»
— — A. E. Hansen, Herning	»	»	6	6	12	6	»	18	»
— Fru K. Hedeager, Løvel	»	»	5	5	17	»	»	20	»
— Frk. A. K. Jensen, Saltvig	»	»	6	6	15	3	»	18	»
— — M. Jensen, Boes	»	»	6	6	12	6	»	18	»
— — M. K. Andersen, Vinding	»	»	6	6	12	6	»	18	»
— — N. Jensen, Vester Lyby NB.	»	»	»	»	7	»	»	8	»
— — H. Koch, Viby. (81) NB.	»	»	»	»	4	5	8	14	»
— Fru J. Petersen, Skød	»	»	»	5	13	6	6	18	»
— M. Vigtoft, Hammerum	»	»	»	»	12	9	9	18	»
Sergent H. P. Andersen, Kjøbenhavn	»	»	6	11	»	»	9	3	18
Oversergent Andersen, — (81)	»	»	»	3	»	»	11	6	26
Lærer Appel, Hemmershøj	6	6	»	9	»	»	10	8	9
Husflidslærer A. Bang, Kjellerup	»	»	»	12	»	»	7	9	17
Sergent Christensen, Kjøbenhavn	»	»	6	11	»	»	10	3	16
Lærer P. Eriksen, Vejstrup	»	»	»	»	»	»	18	4	»
Snedkersvend Frederiksen, Kolding	6	6	3	24	»	»	9	»	»
Lærer Geertzen, Østerild	»	»	5	7	»	»	»	3	9
— A. Hansen, Nyrup	6	6	»	9	»	»	18	»	9
— Chr. Hansen, Skuldelev. (78)	6	6	»	9	»	»	10	8	9
Sergent J. P. Hansen, Kjøbenhavn	»	»	3	11	»	»	9	3	16
Lærer R. Hansen, Vallebo. (81)	6	6	»	9	»	»	18	»	9
— A. S. Hjort, N. Nissum	6	6	»	9	»	»	11	7	9
— A. Th. Jacobsen, Helsingør	»	»	6	16	»	»	»	3	21
— J. Jørgensen, Rudkjøbing	6	6	»	18	»	»	9	9	»
— Klinkby, Dalby. (80) NB.	»	»	»	12	»	»	9	3	11
— Knagh, Enø	6	6	»	8	»	»	11	»	16
Ungkarl V. R. Kruse, Herstedøster	»	»	»	12	»	»	11	5	20
Lærer J. Chr. Larsen, Nordby, Samsø	6	6	»	9	»	»	11	7	9
— H. Lind, Aakirkeby	6	6	»	18	»	»	18	»	»
— M. S. Møller, Hobro	»	»	»	12	»	»	9	15	12
— J. Nielsen, Ormslev	6	6	»	9	»	»	20	7	»
Husflidslærer C. Numelin, Viborg. (79 og 80)	5	5	»	6	»	»	10	6	11
Lærer J. Olsen, Vejleby. (77 og 78)	6	6	»	9	»	»	11	7	9
— C. G. W. Pfaff, Lundby	»	»	»	10	»	»	»	5	30
— Popp, Hunetorp. (81)	6	6	»	9	»	»	11	7	9
— A. N. Penderup, Tilsted	6	6	»	9	»	»	18	»	9
— P. Petersen, Brigsted	6	6	3	15	»	»	9	»	9
— P. K. Pedersen, Ødis	6	6	»	9	»	»	13	3	11
— P. Rand, Esrom. (76)	6	6	»	9	»	»	18	»	9
— H. Rasmussen, Ellede. (81)	6	6	»	9	»	»	7	»	20
— P. C. Schultz, Skibsby	»	»	5	18	»	»	9	3	12
— P. Sørensen, Gjessø. (81)	6	6	»	»	»	»	12	5	19
— P. C. Sørensen, Højbjærg. (81)	6	6	»	9	»	»	12	4	9
— P. M. Toustrup, Nykjøbing paa Mors	»	»	6	17	»	»	13	3	8
— J. P. Torp, Galtrup Højskole. (81)	6	6	»	9	»	»	18	»	9
— Andersen, Løderup	øvet	»	øvet	»	»	»	øvet	øvet	øvet
— Baltsersen, Ebeltoft	øvet	»	øvet	»	»	»	»	øvet	øvet
— Krog, Elsø	øvet	»	øvet	»	»	»	øvet	øvet	øvet
— Lank, Tødsø	»	»	øvet	»	»	»	øvet	øvet	øvet
Jagtassistent U. Petersen, Vaase	»	»	øvet	»	»	»	vvet	»	øvet
Lærer Schmidt, Skalbjærg	»	»	øvet	»	»	»	øvet	øvet	øvet
— Lærer Sørensen, Døstrup	øvet	»	øvet	»	»	»	»	»	øvet

Anvisning til Arbejde i Sølv

af Søren Christensen, Urmager.

For Folk, som har nogen Tid tilovers, kan det være saare fornøjeligt og tillige nyttigt selv at lave enkelte Sølvgjenstande, da Redskaberne dertil kunne anskaffes for en Ubetydelighed, og det Sølv, man kan bruge (gammelt Pibebeslag, ødelagte Smykker, Mynter, som ikke længere ere gangbare), har kun mindre Værdi, naar det skal sælges, medens man selv kan lave smukke og nyttige Ting deraf.

Det gamle Sølv maa først smeltes. Derved er at iagttage, at det i Forvejen er vasket og renset godt samt befriet fra alle fremmede Dele, især fra Jærn, hvis Indblanding ved Smeltningen har en skadelig Virkning paa Sølvet. Diglen, hvori Sølvet smeltes, kan være af Sten eller Blyant; Stendigler kunne faas for 25 Øre; af Blyantsdigler maa man helst kjøbe Nr. 1. Denne skal først gnides med Talg og lægges en hel eller halv Dag i en varm Kakkelovn eller i varme Emmer, til Tællen fuldstændig er trukken ind i den. Sølvet kommes saa i Digelen, der sættes over en Kulild; dog kan ogsaa en skarp Tørveild bruges, naar man har en lille Blæsebælg. Foruden Sølvet kommes ogsaa omtrent et Fingerbølfuld Potaske i Diglen; til Filing (Sølvfilspaaner) skal der mere. Skulde ved et Uheld Diglen springe og Sølvet løbe i Asken, maa man ikke prøve paa at tage det op strax, da det smeltende Sølv er lige saa levende som Kviksølv og vilde spredes hen i Smaaperler, hvis man rørte ved det; derimod skal man slaa Vand over Asken og saaledes afkøle den, for at Sølvet kan størkne; dette tages da op og vaskes rent; det kan ogsaa glødes rent, men saa maa det ikke indeholde Tin, da dette ved Sølvets Glødning vilde smelte.

Naar Sølvet er smeltet, hældes det op i et hulet Jærn, som er oversmurt med Talg; det hældes altsaa egentlig op i smeltet Talg; jeg har selv i mange Aar brugt en Stump af en gammel Høle til at hælde Sølvet i.

Sølvet hamres paa den Side, der vender op, naar det er størknet, og som kaldes Avetsiden (Vrangen); det smeddes med jævnlige Varmninger, men maa ikke være for glødende; særlig i Begyndelsen maa der ikke smeddes for længe paa det ad Gangen, før det kommes i Ilden igjen; bliver det saa rødt, svales det i Vand og smeddes koldt. De første fire Gange skal det hamres med „Banen", siden med en rund „Pen".

Endnu bemærkes, at gamle Penge ikke behøve at smeltes, før de smeddes, men Stemplet maa først files af, da det ellers vilde slaas ned i Mønten, som saa aldrig vilde kunne befries for Spor af Præget.

Vil man blande Sølvet med Kobber, maa dette være rent smeddet Kobber; man kan rense det i Ilden, hvori det holdes til der viser sig en grøn Lue; da kan det afkøles og smeltes. Man maa dog ikke blande for meget Kobber i Sølvet.

De fleste Gjenstande, man laver af Sølv, skulle loddes; dertil bruger man Strøborax og Slaglod.

Strøborax laves af 2 Dele Potaske, 2 Dele Køkkensalt og 1 Del Borax, alt sammen nøjagtig afvejet. Disse Dele lægges sammen paa en Jærn- eller Kobberflade over en svag Ild under stadig Omrøren, hvis det fugter, og rives fint som Mel.

Slaglod laves af 4 Dele Sølv og 1 Del Zink. Sølvet smeltes først med Potaske; saa skal Zinken svøbes i Papir og puttes i Diglen. Saasnart Zinken er smeltet og omrørt, skal Blandingen hældes ud og behandles ved Udhamring som Sølv; det skal være saa tyndt, at det kan klippes i fine Stumper, der lægges paa Stedet, som skal loddes, naar dette først er oversmurt med Borax. Derpaa strøs Strøborax over, og det kommer i Ilden, saaledes, at der er Gløder baade over og under Sølvet, saa at begge de Stykker, der skulle sammenloddes, bliver lige varme.

Naar den Sølvgjenstand, vi lave, saaledes er smeddet og loddet, maa den files, skrabes, slibes, koges og poleres.

En 7 Tommer lang Ansats-Polerfil benyttes, til Gjenstanden bliver ganske jævn; til Hulninger kan bruges en halvrund Fil. Nu skrabes der ved et Skrabejærn, til alle Filesporene gaa ud, hvorpaa der slibes med en fin Oljesten. Dernæst kommes Sølvet i Ilden og gjøres dunkelrødt, hvorpaa det svales af i rent Vand.

Sølvet skal nu koges. Man tager en Porcellænsskaal med Vineddike, hvori der er kommen lidt Allun og Salt, men man maa vogte sig for, at der ellers ingen fremmede Dele kommer med Sølvet i Skaalen. Deri koges nu Sølvet, til det bliver ganske hvidt; det tages saa strax op og afkøles i 3 à 4 Kopper rent Vand, eller man tager en Spandfuld koldt Vand og skulper Sølvet frem og tilbage deri. Derpaa pudses det af med rent Vand ved Hjælp af Haanden, men i Fordybningerne ved Hjælp af en blød Pind.

Sølvet poleres med Polerstaal, som kan laves af en Fil, der slibes glat, først paa en almindelig blaa Slibesten og siden paa en Oljesten. Polerstaalet vædes med grønt Sæbevand, naar man polerer med det.

Saasnart Sølvet er poleret, tørres det med et rent Linklæde, og slemmet Kridt, der børstes over det med en fin Urbørste og saa er den ny Gjenstand færdig.

En lille Ambolt til Sølvarbejde der maa være fuldstændig glat paa Overfladen og forsynet med Næb eller Spidser, hvorpaa man kan forme og bøje Sølvet faas billigt i Handelen. Hammeren, man bruger til Sølvarbejde, maa ligeledes være sleben blank og glat paa Bane og Pen.

Omtrent den samme Fremgangsmaade, som her er

angiven med Hensyn til Sølv, kan ogsaa anvendes over for Guld, Kobber, Messing o. s. v. Dog maa det f. Ex. mærkes, at ved Brugen af Tinlod maa de Steder, som skulle loddes, vædes med Loddevand (Saltsyre, hvori der er opløst Zink).

For at drage Nytte af denne Anvisning vil det imidlertid være nyttigt for ikke at sige nødvendigt, at man hos en Guldsmed faar Lov til at se hans Redskaber, som man til Husbehov dog ikke behøver saa fuldkomne eller mangfoldige, i det man tillige lægger Mærke til, hvorledes han bærer sig ad med Arbejdet.

En flittig svensk Skolelærer.

I søndre Elfsborg Len, i Marks Herred ved Hallandsgrænsen, ligger det lille, meget fattige Ellekulla Sogn, hvis Lærer, J. H. Thorell i høj Grad har gjort sig fortjent af Sognet, hvor han nu har virket lidt over tolv Aar. Saaledes har han med lidt Hjælp af et Par Snedkere bygget og opsat et Orgel med 6 Stemmer i Kirken; det har en fyldig og ren Tone og bedømmes af Kjendere som et godt Arbejde, der har en Værdi af 2,000 Kr. Ved at følge de Anvisninger, der findes i Bøger om Orgelbyggeriet, hvilke han med stort Besvær fik anskaffet sig, erhvervede han Færdighed i at støbe, høvle og polere alle Metalpiberne i Orgelet. I et helt Aar var han i sin Fritid sysselsat med dette Arbejde, hvorfor han ved frivillige Bidrag fra Sognet fik 800 Kr. Resten har han selv maattet bringe til Veje ved Laan. Fremdeles har han udført Modellen til et nyt Kirketaarn og forestaaet Ombygningen af Taarnet, hvortil han ofrede 60—70 Dage af sin Fritid. Til Dels med egen Haand har han ombygget Pulpituret i Kirken, ligesom han har givet Tegning til og forestaaet en Ombygning af Koret. Ved Skolen har han paa egen Bekostning opført en Tilbygning samt gode Udhuse. Endelig har han opdyrket Skolemarken, der bestod af 10—11 Tdr. Land uopdyrket Ødemark, og opført en dobbel Stenmur omkring den. Og dog har denne Mand en stor Familje. Lenets Sløjdforening har til Tak for hans Virksomhed for Husflidens Fremme skjænket ham en Præmie paa 200 Kr.

(Ntt.)

Nyt Tegneapparat.

Det erkjendes af alle at nogen Tegneundervisning i Almueskolen vilde have stor Betydning for Husflidssagens Fremme. Men uagtet Tegneundervisningens Vigtighed som Undervisningsgjenstand i Almueskolen almindeligt indrømmes, er den dog hidtil væsentligst kun indført i en Del af Landets Kjøbstadskoler. En af Grundene hertil er vistnok den, at vi hidtil have savnet et for Almueskolen tjenligt Tegneapparat. Af ethvert Tegneapparat maa kræves, at det ved jævnt fremadskridende Øvelser fører Børnene til en antagelig Tegnefærdighed; men skal det særligt egne sig for Almueskolen, maa det tillige være saaledes indrettet, at en større Mængde Børn kunne beskjæftiges samtidigt, og at der ikke stilles den Fordring til Lærerne, at de skulle være Faglærer paa det heromhandlede Omraade.

For at afhjælpe dette Savn har Overlærer A. Hjort i Rønne udarbejdet et Tegneapparat, som indeholder A. en Række (12) lette Fortegninger for de første Begyndere, samt B. en Række fortsatte Tegneøvelser i fortrinligt Udvalg (ogsaa 12 Blade) udførte i stort Format, saa at Fortegningerne, ophængte paa Væggen, kan ses i hele Klassen. Vi er overbevist om, at dette fortrinlige Tegneapparat vil kunne bruges med Held i enhver Almueskole, hvorfor vi tillader os at anbefale det til alle Læreres velvillige Opmærksomhed. Apparatet koster 3 Kr. i Materie og hvert Sæt (A. B., hver 12 store Blade) faas hver for sig opklæbet paa Pap à 4 Kr. gjennem alle Landets Boglader og gjennem N. C. Roms Forlagsforretning, hvor litograferede Tegnebøger afpassede til Apparatet ligeledes faas à 15 Øre Stykket.

Almennyttigt.

Regler for Slagtning i Husholdninger.

(Efter en Anvisning udgivet af Kvindeforeningen til Dyrenes Beskyttelse.)

Da alle levende Skabninger ere i Stand til at føle Smerte, og vi staa til Ansvar for hvert Øjebliks unødvendig Lidelse, som vi tilføje dem, bør enhver, der har det Hverv at dræbe et Dyr, udføre sin Gjerning saa hurtig og skaansomt som muligt. Inden Slagtningen foregaar, er det Husbondens eller Husmoderens Pligt at paase, at alle Redskaber er ved Haanden og i brugbar Stand, saa at navnlig Kniv og Øxe er skarpe og uden Skaar.

Kalve, Faar og Lam bør helst bedøves ved et rask Slag med en Hammer lige bag ved Nakkekammen, hvorefter begge Hals-Pulsaarer overskæres. Hvor det overlades Tyendet at slagte disse Dyr, bør det strængt indskjærpes og paases, at denne Forskrift nøje efterfølges. Tror man sig ikke i Stand til at kunne fremkalde Bedøvelsen ved et enkelt Slag, bør man helst undlade at gjøre Forsøget.

Svin aflives bedst ved et stærkt Slag paa Panden midt imellem to Linjer, der tænkes dragne foroven mellem begge Øren og forneden imellem begge Øjne; derefter stikkes Dyret med en skarp Kniv i Bringen, saaledes at de store Blodkar overskæres.

Fjerkræ af alle Slags dræbes bedst ved hurtig at stille Hovedet fra Kroppen med en Øxe eller Kniv; thi derved dør Dyret strax. At Legemet desuagtet kan bevæge sig, er ikke Tegn paa bevidst Smerte. Kvælning af **Duer** er forkastelig; det kan, ligesom at dræbe **Gæs** og **Ænder** ved Stik i Nakken, medføre stor Mishandling, og bør derfor undlades.

Fisk bør slagtes hurtigst muligt efter Fangsten, fordi disse Dyr, allerede derved, at de ere udenfor Vandet, gjennemgaa en langsom Dødskamp, hvorved Kjødet taber i Velsmag og Næringsværdi. Slagtningen foregaaer ved, at man afskærer Fiskens Hoved, i alt Fald maa Rygbenet helt overskæres med en skarp Kniv. Det er et uforsvarligt Dyrplageri at skrabe, flaa, opskære eller partere levende Fisk, at afskære deres Finner og at ophænge dem paa Kroge, deri gjør man sig altsaa ogsaa skyldig ved at flaa levende **Aal**, at skure dem eller at lade dem løbe sig ihjel i Salt. Ogsaa paa Aalen bør Hovedet afskæres, før den flaas; **derefter** kan den lægges paa et varmt Komfur, indtil Skindet rynker sig, og saaledes med Lethed kan afdrages.

Suder maa ikke skoldes levende; de kunne godt renses for Slim, efter at de er dræbte.

Hummer, Krebs og **Rejer** bør først kommes i Gryden, naar Vandet er **spilkogende**, og ikke flere i et Kogekar, end at Vandet staar godt over dem. For at hindre Vandets Afkøling, hvorved Dyrenes Død forsinkes, lægges Hummer og Krebs én for én i Gryden, de største først, hvorhos man sørger for at vedligeholde Kogningen, som kan paaskyndes derved, at man anbringer en glødende Ildtang i Vandet. Naar disse Regler iagttages, opnaar man tillige, at den røde Farve bliver meget stærk og smuk. At udrive „Næserne" paa de levende Krebs for at borttage Galden, er lige saa unødvendigt, som det er barbarisk.

Drab af overflødige eller skadelige Dyr.

Større Hunde aflives ved Skud i Hovedet, midt paa Panden, med grove Hagl. Ligeledes fremkaldes Døden lettest ved et rask og sikkert Slag midt paa Panden med en Hammer eller Øxe, hvorefter Hals-Pulsaarerne overskæres. Hængning af Hunde og Katte er forkastelig.

Overflødige Hvalpe og Killinger dræbes, naar de er et Par Dage gamle, ved et rask Slag paa Panden med en Hammer. Foretrækker man at drukne dem, bør de anbringes i en Pose af løst vævet Tøj, i hvis Bund man har fastgjort en Sten, der kan holde Posen under Vandets Overflade.

Rotter og Mus udryddes bedst ved Hjælp af deres naturlige Fjender, Hunde og Katte. Fanges de derimod levende i Fælder, aflives de forholdsvis hurtig ved, at man sænker Fælden i en Vandbeholder, og betynger den saaledes, at den holdes nede.

At benytte Rottesaxe eller at anvende Gift er baade grusomt og farligt. Anvendelsen af Svamp og Gibs som Drabsmidler volder Dyrene store Lidelser.

NB. Har man opstillet Fælder, hvori Dyr kunne fanges levende, bør man ikke forsømme at efterse dem en Gang daglig for at hindre unødvendig Lidelse.

Husflid.

Lysskærme med tørrede Blomster.

Sidste Vinter kom der nogle overordentlig smukke Lampeskærme i Handelen, som bestod af tørrede Blomster, samlede i Smaabuketter og anbragte mellem olieret tykt Papir; naar da Lampen var tændt og Skærmen sat paa, saa man Buketterne ganske tydelig. Paa det samme Princip hviler nogle fikse Lysskærme, som kunne anbringes i Vinduet eller paa Bordet om Aftenen foran Lampen; de have Form af et Skærmbræt og bestaa af tre eller fire Fløje, hver f. Ex. en halv Alen høj og et Kvarter bred, forbundne med smaa Hængsler. Fløjene, der stilles i Vinkler — ligesom et Skærmbræt — hvorfor de heller ikke behøve nogen særlig Fod at staa paa, bestaa af en Ramme af udskaaret Træ — eller Pap, Papir, hvis man vil økonomisere og selv lave det hele — og to Glasplader, imellem hvilke Blomsterne anbringes. Den ene Glasplade maa være mat sleben og uigjennemsigtig, den anden kan være af almindelig Rudeglas; begge kunne faas hos en Glarmester saa smaa eller saa store man ønsker det. Paa den mat slebne Glasplade klæber man nu med Gummiarabicum tørrede og pressede Blomster, Græs, Mos etc., dækker det hele med den gjennemsigtige Glasplade og klister Kanten til med en smal Papirstrimmel. Pladen er nu færdig og kan sættes ind i Rammen, og naar man har lavet tre eller fire saadanne Plader, har man Skærmen færdig. Presningen af Blomsterne og Bladene kræver, som bekjendt, ingen store Anstalter: kun nogle gamle Bøger og nogle tunge Stene; herved er dog at bemærke, at de pressede Blomster ikke maa ligge for længe, inden de bruges, da de let tabe Farven. Drivhusblomster holder sig gjennemgaaende længere end Mark- og Skovblomster.

(Ntt.)

Til Brug ved Husflidsudstillinger anbefales Husflidsfange, udgivet af N. C. Rom med illustreret Titelblad.

Af disse Husflidssange er udkommet en ny større og forøget Udgave (i alt 18 Sange) til samme billige Pris som tidligere (5 Kr. pr. 100 Exemplarer, pr. Stk. 10 Øre).

En Mand i 30 Aars Alderen, som har lært en Profession i Træarbejde, helst Snedker, søges som Mester til at forestaa en større Virksomhed, hovedsagelig i simplere Træarbejder uden Maskiner. Det fordres at Vedkommende har Evne til at lede andre med Alvor til Flid og Orden.

Løn c. 1000 Kr. aarlig. Nærmere ved Henvendelse til **O. P. Jespersen**, Gl. Kongevej 47.

Dansk Husflidsselskab.

Efter at Hr. Ritmester Lillienskjold ifølge gjensidig Overenskomst fra den 1ste September er fratraadt som Selskabets Sekretær, er Sekretariatets Arbejde overtaget af Bestyrelsens Forretningsudvalg, til hvis Formand, Hr. Forretningsfører M. Cold alle Breve Selskabet vedkommende fremtidig bedes sendte. (Adresse: Industriudstillingsbygningen 21, Kjøbenhavn V.).

Tiltraadte Medlemmer:

Lærer Baltsersen, Elsegaard ved Ebeltoft.
— A. Th. Jacobsen, Helsingør.
— L. E. Larsen, Nordby, Samsø.
— Joh. Jørgensen, Rudkjøbing.
— N. S. Lank, Todsø ved Nykjøbing paa Mors.
Husflidslærer K. K. Krog i Elsø ved Nykjøbing p. M.
— A. Bang i Kjellerup ved Viborg.
Lærerinde L. Bentzen i Skjenkelsø ved Ølstykke.

Bekjendtgjørelse.

Folkets Almanak for 1883,

udgivet af

N. C. Rom og C. A. Thyregod,

indeholder den fuldstændige Kalender med Højvandetabeller og alle for det store Flertal af Almanakkens Brugere nyttige og nødvendige Angivelser. Kalenderen er ordnet saaledes, at der findes en lille Noteringsrubrik for omtrent hver Dag i Aaret.

Almanakken indeholder tillige en fuldstændig Festkalender for Resten af Aarhundredet.

Indholdsfortegnelse:

Aarets Kalender.
Markedsfortegnelse.
Om Græsmarkernes Behandling, Frøblandinger m. m. Af P. Nielsen, Ørslev.
30 Millioner, af N. Dalhoff.
Dagkalender for hele Aarhundredet.
Søndagmorgen-Puds om Bord, af Holger Drachmann, med Tegning af Carl Thomsen.
St. St. Blicher og hans „Kjæltringliv", af Thomas Lange, med Tegning efter Maleri af Chr. Dalsgaard.
Kommissionæren, Novellette af S. Schandorph, med Tegninger af H. Tegner.
Tre Skjælmer narres, Skjæmteæventyr ved Evald Tang Kristensen, med Tegninger af Anker Lund.
En Hovdag paa Tjele, Fortælling af Knud Skytte, med Tegninger af Anker Lund.
Nøjsomhed, Tegning af N. Wivel.
Min Barndomskammerat, Fortælling af Emanuel Henningsen, med Tegninger af H. Tegner.
Vildttyven, med Tegning af H. Tegner.
Fristelse, af —e—, med Billede.
Ved Jævndøgnstid, Skitse af Bertel Elmgaard, med Tegninger af Michael Ancher og Viggo Johansen.
Høstkvæld, Digt af D. H., med Tegning af H. Fischer.
Røverne ved Pæstum, Rejseskitse af P. P., til Tegning af V. Marstrand.
Skomagerdrengen, af *o*, til Tegning af Erik Henningsen.
Min første Ven, Fortælling af Anton Nielsen, med Tegninger af Anker Lund.
Kirkeligt Røre i Hovedstaden, af —e—, til Tegning af H. Tegner.
Havørnene, af E. Toepfer, med Billede.
Gammel Rasmus, Sjællandsk Æventyr ved Jens Kamp, med Tegninger af Anker Lund.
Det første Togt, af E. Middelboe, med Billeder.
Amerikansk Hurtighed.
Mette, med Billeder.
En Byttehandel, af Z. N., med Billede.
Fra Gaden, Tegning af N. Wivel.
Paa Æventyr, Grænsekrøniker af C. A. Thyregod, med Tegninger.
Gamle Maren, Digt af Johanne.
Martin Luther, af Ludvig Schrøder, med Tegninger af Gustav König.
Et Par Fortællinger om Abraham Lincoln, med Portræt.
De uadskillelige, Digt af Vilhelm Østergaard, til Tegning af Carl Bloch.
Et Par af Nutidens Vaaben, af E. Ringsted, med Tegninger.
Tillægsark med Præmiekuponer, Bekjendtgjørelser o. s. v.

Folkets Almanak for 1883 staar ubetinget som den smukkeste og billigste Billedalmanak, der er udkommen, og anbefales derfor paa det bedste til alles Velvilje.

Folkets Almanak for 1883 faas overalt i fire Størrelser til en Pris af 50 Øre, 75 Øre, 1 Kr. og 1 Kr. 25 Øre.

Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Enhver Ven af Husfliden som ser sig i Stand til at give Meddelelser der kunne være til Gavn for Sagens Fremme, eller af Interesse for Husflidsdyrkere, bedes indsende Bidrag til Udgiveren af nærværende Tidende: Redaktør N. C. Rom, Lykkesholms Allé 4, Kjøbenhavn V.

Indhold: Fra Sløjdlærerseminariet Nääs. — Naturmøbler. — Dansk Husflidsselskabs Uddannelses-Kursus for Lærere i Kjøbenhavn 1882. — Anvisning til Arbejde i Sølv, af Søren Christensen. — En flittig svensk Skolelærer. — Nyt Tegneapparat. — Almennyttigt. — Husflid. — Dansk Husflidsselskab. — Bekjendtgjørelse.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 5. Søndagen den 29de Oktober 1882.

Om Husflidssagen paa Landet.

(Følgende Udtalelse om Husflidssagen, der for nogle Aar siden fremkom fra nuværende Stiftsfysikus Trautner i Odense, er det os kjært herved at fremdrage for en vid Læsekreds, da den i en smuk sammentrængt Form giver alle de Synspunkter Tilslutning, hvorunder Udgiveren af dette Blad fra første Færd stadig har betragtet Husflidssagen i Tale og Skrift.)

Vi lever i en Tid, hvor der stadig fremkommer Klager over Arbejdernes Stilling. Jeg anser mange af dem for berettigede og maaske allermest hos en Klasse, hvor Klagerne hidtil endnu ikke har lydt meget højrøstede, Daglejerklassen paa Landet. Enhver Ting, der kan tjene til at afhjælpe denne saa vigtige og talrige Klasses Stilling, bør prøves, og efter min Mening hører Husfliden til de Ting, der navnlig paa Landet kan gjøre størst Nytte.

I ældre Tider havde ganske vist Husfliden langt større Betydning end nu, ja der var en Tid, hvor saa godt som alt, hvad der brugtes i Huset, tilvirkedes i dette. Agerbruget skred fremad, fordrede stærkere Redskaber, navnlig Jærnredskaber og Maskiner, der ikke let kunde laves i Hjemmet, Livsfornødenhederne tiltog, Luxus fik Indpas; hvor man før nøjedes med en selvlavet Stol med Straasæde, der fordres nu udstoppede Stole og Sofaer, polerede Møbler. Disse kan naturligvis ikke forfærdiges uden særegen Dygtighed, derfor udgik Haandværket af Husfliden. At Husfliden tog af, betragter jeg derfor som fuldkommen berettiget; den formaaede ikke at tilfredsstille de berettigede Fordringer, man stillede til større Hygge og Bekvemmelighed. Men der var meget godt, man forkastede samtidig, og derfor mener jeg, at det er i sin Orden, at Nutiden igjen søger at kalde den til Live inden for sine rette Grænser. Er da Husfliden helt uddød hos os? Nej, ingenlunde. Kvindernes Husflid er Gud ske Lov dog bevaret i det mindste for en stor Del. Endnu er det Kvindens Sag at forsyne Huset med Uldent og Linned til at ligge paa og til Dels til at gaa i. Sandt nok, Kjøbetøjet fortrænger jo meget det hjemmegjorte Tøj, det er billigere; man glemmer for det smukkere Ydre, at det varer saa meget kortere. Men med Kvindens Husflid har jeg i Dag ikke i Sinde at beskæftige mig; dog kunde jeg nok ønske, at Arbejdsmandens Kone bedre forstod at sy og lappe, end det ofte er Tilfældet, ja man kan træffe Huse, hvor Synaal ikke er at opdrive; men i det hele staar Kvindens Husflid dog paa et ret godt Standpunkt.

Derimod ønskede jeg at kunne gjøre Mændene begribeligt, at det er en sørgelig Forret, de har tiltaget sig, at lade Kvinderne sysle med Haandgjerning, mens de selv driver Tiden bort eller bruger den til pengespildende og daarlige Fornøjelser. Jeg henvender mig her nærmest til den agerbrugende Klasse og taler væsentlig om den, ikke fordi denne Sag alene vedrører dem, men fordi den Kreds, dette kommer i Hænde, henhører til denne Klasse. Agerbruget fordrer til visse Tider af Aaret en stor Arbejdskraft, talrige Hænder maa paa en Gang sættes i Arbejde, for at det kan blive endt inden en vis Tid. Paa andre Tider er der igjen kun ringe Anvendelse for saa mange Hænder, en Del maa gaa ledige, hvis de ikke kan paatage sig andet Arbejde. Selv den daglige Arbejdskraft, Karle og Drenge, har mange Timer, hvor Agerbruget ikke behøver dem: hvorledes anvender den da disse? Vinteraftener, Regnvejrs-

dage, hvor intet Arbejde kan gjøres ude, giver mange Fritimer: hvorledes benyttes de i Reglen? Des værre for det meste med at drive, slaa Tiden ihjel, Tiden, som dog er Arbejderens eneste Kapital. Der strækkes Bænke, man kryber til den varme Kakkelovn, passiarer, og hvorledes er den Snak, der for det meste føres? ofte raa Historier, ofte uhøvisk og usædelig. Tobakspiben hænger i Munden, snart kommer Jakob Holmblads Bibel frem, der spilles — maaske om Penge, en Kaffepunsch maa der til, eller man trækker til Kroen og drikker sin Fortjeneste op. Denne Skildring er haard, vil man sige; men jeg spørger Dem; er den des værre ikke altfor ofte sand? Lad enhver se sig om i sin Kreds, gaar det ikke ofte saaledes til? Jo des værre! Er det ikke en saare usel og ynkelig Anvendelse af den Tid, Vorherre har givet os til at virke i. Og ikke nok med at Tiden benyttes saa slet, men hvilken Indvirkning har det ikke paa Arbejderens Fremtid, hvor megen Ladhed og Dorskhed avles ikke derved, hvor megen Hang til Lediggang fremkaldes ikke derved, som senere endnu mere viser sine sørgelige Virkninger. Ja men Arbejdet er saa strængt om Dagen, man kan dog ikke arbejde uafbrudt, der behøves ogsaa Hvile. Ja ganske sikkert er Hvile nødvendig, men Hvile er ikke ensbetydende med fuldkommen Ørkesløshed. Man kan udhvile sig fra det ene Arbejde ved det andet. Den studerende tager sig Hvile ved en Spaseretur eller et eller andet ofte anstrængende legemligt Arbejde; den, der har arbejdet om Dagen i Marken, kan finde Hvile ved at sysle med et eller andet let Arbejde, der kun fordrer ringe legemlig Kraft, men maaske anspænder Aanden lidt. Derved udvikler man sine Evner; det er ingen Skade, at man foruden det egentlige Erhverv, man har kastet sig over med al sin Kraft, i andre Retninger udvikler sine Evner, og erhverver sig Haandfærdighed i den Tid, man har tilovers. Men flersidig Arbejdsøvelse erhverves ikke saa let i en ældre Alder, den maa man vinde, mens man er ung. Det er Tjenestedrengen og Karlen, der en Gang optræder som Daglejer, som Familiefader; i Ungdommen skal han erhverve sig de Færdigheder, der senere skal komme ham til Nytte. Allerede den Bevidsthed, at han, naar hans egentlige Arbejde skorter, besidder en eller anden Færdighed, der kan tjene ham til Bierhverv og give ham Beskæftigelse i de ledige Timer, styrker hans Mod, opretholder ham, naar Nøden staar for Døren, og hjælper ham at holde den ude. Han hensynker da ikke saa let til forknyt Dorskhed, tager sig sammen og søger ikke saa let til Fattighjælpen.

Den, der har øvet sig i en eller anden Haandgjerning, har ikke alene direkte Støtte deraf ved det, han har forfærdiget, men han vænner sig til ikke at gjøre sit Arbejde aldeles mekanisk, men til at bruge sin Tanke, og den større Haandfærdighed kommer ham til Nytte ved det.

Men hvorledes skal vi da beskæftige os, hvor skal vi lære at lave disse Ting? Sagen er slet ikke saa vanskelig, som den synes; det gjælder kun om at **ville**; thi her gjælder det mer end noget andet Sted, man kan alt, hvad man vil. At lave en Tøjrepæl, en Vindepind, en Klemme, sætte en Tand i en Rive, flette et Halmbaand er sandelig ikke vanskeligt; der behøves kun Øvelse, første Gang gaar det slet, men efterhaanden gaar det bedre, Øvelsen gjør Mesteren. Der ligger en sand Tilfredsstillelse i at betragte en Ting, man selv har lavet, den være nok saa simpel, en anden ser kun Tøjrepælen, men jeg, der har lavet den, ser tillige Arbejdet, der er anvendt paa den. Efterhaanden begynder man at gjøre den pynteligere, Vindepinden bliver udskaaren, den første raat, senere med Figurer og Prydelser. Man begynder med en Klemme, fortsætter med sværere Ting, og efterhaanden naar man til Ting, man fra først vilde have anset for umulige. Man ser andre gjøre noget, Kappelysten driver os, og vi gjør det efter. Herved udvikles Taalmodigheden, Ordenssansen skærpes, og man vænner sig til at overvinde Vanskeligheder ved Udholdenhed. Men Tøjrepæle og Vindepinde har vi snart lavet tilstrækkeligt af, der bliver ikke Brug for flere. Godt, saa tager vi fat paa andre Ting, vi skal ikke komme i Forlegenhed, jeg skal nævne en hel Del, har man ikke nok i dem, finder man nok selv paa flere. Avlsredskaber og Høstredskaber efterses og holdes i god Stand, der laves Reserver af River og lignende, det sparer Tid i den travle Høst. Vil man arbejde i Træ, kan man forfærdige Klaptræer, River, Kosteskafte, Grebe, Plejler, Slibebrætter, Skeer, Sløve, Malkestole, ja bliver man rigtig dygtig, kan man lave Møbler og meget andet. Ogsaa andre Emner frembyder sig. Siv og Halm, Humleranker osv. kan let faas, deraf kan man lave Baand til at binde Negene med, saa spildes der intet Korn derved, Maatter, Gulvtæpper, Simer, Halmhatte, Sivpuder, Kuber osv. Eller man har Børster af Svinene; de kan bruges, Husmoderen ser gjærne Ting deraf, Piskesnore, Fejekoste, Musefælder, ja jeg ved næppe den Ting, man ikke selv kan lave, naar man er nævenyttig. Husk vel paa denne ene Ting, naar blot det, **man forfærdiger, er mere værd end Materialet**, har man strax **en Gevinst**; thi Tiden, man har brugt dertil, blev jo ellers ikke anvendt, derfor kan man magelig konkurrere med Kjøbmanden, der skal tjene og tillige lade Fabrikanterne tjene. Skulde der nu ogsaa gives nogen, der aldeles ingen Haandfærdighed besad eller kunde erhverve sig, godt, da har jeg ogsaa Arbejde for ham til hans lange Vinteraftener. Lad ham pille Sædekorn ud, samle de største og mest modne, det skal nok mærkes paa Sæden, naar den kommer op; lidt ad Gangen løber til sidst op, det er slet ikke uoverkommeligt at samle al Udsæden paa den Maade paa en Gaard.

Naar jeg her taler saa meget om Husfliden og

nævner saa mange Gjenstande, er det ingenlunde min Mening, at den skal spille en Hovedrolle. Paa „Sletten" (nordvestlige Fyn) har vi jo et afskrækkende Exempel for Øje, naar vi tænker tilbage paa den Tid, da Agerdyrkningen forsømtes for Væven; nej saaledes maa den ikke brede sig, da er den ikke længer Husflid. Jeg betragter kun det Arbejde som Husflid, der tilvirkes i den Fritid, der bliver tilovers fra Hovederhvervet, Agerbruget, og man maa dog ikke heller tro, at jeg vil udelukke god Læsning og god Selskabelighed, dem betragter jeg som overordentlig gode Ting.

Men foruden at man faar en god Anvendelse for sin Tid, kan man tillige ofte skaffe sig en Bi-Indtægt. Der er intet i Vejen for, at en Karl eller Husmand kaster sig over en enkelt Ting, laver mange Exemplarer af den og afsætter dem. Mangen en Karl, der kun har sin Løn, kunde godt i sin Fritid i Steden for at bortødsle Lønnen til Fornøjelser og Luxus, han senere som Daglejer dog maa savne, erhverve sig en lille Sum. Naar han ser, hvor længe han maa arbejde for at tjene en Krone, vil han maaske være mindre let til at give den ud end nu, hvor han faar den større Sum paa en Gang. Lad ham lægge sig en lille Kapital op, lad ham vente med at gifte sig til han er over 30 Aar. Det maa den saa kaldte bedre Klasse gjøre. Maaske han tillige har erhvervet sig saa megen Færdighed, at han selv kan gjøre sig lidt Møbler, og Husgeraad, han kan da med saa megen større Ro leve sit arbejdsomme og anstrængende Liv, naar han ved, at hvis Daglejerarbejdet skulde stanse, har han et Bi-Erhverv at tage fat paa. Mange Ting kan han forfærdige i sin Fritid, der kan tjene ham til Nytte og Hygge i hans Bolig. Hjemmet vil blive ham kjærere, naar hans Øje hviler paa hans eget Arbejde, og han har noget nyttigt at foretage sig hjemme. Den Karl, der er kjendt som nævenyttig, vil altid være søgt, en flittig Karl savner ikke Tjeneste.

Dog, jeg behøver ikke videre at udvikle for Dem den Nytte, Husfliden kan gjøre, De er vist alle enige med mig derom, men De vil maaske spørge: hvad kan vi gjøre? hvorledes skal vi tage fat og faa Sagen i Gang? — Vi skal alle tage fat, det er den enkeltes Sag at begynde, selv være med og opmuntre dertil, hver i sin Omgangskreds. Navnlig kan Husbonden gjøre meget dertil. I enhver Gaard burde der findes et Arbejdsrum, de fleste har jo et Huggehus, lad det blive lidt ordentligt; forsyn det med Redskaber og Materialier, giv om Vinteraftenerne Folkene Lys at arbejde ved; god Belysning er siden Stenoljens Indførelse slet ikke saa dyr. Giv det ikke Udseende af, at det blot er til eders egen Fordel, I forlanger forøget Arbejde af Folkene, lad dem ogsaa arbejde for sig selv og tjene lidt extra, kom dem til Hjælp med Raad og Daad. Husk paa, at det dog i Virkeligheden er til din egen Fordel, at din Karl er flittig og nævenyttig for sig selv, det vil nok vise sig, at han ogsaa er det for dig. Og Husmoderen maa ikke se surt, om Gulvet bliver lidt svinet til ved Arbejdet, der falder jo ogsaa lidt af til hende. Dog ikke alene enkeltvis kan vi hver for sig gjøre meget, ogsaa her gjør Forening stærk. Lad der blive dannet smaa Foreninger, helst kun af et eller to Sogne, hvor alle kjender hinanden, udsted Opfordringer til Tjenestefolk og Husmænd, hold saa om Foraaret smaa Udstillinger af saadanne Arbejder, ogsaa de allersimpleste, udsæt smaa Præmier helst af Smaagjenstande, Bøger eller Værktøj, gjør Udstillingerne til en lille Fest, det vil opmuntre. Første Aar er der maaske kun faa Udstillere og simple Gjenstande, men Kappelysten vækkes, næste Aar kommer der flere til, og hvad man ser en anden gjøre, kan man selv gjøre, mener man; man prøver det, og det lykkes. Har en Karl i flere Aar taget Præmie, tildeles der ham et Bevis fra Foreningen paa hans Dygtighed, det kan være ham til Nytte senere. At Sagen kan gaa har vist sig mange Steder. Rundt om i Landet er der opstaaet slige Foreninger. Enkelte Steder har de allerede virket i flere Aar med stadig Fremgang og forbavsende gode Resultater.

Er „Sløjd" et fremmed Ord?

(Af Hans Dahl i „Højskolebladet".)

At granske ovenstaaende Spørgsmaal kunde vel være paa Tide, da det nævnte Ord „Sløjd" rykker os nærmere og nærmere paa Livet. Allerede længe har det været kendt hos os, at der i Sverige fandtes saakaldte Sløjdskoler, som man nok vidste ikke var egentlige Kundskabsskoler, men gik mere i Retning af hvad man kalder „tekniske Institutter"; men deres egentlige Formaal er dog først i de senere Aar blevet mere almenkendt her hjemme, at de nemlig virke for alskens Haandsnille og hvad man i daglig Tale kalder Nævenyttighed. Med Genoplivelsen her hjemme af sligt Ørke indenfor de fire Vægge i en ledig Aftentime, en Syssel, der i store Strøg af vort Land var som helt uddød i Sammenligning særlig med Norge, hvis Sløjd altid har staaet særdeles højt (s. herom Ejlert Sundt: „Husfliden i Norge"), vil nu ogsaa følge Trangen til et klart og godt Navn for den. Hos os har N. C. Rom, med Sundt som Foredømme, allerede for længe siden givet sig til at granske Forholdene (s. hans „Husfliden i Danmark") og ikke alene skrev og skriver han Bøger om dette Æmne, men har virkelig ogsaa haft Held til at faa Sagen rejst paa ny her hjemme, og Dag for Dag gaar det fremad med den. Hans Blad „Husvennen", der i Virkeligheden svarer til sit Navn, i det det bringer mange baade megen Glæde ved sine læseværdige Stykker og fremmer mangt husligt Arbejde hos store og

smaa rundt om i vort Land, holder de unge fra Kroernes Tillokkelser og bringer mangen en Prydelse op paa ellers nøgne Vægge i fattige Hjem, har, foruden hans Taler for Sagen, bragt denne saaledes i Gang, at vi jo nu har Skoler, der lægger Vind alene paa dette Folkearbejde, og det drøftes allerede nu almindeligt, om det ikke bør høre til enhver Skoles Læreæmner, saa særskilte Timer burde lægges hen dertil. Da Sverige, som sagt, hidtil var det eneste Land i Norden, hvor man ligefrem havde haft Skoler for „Sløjd", var det naturligt, at Sagen kom paa Omtale paa det store nordiske Skolemøde i Stokholm Aar 1880, og Friskolelærer Andersen fra Silkeborg udtalte sig her meget kraftigt for Sagen, brugende i sin Tale baade „Sløjd" og „Sløjdskole", som om disse Ord allerede længe havde været almindelige hos os. Han sagde, se „Dagbladet" 12. August 1880: „. . . maatte man i næste Række tænke paa, at de fleste skulde leve af deres Hænders Gerning, derfor var det ønskeligt, at have Sløjdskoler; han havde faaet Sløjden optaget som obligatorisk (d. e. fast) Fag i Skolen i Silkeborg". Rundt omkring i vore Blade ses nu baade Sløjd og Sløjdskole idelig uden Tydning. Vi spørge derfor: er dette Ord en fremmed Indvandrer, der som saadan, maaske som unordisk, bør vises tilbage, eller er Ordet ogsaa grundet i dansk, og kan det som saadant uden Sorg optages af os?

De hidtil almindelig brugte Navne have været Haandgerningsskole og Husflid. Det første er ikke helt tilfredsstillende, da Sløjd ogsaa kan udføres med Foden (saaledes Savning og Svarrer- eller Drejergerningen), Husflid er for almindeligt, og baade det og de i Orddannelsen nærliggende Ord Haandflid eller Folkeflid (jeg har des værre tidligere tilraadt det sidste) ere ved Sammensætningen med Flid (tysk Fleiß) for tyske og derfor ogsaa for abstrakte, om jeg maa bruge dette Fremmedord. I sig selv er Sløjd, som vi neden for skulle se, langt mere talende, virkekraftigt og — dansk. Man talte — véd vi — paa Hjemfærden fra Stokholm 1880 om, om Ordet nu ogsaa var dansk, og disse Linjer blive saaledes paa en Maade et Svar til hine hjemvendende Stokholmsfarere.

Herovre i Jylland bruger man at sige om en, som er snild paa Fingrene: han er en Pokkers slöv Karl (med aabent ö ikke ø), eller: han er saa slöv, at han kan lave alle Ting, ogsaa kaldes alle Folk, der er haandsnilde, haandslöve. Dernæst har man ogsaa i jysk et Gerningsord: at slöve (udt. slövve), det bruges af Hjulmænd: at slövve et Hjul, d. e. sætte Træfælgen paa, der binder Egerne til hverandre, og som siden „ringes" af Smeden. For dem, der ikke kjender Ordets Oprindelse, og som kun kender ét og ikke to Lydtegn for Bogstavrækkens sidste Bogstav (ø og ö), ser det ud, som om det var en hel Modsigelse at kalde et Menneske sløvt, som netop er lige det modsatte. Man tænker paa en Kniv, naar den kaldes sløv, kan den ikke skære, paa et Fjols, der intet kan lære. Men slöv har en hel anden Rod end sløv. I Molbechs Dialekt-Ordbog findes Ordet med tilhørende Gerningsord sløve, efter oldnordisk slægr, der udtales slogr = listig, fin, kløgtig, artificiosus. Det tilsvarende oldnordiske Navneord slægd er da = List, Snuhed o. l. Ivar Aasen har i norsk Landsmaalsordbog sløg i samme Mærkelse som jysk slöv, tilsvarende Navneord findes ikke hos Aasen (Udgaven af 1850). I Rietz's svenske Landsmaalsordbog fandt vi Ordet i Skikkelsen slög = 1) forstandig, men dernæst tydet nysvensk: 2) som kan slögda, skicklig att snikra (dygtig til at snedkre), deraf handslög (svarende altsaa til jysk haandslöv) fremdeles oslög = udygtig i Slöjd, Gerningsord slygdrä = slöjde, øve Slöjd (jvnf. jysk slöve et Hjul), Slyddeknif, o. s. fr. Men endelig til vor store Glæde fandt vi Ordet Slöjd i Skikkelsen slögd i en af vore ypperste Kæmpeviser, Hagbards og Signes Vise. Hagbard tager Kvindeklæder paa og drager til Signes Bur. Da han har hilst paa de „Fruer og stolte Jomfruer", vender han sig til Signe, sigende V. 19 og 20:

„Hil sidder I, stolten Signelille!
I spinder det Silkevinde:
Hagbard haver mig til Eder sendt,
om I, vil mig Slögder kende.

Hør I, stolten Signelille!
og vilde I mig det unde,
at jeg maatte Slögder af Eder lære?
saa faa ere de, dem kunne."

Her have vi Ordet i sin gode gamle Skikkelse, nærmest Oldnordisk slægd. Jo, det er meget godt dansk og burde vel rettest skrives som her i Visen, saa kan enhver udtale det, som han vil. Skulde imidlertid den svenske Skikkelse af Ordet, som stemmer mest overens med den københavnske eller sjællandske Udtale af ög, allerede muligt være mest kendt, er der heller intet tabt ved at skrive det slöjd, hellere dette end at gaa glip af dette nordiske Ord. Skal Slöjd-Sagen en Gang komme paa Tinge, saa vide man nu, at Ordet er baade dansk, norsk og svensk, og saa kunne vi mulig paa dette Omraade blive fri for fremmede Gjæster.

Njær Præstegaard, 27. Septbr. 1882.

Husflidsudstilling i Kjerteminde.

Fra den 9.—11. Oktober afholdtes en Redskabs-, Produkt- og Husflidsudstilling i Kjerteminde, foranstaltet af Egnens Landbo- og Husflidsforeninger. Særlig ved energiske Bestræbelser af Formanden for sidstnævnte, Hr. Kjøbmand H. Christensen, var Husflidsafdelingen

meget vellykket, og vidnede ikke alene om at Egnens gamle Husflid ikke er helt uddød, men tillige om, at adskillige Mænds varme Bestræbelser for at bringe Nutidshusfliden i Hævd har en god Jordbund at voxe i og allerede bærer Frugt. Som en smuk Repræsentant for den gamle Husflid stod en Talhaspe, som Grmd. Hans Jørgensen i Rynkeby for mange Aar siden havde lavet, da han var ung. Den var smukt og sindrigt forarbejdet, viste paa en Skive hvor mange Gange Vinden var gaaet rundt, og naar 100 Omgange var endt, slog en lille pæn Mandsfigur med en Hammer paa en Klokke. Overfladiske Mennesker vil maaske rynke paa Næsen af sligt „Snurrepiberi", men hvor mange glade og tænksomme Timer har ikke et saadant Arbejde ydet sin Forarbejder, og hvormangen uskyldig Fornøjelse har den vel ikke været til for Slægt og Venner — og nu stod den og manede de unge til ogsaa at øve Kræfterne til lignende fornøjelig Gjerning i denne eller anden Retning.

Det var en Fornøjelse ved denne, saa vel som ved mangen lignende Udstilling i de senere Aar at se hvorledes det elendige Løvsavarbejde, Udstillingerne tidligere ved et beklageligt Fejlsyn var befængt med, vige Pladsen for virkelig nyttige og gode Ting. Der fandtes saaledes udstillet aldeles fortrinligt Redskabstøj, saaledes Mejetøj fra Husmand R. Pedersen i Ferritslev, River fra Mads Chr. Hansen i Rynkeby, samt River og Skafter fra Ungkarl A. Thomsen i Midskov, der tillige havde fremstillet en smuk Prøve Sadelmagerarbejde og senere af Dansk Husflidsselskab blev tilstillet en Bog som Extrapræmie. Af Søren Rasmussen, Akkerup, fandtes en fortrinlig Samling Træarbejde, deriblandt et smukt Bøsseskæfte. Pladsen tillader ikke at nævne de mange Navne paa Udstillere der havde fremstillet rosværdigt Arbejde, og vi skal kun fremhæve at der fandtes saadanne i alle Retninger, i det der var Naturmøbler, Kurvearbejde, Rejsekufferter, Paparbejde, indbundne Bøger, Børster og adskilligt særdeles vel udskaaret Træarbejde — hvoraf flere fra en øvet kunstfærdig Haand —. Den kvindelige Husflid var til megen Ære for Egnen. Der var udmærkede Prøver paa Spind og Haandarbejde — lige fra fineste Hørgarn til groveste Opplukningsuldgarn, og fra smuk fin Udsyning til Kludegulvtæppetøj. Særlig Interesse frembød Spind af en Olding og af en 92-aarig Kone.

Paa Børneundervisningens Omraade sporedes smuk Virkning af Uddannelseskursuserne i Kjøbenhavn, i det flere Haandgjerningsskoler havde udstillet gode Prøver, saaledes fra Revninge Friskole ved Lærer Mads Nielsen og af Lærer Klinkby i Dalby. Fra større Gaarde bemærkedes meget smukke Arbejder baade i mandlig og kvindelig Husflid fra Rønninge-Søgaard.

Paa Udstillingens første Dag holdt Red. N. C. Rom, der paa Dansk Husflidsselskabs Vegne efter Indbydelse overværede Udstillingen, et Foredrag om Husflidssagen, der af den meget talrige Forsamling hørtes med Interesse. Vi tvivler ikke om, at denne vellykkede Udstilling vil give et godt Stød til Husflidens Fremgang paa Egnen, særlig blandt Ungdommen.

Husfliden i Rusland.

I en Artikel i Ntt. om Skovene i Rusland (efter Russ. Revue) findes følgende Bemærkninger om Husflidsforhold:

Trævareindustrien er meget udbredt i Landet og drives baade som Husflid og fabriksmæssigt. Hvad den første angaar, saa produceres de mest forskjellige Gjenstande: Bondervogne, Bødkerarbejde, Harver, Skuffer, Plejler, Husgeraad af Træ, Legetøj, musikalske Instrumenter etc. Husfliden hører navnlig hjemme i Nishnij-Novgorod, Kostroma, Vjatka, Kasan og navnlig Moskva, men Forarbejdelsen af Træ drives dog efter større eller mindre Maalestok haandværksmæssig i næsten alle Guvernementer. Med Bygning af Vogne beskæftiger sig 530 Landsbyer i 35 Guvernementer; i en bestemt Egn i Kredsen Jekaterinenborg produceres aarlig for 145,000 Rblr. Hjul af alle Slags. I hver enkelt af Guvernementet Moskvas Kredse træffes Vognfabrikanter, der laver herskabelige Ekvipager, Telegaer, Slæder etc. Antallet af Bønder, som her driver dette Haandværk dels som Bisyssel i deres Hytter ved Siden af Landbruget, dels i særegne Værksteder, beløber sig til ikke mindre end 1254, og Værdien af deres samlede Produktion skal aarlig naa en samlet Sum af 116,000 Rblr. Det er dog en Kjendsgjerning, at denne Industri havde en endnu større Udstrækning i tidligere Tid. Ved Jærnbanenettets Udvikling er Færdslen i Vogne bleven indskrænket og dermed den lette Afsætning.

Foruden Vognbygningen forbruger Møbelindustrien meget Træ. I Omegnen af Moskva ere i 87 Landsbyer henved 2000 Mennesker beskæftigede med at lave Møbler til en Værdi af 460,000 Rblr. I den Semenofske Kreds (Nishnij-Novgorod) er Fabrikationen af Træskeer berømt; Skeerne laves navnlig af Poppel, Birk og Ahorn; man antager, at der aarlig laves ca. 40 Mill. Stykker. Alle benytter Træskeer, og da disse kun varer et Aar, maa Produktionen selvfølgelig være meget betydelig. Ogsaa Forarbejdelsen af Træfade og Trækar af Lind og Poppel, er meget udbredt og drives foruden i de nævnte Guvernementer navnlig i Perm og Vladimir. Bemalede med forskjellige Farver, forgyldte og lakerede danner disse Trækar en meget søgt Handelsartikel og benyttes i Steden for Lerfade. Der er Egne, hvor Bøndernes Formue beregnes efter Antallet af disse Pragtkar.

Arbejdsstuer for Børn.

Et smukt Foretagende, for hvilket Folketingsmand Kaptajn Poulsen væsentligt fortjener Takken, er Arbejdsstuerne for Børn paa Christianshavn. Den Del af Kjøbenhavn, der ligger paa Amagersiden, har ikke holdt Skridt med Udviklingen i den øvrige By. Næsten alt er endnu ved det gamle der ude, paa intet Punkt spores der nogen synderlig Forandring. Christianshavn har altid været et Fattigkvarter og vist nok det Kvarter, hvor den opvoxende Ungdom har været mest overladt til sig selv. Efterhaanden som Forholdene bedrede sig i andre Dele af Byen, maatte det derfor falde stærkt i Øjnene, at en stor Del Børn paa Christianshavn tilbragte Tiden med at løbe ørkesløse om i Gaderne eller paa de derværende Pladser og Værfter, ofte i en halv forkommen Tilstand. For et Par Aar siden fik Kaptajn Poulsen Velgjørenheden sat i Bevægelse for disse stakkels Børn, der i Virkeligheden ikke havde andet Hjem end Gaden, i det Forældrene begge maatte søge Udkommet uden for Hjemmet, der da stod tillukket og i den umilde Aarstid var uopvarmet. Det lykkedes ham og nogle andre Mænd, der interesserede sig for Sagen, at samle saa meget sammen, at man kunde aabne et Asyl for Børnene, hvor de foruden Opholdet i et rummeligt, lyst og opvarmet Lokale, kunde finde passende og nyttig Beskæftigelse i den Tid, de ikke var i Skolen. Arbejdsstuerne fik frit Lokale i Søkvæsthuset, men de er senere flyttede til et privat Hus i Strandgade, da Kommunen havde midlertidig Brug for Søkvæsthuset til Fattiganstalt. De nyder dog fremdeles frit Hus, i det Magistraten godtgjør dem det Tab, de led ved at maatte opgive Lokalet i Søkvæsthuset. Under Tilsyn af en Inspektrice og to Lærerinder bliver Børnene sysselsatte paa mange Haande Maader. Pigerne syr, hækler, strikker og fletter Straahatte, Drengene øves i Træarbejder, Paparbejder, Forfærdigelsen af Klædessko, Kurvebinding osv., og nyder desuden nogen Undervisning i Tegning. Der frembringes paa denne Maade en Del Smaaværdier, som kommer de fattige Børn til gode. Dette er jo imidlertid det underordnede, Hovedsagen er, at de vænnes til ordentlig og nyttig Beskæftigelse i Steden for at føre en legemlig og aandelig ødelæggende Tilværelse, og er under en forstandig Opsigt i Steden for at være overladt til sig selv. Des værre benyttes Arbejdsstuerne vist nok ikke i det Omfang, som det var ønskeligt, og som de fortjener. I det første Aar var Besøget 80 Børn dagligt, i det andet Aar steg Tallet til 104, og i Aar har det gjennemsnitligt været besøgt af 108 Børn dagligt, men dette Tal er jo ingenlunde stort i Forhold til Christianshavns talrige Arbejderstand. Skylden herfor falder paa Forældrene, der dels alt for ofte lader de ældre Børn følge deres egne Lyster, dels sender dem til Fabrikkerne, saa snart de kan tjene noget i disse.

Køkkenknager.

I Køkkenet eller Forstuen hører man ofte Klager over en passende Plads til at anbringe de til Rengjøringen nødvendige Fejekoste, Støvekoste, Fjervinger osv., og Fejekosten ødelægges ofte langt før Tiden ved daglig at blive stillet op i en Krog, saaledes at den staar paa Børsterne, hvorved disse sammentrykkes og mister deres Stivhed. Den Husflidsdyrker, der vil staa sig godt med Madmoderen og Kokkepigen, anbefaler vi derfor at lave nogle Knager, saaledes som Figur 1 og 2 viser, henholdsvis til Anbringelse i et Hjørne eller paa en flad Væg. Paa disse Knager har man saa alt Rengjøringstøjet samlet og Fejekosten anbragt saaledes, at Børsterne vender opad, hvilket bevarer dem fra at blive knækkede og sammenfiltrede. Tegningerne forklarer sig selv, saa at ingen nærmere Beskrivelse er fornøden.

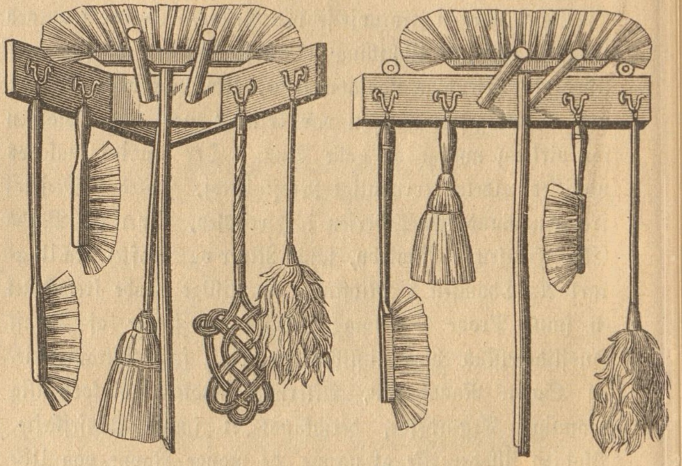

Fig. 1. Fig. 2.

Gamle Klude.

(Paa given Foranledning optages herved følgende Stykke om „gamle Klude", som for 8 Aar siden blev skrevet i „Husvennen", da dette Blad havde langt mindre Udbredelse end nu).

Medens Linnedklude er et eftersøgt og værdifuldt Affald, fordi de er uundværlige til Papirfabrikkerne, har gamle Klædeslapper langt mindre Værdi, skjønt ogsaa de opkjøbes, for af rivende Maskiner at kradses „saa fine som Fnug", spindes sammen med lidt Uld og væves til det i Nutiden saa bekjendte, mere smukke end solide Kradsuldsklæde, som sælges for saa godt Kjøb, at mangen fattig Karl flotter sig dermed en kort Tid. Det tykke halvuldne „Düffel" ser en kort Tid med Haan paa det „simple" Vadmel — men kommer snart sin Kludenatur i Hu og bliver igjen en „sølle Klud", medens Vadmelstøjet endnu i lang Tid er Stadsdragt og i endnu længere Tid afgiver en varm stærk Arbejdsdragt.

Det er imidlertid ikke herom, vi denne Gang vil tale, men om forskjellig anden nyttig Anvendelse af gamle Vadmels- og Klædeslapper. Udg. har nemlig for kort Tid siden modtaget et Brev fra en Ungkarl i Vestjylland med flere smukke Prøver i det smaa paa Anvendelsen af Klædeslapper til smukke Tæpper, og Brevskriveren mener, at hvis dette Blad gjorde Smaafolk opmærksom paa saadan Anvendelse, vilde det kunne komme mange til Nytte. Nu er vel denne Anvendelse af Klædeslapper ikke noget nyt, men da den dog ikke er kjendt af mange Læsere, henleder Bladet saa gjærne Opmærksomheden derpaa.

Nævnte Ungkarl skriver, at han af Smaaklude, han har faaet for intet eller for en Ubetydelighed hos en Skrædder, i sin Fritid i Vinter har sammensyet flere Tæpper til at lægge foran Senge eller under Borde. Han har ingen solgt, men dersom han vilde sælge dem, tror han nok, han kunde faa sit Arbejde meget godt betalt. En af de sendte Modeller ser ud, som hosstaaende Tegning viser. Af fire forskjellige Slags, eller Farver, Kludestumper er udskaaret lige store firkantede Lapper. Disse er i regelmæssig Orden syede sammen, eller rettere kastede sammen, med stærkt højrødt eller grønt Uldgarn, i Knaphulssting, og pressede fladt ud. Om det langagtige firkantede Tæppe er nu syet en Kant flettet af Klædelister, der er forfærdiget paa den Maade, at tre Lister er udspændte fladt ved Siden af hinanden (f. Ex. en graa, med en grøn i Midten), og deri er da en sort Liste indvævet, i det man har begyndt fra den ene Ende og stadigt har indvirket den frem og tilbage vexelvis over og under de tre Strænge, der forestiller Renningen, medens den sorte Liste er Islætten. Naar Fletningen er færdig, skæres den skraa i Hjørnerne og syes sammen om Midtpartiet — og man har da et rigtig varmt og smukt Tæppe af værdiløse Klude.

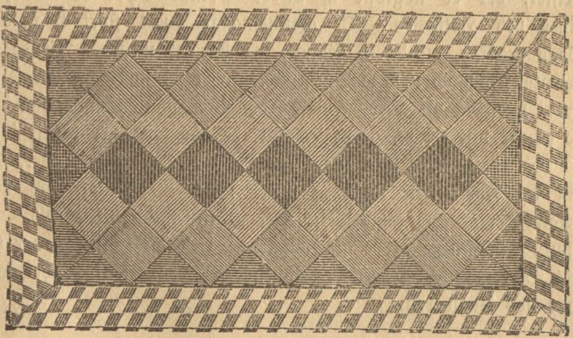

Saadanne Kludetæpper er hidtil kun blevne forfærdigede til Tidsfordriv af Damer. Det kunde blive en Del mere for Fattigfolk. Brevskriveren fortæller saaledes, at han kjender en fattig Kone, som har syet sig et Sengetæppe af Smaaklude og bruger det varme Tæppe som Kasteklæde, naar hun skal ud i stærk Kulde, og han anfører en fattig Mand, som af Klude har syet sig et lille kjønt Dynevaar og andre, der har brugt saadanne Smaatæpper til Stolesæder og Betræk paa Sivskamler.

Udgiveren har oftere set gamle Klude anvendt til fortræffelige Morgensko, baade syede med mangedobbelte sammenstukne Klæde- og Vadmelslaser til Saal, og flettede af Klædelister. Der er mere end en fattig Kone, som har en god Indtægt af dette Kludeskomageri. Skulde nogen af vore Læserinder være Mestre i denne Kunst og vil sende Udgiveren en tydelig Beskrivelse af Arbejdet (eller af andre simple, smukke Sammensyninger af Klude, som kunde være til Nytte for det tarvelige Hjem), saa skal vi gjærne give Plads for saadan Arbejdsanvisning. Paa Husflidens Omraade gjælder dette mere end paa noget andet:

„Samler det tiloversblevne sammen, at intet spildes!"

Om Frøforfalskninger.

(Af „Den danske Jordbruger". Ugeskrift for det nyere Landbrug og Frøavl. Udgivet af J. P. Dreyer, Bramdrup v. Kolding, og Rasmus Nielsen, Gjern v. Hammel.)

I vor Tid hører man megen Tale om Forfalskninger; snart er det Fødevarer, snart Drikkevarer, eller det kan være Foderstoffer eller Gjødningsstoffer, hvormed der er sket Forfalskninger.

Ofte er man vist nok alt for ængstelig, man ser Spøgelser ved højlys Dag, som man siger, man betragter mistroisk enhver Ting, man faar i Handelen. Men nægtes kan det ikke, at Forfalskningerne i vore Dage drives efter en storartet Maalestok, og som oftest er det Landmanden, det gaar ud over — han maa betale Gildet, hedder det, han har jo Raad dertil! Paa faa Omraader drives Forfalskningerne saa stærkt og saa aabenbart som med Markfrø, og det er derpaa vi ved disse Linjer vil henlede Landmændenes Opmærksomhed. De fleste Landmænd, som nu i flere Aar har virket i Landbrugets Tjeneste, vil erindre, hvorledes deres Marker for en Del Aar tilbage pludselig og i stor Mængde blev overgroede med Gulkløver. Det var en ubehagelig Overraskelse, da Gulkløveren langt fra har samme Brugsværdi som Rødkløver og under visse Forhold endog kan blive et slemt Ukrudt. At Landmanden var bleven bedragen, og at Bedrageriet var sket ved en Forfalskning af Rødkløverfrøet, var han snart paa det rene med. Den Gang kunde et saadant Bedrageri lykkes, man manglede nemlig Frøkontrolanstalter, man skjænkede det indkjøbte Frø kun en meget overfladisk Undersøgelse, og — man stolede paa sin Kjøbmand. Naar man nu véd, at Gulkløver kan kjøbes for omtrent Rødkløvers halve Pris, maa det have været en indbringende Forretning; men langvarig har den ikke været. Landmanden skjænkede Sagen megen Opmærksomhed, han tog sig i Agt i Fremtiden. „Men hvad gjør Tysken ikke for Penge", siger det gamle Ord, og vi tør dristig paastaa, at de fleste Frøforfalskninger stammer fra vore sydlige Naboer. Da det ikke kunde gaa længer at blande Gulkløver i Rødkløverfrøet, fandt man paa at lave kunstige Rødkløverfrøkorn af — Sten, farvede som

almindelige Frø, og ved et løseligt Skjøn vanskelige at skjelne fra ægte. Man paastaar, at flere Fabrikker i Tykkland, som tilvirkede kunstige Kløverfrøkorn, trivedes udmærket en Tid, men saadanne Bedragerier gaar kun en Tid; Landmanden lærte, at et godt Forstørrelsesglas eller en skarp Kniv, hvormed man prøver at gjennemskære de kraftigste og vægtigste Korn, nok kan afgjøre om det er Sten eller Frø.

Paa Frøudstillingen i Sundsvall i Sverige i Juli Maaned d. A., hvor der var fremstillet kunstigt Rødkløverfrø, og som blandt andet blev forevist den svenske Konge, der besaa Frøudstillingen og overværede Frøkongressens Møder, ytrede denne spøgende til sine Omgivelser: „Kors! det var noget for os svenske at lægge os efter, vi har Sten nok!"

Det er imidlertid temmelig sikkert, at disse Bedragerier ikke vil faa nogen væsentlig Betydning, hverken i Nutid eller i Fremtid, anderledes forholder det sig derimod med et andet Bedrageri, som gaar i Svang i vor Tid efter en storartet Maalestok, og som vi nu nærmere skal omtale.

Allerede i flere Aar har man til Evropa indført betydelige Masser af amerikansk Rødkløverfrø. Det er smukt, rent og besidder en meget høj Spireevne; men der er den ubehagelige Omstændighed ved Planten, at den er ikke haardfør som den hos os almindelig brugte Rødkløver, den schlesiske. Man har antaget, at den ikke kunde taale vor strænge Vinterkulde; men dette er ikke Tilfældet. I Kanada, ja selv i de nordlige Stater af de nordamerikanske Fristater er Vinterkulden strængere end hos os; det, der indvirker fordærvelig paa Planten, er den strænge Foraarstid, Tiden, da Frost og Tø, Kulde og Varme daglig vexler ofte i længere Tid.

Landmændene nærer derfor Mistillid til det amerikanske Frø, og det vistnok med rette.

Nu er det imidlertid saaledes, at Landmanden, naar han kjøber sit Frø, ikke kan afgjøre om han faar schlesisk eller amerikansk Frø. Han kan prøve Spireevnen, han kan undersøge, om det er mere eller mindre rent, han kan afgjøre, om han faar virkeligt eller kunstigt Frø, videre kan han ikke gaa. Men naar Planten voxer til, og den behøver ikke at være mange Tommer høj, kan han se det. Undersøger man den schlesiske Rødkløverplante, er denne aldeles glat, medens den amerikanske er tæt behaaret, saa vel Stænglerne som ogsaa Bladstilkene og Undersiden af Bladene. Ofte er Behaaringen saa stærk, at de lyse Haar giver Stænglerne et hvidligt Udseende. En Landmand, som først én Gang er bleven gjort opmærksom derpaa, kan ikke tage fejl, han vil let kunne skjelne den schlesiske fra den amerikanske Rødkløverplante. Opdager nu Landmanden enkelte amerikanske Planter i sin Kløvermark, da er det ikke sikkert, at her foreligger et Bedrageri, thi den amerikanske Rødkløver har været dyrket her hjemme i flere Aar, har kastet Frø paa Marker og Veje og kan forekomme paa Steder, man mindst skulde tænke sig, og enkelte Frø kunde da forvilde sig paa en Maade, som man i Øjeblikket ikke kan forstaa; men optræder den amerikanske Plante i stor Mængde eller maaske endog udelukkende, da er man sikkert bleven bedraget, og da vil Landmanden i Fremtiden vide at tage sig i Agt.

Naar man nu véd, at i de sidste Aar har det amerikanske Rødkløverfrø kostet ca. 10 Øre mindre pr. Pd. end det schlesiske eller med andre Ord, naar ægte schlesisk Frø sidste Foraar leveredes til 63 Øre pr. Pd., kunde amerikansk sælges for 53 Øre, bliver Bedrageriet forstaaeligt.

Landmanden, som altsaa har faaet amerikansk Rødkløver for schlesisk, har saaledes ikke alene givet ca. 10 Øre for meget pr. Pd., men han har faaet en Vare, som han ikke ønsker, og — det er det værste — han har faaet en usikker Græsmark i Tilfælde af et strængt Foraar. Ved at undersøge en stor Del Kløvermarker i Sommerens Løb, saavel paa Sjælland som paa Fyn og i Jylland, har det vist sig, at den overvejende Del, over ³/₄, af det Frø, der har været kjøbt hos Kjøbmændene for schlesisk Frø, har været amerikansk.

Bognyt.

Forskrifter til Skriveøvelse i Hjemmet. Det er jo bekjendt, at der fra flere Sider har været offentlig udtalt, at mange af vore Soldater skrev daarligt. Men det at øve sig i Skrivning behøver ikke at læres enten paa Højskoler eller i Aftenskoler, men kan lige saa godt ske i Hjemmet ved Hjælp af gode Forskrifter. Som saadanne, der især er anlagt til „Selvøvelse i Hjemmet", kan vi paa det allerbedste anbefale de Forskrifter, der er udgivne af Lærer Dbmd. Chr. N. Bech i Nyde ved Holstebro. De gjennemgaar hvert stort Bogstav i Bogstavrækken mindst 6 Gange, og har et meget passende og velvalgt Indhold. Naar unge Mennesker i nogle Vinteraftentimer ugentlig vil afskrive disse Forskrifter nogle Gange, saa skal de ganske vist erfare, at de 75 Øre, de har kostet, er vel udgivne — det er jo ikke stort mere end hvad et Spil Kort koster, og saa kan Forskriften jo vare meget længere end disse. Vi anbefaler derfor alle unge Mennesker det lille „Husflidsarbejde" at anvende adskillige af de nu kommende kjedelige Vinteraftener til lidt Skriveøvelse og dertil at anvende Bechs Forskrifter, der kan faas hos Udgiveren.

Foreningen til Dyrenes Beskyttelse

har atter i Aar modtaget en Gave af 200 Kr. fra Hr. Grosserer David Graah i Kristiania. Efter Giverens Bestemmelse skal Summen anvendes til Præmier à 50 Kr. til saadanne Lærere og Lærerinder, som baade ved eget Exempel og ved Indvirkning paa deres Skolebørn søger at fremme Foreningens Formaal, samt til Præmier à 20 Kr. til Almueskolebørn af begge Kjøn, som lægger for Dagen Omhu og Medfølelse med Dyrene, og søger at beskytte dem mod Mishandling. De sidstnævnte Præmier bliver at indsætte paa Sparekassebøger paa vedkommende Børns Navne, for med paaløbne Renter at udbetales dem ved deres Konfirmation.

Ansøgninger, henholdsvis Indstillinger, kan inden November Maaneds Udgang indsendes til Foreningens Kontor i Kjøbenhavn.

Indhold: Om Husflidssagen paa Landet. — Er „Sløjd" et fremmed Ord? af Hans Dahl. — Husflidsudstilling i Kjerteminde. — Husfliden i Rusland. — Arbejdsstuer for Børn. — Køkkenknager. — Gamle Klude. — Om Frøforfalskninger. — Bognyt. — Foreningen til Dyrenes Beskyttelse.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 9. Søndagen den 26de November 1882.

Husflidsforeninger.

Da Bestyrelsen for Dansk Husflidsselskab, saavelsom Red. af dette Blad jævnlig modtager Anmodning om Vink og Raad angaaende Dannelsen af Husflidsforeninger, skal vi her til Vejledning for de Venner af Husfliden, som kan ønske at oprette en saadan Forening, hidsætte Vedtægterne for en af Landets ældste Foreninger, samt en Opfordring, saaledes som denne Forening udstedte den, om Deltagelse for Sagen, baade hvad Pengebidrag og Arbejde angaar.

Vedtægter for Husflidsforeningen.

§ 1. Foreningens Formaal er at ophjælpe Egnens Husflid, i hvilket Ojemed der hvert Aar afholdes en Udstilling af Husflidsarbejder.

§ 2. For at opmuntre Ungdommen til at anvende Fritiden til flittig Arbejdsøvelse, der kan komme til Gavn i Fremtiden, uddeles ved Udstillingen Opmuntringspræmier for ethvert indsendt Haandarbejde, der vidner om Arbejdsøvelse og Flid, saaledes at ethvert, selv det simpleste og almindeligste Arbejde — som Koste, Tøjrepæle o. lign. — vil have Adkomst til Præmie, naar det godtgjøres, at være udført som Fritidsarbejde i større Mængde.

§ 3. Enhver præmieæskende maa indsende Erklæring, bevidnet af to hæderlige Mænd, om egenhændigt at have udført det indsendte Arbejde, om ikke at have lært det haandværksmæssig, og om hvormeget af samme Art han har udført i Vinterens Løb.

Gjenstande, som ønskes solgte ved Udstillingen, maa forsynes med Prisangivelse.

§ 4. Præmierne skal bestaa i passende Værktøj, udsøgte Morskabsbøger, gavnlige Husflidsbøger eller i Penge.

§ 5. Naar samme Udstiller i flere paa hinanden følgende Aar har forevist Arbejde, der vidner om stigende Arbejdsøvelse og Arbejdslyst, meddeles han et Duelighedsbevis fra Foreningen.

§ 6. Medlemmerne erlægger et fast aarligt Bidrag af 1 Kr. og opfordres til at yde et frivilligt Tilskud hvert Aar til Præmierne. Medlemmerne vil desuden virke til Formaalets Fremme ved at opmuntre deres Tyende og Børn til at øve sig i nyttigt og underholdende Husflidsarbejde i Fritiden, særligt om Vinteren, og til efter Tid og Lejlighed at understøtte dem med passende Værktøj og Materialier.

§ 7. Hvert Aar i Marts Maaned afholdes en Generalforsamling. Paa denne vælges Foreningens Formand og en Bestyrelse paa 3 Medlemmer, der bestemmer og indkjøber Præmierne, samt et Bedømmelsesudvalg paa 3 Medlemmer, som modtager og ordner Gjenstandene til de aarlige Udstillinger og tilkjender Præmierne. Valgene er gjældende for 2 Aar, og hvert Aar afgaar det halve Antal Medlemmer.

§ 8. Formanden varetager Foreningens Interesser til enhver Tid, og skal hvert Aar indbyde Ungdommen gjennem Egnens Blade, til at møde paa Foraarsudstillingen, hvis Tid og Sted vedtages af Generalforsamlingen. Han fører Foreningens Regnskab, som forelægges Generalforsamlingen til Godkjendelse.

§ 9. Saafremt Foreningens Midler tillader det,

eller dertil egnet Bistand kan erholdes, vil Foreningen efter Evne støtte Oprettelsen af Haandgjerningsskoler, eller anden Undervisning i Husflidsøvelse for Egnens mandlige Ungdom.

(Den i § 8 omtalte Opfordring om at tiltræde som Medlem af Egnens Husflidsforening, samt til at udføre Arbejder til Udstillinger lød saaledes):

Husflidsforeningen har til Formaal:
at bringe **nyttig Fritidssyssel,** af enhver Art, i **Agt og Ære blandt Ungdommen,** saa vel som blandt ældre, for derved at vække Lysten til, og fremkalde Øvelse i baade **nyttige** og **morende** Haandarbejder, der kan **udfylde ledige Timer,** og navnlig hos Ungdommen **fortrænge mangen kjedelig eller daarlig Anvendelse af disse.**

Skal Husflidsforeningen nogenlunde naa dette smukke Formaal, maa den nødvendigvis bede enhver af Egnens agtede Mænd om ikke at unddrage Foreningen sin Bistand. Da vi tør forudsætte, at De ikke er uvillig til at være med blandt dem, der vil støtte den gode og nyttige Sags Fremme, tillader vi os herved at henvende os til Dem med venligst Anmodning om at tiltræde Foreningen som Medlem, baade for at give den mere Styrke, og for ved et lille aarligt Bidrag at forøge dens Virkeevne. Anmeldelse om Tiltrædelse som Medlem med Angivelse af Medlemsbidragets Størrelse, bedes sendt undertegnede snarest.

Husflidsforeningen agter at afholde sin Udstilling til Foraaret paa nærmere betegnet Tid og Sted, og venter at kunne uddele Præmier bestaaende i gode Bøger og smukt Værktøj, til en Værdi af 100 Kroner.

De af Egnens **Ungdom,** som vil deltage i Præmieæskningen, maa i sin Tid indlevere deres Husflidsarbejder, ledsaget af Fortegnelse over Gjenstandene med deres Salgspris, for saa vidt de ønskes affatte, samt Vidnesbyrd om at det er Udstillerens eget Arbejde.

Fem særlige Præmier bliver udsatte for de Ungkarle, som leverer den bedste Samling Arbejder i:

1) Kurvefletning, 2) Halmløbbinding, 3) Tøjrpæle, Køller og Klaptræer, 4) mindre Avlsredskaber, som: River, Mejetøj, Skovle osv. og 5) Husholdningsredskaber, saasom: Skeer, Klemmer, Garnvinder, Koste, Børster o. lign.

En Del Præmier udsættes for alle andre Arbejder.

De Husmænd, som vil fremstille Husflidsarbejder, maa i sin Tid ligeledes indlevere disse ledsaget af Fortegnelse over Gjenstandene med deres Salgspris, for at faa Adgang til de særligt for Husmænd udsatte Pengepræmier.

For kvindelig Husflid, særlig Spind, samt for smukt Arbejde i Syning, Stopning og Lapning, særligt udført af Tjenestepiger, udsættes passende Præmier.

Arbejdet ved Husflidsudstillinger.

Fra Hr. Apotheker Berg i Faaborg har Redaktøren haft den Fornøjelse at modtage følgende Meddelelse:

„Da jeg véd, det vil glæde Dem, skal jeg hermed fortælle dem, hvorledes jeg bærer mig ad med at sætte en Udstilling i Gang i de ny Foreninger, jeg har oprettet.

Søndag Morgen (det maa altid være en Søn- eller Helligdag, thi Hverdagene er jeg optagen fuldstændig af min Livsgjerning) Kl. 5—6 kjører jeg hjemme fra, medhavende de af Husflidsselskabet og Faaborg Sparekasse skjænkede Bidrag til Præmier, enten som Kontanter eller som Værktøj, Bøger, Tegninger osv. Naar jeg saa Kl. 7—8 er ved Udstillingsstedet, begynder jeg strax 1) at samle Gjenstandene, i det jeg modtager disse af Udstillerne, skriver Numre til hvert Stykke (det samme Nummer paa alle Stykker fra en Udstiller) og et tilsvarende Nummer for Udstilleren, med mit Navn bag paa; det Nummer (der er af de almindelige Mærkesedler af Lærred med Messingring i til Pris ca. 3 Kr. pr. 1,000) bruges altsaa først som Modtagelsesbevis, i det Modtagerens Navn staar bag paa, senere som Adgangskort til Udstillingen, i det der klippes et Hjørne af og til sidst som Afleveringsbevis, i det Udstilleren kun kan faa sine Sager udleverede, naar Nummermærket afleveres efter Udstillingens Slutning. Nu maa Udstillerne selv paabinde disse Numre paa deres Sager og disse afleveres derefter til de Bestyrelsesmedlemmer af Foreningen, som er til Stede for at hjælpe mig og lære, hvorledes al Ting gaar til, saa at de selv kan hjælpe sig i Fremtiden. Naar saaledes 2—3 Timer er gaaede med Indsamlingen, lukkes Dørene og 2) Ordningen begynder, i det Sager af samme Nummer og Klasse lægges samlede og hver Klasse paa sit Bord eller sin Del af et Bord f. Ex. Huggehusarbejder, Sløjdarbejder, Halm-, Siv- og Kurvearbejder, forskjellige Arbejder fra Mænd — Spind- og Vævarbejder, Strikke- og Hæklearbejder, Klude-, Stoppe- og Lappearbejder og forskjellige Arbejder fra Kvinder. — Naar det saa er gjort, begynder 3) Bedømmelsen, i det 3 Mænd fra Styrelsen i Foreningen hver faar et Ark Papir og en Blyant af mig, medens jeg har Listen over Udstillerne (denne er affattet saaledes:

Nr. 1.	Ane Pedersen. Jordløse.	Stkr. 3	1 Dynevaar spundet og vævet selv, 2 Par Strømper stoppede.
2	Rasmus Madsen. Haastrup.	5	Skovl, Rive, Drejelad, Led, Hjulbør.

osv.)

Derefter udvælger en af Dommerne et Nummer f. Ex. Nr. 2, jeg nævner da: 5 Stkr. Skovl, Rive,

Led, Hjulbør, Drejelad, hvorefter dette bedømmes med Karakterer fra 1—8 Grader (Point). Spørger en Dommer: hvis er det? saa svarer jeg: det maa jeg ikke sige, thi ellers bliver Dommen maaske ikke anset for upartisk. Naar saaledes alle Mandsarbejder er bedømte, kommer 3 Kvinder fra Sognet og bedømmer Kvindearbejderne paa samme Maade. Dette tager gjærne 4 Timer. Saa gaar 3 Dommerinder og jeg ind i et andet Værelse og 4) Udstillingen aabnes Kl. 2 for besøgende, som betaler 25—35 Øre i Adgang, med mindre det er Udstillere, Foreningens Medlemmer eller Børn, der har fri Adgang; Opsynet under Besøget føres af 2—3 Bestyrelsesmedlemmer, ligesom Billetsalg og Billetmodtagelsen ved Døren. Imidlertid 5) gjennemgaar Dommerinderne og jeg Karaktererne, som lægges sammen hvorved Facit bliver Udstillerens Grader (Points), højest 24, lavest 3, Præmierne tildeles paa en Liste saaledes:

A. Huggehusarbejde.

Nr. 2.	Rasmus Madsen. Haastrup.	Grader. 24	1ste Præmie. 6 Kr. 1 Bog.

osv.

i det Huggehusarbejde, som ovennævnt altid er første Klasse og de andre følge efter.

Saa kommer 6) Præmiernes Inddeling, hvilket foretages paa et stort Bord, der helst maa staa paa eller tæt ved et Bord paa en Forhøjning, hvorfra Uddelingen og Foredrag kan holdes; der maa jeg rette mig efter hvormeget der er i Kassen, og kan det ske, at alle Præmierne maa divideres med 2, for at faa Bidragene til at slaa til, thi ofte giver en Gaardmand kun 50 Øre om Aaret i Steden for 4 Kroner, men Tiden vil forhaabentlig nok lære vore oplyste Gaardmænd, at de Penge, de giver til Husflidsforeningen i Sognet og til Selskabet i Kjøbenhavn, kommer igjen med 100 Fold Rente. Naar nu 7) Præmierne skal uddeles, synges gjærne en Fædrelandssang, udbringes et Leve for Konge og Fædreland, tales et Par Ord om Husfliden og derefter nævner jeg Udstillernes Nummer, Navn og Præmie f. Ex.

Nr. 2, Rasmus Madsen, Haastrup, 1ste Præmie. 1 Bog osv.

Derefter holdes Foredrag, helst som en Dom over Udstillingen i lidt morsom Stil, med Ros og Dadel alt efter Fortjeneste og helst af en af Dommerne eller anden kompetent Mand. Saa sluttes Udstillingen Kl. 6—7, og Sagerne afleveres.

Mange Steder bidrager almindelig Flagning, Sangkor og Musikkor til at gjøre en Udstillingsdag til en almindelig Fest i Sognet, hvortil ogsaa 300—500 Mennesker kommer sammen. Naar Klokken saa er 8—9—10 kjører jeg hjem med tom Vogn, men fuldt Hjærte, thi jeg har haft Fornøjelse og Udbytte af min vel anvendte Søndag i Husflidens Tjeneste."

Gjennem de nordfynske Landboforeninger udgik i sin Tid følgende:

Opmuntring til Dannelsen af Husflidsforeninger.

Det er en Kjendsgjerning, at den mandlige Husflid i den sidste Menneskealder er gaaet meget tilbage. Mange Aarsager kan have bevirket dette, men i en Tid som vor, hvor Fattigdom tiltager, hvor der stadig høres højere og højere Klager over, at Arbejderen ikke kan tjene tilstrækkeligt til Livets Ophold, bør vistnok enhver Ting fremdrages, der kan hjælpe ham til en bedre Tilværelse. Der klages stadig over, at Arbejderen mangler Kapital; men hans væsentligste Kapital, „Tiden", benyttes næsten aldrig, som den burde. Agerbruget giver nemlig mange ledige Timer, navnlig om Vinteren, det gaar da ud over Arbejderen, navnlig Husmanden, der sidder med Familie, som intet kan fortjene, fordi hans sædvanlige Arbejde som Daglejer slipper op, og han intet andet har lært, hvorved han kan tjene noget til Hjælp. I en ældre Alder at tage fat paa noget nyt er ikke let, derfor bør han i Ungdommen have lært en eller anden Bisyssel, der senere kan komme ham til Nytte i arbejdsløse Tider. Som ung var Husmanden i Reglen Tjenestedreng og Karl, og det er derfor denne Klasse, man nærmest bør henvende sig til og opmuntre til at benytte Fritiden til Husflidssyssel. Fritiden benyttes des værre i Reglen kun slet, Tiden soves bort eller anvendes til Tobaksrygning, Kortspil eller anden tom Morskab, naar den ikke, hvad værre er, tilbringes paa Kroen. I Steden for at opspare Lønnen, anvendes den til stadselige Klæder og Fornøjelser, han dog senere maa nægte sig, naar han har sat eget Bo og faaet Familie. Lediggangen bliver ham en Vane, og han sløves, saa at han senere hjælpeløs lægger Hænderne i Skjødet og taber Modet, naar det sædvanlige Arbejde standser. Hvor ganske anderledes er det ikke, naar han i sin Fritid har vænnet sig til en eller anden let Syssel, har erhvervet sig Færdighed til at udføre en eller anden Gjenstand? Han trænger da aldrig til noget at slaa Tiden ihjel med og har Sysselsættelse og Indtægt, naar det egentlige Hovederhverv stopper for en Tid. Fritiden skal være til Hvile fra anstrængt Arbejde, men Hvile er ikke ensbetydende med Ørkesløshed. Arbejderen vinder i Arbejdsdygtighed ogsaa til sit egentlige Arbejde derved, at Haanden øves, Blikket skærpes og Tanken vækkes, saa at han ikke arbejder aldeles mekanisk, men ved, hvad han gjør, og hvorfor han gjør det netop saaledes. Hans Selvagtelse styrkes, og han faar Tillid til sine Evner, øver sig i Taalmodighed til

ved Udholdenhed at overvinde de Vanskeligheder, Arbejdet frembyder. Hjemmet bliver ham kjærere, i det Kjedsomheden ikke faar Indpas, naar han forstaar at anvende sin Tid godt. Husbonden vinder ved at have en Karl, der er nævenyttig og staar sig derfor godt ved at opmuntre og hjælpe ham med Raad og Daad til at blive det. Vi kan vist nok alle være enige om, at det var saare godt og glædeligt, om Ungdommen, i Steden for at anvende Fritiden til daarlige, aandeligt og legemligt slappende Fornøjelser eller til sløv Ørkesløshed, kunde finde Behag i og Opmuntring ved lette og nyttige Husflidssysler; men i Reglen er man tillige enig om, at det vil være vanskeligt at bringe Ungdommen saa vidt. Mangen gammel Slendrian skal overvindes, inden man kan bringe det til, at det bliver anset for en Skam for en Karl ikke at kunne bruge sine Hænder til noget nyttigt. Sagen er god og maa kunne fremmes, det kommer kun an paa, at den gribes an paa rette Maade. Først og fremmest bør alle, der indser det ønskelige i at Husfliden fremmes, støtte Sagen ved at virke for den hos unge og gamle hver i sin Kreds. Enhver enkelt Husbond maa opmuntre sine Folk dertil, hjælpe dem ved Vejledning og Raad og ved at give dem Lokale, Lys, Værktøj og Materialier. Men her som mange andre Steder gjælder det, at Forening gjør stærk. Rundt om i Landet er der i de senere Aar stiftet Husflidsforeninger, der allerede har virket meget godt; det gjælder om, ikke at holde sig tilbage, ikke at lade sig afskrække af Vanskelighederne eller vente paa at andre skal begynde, men selv tage fat og begynde Sagen, saa gaar den nok. Bedst ordnes det vist nok, naar flere Mænd i et eller flere tilgrænsende Sogne træder sammen, tale om Sagen og saa indbyder i et offentligt Møde og søge at samle saa mange som muligt. Paa dette bør da Sagen fremstilles, underkastes Diskussion og Foreningen stiftes, Bestyrelsen vælges, en Virkeplan og Vedtægter for Foreningen vedtages. Dernæst udstedes Indbydelse, dels til at indtræde som Medlemmer i Foreningen, dels til de unge, om i Vinterens Løb at lægge sig efter et eller andet Husflidsarbejde. Naar Foraaret kommer bør da paa en passende Dag, helst en Helligdag eller anden Fridag, afholdes en Udstilling af de forarbejdede Gjenstande og Præmier uddeles, helst bestaaende i gode Bøger, Værktøj eller lignende, ikke blot for særegen Dygtighed, men ogsaa for selv de simpleste Arbejder, naar de kun vidner om Flid og Vilje og er forarbejdede i større Antal. Enhver Udstiller bør medsende Attest for, at han selv har forfærdiget det i sin Fritid, uden at have lært det som Haandværk; bedst sker dette ved at udfylde en trykt Blanket, som han erholder hos Bestyrelsen. Naar Udstillingen forenes med en lille Fest for de unge, vil den kunne virke meget til Gavn for Sagen, navnlig vil Kappelysten vækkes mellem dem og anspore dem til yderligere Anstrængelser næste Gang. Foreningen behøver dog ikke at indskrænke sin Virksomhed alene til Udstillinger, ogsaa paa andre Maader kan den hjælpe den unge, saaledes ved Møder, hvor Sagen diskuteres, og Gjenstande fremvises, ved at anskaffe Tidsskrifter og Bøger om Husflid til Udlaan og ved at skaffe Vejledning. Indtægter vil faas dels ved Medlemsbidraget, der dog bør sættes lavt for at faa saa mange med som muligt, dels ved særlige Gaver til Præmier, som vist nok let vil komme, naar Sagen først er bragt i Gang. For Gjenstande, der egner sig til Udførelse, vil den unge ikke komme i Forlegenhed; Husfliden omfatter saa mange forskjellige Ting, at det skulde være underligt, om enhver enkelt ikke skulde kunne finde en eller flere Ting, der passede for hans Lyst, Evner og Dygtighed. Han maa begynde med simplere og lettere Ting; efterhaanden som Øvelsen kommer, kan han saa tage fat paa sværere Opgaver. Som Anvisning kan dog nævnes en hel Række forskjellige Ting. Først og fremmest alle de Redskaber, der bruges af Landmanden, navnlig alle af Træ, som River, Skovle, Plejle, Tøjrepæle, Hjulbøre o. s. v., dernæst alle Slags simple Møbler og Husgeraad, saasom Stole, Borde, Truge, Skeer, Klemmer, Træsko o. s. v. Men ikke alene Træ, ogsaa flere andre Materialier kan benyttes og vil være let at fat i. Vidjer til Koste og Kurve, Siv og Straa til Maatter, Sivsko, Tækkesimer, Straafletning o. s. v. Humleranker til udmærkede Gulvmaatter, Reb o. s. v. Børster, Haar, Horn, ja Klude og andet Affald, alt kan benyttes til mange forskjellige Ting.

En Husflidsviolin.

Paa Industriudstillingen i Kjøbenhavn var der i f. M. udstillet en Violin, udført som Husflidsarbejde af Jens Peder Nielsen fra Andebølle Skov paa Fyn. Hvem, der ikke vidste det bedre, vilde ikke kunne se andet, end at Violinen var udført af en Instrumentmager, da den saa i alle Henseender velformet og fuldkommen forarbejdet ud. Naar man nu tænker sig, at Husflidsarbejderen ikke alene selv maa udspekulere sig Fremgangsmaaden ved Arbejdet, men hjælpe sig uden alle Instrumentmagerens hensigtssvarende Redskaber, med hvad han har ved Haanden, eller med hvad han selv maa kludre sig sammen, saa maa man forbavses over, at et saa smukt Resultat kan opnaas, som det her fremstillede. Men saadanne overraskende Husflidsarbejder skal være et manende Exempel for Ungdommen paa Landet. Naar en enkelt begavet Husflidsdyrker kan bringe det saa vidt, saa tør ingen, uden at have forsøgt noget, sige at han ingen Ting kan evne. Vel kan ikke alle lave Violiner, men de fleste kan altid lære sig selv noget for-

nøjeligt og nyttigt Fritidsarbejde, og med lidt Flid og Iver vil sikkert mangen en Ungkarl kunne erhverve sig mere end et tilfredsstillende Resultat af sine Hænders Arbejde — bare han kan faa godt begyndt.

Bognyt.

Sløjdskolan och Folkskolan. En pedagogisk studie af Otto Salomon.

Det er ret mærkeligt at betragte Husflidssagens Gang og Retning i de skandinaviske Lande. Spørgsmaalet om denne Sags Betydning og Fremme er rejst omtrent samtidig i alle tre Riger, uden at man kan paavise, at de Mænd, der i hvert Land først bragte Sagen paa Bane, har været synderligt paavirkede af hinanden. Maaden, hvorpaa dette Samfundsspørgsmaal er dragen frem, Midlerne, hvormed det er søgt fremmet, og Maalet, der er stilet hen imod, har derfor været afvigende i alle tre Lande, og maatte vel ogsaa blive det, saa sandt Landenes Natur og Folkeejendommelighed er forskjellig.

I Danmark er Sagen fra første Færd tagen paa en ganske egen Maade. Udgiveren af dette Blad har, fra han rejste Spørgsmaalet indtil nu, stadigt haft Tanken henvendt paa at arbejde Sagen frem som en Folkesag, hvor de i selve Folket boende gode Kræfter skulde bære den frem, saaledes at den vakte Lyst til Arbejdet kunde kalde Selvhjælpens Evne frem i hvert ungt Menneske og derved fremkalde Overbevisningen, om at man kan meget, naar man blot vil noget. Fra dette Synspunkt bliver det „Nr. 1" at virke opmuntrende, at søge Folkestemningen vakt for Sagen, saaledes at Ungdommens gode Kræfter og Evner kan komme til ubundet Udvikling uden at hæmmes af daarlige Fordomme og fej Slendrian.

Derfor blev Dannelsen af talrige mindre (lokale) Husflidsforeninger det naturlige første Middel til Sagens Fremme, for at disse nærmest ved Afholdelsen af smaa stedlige Husflidsudstillinger kunde drage og opmuntre Ungdommen til at udvikle Kræfterne til mangfoldig smuk og god Fritidsanvendelse. Der var i denne Henseende ikke i første Række Tale om Husflidens økonomiske Betydning, ikke Tale om at fremavle ensidig Husindustri. Det var Husflidens moralske Betydning, der fra første Færd var og endnu er det faste Synspunkt, hvorfra al vor Iver og utrættelige Virken for Sagens Fremme udsprang. Men dernæst dølger Husflidens Tilhængere og Venner ikke for sig eller for andre, at der i den gjennem Husflidens Fremme vundne moralske Indvirkning paa Ungdommen ogsaa i Fremtiden er naaet en økonomisk Vinden af stor Betydning, saa sandt som Husfliden netop i denne Retning øver en stor Indflydelse paa Ungdommen ved at svække Fornøjstelsessyge og Dorskhed, og fremavle Sparsomhed, Nøjsomhed og Arbejdsomhed.

Senere, naar Folkets Opmærksomhed er vakt for Sagens Betydning, fremkommer, som Nr. 2, Krav paa Vejledning, paa Undervisning. Men da hos os Husflidssagen forstaas som underholdende Fritidssyssel i udstrakt Betydning, bliver der Krav paa Vejledning og Undervisning i mange forskjellige Retninger. Deraf kommer det, at de Lærerkursus, der afholdes paa Dansk Husflidsselskabs Foranstaltning, med Statens Understøttelse, ikke nøjes med at gjøre Lærerne dygtige i et enkelt Fag, men søger at bibringe dem nogen Indsigt i forskjellige Haandarbejder og Grundlag til mere alsidig Øvelse. At dette er fuldstændig rigtigt, nærer vi ikke mindste Tvivl om.

I Sverige er det anderledes. Der er Sløjdsagen fremmet paa et helt andet Grundlag. Den frugtbare Jordbund, vi her hjemme har for Foreningslivet og for Menigmands Selvhjælp, savnes der. Almuen staar i Sverige paa et helt andet Trin end hos os og maa derfor fremhjælpes og opdrages paa en hel anden Maade. Man vil forstaa, at under saadanne Forhold bliver Undervisningen Nr. 1. Med klart Blik herfor, har man i Sverige hovedsagelig taget Sagen som et Skolespørgsmal, og vort Naboland har haft den Lykke at dygtige og klartsynede Lærere har grebet Sagen an med en Energi og forstandig Kyndighed, der har bragt de smukkeste Resultater. Derved er Husflidssagen i Sverige bleven til en Sløjdsag og dens Fremme til en pædagogisk Opgave. Øverfor en saadan bliver Synspunktet et helt andet, og Maalet saa vel som Midlerne bliver ikke ganske de samme som hos os.

Disse Betragtninger har paatrængt sig os under Læsningen af Hr. Otto Salomons ovennævnte fortræffelige „pædagogiske Studie". Vi kjender fra flere Artikler her i Bladet hans udmærkede Virksomhed paa Nääs Sløjdlærerseminarium. Her er han kommen til det Resultat, at ene Snedkerarbejdet bør læres som „Sløjd", og han bryder Staven over alle andre Arbejder, som ikke egnede til at fremme det Maal, han sætter for Barnets Opdragelse i pædagogisk Forstand. Medens vi beredvilligt indrømmer Rigtigheden heraf for Sveriges Vedkommende, saaledes som Husflidssagen er bleven en Sløjdskolesag der, saa er vi, som det foregaaende viser, fuldstændig uenige med ham naar han, ved Betragtning af vore Husflidsbestræbelser, synes at ville forkaste den mere alsidige Maade, hvorpaa vi søger Husflidslærere uddannet hos os.

I øvrigt skal vi anbefale enhver Husflidsven, særligt blandt Lærerstanden, at gjøre sig bekjendt med Otto Salomons interessante Bog, der kun koster 1 Krone.

Strikkede Kludetæpper.

I Anledning af en Meddelelse i Husflidstidenden angaaende Anvendelse af gamle Klude til husligt Brug, skal jeg paa min Datters Vegne herved underrette Dem om, hvorledes hun anvender gamle uldne strikkede Klude til Tæpper eller Skamler.

Først afklippes alle Stopninger, derpaa farves de i Træ- eller Stenmos (Lav), som hun samler i Haven. Kludene lægges lagvis imellem Mossen, de mørkere eller kulørte, som skal koges længere, nederst, de lysere tages op først for at beholde en lysere Farve; derpaa skylles og tørres de, trævles op og vindes om en Lineal eller en lignende Gjenstand; hvorpaa de skæres op, saa Stykkerne bliver omtrent 4 Tommer lange. De bindes i smaa Bundter, hver i sin Kulør. Derpaa tages tretraadet ufarvet, sammentvundet Tvist, hvormed Enderne sammenstrikkes paa den Maade, at man i hver anden Maske strikker tre Traade af de farvede Uldgarnsender, og naar saa Rækken er strikket, strikkes en Pind med Tvist alene tilbage og saa vexles hver anden Maske.

Naar et helt Stykke er strikket, overklippes det med en Uldsax. Derved fremkommer en smuk laadden Overflade, som paa svært Plyds, i det de optrævlede, krusede Uldgarnsender giver Tæppet et overmaade smukt og solidt Udseende.

Th. B.

Efter at have givet Plads for ovenstaaende velvilligt indsendte fortrinlige Meddelelse, skal vi, efter Anmodning fra anden Side optage følgende, for adskillige Aar siden i „Husvennen" givne Anvisning til Udførelsen af:

Vævede Kludetæpper.

Nogle Syersker i Kjøbenhavn har i flere Aar velvillig samlet og sendt min Hustru alle de Klude, som de klipper fra ved Tilskæring af Damedragter. De har været af mange forskjellige Slags og Farver. Man sorterer dem ikke, men blander dem tværtimod saa omhyggelig som muligt, førend de benyttes. Af denne særdeles brogede Blanding tages saa lige for Haanden og klippes Strimler fra $1/2$ til 2 à $2^1/_2$ Tommer brede, eftersom Tøjerne er svære eller lette (ɔ: tynde). Strimlerne blandes atter, og saa tager man heraf ligefor Haanden og syer dem sammen med nogle faa Sting; de bredere Strimler foldes sammen til samme Bredde som de smalleste, hvorved efterhaanden fremkommer en Kludetraad, der, skjønt sammensat af højst forskjellige Stoffer, paa det nærmeste er lige tyk overalt. De sammensyede Klude vindes i Nøgler saa fast som muligt; dog maa det nøje overholdes, at der under Vindingen ikke sker nogen Snoning af Kludene. For Ordens og Oversigtens Skyld gjøres alle Nøglerne lige tunge, f. Ex. $1/2$ Pund hvert. Disse Kludenøgler skal benyttes til Islæt. Til Rendegarn kan bruges tvundet, i Brunspaan farvet, Garn af Skætteblaar, altsaa af de aller simpleste og mest værdiløse. Tøjet væves toskaftet ɔ: som Lærred (det kan selvfølgelig ogsaa væves som Dynevaar, om man vil) saa tæt som muligt. Hvor Islætten ved Spolingen maa skæres over, gjør man bedst i at sy Enderne sammen igjen under Væeningen, og hvis ikke dette, da maa Enderne i det mindste lægges saa nøjagtigt sammen, at det paagjældende Sted i Tøjet hverken fremviser Aabning eller Knude. Hvor tæt Rendegarnstraadene skal være sammen i Tøjet er selvfølgelig afhængig saavel af deres som af Islættens Tykkelse, dog maa de ikke ligge hinanden nærmere, end at Islætten kan slaas ganske tæt sammen. Af 20 Pund Rendegarn (grovt) og 50 Pund Klude har vi faaet 75 Alen udmærket godt, smukt og kostbart Gulvtæppetøj, 1 Alen bredt. Det kan som andet Gulvtæppetøj benyttes enten lagt løst paa Gulvet eller fastslaat, med et tyndt Straalag under.

I Væverløn har [illegible]et 20 Øre pr. Alen, og Rendegarnets Værdi er, højt regnet, 7 Kroner, altsaa i alt Udgift omtrent en Snes Kroner. Tøjets virkelige Værdi er mindst mellem 120 og 150 Kroner. Naar man nu ser hen til, at Sammensyningen af Kludene godt kan udføres af Børn, og at et Barn med Lethed i sin Fritid kan sy 2 Pund sammen om Ugen, vil det let skjønnes, at dette Arbejde baade er en lønnende og tilfredsstillende Fritidssyssel. Sluttelig skal jeg gjøre opmærksom paa, at alle Slags Klude, som falder af i ethvert Hus, lige saa godt kan benyttes som de ny Klude, der foran er omtalte.

M. J.

For Sløjdskoler.

Vejledning til Husflidsbilledskæring. Dette er Navnet paa en lille Bog (26 Sider), der nylig er udgivet af Hr. Jernbaneassistent Harald Borch i Aarhus, paa Jacob Zeuners Forlag. Bogen, der er bygget paa Forfatterens praktiske Øvelse som Sløjdskolelærer, indeholder en Række gode praktiske Vink og Forklaringer til Fremgangsmaaden ved Udskæring af Træ i Naturstil, og vil vist være kjærkommen for enhver, der underviser i dette Fag. Sproget er i Reglen tydeligt og godt, men vi kan dog ikke undlade at anholde det stygge fortyskede Ord „Geisfus", der anvendes om et Billedskærerjærn med V-formig Eg, hvilket derfor paa dansk forlængst har faaet Navnet V-jærn, hvilket nu omtrent benyttes af alle Husflidsdyrkere. En Række Arbejdstegninger à 20 Øre bebudes udgivet senere. Bogens Pris er 40 Øre.

Husfliden i Rusland.

Ejendommelig for Rusland er Bastindustrien. Basten faaes af Lindetræet og anvendes navnlig til Forfærdigelsen af Bastsko og Maatter (Rogoshi og Matschalka). I Guvernementerne Viatka, Nishnij-Novgorod, Kostroma, i nogle Distrikter af Simbirsk, Perm, Tambof og i de vestlige Guvernementer Minsk, Mogilef og Vitebsk tilberedes Lindebast. Nu og da erstattes Linden med Pil eller Birk. Den Ødelæggelse, som Skoven udsættes for ved at Barken skrælles af de unge Linde og Birketræer, er meget betydelig, og hvad Verecha meddeler herom, grænser næsten til det utrolige. Da alle Bønder bærer Bastsko, regner Verecha aarlig et Forbrug af ca. 100 Mill. Par. 25 Mill. Par forfærdiges af Birkebark, der tages af Træerne omtrent den halve Tid, før disse har naaet den hugbare Alder, 75 Mill. Par af Lindebast. Til hvert Par af disse sidste udfordres 4 Lindetræer, der maa være henved 7 Fod lange og 1½ Tom. tykke. Aarlig ofres henved 300 Mill. Stkr. unge Lindetræer. Heldigvis begynder i den nyere Tid Fodtøj af Læder at fortrænge Bastskoene og disse vil uden Tvivl snart aldeles forsvinde.

Fletning af Maatter er en meget almindelig Husflid. Hertil benyttes Bark af Lindetræer, der er 25 Aar og derover gamle. For en tilnærmelsesvis Værdi af 2 Mill. Rblr. skal der i 400 Landsbyer i 26 Guvernementer blive forfærdiget Maatter og Sække. I en eneste Kreds, i Markajef i Guvernementet Nishnij-Novgorod beskæftiger henved 3400 Mennesker i 65 Landsbyer sig med Bastfletning. Enkelte Steder antager denne Industri en mere fabrikmæssig Karakter, saaledes navnlig i Kasan, Kaluga og Moskva. Efter Matthæi fandtes 1879 ikke mindre end 70 saadanne Fabrikker, der producerede for 638,000 Rblr. Rogoshi og Matschalkaer. Disse sidste bestaar af en fint fordelt ved Rensning særlig præpareret Lindebast, der sælges efter Vægt og danner en ikke ubetydelig Handelsartikel som Indpakning for skrøbelige Varer, som Stopningsmateriale for Møbler og Madratser, ja endog hos Almuen som Stedfortræder for Vaskesvampen. Begge disse Artikler udføres efter en stigende Maalestok; Maatter udførtes allerede i Tyverne og Trediverne, dog ikke i saa store Mængder som nu. Da man benytter Barken af gamle Lindetræer, saa kan denne stigende Industri ikke antages at skade Skovene.

Et net lille Arbejde.

Blandt de forskjellige Ting paa Husflidens Omraade, som man med smaa Midler og med Lethed kan udføre, vil jeg specielt i denne Gaasetid henlede Opmærksomheden paa, at man af Laarbenene af en Gaas kan forfærdige Cigarrør.

Efter først at have afskrabet Kjødet og Senerne paa Benet, glattet dette, affavet Knoklerne og fjærnet Marven, koges Benet, og man vil da have et net Cigarrør. Ved længere Tids Brug vil et saadant Rør blive særdeles smukt, blankt og sort som Ibentræ.

H. B.

Et smukt Fritidsarbejde.

Cand. phil. Kragh, der af Sundhedshensyn har opholdt sig i Nærheden af Nexø, har ifølge „Bornh. Tid." til Tidsfort lavet en Mølle, som mulig turde være Danmarks mindste Melmølle. Den er af Mandshøjde, med et Vingeslag af omtrent 3 Alen og med en Sandstens-Kværn af 7 Tommers Tværmaal. Møllen kan med god Vind daglig male 15—20 Pd. Korn til kjøn Skraa. Tidligere har den været forsynet med et Knuseværk til at knuse Mursten til Trippelse, men det er nu taget ud, og i Steden er der indlagt en Sigte til Flormel.

Geografiske Billeder for Skolen og Hjemmet.

Dette store righoldige Billedværk foreligger nu færdigt, indeholdende over 600 fortrinlige Træsnit, til den for et saadant Billedværk enestaaende billige Pris 6 Kroner. Af Pressens mange særdeles rosende Anmeldelser skal vi her gjengive en efter Aalb. Stiftstd. o. fl. Bl.

„Som vi forleden gjorde vore Læsere opmærksomme paa, foreligger nu det fortrinlige Billedværk „Geografiske Billeder for Skolen og Hjemmet" (udgivet af N. C. Rom) i afsluttet Skikkelse, og vi skal i den Anledning skjænke dette Værk en lille Omtale til Oplysning for de af vore Læsere, som kunde ønske at anskaffe det til Brug i Skolen eller Hjemmet. Som bekjendt er der næppe noget Undervisningsmiddel, der i den Grad evner at udvide Barnets Synskreds og fæste det lærte i Hukommelsen, som en Række gode og oplysende Billeder, og havde Udgiveren ikke allerede paa saa mange andre Maader gjort sig fortjent af Oplysningssagen her i Landet, vilde alene Udgivelsen af ovennævnte Samling, der med Hensyn til Righoldighed og Billighed er noget fuldstændigt enestaaende i sit Slags, have gjort ham fortjent til en oprigtig Tak af alle Lærere og Oplysningsvenner i det hele. Værket, der ligger afsluttet i 12 smukt udstyrede Hæfter, indeholder nemlig en overordentlig Rigdom af fortrinligt udførte Træsnit, til hvilke Emnerne er hentede alle Vegne fra, rundt om i Verden. Landskaber og Folkelivsbilleder, Afbildninger fra Dyre- og Planteverdenen, fra Hav og Land vexler med hinanden i broget Mangfoldighed og afgiver et righoldigt Stof til Forklaring og Fortælling i de mest forskjellige Retninger. Snart rejser man paa Elvefart med Lapperne i Finmarken, snart finder man sig henflyttet til en underjordisk Jærnbanestation i London, til Havets Bund med alle dens Vidundere, til Stepperne i Australien, til Andesbjærgene i Amerika — snart vanker man om med Stanley og hans Følge midt inde i Afrika eller aflægger et Besøg ved Kongegravene i Golkonda — kort sagt: Stoffet er saa omfattende, at man paa alle Trin af Geografiundervisningen vil kunne finde Anskuelsesbilleder i Bogen, tjenlige til i Barnets Bevidsthed at fæstne og anskueliggjøre det, som Undervisningen i et givet Øjeblik sysselsætter sig med. Dette Billedværk burde

derfor ikke savnes i nogen Skole i By eller paa Landet, og da det er saa overordentligt prisbilligt, burde det ogsaa anskaffes i Hjemmene, hvor det baade vil være til Glæde og til Nytte for den opvoxende Ungdom. Vi anbefaler det derfor paa det bedste til vore Læseres særlige Opmærksomhed."

Almennyttigt.

Vandtæt Tøj.

Et anset udenlandsk Fagskrift anbefaler følgende Fremgangsmaade til at gjøre Lærred og Bomuldstøj vandtæt. Tøjet lægges først nogle Minutter i Blød i et Bad, som er tillavet ved at opløse 1 Del Alun i 10 Dele Vand. Efter at være taget op af Alunbadet, lægges Tøjet i et Sæbevandsbad og atter derpaa gives det en let Skylning i rent Vand, hvorefter det tørres og rulles glat. — Sæbevandsbadet tillaves paa følgende Maade: 1 Del lys Harpix, 1 Del krystalliseret Soda og 10 Dele Vand sættes i Kog, saa længe indtil Harpixen er opløst, og der har dannet sig en Harpixsæbe. Denne Sæbe udfældes i Vandet ved at tilsætte dette 1/3 Køkkensalt, og derefter opløses den ved at koge den sammen med 1 Del hvid Kjærnesæbe i 30 Dele Vand. Til disse forskjellige Behandlinger benytter man sig af 3 Trækar eller Baljer, som stilles op ved Siden af hverandre, det ene med Alunvandet, det andet med Sæbevandet og det tredje med det rene Vand. Medens Tøjet ligger i Blød, maa det ikke flyde oven paa, men skal holdes nede i Badet, helst ved Hjælp af en Sten eller lignende. Færdige Klædningsstykker kan gjøres vandtætte paa samme Maade, kun lægger man dem ikke i Blød, men stryger Væskerne paa med en Pensel.

Polervox (Voning) for Træarbejder.

Man smelter 1 Pd. gult Vox og 1/8 Pd. Colophonium sammen i en emailleret Gryde og efter at dette er sket og Gryden taget af Ilden tilsættes 1/8 Pd. Terpentinolje. Under stadig Omrøring hensættes denne flydende Voxvælling indtil den er bleven afkølet, hvorpaa den med en stiv Børste eller ulden Lap paagnides Trægjenstanden indtil den har faaet en kraftig mat Glans. — Efter nogle Dages Forløb, viser Gjenstanden sig som lakeret.

Bekjendtgjørelser.

Hos os er udkommen og faas i alle Boglader

Haandbog i Vævning.

Af

J. O. Anderson,

Lærer ved den tekniske Højskole i Stockholm.

Med 25 lithogr. Plancher.

(Udgivet med Bidrag af det kgl. Selskab for Norges Vel).

Pris 3 Kroner.

Lehmann & Stage.

Klareboderne 3. Kjøbenhavn K.

Kursus i Haandgjerning.

I Løbet af Vinteren afholdes der hos mig maanedlige Kursus i Haandgjerning, der vil blive lagt særlig Vægt paa Forfærdigelsen af Husgeraadsgjenstande og Redskaber.

Den i Sverige anerkjendte Metode ved Undervisning i Sløjd, vil, tillempet efter danske Forhold, blive fulgt.

Det første Kursus begynder den 1ste December. Nærmere Underretning meddeler undertegnede

Aksel Mikkelsen,

Vester Brønderslev Station, Jylland.

Følgende for Landbrugerne særdeles nyttige Smaaskrifter anbefales det Læserne at kjøbe. De vil hver for sig mangefold betale den anvendte Udgift:

Vejledning i Frøavl,

af J. Arrhenius, paa Dansk ved Jørgen Meincke. 50 Øre.

Om Udryddelsen af Ukrudsplanten Følfod,

af P. Nielsen (Ørslev). Pris 25 Øre.

Til Opmuntringspræmier ved Husflidsudstillinger anbefales særligt

Vejledning i Behandlingen af Dværg-Æble- og Pæretræer,

af N. C. Hofman (Bang), med mange Afbildninger. Pris 60 Øre.

Leveres til ovennævnte Brug for 40 Øre.

Til Juletiden henledes Opmærksomheden særligt paa

Bogstavlotteri eller Stavespil,

ved Hjælp af hvilket man legende, hurtigt kan lære Smaaborn Bogstaver og Stavning, samt Tal og Sammenlægning.

Bogstavlotteriet koster uopklæbet 75 Øre. Opklæbet og i Æske 2 Kroner.

For at fremme Husfliden med Opklæbning og samtidig gjøre det nyttige lille Apparat kjendt, vil enhver af Bladets Holdere, der kan have Lyst til selv at opklæbe det til Salg i sin Kreds som Julegave, fra undertegnede Forlagsforretning kunne faa tilsendt 8 uopklæbede Exemplarer samt 1 opklæbet Spil i Æske som Model, for 5 Kroner. Sælges blot 2 selvopklæbede Spil, foruden Prøveexemplaret, er Udgiften dækket og Resten (6 Spil) Fortjeneste. Vejledning til Opklæbningen medfølger frit. Bestillinger herefter bedes hurtigst tilsendt

N. C. Roms Forlagsforretning,

Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.

Indhold: Husflidsforeninger. (Vedtægter for Husflidsforeningen.) — Arbejdet ved Husflidsudstillinger. — Dannelsen af Husflidsforeninger. — En Husflidsviolin. — Bognyt. — Strikkede Kludetæpper. — Vævede Kludetæpper. — For Sløjdskoler. — Husfliden i Rusland. — Et net lille Arbejde. — Et smukt Fritidsarbejde. — Geografiske Billeder. — Almennyttigt. — Bekjendtgjørelser.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 12. Søndagen den 17de December 1882.

Om at „more sig“.

Af A. C. Rom.

Fra min Barndom kan jeg mindes en gammel Gaardmand, som en Gang saa en Bog averteret med den fristende Titel: „Hvormed skal jeg more mig?“ Da han havde Lyst til Morskab, kjøbte han Bogen, i Tillid til at den maatte indeholde et grundigt Svar paa Spørgsmaalet. Han morede sig imidlertid slet ikke ved den, men blev tvertimod ærgerlig, da han kom hjem og saa den igjennem. Han havde ogsaa skjellig Grund til Misfornøjelse; men det var saamænd ikke Bogens Skyld, for da Manden senere forærede mig den, fandt jeg den overmaade morsom. Det var nemlig en prægtig Anvisning paa alle Haande Børnelege og passende Tidskort for Børn, hvorved man „kunde more sig.“

Jeg har ofte senere smilet ad den gamles Fejltagelse, til Trods for at den kom mig til gode. Grunden til hans uheldige Bogkjøb laa sikkert i, at han ikke havde læst Titlen rigtig opmærksomt. Den hed jo: hvormed skal jeg more mig? men den gamle havde aabenbart troet at finde Svaret paa Spørgsmaalet: hvormed skal jeg mores? Det havde han nemlig Lyst til. At more sig selv tænkte han næppe paa, og selv om Bogen havde været beregnet paa voxne og ikke paa Børn, havde den næppe tilfredsstillet ham, netop fordi den ikke gav Anvisning paa at blive moret, men tvertimod paa at more sig selv — og det gjør aabenbart en stor Forskjel.

At more sig er jo Tidens Løsen. Men det tages vist som oftest i samme Forstand, som hin gamle tog det. Folk vil egentlig ikke more sig, men vil mores. Nutiden vil helst, at Fornøjelserne, støjende og gjøglende, eller hidsende og pirrende, skal frembyde sig, saa at man ikke behøver at anstrænge sig for at faa Del i dem. Folk vil med andre Ord mere og mere have, at Morskaben skal ligge i Pengepungen; jo mere man kan punge ud, des bedre morer man sig, mener man. Al Higen gaar derfor ud paa at kunne ofre saa meget paa Glædens Alter som muligt; derfor strømmer Folk til, baade i Byen og paa Landet, hvor der er Komedie og Gjøgl, Beværtning og Kommers; og i deres Jagen efter at blive morede glemmer flere og flere den lykkelige Kunst at kunne more sig selv og lærer aldrig den herlige Ting at kunne more sig godt.

At kunne more sig **godt**, det er nemlig Hovedsagen. Men det er saa overmaade forskjelligt, hvad man forstaar ved dette Udtryk.

Mange fordømmer som bekjendt al Fornøjelse, enten den nu betragtes som syndig, eller som noget, der er alvorlige Arbejdets Folk uværdigt. At begge Synspunkter er lige skjæve, behøver næppe nærmere Omtale. En god Fornøjelse, en rigtig god Morskab, er netop et godt Kryderi paa Arbejdets Hverdagskost, der er lige saa velgjørende, som den sunde hjærtelige Latter er det for den alvorlige. Det forfrisker. Enhver kan, timelig talt, trænge til jævnlig at blive revet ud af det daglige Livs Alvor, fra det daglige Arbejdes fængslende Møje, og god Morskab efter det endte Arbejde er som den oplivende Vin, der bringer ny Kræfter og nyt Mod til atter at tage fat. Men som Vinen dog ikke kan for, at den ofte bliver misbrugt til Fylderi, saaledes var det ogsaa ubilligt at fordømme Morskabens Glæde, fordi den ogsaa bliver overdreven.

Det gaar nemlig med Glæden som med Vinen. Nydelsen kan overdrives, og Hensigten med den bliver da ganske forfejlet. Dette vilde neppe ske saa hyppigt, dersom man holdt Ojet skarpt hæftet paa hvad Hensigten med Fornøjelsen egentlig er. Den skulde jo nemlig være et løftende og styrkende Moment i det daglige Livs timelige Syssel. Men hvor ofte bliver det ikke det modsatte, bliver det nedtrykkende og svækkende. Den skulde være Midlet, men hvor ofte bliver den ikke Maalet. Vi finder dette hundredfold bekræftet, naar vi med opmærksomt Øje betragter vor Tid, som blandt mange andre betegnende Tilnavne ogsaa er bleven kaldet Forlystelsernes Tidsalder. Vi kan se baade til højre og venstre, til høje og lave: hvor ofte forfejles ikke Hensigten med Morskaben, hvor ofte bliver ikke Forlystelsernes Følger Dorskhed og Slaphed, Blødagtighed og Svækkelse? „Tømmermændenes" Arbejden efter en „rigtig munter Aften" er som oftest den mildeste Følge af den overdrevne Nydelse. Den allerværste er den Sindsretning, som mange af Nutidens Forlystelser grundfæster hos Ungdommen, hvilken finder sit Udtryk i Ordene: man skal leve for at more sig. Det daglige Arbejde bliver da kun et Middel til at kunne more sig; jo mere anstrængende og indbringende det bliver, desto „bedre kan man more sig", naar det er endt. Livet bliver en Kjæde af et strængt Arbejdes Bekymringer og slappende Forlystelser, hvorefter Arbejdet smager surt. Det mister herved sin Velsignelse og bliver udført med Gnavenhed og Ulyst. Forlystelserne bliver mere og mere Endemaalet for Tanken, bliver mere og „saftige" og afstumper den naturlige Følelse for det gode og skjønne i Livet, medens Raaheden og Plumpheden skyder frem som Padehatte paa Morskabens Toppunkt.

Saadan Morskab er dyr, meget dyr. Den tager Pengene, Frugten af Livets Arbejde, og giver Mismod og Fattigdom i Kvittering; den er en glimrende Blomst, der sætter golde Ax. Den hærger med sin giftige Aande ikke alene den timelige Velfærd, men ødelægger Sjælelivet. Og naar saa et Menneske saaledes har moret sig „rigtig godt" hele Livet igjennem, gaar det som et usselt Vrag i Graven, uden at have været sin Familie til Glæde og Støtte, uden at have bidraget sit til Fædrelandets Gavn, ja uden selv at have haft nogen sand Glæde af sit Liv, til Trods for at det har været helliget Glæden.

Mon vi ikke let kan blive enige om, at et saadant Menneske slet ikke har forstaaet at more sig godt — men tværtimod har moret sig **grumme daarligt**. Det er gaaet ham som Dranekeren. Misbrugen af en Guds Gave bringer Forbandelse og Elendighed i Steden for Velsignelse. Men et saadant Menneske har, ret beset, slet ikke forstaaet at more sig; han har næppe nogen Sinde kunnet finde Glæden alene, ved sig selv, ved sin egen Hjælp. Han har stadig ladet sig more af andre; det vil med andre Ord sige, han har stadig, givet Penge ud for at blive moret.

Den, der virkelig skal kunne more sig godt, han maa helst øve sig i at kunne gjøre det uden Penge; saa behøver han ikke andre til at more sig. Han maa kunne være sig selv nok; det vil sige, han maa have øvet og udviklet sine legemlige og aandelige Evner og Anlæg saaledes, at han ved at bruge dem ret kan finde Glæde og Fornøjelse. Men læg Mærke til, at det netop bliver en uskyldig Glæde og en løftende og styrkende Morskab, der da bliver Tale om. Den bliver ikke dyr, den haves gratis; man beholder ikke alene sine Penge, men tillige sit Sinds Munterhed og en god Samvittigheds Fred.

For min Tanke staar al den aands- og legemsudviklende Morskab, som Betragtning af Naturen, Læsning, Sang, Legemsøvelser og Husflidens Selvøvelse kan bringe. Ja jeg tør sige, at vi danske ret kunde blive et ædelt og kraftigt Folk, hvis vi fra Ungdommen kunde lære at more os rigtigt. Vilde blot navnlig den mandlige Ungdom paa Landet ret se at faa Smag paa saadan Morskab! Hvilken Forskjel er der ikke paa det støjende, brølende Svirelag i Kroen eller hos Høkeren, hvor løsagtige, raa Viser spiller Herre, og paa en Samling Ungdom i Skolen eller i det fri, under frisk og frejdig Sang, hentet fra vore gode Digteres rene Væld. Hvilken Forskjel er der ikke paa en Flok hujende Landsbyungdom, der Søndag Eftermiddag og Aften flokkes paa Gaden, under letfærdig Skjæmt og ofte utugtigt Sjov, og paa hvor en Flok Ungersvende og Drenge, der tumler sig i en livlig Langboldt, morer sig med at springe Buk og med alle Haande hærdende og styrkende Legemsøvelser. Hvilken Forskjel er der ikke paa Karlene, der Søndag Eftermiddag sidder og tærsker i de fidtede Kort i den kvalme Stue, og paa en Klynge glade unge Mennesker, som paa en smuk Foraarsdag under munter Samtale og opmærksom Betragtning vandrer gjennem den dejlige Bøgeskov? paa Karlen, der dorsk og drævende staar i Porten med Piben i Munden, eller om Vinteren strækker Bænke, og paa Gutten, der i Huggehuset morer sig med at lave en Rive, eller om Vinteraftenen binder en Kurv, eller snitter et og andet net Arbejde ud af Træ? — Ja hvilken umaadelig Forskjel er der dog ikke paa at more sig, hvor Pengene, saavelsom Sindets Renhed og Legemets Kraft gaar tabt, og paa hvor vi uden Udgift ved Udviklingen af egne Evner morer os godt, udmærket godt og gaar fra Morskaben glade og styrkede paa Sjæl og Legeme!

Det er usle Fornøjelser, som kun bringer Fortrydelse, Slappelse og Fattigdom efter sig; men det er des værre saadanne, som Ungdommen lettest faar Adgang til og Smag paa. Det var herligt, om alle de, der

havde faaet Syn herfor, ikke vilde blive trætte af at lære og opmuntre Ungdommen til rigtig at more sig godt, det skulde der nok komme Velsignelse af. Saa byggede vi videre paa Digterens dejlige Tanke:

Mænd med faste Hjærter,
det er Danmarks Maal!

Lad os hver efter sine Evner og Anlæg tage Del i Morskabens folkeopdragende Gjerning. Min Opgave har vel nærmest været at opmuntre til Husflidens og Selvøvelsens smukke Idræt; men jeg betragter denne kun som et enkelt Led af det herlige hele: Ungdommens rette Tidsanvendelse. Vil blot Husflidsforeninger og Skytteforeninger, Læseforeninger og Sangforeninger trives ret frodigt trindt om i vort Land, da kan vi betragte det som et sikkert Tegn paa, at Ungdommen begynder at lære hvad hin, i Begyndelsen af dette Stykke omtalte gamle, ikke rigtig forstod, at **more sig,** men tillige som et godt Bevis paa, at **Forlystelsessygen begynder at tage af.** Da vil man ikke more sig saaledes i Ungdommen, at man maa græde i Alderdommen; thi Morskaben har da været Midlet til at fremme Erhvervsdygtigheden, Legemets Sundhed og Aandens Kraft.

Men naar dette sker, saa kan man i Sandhed sige, at Ungdommen forstaar at more sig **godt.**

Juleaften.

Sneskyen strør sine fløjlsbløde Dun
ud over Marken og Lyngheden brun,
hænger dem tyst paa de isede Grene,
lægger den blødeste Pude paa Stene.
Yndigt den tjælder,
medens det kvælder,
alt hvad der stivned i Frostkulden haard
smykker til Højtid hver Hytte og Gaard.

Stormene hviler i frostklare Kvæld.
Ikke en Lyd af et plaskende Væld!
Hen over Vang gjennem Træernes Lokker
Tonerne vugges fra kimende Klokker.
Skabningen lytter.
Tonerne flytter
lønligt vort Sind mod det tindrende blaa.
Barndomserindringer lyse fremstaa.

Dejlige Aften med Jubel og Sang!
Børnenes Aften er du nu en Gang.
Sorgen du dæmper — den barnlige Glæde
svulmer i Hjærter, hvor end den har Sæde.
Stjærnerne blinke!
Lysene vinke
inde bag blomstrende Rude i Løn!
Børnenes Aften, hvor er du dog skjøn!

H. P. P. L.

En indbringende „Husflid".

I en stor Del af Landets Blade har man set følgende Bekjendtgjørelse:

„**Et nyt elegant Haandarbejde** hvorved enhver Dame foruden en behagelig og interessant Adspredelse kan opnaa en **betydelig** Indtægt, læres for 5 Kr. (Alt iberegnet). Den trykte, fuldstændige Vejledning, lithografiske Tegninger og Mønstre m. m. tilsendes ved Fru Nathl. Jensen, Boldhusgade Nr. 4, Kjøbenhavn K. Honoraret erlægges ved Modtagelsen.

NB. De udførte fixe Nipssager besørges solgte."

Der er maaske mangen en fattig Pige eller Kone der i sin Glæde over at faa Anvisning til en saa behagelig og interessant Adspredelse, der kan give en saa „**betydelig** Indtægt", møjsommeligt har skrabet de fem Kroner sammen og indsendt dem til den brave Dame.

En saadan lykkelig Indsender har imidlertid fundet sig foranlediget til at indsende den for 5 Kr. erhvervede Kundskab til Husflidstidendens Redaktion, med Anmodning om endelig at delagtiggjøre alle Læserne i den vundne Erfaring.

For de 5 Kr. har vedkommende faaet tilsendt:

1. Et trykt Papir, som et Bogblad, med en „Vejledning" paa 46 Linjer til — at lave en elendig Ramme af Halmstraa.
2. En lille litograferet Tegning af dette Vidunder, set baade forfra og bagfra, og
3. En Snes Halmstraa til at lave den vidunderlige Ramme af!

Den godgjørende Dame melder i sin Vejledning at der med Lethed laves 2 à 3 Rammer i Timen, og da „Salgsprisen lavt regnet er 50 Øre" (!) saa „viser Fortjenesten sig at være langt større end ved noget som helst andet Haandarbejde, nemlig 70—105 Øre i Timen eller endnu mere." Dette „endnu mere" maa gjælde for Fruen selv. Kan hun f. Ex. „lavt regnet" affende 10 Breve daglig, med en Vejledning og noget Halm i, der højst regnet koster hende 20 Øre, saa giver dette altsaa en ren Fortjeneste af 48 Kr. daglig — det kan man i saa Fald kalde en „Husflid", der betaler sig. Man kunde jo ogsaa kalde det noget andet. Om alle de, der har faaet Halm og Vejledning for 5 Kr. indsendte samme til Kjøbenhavns Politi, kom Fruen maaske snart til Forstaaelse af Navnet paa den Husflid, hun driver.

Om Kludetæpper.

Da jeg er en rigtig gammel Kludetæppe-Kone, morede det mig i Bladet at læse om Tilvirkningen af Tæppetøj, men jeg bruger nu en tredje Slags, som jeg finder baade er de kjønneste og stærkeste, thi Islætten kan ikke slides op; jeg har da flere Gange ladet den væve om. Jeg river Kludene ud i passende smalle Strimler, og fletter dem i en 3-Fletning af Tykkelse som en lille tynd Finger. Dertil behøves ingen Syning, da man kan blive ved at stikke den ene Strimmel ind til de andre, efterhaanden som de slipper op. Disse Fletninger kan blive saa smukt spraglede, og det deraf vundne Nøgle ser ligefrem kjønt ud. Min Væver har dannet sig en stor Skytte af en egen Form, som han vinder denne Islæt paa. Til Rendegarn bruger jeg saa fint Sejlgarn eller tvundet Blaargarn.

Jeg syer ogsaa Klude i bare smaa Stykker paa Sækkelærred eller gamle Sække, de kan ordnes saa kjønt baade med Hjørner og Borter, men dertil skal man have en bedre Sort Klude end til de flettede, thi til disse kan bruges alt, lige fra gamle Benklæder til klare Kjoler, da den ene Strimmel holder paa den anden. G.

Bognyt.

Arbejdsskolen for Gutter af Skolebestyrer H. K. Kjennerud, er et lille Skrift paa 68 Sider, hvori Forf. gjør Rede for, hvad han har set af Husflid paa en Rejse i Sverige. Der oplyses heri, at ved et Par af de svenske Seminarier er „Sløjd" indført som frivilligt Fag, og at der desuden bestaar et „Sløjdseminarium" i Elfborgs Len, hvorfra der udgaar omtrent 16 Elever aarlig. Ingen Steds er der gjort saa store Opofrelser for Sløjden som i Gøteborg; den er indført i Skolerne som lovbefalet Fag for de øverste Aldersklasser, der er 26 forskjellige Arbejdslokaler, hvor 1400 Børn faar Undervisning i Snedkeri, Drejning, Kurvearbejde, Smedning, Blikkenslageri, Malning og Bogbinderi. Da Skolen betragtes som en Forskole for Haandværket, er alle Lærerne Haandværkere. — Det er Forfatterens Mening, at Sløjd bør indføres i den almene Skole, at Formaalet skal være at give Eleverne Færdighed i at bruge forskjelligt Værktøj, saa de senere selv kan „greje" sig, blive selvhjulpne Mænd; Vægten bør da ikke lægges paa saadanne Specialiteter som Kurvebinding, Skomageri, Smedning, men paa Snedkeri, Snitning og Malning. (Cammermeyers Forlag.)

Den erfarne Husmoder. Vejledning i den fine og grove **Landhusholdning, med særligt Hensyn til Folkehusholdningen.** Under denne Titel har en mangeaarig Husbestyrerinde, Frøken Nielsine Nielsen, forfattet en Bog, som sikkert snart vil blive en god Ven og Vejleder for alle, baade unge og gamle Husmødre og Husbestyrerinder paa Landet. Der har ganske vist ikke været Mangel paa Kogebøger hidtil, men vi kjender ingen saadan, der særligt er beregnet paa at være Haandbog for Husmoderen ved Landhusholdningen, saaledes som denne. „Den erfarne Husmoder" giver ikke alene nøjagtig Besked om baade den dagligdags og den „finere" Kogekunst, men giver tillige udførlig Vejledning i Slagtning og Saltning (med Tegninger, der viser alle Slagtedyrs rigtige Udskæring), Bagning, Ølbrygning, Syltning og Henkogning o. s. v. Ligeledes gives kyndige Forklaringer af de enkelte Næringsmidlers Natur og rette Behandling for paa den sparsomste Maade at afgive den muligst nærende og velsmagende Føde, samt fuldstændig Anvisning til den daglige Madlavning og Husholdning i en tarvelig og velordnet Gaard, med Angivelse af Maal og Vægt for det daglige og aarlige Forbrug til 20 (eller 10) Personer. Der findes endvidere Besked om mange Haande Anvendelse af nøgternt Kalvekjød, som sikkert vil blive velkommen for enhver Husmoder paa Landet. Bogen er saaledes skrevet, at den kan bruges med megen Nytte ikke alene paa enhver større Gaard, men ogsaa ved enhver mindre Landhusholdning, samtidig med at gjøre fuldstændig Fyldest som almindelig Kogebog i enhver Husholdning. Da den tilmed sælges til den enestaaende billige Pris af 2 Kroner, indbundet i et stærkt og smukt Bind med forgyldt Læderryg, vil den sikkert finde en stor og almindelig Udbredelse overalt paa Landet. „Den erfarne Husmoder" faas gjennem alle Boglader og i N. C. Roms Forlagsforretning (Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.)

En Afslutning.

Hof- og Stadsretten paadømte i f. M. en Sag, som var anlagt af Ritmester Clauson-Kaas imod Højesteretsadvokat A. Hindenburg. Ved Rettens Dom i denne Sag, der procederedes efter udtagen Hoved- og Kontrastævning, bleve saavel de under Hovedsagen som de under Kontrasagen paastævnte henholdsvis for Hovedcitanten og for Kontracitanten fornærmelige Udladelser mortificerede, hvorhos Hovedcitanten (Clauson-Kaas) ikjendtes en Bøde til Statskassen af 50 Kr., eller subsidiært simpelt Fængsel i 8 Dage, medens saavel Hoved- som Kontrasagens Omkostninger ophævedes. (Nationaltid.)

I Forbindelse med ovenstaaende turde det være nødvendigt at meddele, at denne Dom intet har at gjøre med den Sagsanlæggelse Ritmester Clauson-Kaas bebudede i Dansk Husflidstidende for Maj 1881 „i Anledning af offentliggjorte ærekrænkende Erklæringer fra Styrelsen for Dansk Husflidsselskab og dets enkelte Medlemmer m. Fl." Denne Sag er nemlig, betegnende nok, aldrig bleven anlagt.

Indhold: Om at „more sig". Af N. C. Rom. — Juleaften. — En indbringende „Husflid". — Om Kludetæpper. — Bognyt. — En Afslutning.